

การใช้ดุลยพินิจในการบริหารงานปราบปรามการหลีกเลียงภาษีศุลกากร

โดยการศึกษาจากกรณีสินค้าฯ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

วิทยานิพนธ์

เสนอต่อ

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เพื่อเป็นส่วนประกอบของการศึกษา

สำหรับ

รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

โดย

ร.ศ.อ. เสถียร ชินทงศ์

พระนคร ประเทศไทย

มิถุนายน ๒๕๖๔

การใช้ดุลยพินิจในการบริหารงานปราบปรามการหลีกเลียงภาษีศุลกากร

โดยการศึกษาจากกรณีศึกษา ท.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

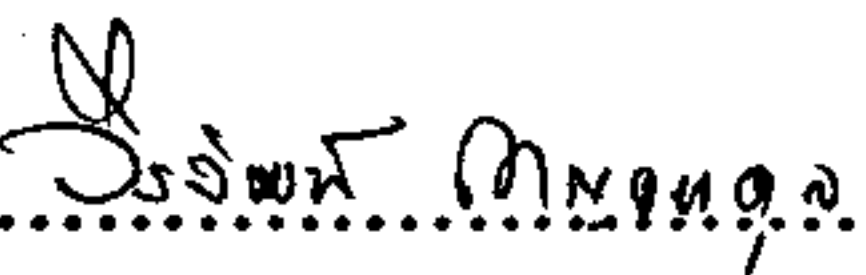
อนุมัติ

 ประธานคณะกรรมการ

 กรรมการ

นาย. กอนนธ์กมล กรรมการ

 กรรมการ

 กรรมการ

เมื่อครั้งที่ผู้เขียนยังมีโอกาสเข้ารับราชการ ได้เคยมีโอกาสทำงานที่ห้องอาศัยการศึกษาค้นคว้า
 สุธาการอนุญาต ๆ ในครั้งนั้นผู้เขียนมีความรู้สึกว่าการศึกษาค้นคว้ามีความสำคัญยิ่งนัก แต่จะวันจะมีศอก
 ประชาชนมาศึกษาค้นคว้ามากมายไม่ถ้วน ซึ่งการดำเนินงานตามวิธีการต่าง ๆ ก็เป็นไปอย่างกว้างขวาง
 และค่อนข้างจะยุ่งยากลำบาก ครั้นต่อมาเมื่อผู้เขียนได้เข้ารับราชการและมีหน้าที่ปราบปรามการหลีกเลียง
 ภาษีอากรโดยตรง ก็ได้เพิ่มความสนใจในเรื่องที่มีผลกระทบเกี่ยวกับการหลีกเลียงภาษีอากรด้วยวิธีการ
 ต่าง ๆ เข้าไปอีก ยิ่งเมื่อมีโอกาสเข้าศึกษาในชั้นปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัย
 อธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งในเรื่องการบริหารงานของรัฐบาลต่าง ๆ แล้ว ความรู้สึกนึกคิด
 ของผู้เขียนก็ได้ก้าวไปสู่จุดสนใจในกิจการบริหารงานป้องกันปราบปรามการทุจริตกันยิ่งขึ้น ความรู้สึกสนใจ
 ในแนวทาง ๆ เหล่านี้ ซึ่งมีอยู่แต่เดิม และเพิ่งจะเกิดขึ้นในภายหลังนี้เอง ที่ได้มีส่วนร่วมผสมผสานเป็นแรง
 ผลักดันเบื้องต้นใหญ่เขียนได้ศึกษา ค้นคว้า เรื่อง *การใช้จุดสนใจในการบริหารงานปราบปรามการหลีก
 เลียงภาษีอากร* ในครั้งนี้

การศึกษาเรื่องราวดังกล่าวเพื่อเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ขึ้นมา นี้ ผู้เขียนได้รับความสนับสนุน
 ช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.อมร วิชาชัยย์ เป็นอย่างมาก โดยท่านได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและแนะนำทางวิชา
 การต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้น ตลอดจนได้สละเวลาตรวจทานเนื้อหาของวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดในชั้นต่อมา อัน
 ยังผลให้งานชิ้นนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดีในที่สุด

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อท่านผู้ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานปราบปราม
 การหลีกเลียงภาษีอากรอีกหลายท่าน ทั้งฝ่ายตำรวจ และฝ่ายศุลกากร สำหรับทางฝ่ายตำรวจนั้น บุคคล
 แรกที่ใครจะเอ่ยนามด้วยความคารวะก็คือ พล.ต.ต.ประภาคุณ จากนิเทศน์ รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวน
 กลาง ซึ่งในฐานะที่ท่านได้รับภาระแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยหัวหน้าพนักงานสอบสวนในคดีสำคัญมา ปี ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔
 ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้เขียนได้ศึกษารายละเอียดของคดีดังกล่าวจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ รวมทั้งจากแฟ้ม
 การปฏิบัติงานของท่านเองและของผู้อื่น ซึ่งผู้เขียนได้นำมาใช้เป็นแนวทางศึกษาการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้โดย
 ตลอด ส่วนนายตำรวจที่มีส่วนช่วยเหลือในท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะ คือ การตอบข้อซักถามและให้ความคิดเห็น
 อันเป็นคุณประโยชน์แก่ พล.ต.ท.สมิทธิ บุญเลิศ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาบัณฑิตทางการทูต และอักษรศาสตร
 บัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) พล.ต.ท.ทรงศักดิ์ ทองประสม รองผู้ว่าฯ กอ.รมน. กองอำนาจการศึกษา
 กองบัญชาการตำรวจ กรมตำรวจ พล.ต.ต.อภิรักษ์ ธีบุญศิริ สารวัตรแผนก ๒ กองกำกับการ ๒ กองทะเบียน
 คนต่างดาวและภาษีอากร และ พล.ต.ต.วิโรจน์ ปานบุญหอม พนักงานสอบสวนคดีศุลกากร เป็นอาทิ

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายอุตสาหกรรมที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีก็มีอยู่หลายท่าน อาทิ คุณปริศ สนิทนิษฐ์ เมื่อครั้งทำหน้าที่เลขานุการกรม ได้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการติดต่อระหว่าง ผู้เขียนกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรมอุตสาหกรรม เป็นเบื้องต้น ม.ส.ค.วิเรกฤทธิ์ สนิทวงศ์ ก็ได้เปิด โอกาสให้เขียนไขข้อถามเรื่องราวที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามการหนีภัยแรงงานอุตสาหกรรมอย่าง กว้างขวาง ทั้งขณะที่ยังดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองวิชาการในอศต และขณะอยู่ในตำแหน่งหัวหน้า กองสารวัตรในปัจจุบัน คุณฉวี วิสุทธิจินดา เป็นอีกท่านหนึ่งที่ได้ให้ความร่วมมือตอบข้อซักถาม และ อนุญาตให้ตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ ของคดีสินค้าว่าเรื่องเดียวกันที่อยู่ในส่วนรับผิดชอบของกรม อุตสาหกรรมจากแผนกการปฏิบัติงานของท่าน เมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสืบราชการ กรมอุตสาหกรรม ส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้ช่วยเหลือในการอธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งการค้นหา สอดคล้องต่าง ๆ ก็มี คุณอุคม สว่างโรจน์ คุณสุจิตร์ เชื้อวิบูลย์ คุณบำรุง ชำนาญกิจ และคุณศักดิ์ชาย ชาวโพธิ์ทอง กับบุคคลอื่นอีกหลายท่าน

ผู้เขียนขอถือโอกาสขอขอบคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านที่โศกสวามานมาแล้ว รวมทั้งผู้มีได้ ระบุชื่ออีกหลายท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้เขียนใคร่จะขอออกตัวเสียก่อนว่า การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ซึ่งได้จาก การศึกษาเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงเป็นส่วนใหญ่ ผู้เขียนมิได้มีเจตนาในทางอคติประการใดอันแฝงอยู่ แหมแค้นอย หากขอความค่อนใจมีผลกระทบกระเทือนถึงบุคคลใดหรือหน่วยงานใดบ้างแล้ว ก็โปรดได้ ให้อภัยแก่ผู้เขียนซึ่งได้ศึกษามองดูเหตุการณ์ต่าง ๆ ในฐานนักศึกษามรรคา ๆ คนหนึ่ง และโปรด ขอให้อภัยเสียว่า การเขียนเรื่องนี้ขึ้นมาด้วยความประสงค์ของผู้เขียนในอันจะก่อให้เกิดแนวความคิด เป็นส่วนรวม เพื่ออาจจะยังประโยชน์ให้การบริหารงานของประเทศชาติในกาลต่อไปได้บ้าง ซึ่ง ก็คงเป็นเหตุเกี่ยวกับความข้องการของงานทั้งหลายเช่นกัน.

กองทะเบียนคนต่างถิ่นและภาษีอากร กรมศุลกากร

ร.ศ.อ.เสนิยร จันทวงศ์

A STUDY OF EXERCISE OF DISCRETION IN THE ADMINISTRATION OF
CUSTOMS DUTY SUPPRESSIVE MEASURES FROM THE FABRIC CASE B.E. 2503 - 2504

ABSTRACT

In Thailand, it is generally accepted that among various sources of national income, customs duty comes to the forefront. However it does not follow that measures in controlling the importation and exportation of goods are perfectly stringent and effective. Experience in the field for many a decade still indicates that there are some fraudulent acts practised by many to evade the duty. In the prevention and repression of the crimes of this nature, the Customs Department, the Police Department, and the Board of Tax Supervision are responsible. In practice, these official departments have discharged the given function satisfactorily, at least in their daily role, they serve as a deterrent against the spreading volume of the offences.

The Fabric Case B.E. 2503 - 2504, used as the basis for this discussion, is very informative, shedding much light on methods used in duty evasion, the causes of such evasions and some problems to which no solution has been offered at administrative level. Among the methods used in evasion, understatement of the price on the imported goods is frequently practised, resulting in smaller duty payments. This has drawn much attention from competent officials concerned. At the beginning of the Fabric Case, only the Police Department and the Customs Department had responsibility for the offence. According to the law, the offender shall be fined four times the understated price of the goods in question plus the duty, together with ten years imprisonment at the most. However, a special provision in the law empowered a committee composed of

representatives from the Ministry of Finance, the Customs Department and the Police Department to settle such a case at their own discretion. In actual practice, this type of offenders is liable to be fined merely the amount of the difference between the actual price and the fictitious one, with duty included. Four times payment of the fine and imprisonment as mentioned above are accordingly suspended.

Even under such favourable circumstances, the Fabric Case wrongdoers still further asked for kind consideration with respect to the payment of the fine; they were willing to pay only the duty to be levied upon the goods in the case. They submitted appeals to various offices concerned, such as the Board of Tax Supervision and the Prime-Minister's Office. The Board of Tax Supervision concluded that the understatement of the goods' price was not really an evasion; it was only a false declaration subject to a smaller fine. Such a consideration is no doubt not in line with the governing principles of the Customs Department. To end the conflict, the matter had been brought to the attention of the Decree Commission. The Commission is of the opinion that the act as practised by the culprits in this case is an evasion subject to heavy penalties as enumerated in the law.

This decision by the Commission, it seemed, bore no fruit. The offenders went on submitting their notes to authorities in higher levels and ignored the agreement made between them and the investigating officials. In the final stage, some of them submitted the appeals to Prime-Minister Sarit Thanarat in his capacity as Director General of the Police Department, at that time. Their effort was successful when their appeals were directly submitted to the Prime-Minister in the second time

resulting in a fine smaller by several million baht than the one initially imposed at a lower level.

As seen from this study, there are many unsettled problems in administrative circles, dealing with coordination, enforcement and particularly the discretion as used by high-ranking officials with and without the force of the law. This thesis is intended as merely a constructive discussion aiming at finding further solution to the said problems, with no prejudice against or for any person or departments concerned.

คำนำ	v
บทนำ	vii
อารัมภบท	viii
วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้	ix
ขอบเขตและวิธีการศึกษาค้นคว้า	x
วิธีเสนอเรื่อง	xi
บทที่ ๑ การเก็บภาษีศุลกากร	xii
หลักการสำคัญของภาษีศุลกากร	xiii
การหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร	xiv
วิธีการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร	xv
การป้องกันปราบปราม	xvi

ภาคหนึ่ง

คดีสินค้า พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔

คำนำ	1
บทที่ ๒ เว้นต้นของคดี	2
การตรวจค้นจับกุมของกรมตำรวจ	3
การสอบสวนและตรวจสอบเอกสาร	4
บทที่ ๓ พฤติการณ์ในการหลีกเลี่ยงภาษี	5
วิธีการหลีกเลี่ยง	6
จำนวนผู้กระทำผิด	7
จำนวนเงินค่าอากรที่หลีกเลี่ยง	8

บทที่ ๔ การลงโทษ	๔๕
จำนวนเงินค่าปรับของคดี	๔๕
มติของคณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับ	๔๕
การขอต่อรองของพอล่า	๔๗
ความซัดแย้งในวงการ	๕๐
การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการกฤษฎีกา	๕๕

บทที่ ๕ การชำระเงินค่าปรับ	๕๗
การดำเนินเรื่องต่อของตำรวจ	๕๘
คำสั่งของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้รักษาการตำแหน่งอธิบดี กรมตำรวจ (ครั้งแรก)	๕๘
คำสั่งของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี (ครั้งที่สอง)	๖๐

ภาคสอง

วิเคราะห์และประเมินผลของคดี

คำนำ	๖๒
บทที่ ๖ สาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษี	๖๓
สาเหตุเกี่ยวกับการแข่งขันระหว่างพอล่าในประเทศ	๖๕
สาเหตุเกี่ยวกับอิทธิพลการค้าในต่างประเทศ	๖๖
สาเหตุเกี่ยวกับอัตราภาษี	๖๖
สาเหตุเกี่ยวกับความสะดวกที่จะหลีกเลี่ยง	๖๘
สาเหตุเกี่ยวกับความยุ่งยากทางพิธีการ	๖๕

<u>บทที่ ๗</u>	กลวิธีของบทกลิ้งเสียงภาษาไทย	๗๑
	การรวมมือกับกระทำผิด	๗๑
	เหตุผลที่พอบ้านมากธาวอ้าง	๗๒
	การร้องเรียนเพื่อขอผ่อนผันโทษ	๗๕
<u>บทที่ ๘</u>	ความสาธาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ	๗๗
	การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	๗๘
	ข้อขัดแย้งทางกฎหมาย	๘๒
	ระบบบังคับร้องเรียนอันพรวดเพื่อ	๘๔
<u>บทที่ ๙</u>	ประเมินผลการวิเคราะห์	๘๗
	ผลร้ายจากการหลีกเสียงภาษาไทย	๘๗
	ปัญหาเรื่องสาเหตุของการหลีกเสียงภาษาไทย	๘๘
	ปัญหาเรื่องกลวิธีต่าง ๆ ของบทกลิ้งเสียงภาษาไทย	๘๖
	ปัญหาเรื่องการค้าเป็นงานของฝ่ายบริหาร	๙๔
<u>บทที่ ๑๐</u>	สรุป ข้อพิสูจนสมมุติฐาน	๑๐๑
<u>บรรณานุกรม</u>	๑๔
<u>สารบัญชานิตยสาร</u>	(Abstract in English)	(๑)
<u>ประวัติผู้เขียน</u>	(๔)

อารัมภบท

เมื่อกล่าวถึงคำว่า "สกุลการ" ย่อมเป็นที่เข้าใจว่ามีความหมายสำคัญถึงอาการที่เก็บจากราคาหรือสภาพแห่งของในเมื่อได้มีการนำเข้าหรือส่งออก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วก็ได้แก่สินค้าต่าง ๆ ที่มีผู้นำเข้ามาจำหน่ายในประเทศ หรือส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมากกว่าอย่างอื่น ทั้งนี้จึงมีนิยามเรียกภาษีสกุลการเป็นสองนัยตามความเคยชินว่า ภาษีขาเข้า และภาษีขาออก ทว่าตัวสินค้าที่จะคงเสียอากรไป

สำหรับประเทศไทย ภาษีสกุลการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสามารถหารายได้เป็นอันค้ำหนึ่งอยู่เสมอ เป็นเวลานานมาแล้วที่เราได้ตั้งเงินได้จากอากรสินค้าขาเข้าและสินค้าขาออกนี้ เพื่อใช้จ่ายในกิจการของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสนธิสัญญากับนานาประเทศใหม่ในปี ๒๔๔๐ อันมีผลให้ประเทศไทยมีสิทธิที่จะเรียกเก็บภาษีสกุลการแก่สินค้าได้โดยอิสระแล้ว^๑ รายได้จากสกุลการก็ยิ่งทวีสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (ไม่แม้ระยะเวลาระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒) เช่น ในปี ๒๔๔๒ - ๒๔๔๓ ได้มีการตั้งเงินรายได้สกุลการเป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้นถึง ๒ ใน ๓ ส่วน ของรายได้ทางภาษีอากรทุกประเภท หรือประมาณร้อยละ ๓๓ ของยอดเงินรายได้ทั้งสิ้น (ภาษีอากร + รัฐบาลชัย + รายได้อื่นทุกชนิด) ของรัฐบาลไทย^๒ และแม้กระทั่งทุกวันนี้ เรายังมองไม่เห็นทางใดที่จะหารายได้มากเท่ากับการ เก็บภาษีสกุลการ.

แต่ถึงแม้ภาษีสกุลการจะมีความสำคัญแก่ประเทศไทย ในฐานะเป็นรายได้อันค้ำหนึ่ง ตลอดระยะเวลาหลายขวบปีมานี้ กระนั้นก็เป็นที่ทราบกันอย่างแน่นอนว่า จำนวนภาษีที่เก็บได้ยังมีทางรั่วไหลอยู่มาก^๓ ในประเทศอย่างไทยเรานี้ มีผู้คำนวณว่า ภาษีอากรที่เก็บได้ตกอยู่ราว ๆ ๑๐ - ๑๕ % ของรายได้

^๑ น้อย คงองกำไร, หัวข้อคำสอนวิชากรสกุลการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยหัตถการการพิมพ์, ๒๔๔๗), หน้า ๒.

^๒ พระองค์เจ้าวิจิตรชัย ไชยรักษ์, กฎหมายอากรคลัง (พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๔๔๑), หน้า ๔๑.

ประชาชาติเท่านั้น ยึดกับในยุโรปและอเมริกา ซึ่งอาจถึง ๓๐ - ๔๐ %^๕ จึงเข้าใจได้ว่าระบบการ
 ภาษีของเราซึ่งอยู่ในสภาพค่อนข้างต่ำหลัง รวมทั้งการจัดเก็บก็ยังมีช่องโหว่ ซึ่งเกิดได้จากสาเหตุหลาย
 ประการ ที่สำคัญก็คือแก่การที่มีผู้หลีกเลี่ยงไม่ยอมเสียภาษี หรือพยายามเสียให้น้อยกว่าที่ควรจะต้องเสีย
 นั้นเอง เพราะ *การที่เราจะควมมีการลักลอบหนีภาษีมากน้อยเพียงไร ก็อาจรู้ได้จากตัวเลขดังกล่าวนี้
 เป็นเบื้องต้น^๕ การหลีกเลี่ยงภาษีนี้ เมื่อมีอยู่มาก ย่อมก่อให้เกิดผลเสียได้หลายประการ นอกจากจะ
 ทำให้รัฐต้องขาดรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจการต่าง ๆ แล้ว ยังมีปัญหาอื่น ๆ หลายอย่างติดตามมา
 ไม่ว่าจะเป็นงบในแง่เศรษฐกิจหรือในแง่ของการบริหาร ซึ่งปัญหาดังกล่าวมิใช่จะเกี่ยวกับส่วนใดส่วนเสีย
 เฉพาะในวงการบริหารของรัฐเท่านั้น หากต้องนับเนื่องไปถึงส่วนใดส่วนเสียของประชาชนผู้เป็นเจ้าของ
 ประเทศด้วย

เป็นที่น่าเสียดายว่า ถึงแม้การหลีกเลี่ยงภาษีในประเทศเราจะมีอยู่อย่างแพร่หลายไม่สิ้นสุด
 แต่ก็ยังไม่มียุคนำเอาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาศึกษาถึงโดยละเอียดในแง่มุมต่าง ๆ กัน การดำเนินงาน
 ของฝ่ายบริหารมักจะมุ่งในทางป้องกันปราบปราม มิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น หรือพยายามให้มีจำนวนน้อย
 ที่สุดมากกว่า แต่ไม่ค่อยคำนึงในเรื่องส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือวิธีดำเนินงาน
 ที่เป็นอยู่ นับตั้งแต่เหตุผลเหตุที่นำมาซึ่งการหลีกเลี่ยงภาษีอันเป็นจุดเริ่มต้น กลวิธีที่ใช้ในการหลีกเลี่ยง ทั้งที่
 เป็นหลักใหญ่และขอปลีกย่อย ตลอดจนการประพฤติกฎปฏิบัติต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่มีส่วนในการ
 ป้องกันปราบปราม เช่น ในเรื่องการประชุมงาน การวินิจฉัยข้อกฎหมาย และการใช้ดุลยพินิจในการ
 ลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้บางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาทางรัฐประศาสนศาสตร์อยู่มาก และนับเป็น
 การสมควรที่จะไต่ถามวิเคราะห์เพื่อการปรับปรุงแก้ไขกันบ้าง โดยถือเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็น
 แนวทางประกอบ ทั้งนี้ เชื่อว่าจะยังประโยชน์ให้กับการพิจารณาดำเนินการบริหารงานด้านนี้ได้ไม่มาก
 ก็น้อย

^๕บุญชนะ อัครถาวร, ทฤษฎีภาษีและทางปฏิบัติ (พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๘),
 หน้า ๑๐๒.

^๕Boonchana B. Attakor, Finance Administration (Bangkok :
 Pakdipradit Press, 1959), p. 310. (ตัวเลขที่ข้างต้นมีปรากฏอยู่ในหนังสือทั้งสองเล่ม).

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

ทฤษฎีเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงได้เลือกเอาเรื่องของการหลีกเลี่ยงภาษี
ศุลกากรขึ้นมาเป็นหัวข้อในการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์นี้ ซึ่งได้ถือโอกาสนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วมา
เป็นส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ให้เห็นข้อเท็จจริงต่าง ๆ ท้าย โดยอาศัยหลักวิชาทางรัฐประศาสนศาสตร์
และประสพการณ์ที่ตัวเองมีอยู่เป็นแนวทางประกอบ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการ เสนอเรื่องดังนี้

๑. เพื่อแสดงให้เห็นถึงสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร
๒. เพื่อแสดงให้เห็นถึงกลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้หลีกเลี่ยงนำมาใช้
๓. เพื่อแสดงให้เห็นถึงการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
๔. เพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจของข้าวยศผู้บริหารผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ

โดยเฉพาะในเรื่องการใช้อำนาจ (Discretionary Power) ของฝ่ายบริหารนี้ ผู้เขียน
ถือเป็นเรื่องสำคัญในการศึกษา ซึ่งตรงกับหัวเรื่องของวิทยานิพนธ์นี้ เหตุที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ ก็
เพราะได้สังเกตเห็นว่า ในการบริหารงานต่าง ๆ ของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารในปัจจุบันมีอำนาจในการจะ
ใช้อำนาจในการดำเนินงานต่าง ๆ (Administrative Adjudication) เพิ่มมากยิ่งขึ้นทุกที ใน
สหรัฐอเมริกา การใช้อำนาจเพื่อตัดสินกรณีปัญหาได้แก่โดยอาศัยหลักกฎหมายของหน่วยบริหารงานต่าง ๆ
โดยมีอยู่โดยแพร่หลาย คาดว่ามีมากเป็นจำนวนถึง ๕๐ เท่าของคดีที่ได้รับการตัดสินภายในศาลยุติธรรม
ทั่วประเทศเองเสียอีก^๕ สำหรับในประเทศไทยก็เช่นกัน มีหน่วยงานสำคัญที่กฎหมายได้ให้อำนาจในการ
วินิจฉัยความผิดหรือข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในลักษณะที่คล้ายคลึงเบี่ยงการปฏิบัติของศาลได้หลายฝ่าย ตัวอย่าง
เช่น กรมศุลกากรที่เราจะได้อศึกษาค้นต่อไป ปรากฏว่าการให้อำนาจตามตัวบทกฎหมาย เพื่อตัดสินเปรียบเทียบ
ผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ.ศุลกากรในปัจจุบันนี้ นับวันจะมีจำนวนสูงขึ้นกว่าการดำเนินคดีทางศาลมาก
เช่น ในปี ๒๕๐๕ ได้มีการตัดสินเปรียบเทียบเฉพาะผู้หลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรที่ราชอาณาจักร ๔๘๐ ราย
ขณะที่ชั้นศาลเพียง ๒๕๐ ราย และในปี ๒๕๐๖ ก็ได้ให้อำนาจเปรียบเทียบตามกฎหมาย ๖๗๐ ราย แต่
นำคดีขึ้นสู่ศาลเพียง ๑๐๗ รายเท่านั้น^๖

^๕ Marshall E. Dimock & Gladys O. Dimock, Public Administration
(New York: Rinehart & Company, Inc., 1953), p. 454.

^๖ จากหนังสือคดีศุลกากรของกองนิติการ, กรมศุลกากร.

การพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดของกรมศุลกากรดังกล่าวนี้ ได้ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นสำคัญ ซึ่งกำหนดวิธีการพิจารณาไว้ ๒ วิธี คือ

๑. ในกรณีผู้กระทำความผิดจะต้องถูกฟ้องตาม พ.ร.บ.ศุลกากร (รวมทั้งการหลีกเลี่ยงภาษี ตามมาตรา ๒๗ ที่มีราคาของกลางรวมค่าอากรไม่เกินสี่หมื่นบาท) ถ้ายินยอมและใช้ค่าปรับ หรือใช้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกัน ความที่อธิบดีจะเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะส่งการฟ้องร้องเสียก็ได้ และการที่อธิบดีส่งการฟ้องร้องเช่นนี้ ให้ถือว่าเป็นอันคุ้มครองความผิดนั้น ในการจะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดนั้น (มาตรา ๑๐๒)

๒. สำหรับความผิดตามมาตรา ๒๗ พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๔ ถ้าราคาของกลางรวมค่าอากรเข้าด้วยกันแล้วเกินกว่าสี่หมื่นบาท ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนกรมตำรวจ ที่จะเปรียบเทียบ และส่งการฟ้องร้อง และการที่คณะกรรมการส่งการฟ้องร้องเช่นนี้ ให้ถือว่าเป็นอันคุ้มครองความผิดนั้นในการที่จะถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีความผิดนั้น (มาตรา ๑๐๒ ทวิ)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายคุ้มครองอำนาจการใช้ดุลยพินิจให้แก่ฝ่ายบริหารในกรณีอย่างกว้างขวางมาก โดยฝ่ายบริหารสามารถจะพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดได้เอง โดยการฟ้องร้องในเรื่องเงินค่าปรับ การทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน ให้ประกัน ความที่อธิบดีจะเห็นสมควร รวมไปถึงการเลิกทางที่จะให้ใช้อำนาจทางศุลกากรต่อไปอีกด้วย การที่ฝ่ายบริหารสามารถใช้ดุลยพินิจในทางปราบปรามการกระทำความผิดหลีกเลี่ยงภาษีได้ อย่างกว้างขวางเช่นนี้ ย่อมมีผลอันก่อให้เกิดส่วนได้ส่วนเสียแก่ส่วนรวมอยู่ไม่มากนักย่อย ทั้งที่เป็นส่วนได้ส่วนเสียของรัฐโดยตรง และรองประชาชนโดยทางอ้อม หากนักบริหารผู้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจได้ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ และเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้โดยถูกต้อง ผลที่ได้รับย่อมจะเป็นไปในทางดี เพราะเป็นการกระทำความดีตามกฎหมายที่ระบุไว้โดยชัดแจ้งอยู่แล้ว แต่ในบางครั้งการวินิจฉัยก็อาจมิได้เป็นไปดังเช่นว่า โดยเฉพาะในกรณีได้ถูกแทรกซ้อนโดยอิทธิพลของนักบริหารหรือนักการเมืองที่อยู่เหนือขึ้นไป ซึ่งมีได้ทั้งในทางเปิดเผยมและไม่เปิดเผยม ทำให้ขอบเขตของการใช้ดุลยพินิจขยายตัวออกไปอีก อันอาจยังผลให้การวินิจฉัยสั่งการต้องแปรเปลี่ยนไปจากแนวเดิม ซึ่งการเข้าแทรกแซงในกรณีเช่นนี้ บางครั้งมีอยู่อย่างกว้างขวาง และมีได้เป็นไปตามข้อความที่ระบุไว้ในกฎหมายแต่อย่างใดนัก ซึ่งเราจะสามารถศึกษาวิเคราะห์กันโดยละเอียดจากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในบทความต่อไป

โดยที่ผู้เขียนได้มองเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าวมาแล้วนี้ การศึกษาค้นคว้าในหัวข้อ "การใช้คุณลักษณะในการบริหารงานปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร" โดยการศึกษาจากกรณีศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๕ จึงนอกจากจะมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะพิจารณาถึงประเด็นต่าง ๆ ของเรื่องราวที่เกิดขึ้นซึ่งประกอบด้วยเรื่องของสาเหตุการหลีกเลี่ยงภาษี กติกาของผู้หลีกเลี่ยง และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นการมุ่งเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้คุณลักษณะในการบริหารงานปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร เป็นสำคัญ โดยการกำหนดสมมุติฐาน (Hypothesis) ไว้ว่า "ฝ่ายบริหารของไทยมีอำนาจที่จะใช้คุณลักษณะในการบริหารงานได้อย่างกว้างขวาง กล่าวคือ ครอบคลุมไปถึงกรณีที่ถูกกฎหมายมิได้มอบอำนาจไว้โดยชัดแจ้งด้วย"

ขอบเขตและวิธีการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นการสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในอันจะแสดงให้เห็นถึงประเด็นน่าสนใจต่าง ๆ ในกรณีการหลีกเลี่ยงภาษีอากร โดยเฉพาะเพื่อแสดงข้อพิพาทในสมมุติฐานดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนได้วางขอบเขตและวิธีการศึกษาค้นคว้าไว้หลายประการด้วยกัน โดยแบ่งความสำคัญในการศึกษาออกเป็น ๓ ตอน คือ

๑. ว่าด้วยหลักการทั่วไป (Theory) ซึ่งเป็นตอนต้นเรื่องของวิทยานิพนธ์นี้ ได้อาศัยการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่จากเอกสารต่าง ๆ (Documentary Research) ซึ่งมีทั้งเอกสารและสถิติของทางราชการ คุ้มทฤษฎีหมาย และระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งหนังสือเกี่ยวกับกิจการศุลกากรที่ผู้รวบรวมหรือเขียนขึ้นมา โดยพยายามศึกษาข้อเท็จจริง เฉพาะที่เห็นว่ามีส่วนสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องที่จะเขียน อันได้แก่เรื่องหลักการสำคัญของภาษีศุลกากร การหลีกเลี่ยงภาษี และการป้องกันปราบปรามโดยทั่วไป เอกสารและหนังสือเหล่านี้มีทั้งที่ได้อาศัยศึกษาจากห้องสมุดของคณะรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งสถาบันสังคมศาสตร์บริหารศาสตร์ และจากหน่วยราชการที่มีหน้าที่บริหารงานด้านนี้โดยตรง ตลอดจนได้อาศัยเอกสารหนังสือบางฉบับที่ผู้เขียนหามาได้เป็นการส่วนตัวอีกด้วย

๒. ว่าด้วยการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) อันเป็นการทำเอาเหตุการณ์ผู้หลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรที่เกิดขึ้นจริงมาทำการศึกษาโดยละเอียด โดยใช้วิธีการศึกษาข้อเท็จจริงหลายประการประกอบกันดังนี้

(๑) ศึกษาจากการมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ด้วยตนเอง (Participant Observation) โดยการดำเนิรคดีดังกล่าวนี้ ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วย ในฐานะผู้ตรวจสอบเอกสารบัญชี

ของบุคคลที่ผิด และจัดเก็บส่วนงานการสอบสวนต่าง ๆ ในการโคจร่วมอยู่ใกล้ศึกษาค้นหาเองเช่นนี้ ทำให้สามารถติดตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นลำดับมาโดยละเอียด แจ่มแจ้ง อันนับเป็นวิธีการสำคัญประการหนึ่งของ การวิจัยค้นคว้าโดยการสังเกตการณ์^๑

(๒) ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ของทางราชการ (Official Records) ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง ได้แก่ บันทึกการ เสนองาน รายงาน หมาย เหตุ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ผู้มี ส่วนรับผิดชอบ ทั้งแหล่งของเรื่องดังกล่าวเกือบจะทั้งหมดได้อาศัยจากแฟ้มการดำเนินงานที่มีอยู่ ณ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ และมีบางส่วนได้อาศัยจากแฟ้มการดำเนินงานในเรื่องเดียวกันที่มีอยู่ ณ กองสืบราชการ กรมศุลกากร ในระยะเวลาที่เหตุการณ์ได้เกิดขึ้นในครั้งนั้น นอกจากนี้ การศึกษาบางตอนยังได้มาจากข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ (Newspaper Accounts) ฉบับต่าง ๆ อีกด้วย

(๓) ศึกษาจากการสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งผู้เขียนได้ปฏิบัติทั้งในทางตรงและทางอ้อมอยู่ตลอดเวลา ทั้งในขณะที่ร่วมปฏิบัติงานในคดีดังกล่าวอยู่ และในภายหลังที่ได้หมดหน้าที่ไปแล้ว สำหรับผู้ที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ดังกล่าว มีทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมตำรวจ กรมศุลกากร และสำนักงาน ก.ต.ด.

๓. ว่าด้วยการวิเคราะห์ (Analysis) อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการศึกษาเฉพาะกรณีดังกล่าวแล้ว โดยเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาค้นคว้าไว้แล้วมาทำการวิเคราะห์เป็นเรื่องไปอย่างละเอียด โดยลงท้ายด้วยการสรุปและประเมินผล利弊เสียต่าง ๆ รวมทั้งข้อสมมติฐานที่วางเอาไว้ด้วย ซึ่งการศึกษาตอนนี้ นอกจากจะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่ผู้เขียนมีอยู่ ทั้งที่เกิดจากการติดตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นเป็นลำดับมาประกอบด้วยประสบการณ์บางอย่างที่มีอยู่บ้างแล้ว ยังได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่มีอยู่ในบทความ เอกสารเผยแพร่ และหนังสือที่มีผู้เขียนขึ้นไว้ รวมทั้งได้จากการสัมภาษณ์ท่านผู้รู้ในกิจการตำรวจบริหารงานภายในอีกเป็นจำนวนหลายท่าน

วิธีการ เสนอเรื่อง

เช่นเดียวกับเรื่องที่ว่าด้วยการกำหนดขอบเขตและวิธีการศึกษาของงาน การเสนอเรื่องในลำดับต่อไปนี้ ได้แบ่งความสำคัญออกเป็น ๓ ตอนด้วยกัน คือ ในตอนแรกเป็นการเสนอเรื่องของกิจการ

^๑Pauline V. Young, Scientific Social Surveys and Research (3rd Ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1956), pp. 156 - 158.

ของศุภกากรโดยทั่ว ๆ ไป เฉพาะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาเด็กเลี้ยงกำพร้าและการบริหารงานป้องกัน
ปราบปราม โดยให้ความสำคัญทั้งหมดไว้โดยบทที่ ๑ แห่งเค้าโครง ส่วนในตอนที่ ๒ และตอนที่ ๓ ซึ่ง
เป็นที่รวมเรื่องราวเกี่ยวกับหมคของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แบ่งแยกวิธีการเสนอเรื่องออกเป็น ๒ ภาค
ใหญ่ ๆ คือ ในภาคหนึ่งเป็นเรื่องของการศึกษาเฉพาะกรณีการเด็กเลี้ยงกำพร้าปี ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔
โดยแยกรายละเอียดของเรื่องไว้เป็น ๔ บทด้วยกัน คือ นับจากบทที่ ๒ ถึงบทที่ ๕ ส่วนในภาคสองเป็น
ตอนที่ว่าด้วยการวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ต่าง ๆ จากการศึกษาเรื่องราวในภาคหนึ่งโดยลำดับ
ซึ่งได้แบ่งหัวข้อการวิเคราะห์ออกเป็น ๔ บทเช่นเดียวกัน คือ นับจากบทที่ ๒ ถึงบทที่ ๕ และลงท้ายด้วย
บทสรุปข้อพิสูจนสมมติฐานที่ได้ตั้งเอาไว้.

การเก็บภาษีศุลกากร

ในประเทศไทย การเก็บภาษีศุลกากรแก่สินค้าเข้าออกนี้ จะเริ่มมีมาแต่ครั้งใดยังไม่มียหลักฐานแน่ชัด แต่เป็นที่ทราบกันว่า ได้มีการเก็บภาษีเกี่ยวกับสินค้าเป็นเวลานานมาแล้ว โดยในชั้นต้นเป็นการเรียกเก็บจากค่าปากเรือ หรือความอัตราราคาความยาวของเรือที่ไซ้บรรทุกสินค้า เฉพาะอย่างยิ่ง ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ปรากฏว่ามีภาษีศุลกากรอยู่สองอย่าง คือ จังกอม เรือสินค้า คิดอัตราตามความยาวของเรือ และความกว้างของปากเรืออย่างหนึ่ง กับจังกอบสินค้าเก็บทั้งสินค้าขาเข้าขาออกอีกอย่างหนึ่ง* ภาษีในลักษณะดังกล่าวนี้ ได้มีใช้อยู่จนถึงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ และมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเรื่อยมาเป็นครั้งคราว แต่การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ได้เกิดขึ้นในภายหลังจากที่รัฐบาลไทยได้เซ็นสัญญา "เบาริง" กับอังกฤษเมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๓๔๘ และวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๓๔๘ อันมีผลให้เลิกสมการเก็บภาษีเบ็กร่อง หรือค่าปากเรือ หันมาจัดเก็บภาษีขาเข้า "ร้อยชักสาม" และภาษีขาออกตามที่ระบุไว้ในท้ายสัญญา และในขณะเดียวกันก็ได้มีการจัดตั้งสถานศุลกากร (Custom House) หรือที่เรียกว่า โรงภาษีขึ้น โดยเริ่มนำระบบศุลกากรแบบใหม่มาใช้แต่ครั้งนั้น แต่ก็ยังมีให้มีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่แน่นอนอย่างไรก็ตาม กระทั่งล่วงมาถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๘ จึงได้มีพระราชบัญญัติศุลกากรขึ้นใช้บังคับเป็นครั้งแรก อันมีเป็นรากฐานแห่งระเบียบแบบแผนศุลกากรของประเทศไทย ซึ่งได้ใช้ปฏิบัติสืบต่อมาจนทุกวันนี้ โดยมีสาระแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เป็นจำนวน ๑๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ตามพระราชบัญญัติศุลกากรแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) และครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๓)**

*พระยาอนุกรมราชชน, ตำนานศุลกากร, พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพร้อมพงศ์อิริราช (พระบุตร: โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๘๒), หน้า ๘๘.

**นวิธ วิสุทธจินดา, กฎหมายเกี่ยวกับศุลกากร ภาค ๑ (พระบุตร: โรงพิมพ์เทพไพศาล, ๒๕๕๕), หน้าคำนำ (๑).

*ร้อยตำรวจโท เสถียร วิชัยลักษณ์, รวมกฎหมายศุลกากร ภาค ๑ (พระบุตร: โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๐๘), หน้าสารบัญ (๑) - (๒).

ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับกำหนดอัตราภาษีสืบค้าต่าง ๆ นั้น เราได้เริ่มมีตัวบทกฎหมายอันถือเป็นบรรพตฐานครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๔ ซึ่งเรียกว่า พระราชบัญญัติพิภคอัตราศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๓๔ และได้มีการยกเลิกแก้ไขตลอดมา นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ ถึง ๑๔ ครั้ง ในจำนวนนี้ได้ออกเป็นพระราชบัญญัติพิภคอัตราศุลกากร ๑๑ ฉบับ และได้ออกเป็นพระราชกำหนด ๒ ฉบับ กับเป็นประกาศของคณะปฏิวัติอีก ๑ ฉบับ สำหรับพิภคอัตราที่ใช้อยู่ในขณะนี้ได้ออกพระราชกำหนดพิภคอัตราศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๑ ซึ่งออกเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยเป็นการยกเลิกของเก่าทั้งหมด และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาจนถึงปัจจุบันอีกหลายครั้ง คือ แก้ไขโดยพระราชกำหนดพิภคอัตราศุลกากร ๑๑ ฉบับ และพระราชบัญญัติพิภคอัตราศุลกากร ๔ ฉบับ สำหรับการแก้ไขครั้งสุดท้ายคือ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ใ้แก่ พระราชกำหนดพิภคอัตราศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๐๔^๕

หลักการสำคัญของภาษีศุลกากร

หลักการสำคัญของภาษีศุลกากรในแต่ละประเทศจะมีมากน้อยเพียงใ้ไหน ก่อนอื่นเราสามารถพิจารณาจากใ้ในแง่นโยบาย เกี่ยวกับการกำหนดพิภคอัตราภาษี ซึ่งตามทางปฏิบัติมีหลักกว้าง ๆ อยู่ ๓ ประการ คือ^๖

๑. พิภคเพื่อรายได้ (Revenue Tariff) เป็นเรื่องของนโยบายที่จะหารายได้เป็นจำนวนมากใ้แก่รัฐ โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยที่สุด กฎหมายอาจจะกำหนดอัตราภาษีปานกลางสำหรับใ้เก็บภาษีแก่สินค้าซึ่งรัฐนั้น ๆ มีความจำเป็นต้องใ้บริโภคเป็นจำนวนมาก และรัฐนั้นไม่สามารถผลิตใ้เอง

^๕ ร้อยตำรวจโท เสถียร วิชัยสิทธิ์, รวมกฎหมายศุลกากร ภาค ๒ (พระนคร: โรงพิมพ์นิติเวชร์, ๒๕๐๑), หน้า ๑ - ๒.

^๖ สัมภาษณ์ นายอุคม สว่างโรจน์, กองพิภคอัตราศุลกากร, กรมศุลกากร เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๔.

^๗ บุญชนะ อัครถาวร, op. cit., หน้า ๗๕.

๒. พิทักษ์ชดเชย (Compensatory Tariff) มีใช้ในบางประเทศ ในกรณีที่สินค้า
ขาเข้าประเภทที่จะเก็บภาษีนับโดยปกติ อาจเสียภาษีสรรพสามิต (Excise) อยู่แล้วในรัฐนั้น ๆ
กฎหมายจึงกำหนดอัตราภาษีศุลกากรให้เท่ากับภาษีสรรพสามิต เพื่อจะได้มีการภาษีเท่า ๆ กัน สำหรับ
ของอย่างเดียวกัน

๓. พิทักษ์ป้องกัน (Protective Tariff) เป็นการกำหนดอัตราภาษีอย่างสูง สำหรับ
สินค้าที่นำเข้ามาแข่งกับสินค้าประเภทเดียวกันกับการที่ผลิตได้ในรัฐนั้น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ราคาสินค้าที่นำ
เข้าสูง ไม่อาจแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศได้

สำหรับประเทศไทย นโยบายเกี่ยวกับการศุลกากรส่วนใหญ่มุ่งในเรื่องรายได้ ถึงจะมีการ
ใช้นโยบายป้องกันบ้างก็เป็นเพียงส่วนน้อย ดังนั้น ความสำคัญของการศุลกากรจึงเน้นหนักไปในทาง
จำนวนเงินที่ได้จากการเก็บอากรมากกว่าอย่างอื่น ซึ่งเท่าที่เป็นอยู่ ตัวเลขที่เก็บได้ก็มีจำนวนสูงกว่า
รายได้ชนิดอื่นเสมอมา จึงจะพิจารณาได้จากสถิติภาษีที่เก็บได้จริงในระยะหลาย ๆ ปี ตามตารางต่อไปนี้.-

ตารางที่ ๑

รายได้ประเภทต่าง ๆ ของรัฐที่เก็บได้จริงระหว่างปี ๒๕๐๖ - ๒๕๐๘

ประเภทรายได้	พ.ศ. ๒๕๐๖* (ล้านบาท)	พ.ศ. ๒๕๐๗** (ล้านบาท)	พ.ศ. ๒๕๐๘** (ล้านบาท)
งบภาษีอากร			
๑. ภาษีเงินได้	๓๘๐.๕	๔๕๕.๒	๑,๐๕๔.๖
๒. ภาษีการชดเชย	๑,๕๔๓.๗	๑,๗๕๖.๕	๒,๐๐๕.๔
๓. ภาษีการขายเฉพาะ	๕๓๒.๕	๖๔๐.๒	๑,๕๖๓.๗
๔. ภาษีสินค้าเข้า - ออก	๓,๐๕๒.๗	๓,๒๖๕.๗	๒,๕๗๕.๕
๕. ภาษีลักษณะการอนุญาต	๒๔๔.๔	๒๕๐.๕	๒๔๓.๕
๖. ภาษีลักษณะอื่น	๕๒๐.๖	๔๖๕.๕	๑,๐๔๗.๑
๗. ค่าพิริไม่สมชาว งอื่น	๔๑๑.๕	๔๔๒.๑	๑,๒๕๖.๕
๘. การขายสิ่งของและบริการ	๒๕๖.๑	๒๗๗.๐	๓๐๑.๕
๙. รัฐพาณิชย์	๒๒๕.๔	๒๓๖.๕	๒๒๐.๓
๑๐. รายได้อื่น	๒๒๕.๔	๓๑๖.๕	๓๗๒.๓
รวม	๕,๒๒๒.๕	๕,๖๕๕.๕	๑๑,๑๒๕.๕

หมายเหตุ.

*กระทรวงการคลัง, สมุดการบัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๗ (พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๘), หน้า ๕.

**กระทรวงการคลัง, สมุดการบัญชีรายรับ-รายจ่ายเงินงบประมาณของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๘ (พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๘), หน้า ๒๑.

ตารางที่ ๒

รายได้เฉพาะภาษีศุลกากรที่เก็บได้จริง ในระหว่างปี ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔

ปีงบประมาณ	เงินอากร (ล้านบาท)	% ของรายได้ทั้งหมดที่เก็บได้จริง
๒๕๐๓ ^{ปี}	๒,๕๕๓.๕	๓๔.๒
๒๕๐๔ ^{ปี}	๒,๕๐๓.๗ (๕ เกือบ)	๓๓.๑
๒๕๐๕ ^{ปี}	๒,๘๖๒.๓	๓๕.๒
๒๕๐๖ ^{ปี}	๓,๐๕๒.๗	๓๕.๒
๒๕๐๗ ^{ปี}	๓,๗๖๕.๗	๓๘.๕
๒๕๐๘ ^{ปี}	๒,๕๗๕.๕	๒๖.๗

หมายเหตุ: ก. สำนักงบประมาณ, งบประมาณประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๕, เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๒ (พระนคร: การพิมพ์พระนคร, ๒๕๐๔), หน้า ๖ - ๗.

ข. กรมบัญชีกลาง, รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๕ (พระนคร: โรงพิมพ์ กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๕), หน้า ๕๘.

ค. กรมบัญชีกลาง, รายงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๕ (พระนคร: โรงพิมพ์ กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๗), หน้า ๙๕.

ง. ตัวเลขจากตาราง * ของวิทยานิพนธ์นี้.

จากตัวเลขรายได้ประเภทต่าง ๆ ที่เก็บได้จริงในตาราง * แสดงให้เห็นว่า รายได้จากภาษีศุลกากร (สินค้าเข้า - ออก ไม่รวมค่าพรีเมียมข้าว) เก็บได้มากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละประมาณ ๓๐ - ๓๕ ของภาษีอากร หรือประมาณร้อยละ ๒๖ - ๓๕ ของรายได้ทั้งหมด ส่วนตัวเลขในตาราง ๒ แสดงให้เห็นเฉพาะภาษีศุลกากร (ไม่รวมค่าพรีเมียมข้าว) ซึ่งเก็บได้มากทุกปี ถึงแม้ในระยะหนึ่งเปอร์เซ็นต์การเก็บจะมีแนวโน้มในทางลดลง แต่ก็ยังเป็นจำนวนไม่มากนัก และถือเป็นเรื่องนโยบายของรัฐในการลดหรือยกภาษีให้กับสินค้าบางชนิด เช่น เครื่องจักร และวัสดุก่อสร้าง ที่ใช้ในการอุตสาหกรรม กับได้เพิ่มนโยบายในทางศีกเพื่อป้องกันอุตสาหกรรมภายในประเทศขึ้นมาดีกว่า อนึ่ง ถ้าจะนำตัวเลข

รายได้จากภาษีศุลกากรคิงกล่าวมาแยกเปรียบเทียบระหว่างที่เก็บได้จากสินค้าขาเข้าและสินค้าขาออกแล้ว จะเห็นว่าอากรขาเข้าเก็บได้มากกว่าอากรขาออก คือ เก็บได้ประมาณร้อยละ ๗๔ - ๘๖ ของภาษีศุลกากรทั้งหมด เช่น ในปี ๒๕๐๓ เก็บอากรขาเข้าได้ ๒,๐๘๒,๒๕๒,๒๘๖.- บาท ในขณะที่มีรายได้จากอากรขาออกเพียง ๕๐๕,๖๗๓,๖๗๗.- บาท^๑ หรือเช่น ในปี ๒๕๐๕ อากรขาเข้าที่เก็บได้ก็เป็นเงินถึง ๒,๕๐๓,๕๓๖,๓๕๐.๒๖ บาท ส่วนอากรขาออกเก็บได้เพียง ๓๕๘,๐๕๗,๕๗๕.๗๕ บาท^๒ ที่เป็นดังนั้นก็ช่วยเรามีสินค้าขาเข้ามากมายหลายชนิดกว่าสินค้าขาออกประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเรามีนโยบายส่งเสริมสินค้าขาออกของประเทศอยู่แล้ว จึงปรากฏว่าได้มีการขออนุญาตไม่เก็บอากรแก่สินค้าที่ส่งออกไปยังต่างประเทศหลายชนิด และที่เก็บอยู่ก็มีอัตราไม่เข้มงวดกวาดขันอะไรนัก ซึ่งขณะนี้สินค้าออกที่ต้องเสียอากรมีอยู่เพียง ๕ ประเภทเท่านั้น คือ^๓

๑. ข้าว เก็บอากรตามราคา ร้อยละ ๓.๖ % - ๗ % (ต้องเสียค่าพรีเมียมที่กระทรวงเศรษฐกิจควบคุม)
๒. เศษเหล็ก เก็บอากรตามสภาพ กิโลกรัมละ ๐.๒๕ บาท
๓. หนังสือตัว เก็บอากรตามสภาพ กิโลกรัมละ ๐.๕๐ - ๑.๐๐ บาท
๔. ยาง เก็บอากรตามราคา ร้อยละ ๕ % - ๑๕.๕ %
๕. ไม้สักและไม้ชนิดอื่น ๆ เก็บอากรตามราคา ร้อยละ ๑๐ %

ส่วนสินค้าขาเข้านั้น พระราชกำหนดศีกัตติการค้าศุลกากรได้จำแนกไว้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ถึง ๑๐๕๗ ประเภท ในจำนวนนี้มีสินค้าหลักที่ห้าเงินรายได้ให้แก่อากรขาเข้าของเรามากกว่าอย่างอื่นอยู่มากมายหลายประเภท ที่สำคัญก็คือ ใบยาสูบ สินค้าประเภทผ้าขน เครื่องจักร น้ำมัน วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์นม ยาสำเร็จรูป และกระดาษ สินค้าส่วนมากส่งมาจากประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา

^๑สำนักงานประมาณ, งบประมาณประจำปี งบประมาณ ๒๕๐๕, เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ ๒ (พระนคร: โรงพิมพ์การพิมพ์พระนคร, ๒๕๐๔), หน้า ๖.

^๒กรมบัญชีกลาง, รายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๐๕ (พระนคร: โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๕), หน้า ๓๕.

^๓ดร. วิสุทธรังษิยา, กฎหมายศีกัตติการค้าศุลกากร (พระนคร: โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๐๔), หน้า ๓๖๓ - ๓๖๖.

ของกง สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ และมาเลเซีย^{๑๐}

การที่ภาษีศุลกากร โดยเฉพาะอากรขาเข้าสามารถคำนวณความสำคัญต่อประเทศชาติ ในฐานะเป็นที่มาของรายได้อันค้ำหนึ่งอยู่เสมอมาเช่นนี้ อาจสรุปเหตุผลสั้น ๆ ได้ ๒ ประการดังนี้

๑. ประเทศไทยมีนโยบายพิทักษ์อัตราศุลกากรหนักไปในทางประเภทเพื่อรายได้ดังกล่าวแล้ว ถึงจะมีการกีดกัน หรือกำหนดกฎเกณฑ์อื่นใดบางอย่างก็เป็นส่วนน้อย และเพิ่งจะมีในระยะหลัง ๆ นี้เอง ซึ่งก็มักเป็นไปโดยพลังทางการเมือง (Political Force) มากกว่า ที่เรามองรายได้เป็นสำคัญก็เพราะเราเป็นประเทศสังคมนิยม และกำลังอยู่ในยุคเริ่มพัฒนาเท่านั้น นึกถึงประเทศที่มีความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้พิทักษ์ป้องกันมากกว่าเพื่อรายได้ ดังนั้น รายได้จากศุลกากรของเขาจึงไม่เป็นสิ่งจำเป็นอะไร ตกเพียงร้อยละ ๑ ของรายได้ทั้งหมดเท่านั้น^{๑๑} หรือในประเทศอังกฤษ ซึ่งแต่เดิมเคยใช้นโยบายพิทักษ์หนักไปทางเพื่อรายได้บางเหมือนกัน แต่ในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเป็นต้นมา ก็เริ่มหันมาใช้พิทักษ์ป้องกันเพิ่มขึ้น อันเป็นผลให้รายได้จากภาษีศุลกากรมีอัตราส่วนลดลงไป โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับภาษีประเภทอื่น เช่น ในระยะระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๑๖ - ๑๙๒๖ อังกฤษเก็บภาษีทางตรง (จากรายได้) ได้เฉลี่ยประมาณ ๒๕.๖ ล้านปอนด์ และเก็บภาษีศุลกากรได้ประมาณ ๑๘.๘ ล้านปอนด์ ซึ่งเทียบอัตราส่วนรายได้ประมาณ ๑ : ๒ แต่พอมาถึงปัจจุบัน เช่น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ - ๑๙๕๕ ภาษีทางตรงที่เก็บได้ มีจำนวนถึง ๓,๑๒๐.๘ ล้านปอนด์ ในขณะที่ภาษีศุลกากรเก็บได้เพียง ๑,๒๖๐.๕ ล้านปอนด์ หรือคิดเป็นอัตราส่วนประมาณ ๑ : ๑ ซึ่งถือว่าลดลงไปมาก เกือบ ๑ เท่า^{๑๒}

^{๑๐} The Thai Chamber of Commerce, "The Background of Thailand," The Thai Chamber of Commerce Directory 1960-1961 (Bangkok: Sasana Press, 1961), p. 144.

^{๑๑} Philip E. Taylor, The Economic of Public Finance (New York: the Macmillan Company, 1960), p. 239.

^{๑๒} The British System of Taxation (London : Central Office of Information, 1960), p. 10.

๒. เหตุผลอีกข้อหนึ่ง คือ ประชาชนคนไทยนิยมใช้ของต่างประเทศอยู่มาก แม้ตามข้อเท็จจริงของบางอย่างเรายังไม่สามารถผลิตขึ้นได้ภายในประเทศ แต่ก็มีสินค้าบางอย่างที่ผลิตได้ คนก็ยังไม่ค่อยนิยม ทำให้สินค้าต่างประเทศยังขายได้ดี และมีผู้สั่งเข้ามามาก ซึ่งก็เป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง ถ้าจะมองในแง่การ เก็บอากรขาเข้า

การหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร

ทั้งที่กล่าวมาแล้วในหน้าว่า ถึงแม้ภาษีศุลกากรจะเป็นที่มาของรายได้อันหนึ่งอยู่เสมอ แต่ในการจัดเก็บก็มีทางรั่วไหลอยู่มาก โดยเฉพาะ คือ การรั่วไหลโดยวิธีหลีกเลี่ยงต่าง ๆ เป็นที่เชื่อได้ว่า ในปีหนึ่ง ๆ มีผู้หลีกเลี่ยงเฉพาะภาษีขาเข้าเป็นจำนวนนับร้อยล้านบาท ที่จับมาลงโทษได้ก็มาก แต่ที่จับไม่ได้คงจะมากกว่า และนับวันการหลีกเลี่ยงจะยิ่งมีมากขึ้น ถึงจะขอนำสถิติจำนวนผู้กระทำผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร พัวรัชอาณาจักร ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖ มาแสดงให้เห็นดังต่อไปนี้.-

ตาราง ๓

สถิติการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรพัวรัชอาณาจักรระหว่างปี ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖

ปี	ผู้กระทำผิด ใน ส่วนกลาง	ผู้กระทำผิด ส่วนภูมิภาค	รวม(ราย)	ราคาของกลาง รวมค่า อากรที่หลีกเลี่ยง(บาท)
๒๕๐๒	๒๒๓	๕๔๕๔	๕๖๗๗	๕๔,๕๐๖,๒๓๕.๕๔
๒๕๐๓	๓๐๕	๕๕๕๕	๕๘๖๐	๖,๒๓๕,๕๕๕.๕๕
๒๕๐๔	๕๕๖	๕๖๖๔	๖๒๒๐	๗,๕๗๕,๕๕๐.๕๖
๒๕๐๕	๑๐๐๔	๓๐๕๗	๔๐๖๑	๑๒,๕๗๕,๑๕๗.๖๕
๒๕๐๖	๑๑๖๔	๔๑๕๖	๕๓๒๐	๑๑,๕๕๕,๕๖๖.๖๖

ที่มา : กองนิติการ กรมศุลกากร

จากตัวเลขในตารางข้างบนนี้จะสังเกตเห็นว่า จำนวนผู้กระทำผิดฐานหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรเฉพาะที่เจ้าหน้าที่จับกุมได้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งอาจจะเป็นเพราะมีผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้นเอง หรือทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นผลสืบกันได้ แต่ที่ถูกต้องคงจะเป็นได้ทั้งใน ๒ กรณี

การหลีกเลี่ยงภาษีอากร เป็นการนำมาซึ่งผลเสียแก่ประเทศไทยอย่างสำคัญประการหนึ่ง สำหรับประเทศไทยขณะนี้ เป็นยุคของการพัฒนา จึงจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอื่น ๆ เป็นจำนวนมากยิ่งขึ้นทุกปี หากรายได้ภายในประเทศสามารถจึ๊กเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และพอเพียงกับรายจ่ายแล้ว ก็ไม่เป็นเรื่องน่าวิตกแต่อย่างใด แต่ในทางตรงข้าม หากไม่สามารถจึ๊กเก็บได้พอเพียง รัฐก็จำเป็นต้องเสาะหาวิธีการอันจะนำมาซึ่งรายได้เพิ่มเติมไม่วิธีใดก็วิธีหนึ่ง โดยหลักการแล้วรัฐสามารถทำได้โดยการเพิ่มอัตราหรือชนิดภาษี หรือโดยการกูดักแหล่งเงินทุนภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งแต่ละวิธีก็มิแต่จะยังให้เกิดภาวะแก่ประชาชนส่วนรวม อันถือว่าเป็นผลดีทางด้านจิตใจเท่าใดนัก ดังนั้น หากจะหันมาใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง ในอันจะส่งเสริมปรับปรุงให้รายได้จากภาษีอากรสามารถจึ๊กเก็บได้มากเท่าที่ควร โดยสูญหายตกนอกลบที่สุด และไม่ต้องเพิ่มอัตราภาษีแต่อย่างใดแล้ว ก็น่าจะได้ผลดีอย่างยิ่ง

วิธีการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร

การหลีกเลี่ยงศุลกากรนี้ มีมูลเหตุมาจากการนำของเข้าหรือส่งออก โดยเจตนาฉ้อค่าอากรเป็นสำคัญ แบ่งแยกวิธีการกระทำออกเป็น ๓ ประการ คือ^{๑๗}

- ๑. การลักลอบหนีศุลกากร
- ๒. การหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัวเท็จ
- ๓. การลักลอบโดยคนโดยสาร

การลักลอบหนีศุลกากร คือ วิธีการนำของเข้าหรือส่งออกโดยไม่ผ่านเจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยพาของหลบหนีไม่เข้าออกตามทางอนุวัติ หรือซุกซ่อนปิดบังไม่ให้เจ้าหน้าที่เห็นการลักลอบหนีศุลกากรมีซุกซ่อนความวิงว้างทะเล เขตแดนทางบก และคามยานพาหนะต่าง ๆ ที่เดินเข้าออก เช่น รถไฟ รถยนต์-โดยสาร

^{๑๗}คณะกรรมการพิจารณาปราบปรามผู้ละเมิดกฎหมาย เกี่ยวแก่ภาษีอากร (ก.ป.ภ.), คู่มือพนักงานสอบสวน เกี่ยวกับความผิดทางศุลกากร สรรพสมบัติ สรรพการ (พระนคร: โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๐๒), หน้า ๑๔ - ๒๑.

การหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัว ได้แก่วิธีการนำของเข้าหรือส่งออกตามพิธีการศุลกากรปกติ โดยการยื่นใบขนสินค้า แยกหลีกเลี่ยงค่าอากร หรือซ่อนน้ำหนักกำกวม โดยใช้เส้นเหนือมกลอนยาวนานาประการ เช่น ส่วนคงปริมาณหรือราคาของขาดจากความเป็นจริง ลักษณะไม่ตรงกัน ขูขออนของอื่นที่ไม่ส่วนตัวปะปนมาด้วย

การลักลอบโดยคนโดยสว การลักลอบประเภทนี้มักจะเป็นของเด็ก ๆ ที่มีราคาแพง และค่าอากรสูง เช่น เพชรพลอย นาฬิกา ฯลฯ ในขณะที่คนโดยสวที่เคินทางเข้าออกนอกราชอาณาจักร จะต้องกรอกข้อความส่วนตัวของตัว (หมายถึงในกระเป๋าเดินทางด้วย) ให้แก่เจ้าพนักงานก่อนที่จะทำการตรวจค้น ฉะนั้น ถ้าหากเจ้าพนักงานศุลกากรค้นพบของที่ผู้โดยสวไม่ส่วนตัว ก็เป็นความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

วิธีการหลีกเลี่ยงศุลกากรตามนี้ที่กล่าวมานี้ โดยเฉพาะคือการลักลอบนำสินค้าหนีศุลกากร และการหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัว นี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ส่วนการลักลอบโดยคนโดยสวนั้นเป็นเรื่องปลีกย่อย มีรายละเอียดมาก จึงจะไม่นำมากล่าวถึง สำหรับการหลีกเลี่ยงโดยสองวิธีการแรก คือ การลักลอบหนีศุลกากร และการหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัว เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าวิธีการลักลอบหนีศุลกากร เป็นวิธีการที่คงเคิมมีมานานแล้ว และขณะนี้ก็ยังมิใช่เป็นประจำ เพราะทำได้ง่าย โดยต้องอาศัยความกล้า และอคติ เสียต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ ซึ่งในการลักลอบบางครั้งก็มีการใช้อุปกรณ์ทันสมัยเป็นเครื่องช่วยให้การทำงานสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย เช่น เรือเร็ว รถยนต์ หรือแม้กระทั่งเครื่องบิน และอุปกรณ์สื่อสารอื่น ๆ สำหรับการหลีกเลี่ยงวิธีนี้ ตามข้อเท็จจริงเป็นเรื่องที่จะต้องมุ่งในด้านการปราบปรามหรือการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผิดกับการหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัว อันเป็นเรื่องที่ต้องใช้วิธีการป้องกันมากกว่า เพราะการหลีกเลี่ยงโดยส่วนตัว เจริญก็มีเส้นเหนือมกลอนขึ้นเชิงสูงมาก ยิ่งนานวันผู้หลีกเลี่ยงก็ยิ่งสรรหาวิธีแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาใช้เพื่อหลบตาเจ้าหน้าที่มากขึ้น ทั้งนี้ ข้อสำคัญก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่เรียกเก็บอากรน้อยกว่าที่ควร โดยให้เห็นว่าสินค้าของตนมีราคา คุณภาพ หรือปริมาณต่ำกว่าความเป็นจริง เป็นเรื่องที่น่าที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่จะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ในอันจะพิสูจน์หรือเสาะหาหลักฐานให้ข้อเท็จจริงเป็นราย ๆ ไป นอกจากนี้ยังจะต้องอาศัยความเอาใจใส่ในหน้าที่ ตลอดจนความซื่อสัตย์ สุจริต และการร่วมมือด้วยดีของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกด้วย เรื่องเหล่านี้แม้ว่ามีส่วนสำคัญต่อกิจการบริหารที่เป็นอยู่มาก

การป้องกันปราบปราม

เนื่องจากการหลีกเลี่ยงศุลกากร เป็นเรื่องที่สามารถจะเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ และอาจเกิดใน
ท้องถิ่นต่าง ๆ กัน ตลอดจนกรณีวิธีที่นำมาใช้ในการหลบหนี ก็นับวันจะมีแปลก ๆ ใหม่ ๆ ล้ำลึกยิ่งขึ้นทุกที
ประกอบกันไปด้วยในรูปลักษณะของการนำสินค้าลักลอบเข้ามาโดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร และทั้งในลักษณะ
ของการสำแดงรายการเท็จโดยผ่านพิธีการศุลกากรดังกล่าวมาแล้ว การดำเนินงานของทางการในอันที่
จะป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้น หรือการปราบปรามลงโทษแก่ผู้ทุจริต จึงจำต้องเป็นไปอย่าง
กว้างขวาง โดยอาศัยตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวกับการศุลกากร และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วย
งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในลักษณะโดยตรง และโดยการประสานงานกัน ดังนั้น การที่จะกล่าวถึง
เรื่องราวของการป้องกันปราบปรามการหลีกเลี่ยงศุลกากรในตอนนี้ จึงมุ่งในเรื่องของกฎหมาย และ
การบริหารที่เป็นอยู่เป็นประเด็นสำคัญ

ก. กฎหมายศุลกากร กฎหมายศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนี้ได้แก่พระราชบัญญัติศุลกากร
พุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ ในพระราชบัญญัตินี้ได้วาง
ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ครอบคลุมไปถึงพิธีการอันเกี่ยวกับความสำคัญในส่วนต่าง ๆ เช่นตั้งแต่การ
วิเคราะห์ศัพท์ วิธีจัดการและกำหนดค่า ฯลฯ การเสียค่าภาษี การตรวจสอบ และการป้องกันการลัก
ลอบหนีศุลกากร การนำเข้า และส่งออก การสำแดงเท็จ ตลอดจนการฟ้องร้อง และอื่น ๆ โดยให้
อำนาจแก่เจ้าหน้าที่อยู่หลายมาตรา ในอันที่จะตรวจตรา ตรวจสอบ จับกุม ตลอดจนลงโทษ และดำเนิน
คดีแก่ผู้กระทำความผิด

ดังเช่นในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๕ ในหมวด ๔
ว่าด้วยการตรวจตราป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร ได้ระบุอำนาจให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรคนหนึ่งคนใด
เปิดหีบห่อและตรวจสอบในเวลาใดก็ได้ เมื่อขณะนั้นผ่านศุลกากร หรืออยู่ในความกำกับตรวจตราของ
ศุลกากรด้วยประการใด ๆ ก็ได้ ทั้งพนักงานนั้นจะเอาตัวอย่างของไปตรวจสอบ หรือตีราคา หรือเพื่อ
ประโยชน์อย่างอื่นก็ได้ แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็น (มาตรา ๑๕) ก็ยังให้อำนาจพนักงานศุลกากรที่จะ

^{๑๔}กรมศุลกากร, กฎหมายศุลกากร (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๐๑),
มาตราต่าง ๆ.

ขึ้นไปบนเรือสำเภาใดก็ตามภายในพระราชอาณาเขต ในตลอดเวลาที่ทำการบรรทุกสินค้าขึ้นลง รวมทั้งสามารถ
ตรวจสอบสมุด เอกสารใด ๆ เกี่ยวกับสินค้าในเรือใด ๆ หรือจะสั่งให้เปิดห้องสำเภาใด ๆ ของเรือ หรือ
เปิดหีบห่อที่บรรจุของอย่างใด ๆ ใดด้วย (มาตรา ๑๘)

นอกจากนี้ในมาตราอื่น ๆ เช่น มาตรา ๑๘ และ ๒๐ ก็ได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานศุลกากร
ในอันที่จะสั่งให้หยุดรถ และขบวนพาหนะอื่น และตรวจคนเพื่อให้ทราบว่ามิใช่ของที่ลักลอบหนีศุลกากรหรือไม่
(มาตรา ๑๘) และในกรณีที่มีใคกล่าวถึงกระทำผิด หรือพยายามกระทำผิด หรือใช้ ช่วย ยุยง ให้อื่น
กระทำผิดต่อบทพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ก็อาจจับผู้นั้นโดยมิต้องมีหมายจับ แล้วนำส่งยัง
สถานีตำรวจ พร้อมด้วยของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด หรือพยายามกระทำผิด เพื่อจัดการตามกฎหมาย
(มาตรา ๒๐)

ส่วนทางฝ่ายผู้นำสินค้าเข้าหรือส่งสินค้าออก ก็ได้มีกฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติตามพิธีการศุลกากร
อยู่หลายประการ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการหลีกเลี่ยงอากรใดโดยสะดวกอีกชั้นหนึ่ง ดังเช่นในมาตรา
๓๘ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๔ และมาตรา ๑๐ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๘๒
ซึ่งมีข้อความสำคัญในการระบุให้นายเรือทุกสำ ที่บรรทุกสินค้า หรือมีแค่อิมแดน ซึ่งมาแทนออกพระราชอาณา
เขต ต้องทำรายงานอันถูกต้องของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดไว้ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ที่เรือ
มาถึงท่า เมื่อนำรายงานนี้ให้นายเรือแสดงใบทะเบียนเรือเพื่อตรวจด้วย และรายงานนี้ต้องทำขึ้นก่อน
เปิดระวางเรือ และถ้าเรือสำเภาใดมาถึงท่า มีสินค้าต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออกก็ดี หรือจะขนขึ้น ณ ที่
อื่นภายในพระราชอาณาจักรก็ดี นายเรือจะต้องแสดงข้อความว่าด้วยสินค้านั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย
(มาตรา ๓๘) และยังระบุให้นายเรือหรือผู้ส่งของออก ซึ่งได้แก่พ่อค้าหรือบุคคลในราชอาณาจักร มี
หน้าที่จัดทำใบขนสินค้า โดยต้องแสดงรายการ ชนิดของ คุณภาพ ปริมาณ น้ำหนัก ราคาอันแท้จริงในท้อง
ตลาด และรายการอย่างอื่น ๆ ตามแต่อธิบดีจะต้องการ และให้ลงนามรับรองในใบขนสินค้าว่า ข้อความ
ที่ได้แสดงไว้นั้นเป็นความจริง ทั้งนี้ ในเมื่อได้มีการนำของใด ๆ เข้ามา หรือส่งของใด ๆ ออกไป
และของนั้นจะต้องเสียอากรหรือไม่ก็ตาม (มาตรา ๑๐)

จะเห็นได้ว่ากฎหมายตามมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนี้ล้วนแต่เป็นข้อกำหนดสำคัญเบื้องต้น
ในอันจะป้องกันปราบปรามหลีกเลี่ยงศุลกากร ทั้งด้วยวิธีการลักลอบ และวิธีการหลีกเลี่ยงโดยส่วนแบ่งเพื่อ
สำหรับบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกระทำผิด ก็ได้มีระบุไว้เป็นบรรพทิศฐานหลายประเด็นด้วยกัน โดยเฉพาะ
มาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๔ แก้ไขตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร

(ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๔๐ และมาตรา ๒๓ ทวิแห่งพระราชบัญญัติศาลากร พุทธศักราช ๒๔๒๔ เพิ่มเติม
ความมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ศาลากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๔๔ ซึ่งกำหนดว่า

มาตรา ๒๓ ผู้ไต่ถามราคา ของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี ภาษีของจำคุก ภาษีของต้องห้าม
ภาษีที่ยังมิได้ผ่านศาลากร โดยถูกต้อง เข้ามาในพระราชอาณาจักรไทยก็ดี ภาษีของ
เช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี ภาษีช่วยเหลือการประกอบ ใดๆ ในการนำของ
เช่นว่านี้เข้ามา ภาษีส่งออกไปก็ ภาษีขายตอนไป ภาษีช่วยเหลือให้ย้ายตอนไปซึ่งของตั้ง
ถาวรนั้น จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง ภาษีโรงเรือนของ
โดยมิได้รับอนุญาตก็ดี ภาษีให้ที่อาศัยเก็บ ภาษีเก็บ ภาษีของเช่นว่านี้ ภาษีสรรพสามิต
ผู้ขึ้นทำการ เช่นว่านี้ก็ดี ภาษีเกี่ยวของช่วยประกอบ ใดๆ ในการขนถ่ายย้ายตอน ภาษีระหัด
ยวางใจแก่ของเช่นว่านี้ก็ดี ภาษีเกี่ยวของช่วยประกอบ ใดๆ ในการผลิตเลี้ยง ภาษีพยายาม
หลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศาลากร ภาษีในการผลิตเลี้ยง ภาษีพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย
และข้อจำกัดใด ใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า
และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ใดๆ ก็ดี ภาษีหลีกเลี่ยงขอห้าม ภาษีข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี
สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ใดๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากร เข้าแล้ว
หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

[หมายเหตุ - การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ให้ถือเป็นการผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่า
ผู้กระทำมีเจตนา หรือกระทำโดยประมาทเดินเลี้ยวหรือไม่ - ความตรา
๑๖ แห่ง พ.ร.บ.ศาลากร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๔๒

- ของใด ใดๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรานี้ ซึ่งประกอบด้วยมาตรา ๑๖
แห่ง พ.ร.บ.ศาลากร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๔๒ แล้วนั้น ให้ปรับเสียสิ้น
โดยมิพักต้องคำนึงว่า บุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือไม่ - ความตรา ๑๗
แห่ง พ.ร.บ. ศาลากร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๔๒

- บุคคลใดมิใช่ไว้ในครอบครอง ซึ่งของต้องห้าม หรือของซึ่งมีเหตุอันควร

สงสัยว่าเป็นของทองคำกั๊ก^{๑๕} หรือเป็นทองฉักลอบหนีศุลกากร จะถูก
สันนิษฐานว่าเป็นผู้นำของมันเข้ามาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือนำเขา
มาโดยการลักลอบหนีศุลกากรแล้วแต่กรณี ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้เป็น
อย่างอื่น — มาตรการ ๑๐ พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๘๗]

มาตรา ๒๗ ทวิ ผู้ใดช่วยเหลือคนเร้น ช่วยจำหนาย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ
หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งของอันตนรู้ว่า เป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยง
อากร ข้อห้าม หรือข้อจำกัด มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินเงินสี่เท่าราคาของ
ซึ่งได้รวมค่าอากร เขาคงยกไปแล้ว หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ^{๑๖}

จากข้อความข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าความผิดผู้ใดกระทำความผิดหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร
เป็นไปอย่างกว้างขวางและรุนแรงมาก ซึ่งย่อมถึงความถึงการหลีกเลี่ยงโดยทั่วไป ไม่ว่าจะโดย
วิธีการนำสินค้าลักลอบ โดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือโดยการหลีกเลี่ยงสำแดงเท็จ โดยผ่านพิธีการ
ศุลกากรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น อนึ่ง พึงสังเกตว่าการสำแดงเท็จนี้ ได้มีกฎหมาย
กำหนดความผิดคนละสองโทษเป็นการเฉพาะอีกทางหนึ่ง ครบคลุมถึงวิธีการสำแดงเท็จทุกประการ ใน
อันจะก่อให้เกิดการหลงผิดใด ๆ แต่มีใครระบุในเรื่องที่มีผลให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีไว้อย่าง
มีการเข้าใจใจใจชั่วเขากันมอญ ๆ โดยเฉพาะในการลงโทษ ซึ่งมีความหนักเบาผิดกันมาก การสำแดง
เท็จตามนัยดังกล่าวนี้ ระบุอยู่ในมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมตาม
มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๘๗ มีความว่า

มาตรา ๔๔ ผู้ใดกระทำ ทุจริต ฉ้อโกง โกงผู้อื่นกระทำ ฉ้อโกง ทุจริต โกงผู้อื่น
ซึ่งไม่ขอสืบค้น ถ้าสำแดง ไม่รับรอง มีบันทึกเรื่องราว ทุจริตสารอย่างอื่น ต่อบริษัทงาน
เจ้าหน้าที่ ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องพระราชบัญญัตินี้ ทุจริตพระราชบัญญัตินี้บังคับให้
กระทำนั้น เป็นความเท็จก็ดี เป็นความไม่บริบูรณ์ก็ดี ฉ้อโกง ความลักพาให้ผิดหลงใน
รายการใด ๆ ก็ดี ทุจริตผู้ใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับให้ตอบคำถามอันใดของพนักงาน

^{๑๕}ของทองคำกั๊ก คือ ของที่ กัมพูชา พระราชบัญญัติห้ามนำเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร
(ห้ามเก็บค่าศ) ส่วนของทองคำกั๊ก คือ ของที่ของได้รับใบอนุญาตจากทางการ จึงจะนำเข้าหรือส่ง
ออกได้ ซึ่งรวมถึงของบางอย่างที่มีการออกประกาศควบคุมในระยะ เวลาใดเวลาหนึ่งโดยกระทรวง
เศรษฐการด้วย.

^{๑๖}กรมศุลกากร, op. cit., มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๗ ทวิ.

เจ้าหน้าที่ มิได้ตอบคำถามอันนั้นโดยสักจริงก็ติ ฉะนั้นก็ไม่ยอม ฉะนั้นจะไม่รักษาไว้ซึ่งบันทึกเรื่องราว ฉะนั้นเป็น ฉะนั้นมาฉนั้น ฉะนั้นเอกสาร ฉะนั้นสารอย่างอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ก็ติ ฉะนั้นก็ปลอมแปลง ฉะนั้นเมื่อปลอมแปลงแล้วซึ่งเอกสารบันทึกเรื่องราว ฉะนั้นสารอย่างอื่น ที่พระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ให้ทำ ฉะนั้นใช้ในกิจการใด ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ติ ฉะนั้นเอกสารบันทึกเรื่องราว ฉะนั้นสารอย่างอื่น ภายหลังที่ได้ออกไปแล้วในทางราชการก็ติ ฉะนั้นปลอมแปลง ฉะนั้นมือชื่อ ฉะนั้นชื่อชื่ออื่น ๆ ฉะนั้นเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานกรมศุลกากรใช้เพื่อการอย่างใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ติ ทานว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน^{๑๓}

การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ให้ถือว่ามีความผิดโดยมีพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิด มีเจตนาหรือโดยประมาทเลินเล่อหรือหาไม่ เช่นเกี่ยวกับความผิดตามมาตรา ๒๑

๒. หน่วยงานป้องกันปราบปราม การบริหารงานศุลกากรในด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉ้อโกงอากร นับเป็นกิจการที่สำคัญ มีขอบเขตและวิธีการกว้างขวาง ในทางปฏิบัติจึงต้องอาศัยหน่วยงานของรัฐหลายฝ่าย ร่วมกันดำเนินการตามตัวบทกฎหมาย กระจายกันไปตามจุดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันเรามีหน่วยงานสำคัญเป็นกำลังในการป้องกันปราบปราม ๑ ฝ่ายด้วยกัน คือ กรมศุลกากร กรมตำรวจ และ สำนักงาน ก.ค.ช.

กรมศุลกากร เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงการคลัง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีจากการนำสินค้าเข้า และส่งสินค้าออกโดยตรง เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีประจำอยู่ทั่วไป ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งภายใน กรมศุลกากร ท่าเรือ สนามบินศุลกากร ไปรษณีย์ รถไฟ รวมทั้งในเขตศุลกากรซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่ทุกอย่างเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร ซึ่งย่อมรวมถึงการตรวจตราและป้องกันปราบปรามการฉ้อโกงสิ่งส่งศุลกากรด้วย การดำเนินงานด้านการป้องกันปราบปรามการฉ้อโกงสิ่งส่งศุลกากรของกรมศุลกากรในที่นี้จึงจำแนกได้เป็น ๒ ทาง คือ การดำเนินงานทางพิธีการ และการดำเนินงานทางด่านกำลัง

^{๑๓} Ibid., มาตรา ๕๕.

๑. การดำเนินงานป้องกันปราบปรามทางพิธีการ คือ การกำหนดหน้าที่ให้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้เกี่ยวข้องกับกิจการของศุลกากร โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการต่าง ๆ ภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยเฉพาะได้แก่การจัดทำใบขนสินค้า เพื่อยื่นต่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพร้อมทั้งเอกสารที่จำเป็น เช่น ใบแสดงราคาสินค้า (Invoice หรือ Price List) และเอกสารตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน (Exchange Control) ในการตรวจสอบใบขนสินค้าดังกล่าว จะต้องเริ่มต้นที่ห้องพิธีการ หรือกองพิธีการนำเข้าและส่งออก ซึ่งแบ่งการตรวจสอบเป็น ๓ ชั้น คือ^๑

(๑) ตรวจสอบพิธีการ (นำเข้า)

- ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารที่ผู้นำเข้าพึงต้องยื่นในกรณีทั่ว ๆ ไป
- ตรวจสอบความครบถ้วนของการสำแดงในใบขนสินค้าและเอกสารประกอบ
- ตรวจสอบรายการสำแดงในใบขนสินค้ากับใบตราส่งสินค้าถึงที่เคอตรวจสอบ กับบัญชีสินค้าสำหรับเรือ
- ตรวจสอบเอกสารตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- ตรวจสอบใบอนุญาตสำหรับของต้องกำกัศ

(๒) ตรวจสอบการคำนวณ

- ตรวจสอบการคำนวณในบัญชีราคาสินค้า
- ตรวจสอบการสำแดงในใบขนสินค้ากับบัญชีราคาสินค้า
- ตรวจสอบอัตราแลกเปลี่ยนและการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินไทย
- ตรวจสอบการแบ่งค่าขนส่ง ค่าประกันภัย และค่าใช้จ่ายอื่น
- ตรวจสอบการคำนวณเงินอากร

(๓) ตรวจสอบพิธีศัลตราอากร

- ตรวจสอบความสมบูรณ์ในคำบันทึกศัลตราอากรของการสำแดงในใบขนสินค้า

^๑ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๑/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๐๔ และคำสั่งทั่วไป กรมศุลกากร ที่ ๒๖/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๐๔. เรื่อง พิธีการ เกี่ยวกับการนำเข้า และ ส่งออก ของ ผู้ นำ เข้า และ ผู้ ส่งออก ของ ผู้ เกี่ยวข้องกับ กิจการ ของ ศุลกากร โดย ปฏิบัติตาม เงื่อนไข และ วิธีการ ต่าง ๆ ภายใน ขอบ เขต ของ กฎหมาย โดยเฉพาะ ได้ แก่ การ จัด ทำ ใบ ขน สินค้า เพื่อยื่น ต่อ เจ้าหน้าที่ ตรวจสอบ พร้อม ทั้ง เอกสาร ที่ จำเป็น เช่น ใบ แสดง ราคา สินค้า (Invoice หรือ Price List) และ เอกสาร ตาม กฎหมาย ควบคุม การ แลกเปลี่ยน เงิน (Exchange Control) ในการ ตรวจสอบ ใบ ขน สินค้า ดังกล่าว จะ ต้อง เริ่มต้น ที่ ห้อง พิธีการ หรือ กอง พิธีการ นำเข้า และ ส่งออก ซึ่ง แบ่ง การ ตรวจสอบ เป็น ๓ ชั้น คือ

- ตรวจสอบพิภักดิ์ตราอากรของแต่ละรายการในใบขนสินค้า ตลอดจนความสมบูรณ์และความถูกต้องของเอกสารประกอบตามเงื่อนไขทางพิภักดิ์ตราอากร
- ตรวจสอบว่า เป็นของต้องกำกัณฑ์หรือไม่ ถ้าเป็นก็ต้องมีใบอนุญาตนำเข้า

หลังจากที่ผ่านหน่วยตรวจสอบทั้งสาม ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของกองพิธีการนำเข้าและส่งออกแล้ว ผู้นำเข้าจะขอนำใบขนสินค้าไปยื่นต่อหน่วยอื่นเพื่อตรวจสอบขั้นต่อไป คือ

(๔) ตรวจสอบราคาและสั่งการตรวจ (ปฏิบัติการที่กองศุลกากร)

- ตรวจสอบความสมบูรณ์ของบัญชีราคาสินค้าและเอกสารประกอบ
- ตรวจสอบและรับรองราคาของ
- สั่งการตรวจและกำหนดเงินประกัน
- จัดทำบัญชีราคาของ

ในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่หน่วยสอบราคาและสั่งการตรวจ (กองพิธีการนำเข้าและส่งออก) ซึ่งปฏิบัติการที่กองศุลกากรนี้ ถ้าได้ระดมตราสั่งการตรวจอันมีผลให้ต้องส่งใบขนสินค้ากลับมาที่กองศุลกากรอีก หัวหน้าฝ่ายของกองศุลกากรจะต้องเป็นผู้พิจารณาสั่งการนั้นว่าเหมาะสมแล้วหรือไม่ หากการดำเนินงานในขั้นนี้เรียบร้อยแล้ว ผู้นำเข้าจึงจะนำใบขนสินค้าของตนไปรับการตรวจสอบและชำระเงินอากรที่กองเก็บอากร ส่วนการไปรับของออกจากท่าเรือก็จะต้องได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้า ณ ท่าเรือกรุงเทพอีกชั้นหนึ่ง

(๕) กองตรวจสินค้าขาเข้า

- ศึกษาอนุมัติการแก้ไขเพิ่มเติมสินค้าสำหรับเรือทุกกรณี และบันทึกการแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในใบตราส่งสินค้าที่เกี่ยวข้อง
- ตรวจสอบใบขนสินค้าที่ผู้นำเข้ายื่นกับบัญชีสินค้าสำหรับเรือก่อนที่จะทำการตรวจ
- เมื่อผ่านการตรวจสอบขั้นต้นแล้ว จึงทำการตรวจของ และถ้าของใดที่ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าก็จะตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของใบอนุญาตด้วย เมื่อทำการตรวจปล่อยของหรือดำเนินการขึ้นตามศุลกากรแล้ว จะมีการบันทึก

☛ Idem.

เลขหมายใบอนุญาต เลขที่ชำระอากรหรือวางเงินประกัน และผลการตรวจปล่อย
หรือดำเนินการอย่างอื่นไว้ในบัญชีตรวจปล่อยของ

๒. การดำเนินงานทางด้านกำลัง นอกจากการป้องกันปราบปรามทางพิธีการ ซึ่งมีหน่วย
งานหลายกองเกี่ยวข้องกับขลุ่ยแล้ว กรมศุลกากรยังมีหน่วยกำลังในอันจะปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานที่
อื่น หน่วยที่มีหน้าที่ในการนี้โดยตรงก็คือ กองสืบราชการศุลกากร และกองสารวัตร โดยได้มีการกำหนด
ไว้ในประมวลข้อบังคับกรมศุลกากร ดังนี้^{๒๐}

(๑) กองสืบราชการกรมศุลกากรมีหน้าที่ สืบสวน หาทางป้องกัน และปราบปรามการทุจริต
ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลักลอบหนีศุลกากร หรือการหลีกเลี่ยงอย่างใด ๆ

(๒) กองสารวัตรมีหน้าที่โดยเฉพาะในการป้องกัน และปราบปรามการลักลอบนำของหนี
ศุลกากร ในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี และบริเวณทะเลสาบในอ่าวไทย และมีอำนาจทำการป้องกัน
ปราบปรามในเขตอื่น ๆ ที่มีเหตุผลสมควร หรือได้รับคำสั่งจากกรมไศรัวราชอาณาจักร

อนึ่ง ในท้องที่ส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเขตติดต่อหรือใกล้กับชายแดนของประเทศใกล้เคียง
ก็มีเจ้าหน้าที่ประจำด่านศุลกากร ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอยู่โดยทั่วไป ซึ่งขณะนี้มีอยู่รวม ๕๗
แห่งด้วยกัน เช่น ที่ด่านศุลกากรหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด่านศุลกากรสะเคา จังหวัดสงขลา ด่าน
ศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น^{๒๑}

กรมตำรวจ เป็นหน่วยงานสำคัญ ที่มีหน้าที่อย่างกว้างขวางในการป้องกันปราบปรามการ
กระทำผิดกฎหมายต่าง ๆ โดยตรงอยู่แล้ว สำหรับเรื่องการหลีกเลี่ยงศุลกากร กรมตำรวจก็มีบทบาท
อยู่มากเช่นเดียวกัน ทั้งในด้านการสืบสวน สอบสวน การจับกุม และการดำเนินคดี ทั้งในส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค โดยการใช้กำลังในหน่วยต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งหน่วยงานที่นับว่ามีหน้าที่
เกี่ยวข้องโดยตรงมีอยู่ ๒ หน่วยด้วยกัน คือ^{๒๒}

^{๒๐} อนุมัติ บุตรโพธิ์, ศุลกากรอินเดียศรีอยุธยา (พระนคร: โรงพิมพ์ธรรมบรรณาการ, ๒๕๐๔),
หน้า ๕ - ๘.

^{๒๑} Ibid., หน้า (๕) - (๗).

^{๒๒} ข้อบังคับกรมตำรวจ ที่ ๓/๒๕๐๔, เรื่องกำหนดหน้าที่ตำรวจในราชการกรมตำรวจ
(แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับที่ ๔/๒๕๐๓) ข้อ ๑, ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๔.

๑. กองทะเบียนคนต่างด้าวและภาษีอากร (กองพิเศษเดิม) เป็นหน่วยงานชั้นกองบังคับการ
ชั้นตรงกองกรม แยกแยกหน้าที่ออกไปเป็น ๒ กองกำกับ คือ

กองกำกับการ ๑ มีหน้าที่ในการวางโครงการ และเป็นทะเบียนกลางของคนต่างด้าว ตลอดจน
ชนประสานงานการทะเบียนคนต่างด้าว กับเจ้าหน้าที่ทะเบียนคนต่างด้าวทั่วราชอาณาจักร

กองกำกับการ ๒ มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายภาษีฝ่ายสรรพากร
และศุลกากร รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องในเรื่องภาษีอากรดังกล่าว ทั่วราชอาณาจักร โดยเฉพาะ
ในเรื่องความผิดกฎหมายเกี่ยวกับภาษีศุลกากร มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในแผนก ๕ และแผนก ๖ ของกอง-
กำกับการนี้เป็นผู้ดำเนินการโดยตรง โดยแผนก ๕ มีหน้าที่สืบสวนปราบปรามในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่ว
ราชอาณาจักร ยกเว้นจังหวัดพระนครและธนบุรี ซึ่งเป็นเขตค่าเงินงานของแผนก ๖ เจ้าหน้าที่ตำรวจ
ทั้ง ๒ แผนกนี้มีทั้งหมดประมาณ ๓๐ นาย แต่ละแผนกมีสารวัตรเป็นหัวหน้า

๒. กองตำรวจน้ำ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากรอยู่
ด้วยส่วนหนึ่ง นอกเหนือไปจากหน้าที่ในตำแหน่งอื่น ๆ เช่น การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการประมง
คนเข้าเมือง การเดินเรือ รวมทั้งสวัสดิการในบริเวณน่านน้ำไทย กองตำรวจน้ำเป็นหน่วยงานชั้นกอง
บังคับการเช่นกัน แต่ขึ้นต่อกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ โดยได้แบ่งกำลังเจ้าหน้าที่
ออกเป็น ๒ กองกำกับการ แยกย้ายกันตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับชายทะเล หรือแม่น้ำที่
เป็นเขตชายแดน หน้าที่ในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายศุลกากรของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกองนี้
มุ่งในด้านการปราบปรามจับกุมผู้ลักลอบสินค้าที่เกิดขึ้นในท้องน้ำเป็นส่วนใหญ่

อนึ่ง ถึงแม้จะได้มีข้อบังคับแบ่งแยกหน้าที่ดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติหน่วยตำรวจ
อื่น ๆ ก็อาจมีส่วนเกี่ยวข้องในการปราบปรามได้ตามความเหมาะสมแก่เหตุการณ์ เช่น ตำรวจกองปราบ
ปราม ตำรวจรถไฟ ตำรวจทางหลวง หรือแม้ตำรวจท้องที่ ทั้งฝ่ายนครบาลและฝ่ายภูธร อาจดำเนินการ
ในเรื่องตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิดได้ แต่ในทางสอบสวนและดำเนินคดี จะต้องมอบให้กองทะเบียนคน
ต่างด้าวและภาษีอากร เป็นผู้ดำเนินการ^{๒๓} นอกจากนี้ในกรณีพิเศษ เช่น เป็นเรื่องกรณีหลักเลี้ยงศุลกากร

^{๒๓}กรมตำรวจ, คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๐๑, "เรื่องการปฏิบัติการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการ
ปราบปรามผู้ลักเลี้ยงภาษีอากรในเคหะสถาน หรือสถานการค้า, ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๐๑, ประมวล
ระเบียบกรมตำรวจเกี่ยวกับคดีเงิน (พระนคร: โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๐๕), หน้า ๑๕๘ - ๑๖๐.

ที่มีความสำคัญ หรือเป็นความฉิบหายใหญ่ กรมตำรวจอาจจะดำเนินการต่างหาก โดยแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นพิเศษ และเรียกตำรวจจากหน่วยที่เกี่ยวข้อง เช่น จากกองทะเบียนคนต่างถิ่นและภาคีอากร มาร่วมทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนเป็นการเฉพาะอีกก็ได้

สำนักงาน ก.ต.ภ. หรือที่มีชื่อเรียกเต็มว่า "สำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาชีอากร และรายไคอื่นของรัฐ" เป็นหน่วยบริหารงานภาชีอากรที่ทรงความสำคัญอย่างมาก ในปัจจุบัน มีคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ควบคุมนโยบายในการบริหาร และเป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานแห่งนี้มีอยู่มากมายกว้างขวาง ซึ่งตามพระราชบัญญัติตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับภาชีอากรและรายไคอื่นของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๓ ใ้บัญญัติไว้ดังนี้

๑. ตรวจสอบการจ้กเก็บภาชีอากรว่า ไคกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือเคือครอนแก่ผู้เสียภาชีอากรหรือไม่

๒. ตรวจสอบ ระวัง และป้องกันกาหลีกเลี่ยงภาชีอากร และการกระทำอย่างอื่นเกี่ยวกับการจ้กเก็บและการเสียภาชีอากร

๓. รับการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าพนักงาน เกี่ยวกับกากระทำในการจ้กเก็บภาชีอากรว่า ไคกระทำไปโดยมิชอบ แล้วพิจารณาจ้กค่าเงินการก้อไปศาลตรวจแกกกรณี

๔. ศึกษา ค้นคว้า ระบบและวิธีการจ้กเก็บภาชีอากร เพื่อให้เป็นไปโดยควรและเหมาะสม อำนวยความสะดวกและเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาชีอากร รวมทั้งหาทางแกไข และปรับปรุงข้อบกพร่องเกี่ยวกับกาการนั้น แอวเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี^{๒๔}

ถึงแม้จะเป็นหน่วยงานใหม่ที่เพิ่งก่อตั้งขึ้นมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่ก็นับว่าสำนักงานแห่งนี้ ไคปฏิบัติงานต่าง ๆ ลุล่วงไปค้วยดีแล้วเป็นจำนวนมาก สำหรับการบริหารไคจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติ เป็นหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น มีกองตรวจสอบภาชีอากรแต่ละประเภท มีกองสืบสวน กองกำลัง กองวิจัย และวางแผนงาน กองตรวจสอบรายไคอื่น เป็นต้น โดยเฉพาะในการค้ำเงินการป้องกันและปราบปราม การหลีกเลี่ยงภาชี ฝ่ายตุลาการมีหน่วยงานที่ค้ำเงินการเกี่ยวข้องรวมกัน คือ^{๒๕}

^{๒๔}สำนักงาน ก.ต.ภ. สำนักนายกรัฐมนตรี, "ผลงานในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ก.ต.ภ.", เอกสารสำนักงาน ก.ต.ภ. ฉบับที่ ๕ (พระนคร: โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์, ๒๕๐๗), หน้า ๑๑.

^{๒๕}สำนักงาน ก.ต.ภ. สำนักนายกรัฐมนตรี, คู่มือเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ฉบับที่ ๒ (พระนคร: โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์ ๒๕๐๕), หน้า ๑๓๐ - ๑๓๕.

๑. กองตรวจสอบฝ่ายอุตสาหกรรมทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีศุลกากร ตลอดจนการตรวจสอบการหลีกเลี่ยงและการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีศุลกากร หรือการปฏิบัติโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งพิจารณาเรื่องความเป็นธรรมและความสะดวกเกี่ยวกับภาษีศุลกากร

๒. กองสืบสวน ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางในการสืบสวนหาข้อเท็จจริง และหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับกรณีการหลีกเลี่ยงภาษีอากร

๓. กองกำลัง ทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานซึ่งอาจใช้กำลังในการตรวจตรา ระวัง และป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรและการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือรายได้อื่นที่จำเป็นหรือเร่งด่วนของเจ้าหน้าที่ หรือเพื่อช่วยเหลือหน่วยงานผู้จัดเก็บ ในทางปฏิบัติกองนี้ได้จัดตั้งหน่วยกำลังขึ้นไปตามจุดสำคัญต่าง ๆ หลายแห่ง เช่น ท่าเรือ สนามบิน จังหวัดชายแดน

การที่เรามีหน่วยบริหาร งานป้องกันปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรอยู่หลายฝ่ายเช่นนี้ ตามหลักการย่อมเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ ในอันจะช่วยให้การดำเนินงานด้านนี้เป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยอาจช่วยกันติดตามหาวิธีการใหม่ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมซึ่งกันและกันในด้านใช้กำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ป้องกันปราบปราม เพื่อลดจำนวนผู้กระทำผิดลง และเพิ่มพูนรายได้ให้แก่รัฐ โดยเฉพาะในขณะนี้เศรษฐกิจการค้าของเราได้ขยายตัวมากขึ้นทุกที สินค้าเข้าออกก็เพิ่มปริมาณขึ้น ในขณะเดียวกันการทุจริตหลีกเลี่ยงศุลกากรก็ขยายตัวมากขึ้นเป็นเงาตามตัวทั้งในจำนวนและกลวิธีอันเยื้องเยื่อนต่าง ๆ ลำพังเจ้าหน้าที่ศุลกากรเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีอยู่อย่างจำกัดของกรมศุลกากร ย่อมไม่อาจจะยังให้เกิดผลอย่างเต็มที่ในการติดตามปราบปรามโดยทั่วถึง ดังนั้น การดำเนินงานในลักษณะเดียวกันของหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องของอุยกวย จึงเป็นสิ่งจำเป็น และเท่าที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว ส่วนมากนับว่าได้ผลดีพอสมควร แต่ก็มิได้อยู่เหมือนกันที่เหตุการณ์ในบางครั้งได้ชักนำให้เกิดปัญหาบางสิ่งบางอย่างขึ้น เพราะการบริหารงานในลักษณะนี้ย่อมต้องอาศัยกฎเกณฑ์แห่งการประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องของอุยกวยไม่มากนักอบ หังทางฝ่ายผู้บริหาร งานของรัฐ และฝ่ายตรงกันข้าม คือ ผู้กระทำผิดผิด นอกจากนั้น สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันแฝงตัวอยู่ในบรรยากาศของงานบริหารด้านต่าง ๆ ของเราก็อาจจะมิพบภาพสำคัญรวมอุยกวยในบางครั้ง สิ่งเหล่านี้มิใช่เป็นปัญหาที่นักบริหารสมควรจะนำมาพิจารณาขบคิดเพื่อการแก้ไขอุปเสมอ

เรื่องราวที่จะนำมาถกจากนี้ เป็นตัวอย่างเรื่องหนึ่งของคดีการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกลวิธีต่าง ๆ ในการหลีกเลี่ยงของผู้กระทำผิด และการประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นเรื่องจริงที่น่าจะได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ภาคหนึ่ง

คดีสินค้ำฟ้า พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔

- คำนำ -

โหมรรคาคดีต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงศุลกากร ซึ่งมีปรากฏในประวัติการศุลกากรแห่งประเทศไทยนั้น ที่มีไคว่เป็นเรื่องใหญ่กรณีโครมเป็นพิเศษ เห็นจะมีอยู่ไม่มากนัก ในจำนวนนี้ จะต้องมีเนื้อเรื่องเอาเรื่องของคดีสินค้ำฟ้า พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔ เฝ้าอยู่ในอันดับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคดีหนึ่ง ทั้งนี้ โดยการพิจารณาถึงจำนวนบุคคลที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้กระทำผิด ประกอบกับจำนวนเงินค่าอากรที่หลีกเลี่ยงเป็นประการแรก ซึ่งปรากฏว่า ในคดีนี้มีผู้ต้องหามากมายหลายสิบคน และเงินค่าอากรก็มีจำนวนหลายสิบล้านบาท ยิ่งกว่านั้น วิธีการที่ผู้ต้องหาเข้ามาใช้ประกอบการหลีกเลี่ยงก็มีลักษณะขอบเขตกว้างขวาง เต็มไปด้วยกลวิธีอำพรางต่าง ๆ ถือเป็นแบบฉบับการหลีกเลี่ยงศุลกากรโดยทั่วไป ซึ่งมีปรากฏในทุกยุคทุกสมัย และนับวันจะยิ่งแพร่หลายมากขึ้นตามกาลเวลา ในคำให้การดำเนินงานของฝ่ายปราบปรามก็นับว่าเป็นไปโดยกว้างขวางสมกับความสำคัญของคดี ซึ่งการปฏิบัติ นับตั้งแต่การสืบสวนหาหลักฐานข้อเท็จจริง การตรวจค้น การสอบสวน และตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิด โทษภัยกำลังและการพิจารณาของเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมากและหลายฝ่ายด้วยกัน นอกจากนี้ ถ้าจะกล่าวถึงจุดสนใจที่มีผู้แสดงออกเกี่ยวกับคดีนี้ ก็นับว่ามีอยู่ไม่บ่อยทีเดียว ทั้งจากวงการบริหารชั้นสูงของรัฐ นักธุรกิจการค้าโดยทั่วไป หรือแม้แต่ในวงการหนังสือพิมพ์ ซึ่งถือเป็นกระบอกเสียงของประชาชน ทั้งนี้ตามฐานะจะพึงเข้าใจได้เอง ในเมื่อได้ติดตามรายละเอียดของเรื่องราวต่อไปโดยลำดับ

โหมการ เสนอเรื่องราวดังกล่าวนี้ สำหรับในภาคที่หนึ่ง เป็นการมุ่งกล่าวถึงเฉพาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเหตุการณ์แต่ละแห่งที่เกิดขึ้น นับแต่วาระแรกเริ่ม จนกระทั่งถึงระยะสุดท้ายของคดี โดยได้แบ่งความสำคัญออกไปเป็นตอน ๆ ตามจังหวะของเรื่องราว อันได้แก่ ส่วนที่เกี่ยวกับที่มาของคดี และการเริ่มต้นของฝ่ายปราบปราม พฤติกรรมของผู้ต้องหา การลงโทษ ตลอดจนปฏิกิริยาของแต่ละฝ่าย ซึ่งในทางปฏิบัติได้ก่อให้เกิดผลต่าง ๆ หลายอย่างติดตามมา ทั้งในทางบวกและทางลบ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้แหละที่เราจะได้นำมาวิเคราะห์กันโดยละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ในภาคที่สอง

บทที่ ๒

เริ่มต้นของคดี

.....โดยที่กรมตำรวจสืบสวนคดีหลักฐานว่า มีพ่อค้าและเอกรชนร่วมมือกันแสวงงสินค้าเป็นเท็จต่อธนาคารแห่งประเทศไทย โดยลดราคาสินค้าที่จะส่งเข้ามาลงจากราคาสินค้าอันแท้จริงที่ซื้อขายกัน แล้วนำไปใช้เป็นหลักฐานยื่นต่อกรมศุลกากรขอประเมินอากรขาเข้า ตามราคาสินค้าที่ตนแจ้งไว้ต่อธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นเหตุให้รัฐชาติรายได้ไปเป็นจำนวนมหาศาลถึงปีละนับเป็นสิบ ๆ ล้านบาท เพื่อจักษุผลร้ายอันจะเกิดแก่การ เศรษฐกิจของประเทศกรมตำรวจจึงได้มีคำสั่งให้ดำเนินการปราบปรามจับกุมพ่อค้าและเอกรชนดังกล่าว..... *

ข้อความข้างต้นของเคียวกานี้เป็นรายงานข่าวที่ปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวัน ประจำวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓ หลายฉบับ และต่อจากนั้น ยังมีอีกหลายฉบับที่ได้ลงเรื่องราวคดีต่อกันหลายต่อหลายครั้ง ทั้งในลักษณะของการ เสนอเนื้อหาของข่าว และในลักษณะของการวิพากษ์วิจารณ์ และเรื่องราวต่าง ๆ นี้เอง ที่นับเป็นจุดสำคัญเริ่มแรกของคดีหลักเกี่ยวกับอากร อันครึกโครมเป็นประวัติการณ์ ซึ่งเราจะได้ศึกษากันต่อไป

รายละเอียดเพิ่มเติมของเรื่องนี้มีอยู่ว่า มีพ่อค้าจำหน่ายสินค้าต่างประเทศเป็นจำนวนมาก คิควิธีการทุจริตหลักเกี่ยวกับศุลกากรที่ตนจะต้อง เสียต่อกรมศุลกากรในการนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในประเทศ โดยวิธีการทำหลักฐานเท็จแสดงว่าราคาสินค้าที่ตนนำเข้ามาต่ำกว่าราคาที่เป็นจริง โดยในการยื่นหลักฐานการชำระราคาสินค้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในขั้นแรก ก็ได้แสดงราคาอันเกินที่จำเป็นแล้ว และต่อมา เมื่อถึงเวลาจัดทำใบขนสินค้าขาเข้า เพื่อยื่นชำระอากรขาเข้าที่กรมศุลกากร ก็ได้นำหลักฐานเท็จเหล่านี้ไปแสดง ประกอบกับเอกสารเท็จทั้งหลาย เช่น ใบแสดงราคาสินค้า (Invoice) และอื่น ๆ ทำให้เสียอากรน้อยลงกว่าที่ควรจะได้เสียเป็นจำนวนมาก ซึ่งพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ ได้มีอยู่เป็นเวลาหลายปี รอคูหรือศตเจ้าหน้าที่มาถาม จนกระทั่งตำรวจได้สืบทราบข้อเท็จจริงและทำการจับกุม เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๓

จับกุมพ่อค้าหนีภาษี, หนังสือพิมพ์สารเสรี, ฉบับที่ ๒๐๓๕ ปีที่ ๘ (๑๘ กรกฎาคม ๒๕๐๓), หน้า ๑ และหน้า ๒๐.

การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้เริ่มคดีนี้ ภัยในความอำนวยการของ พล.ต.ต. เยื่อน
 ประภาวัตร รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และ พล.ต.ต. ประภาวุฒิจาตนิลพันธ์ ผู้ช่วยผู้บัญชา
 การตำรวจสอบสวนกลาง หลังจากที่สืบสวนคดีหลักฐานเบื้องต้นแล้ว ก็ได้ขออนุมัติทำการตรวจคนจับกุมผู้กระ
 ทำผิดทั้งหมดตามลำดับชั้น ซึ่งในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ถึงกล่าว คณะกรรมการพิเศษก็ได้ถูกแต่งตั้ง
 ขึ้น โดยคำสั่งของ พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ รองอธิบดีตำรวจฝ่ายปราบปราม ทำการแทนอธิบดีกรม
 ตำรวจ^๒ คณะกรรมการชุดนี้ชื่อเรียกว่า คณะกรรมการสอบสวนผู้หลักเลียงภายในศาลากร เกี่ยวกับการนำ
 สินค้าต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักร ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจกองต่าง ๆ หลายฝ่าย เช่น กอง
 ปราบปราม กองตำรวจสันติบาล กองต่างประเทศ และกองพิเศษ (ปัจจุบัน คือ กองทะเบียนคนต่างด้าว
 และภาษีอากร) โดยได้แบ่งแยกหน้าที่ของคณะกรรมการออกเป็น ๖ ฝ่าย คือ^๓

๑. ฝ่ายสอบสวน
๒. ฝ่ายสืบสวนหาหลักฐาน
๓. เจ้าหน้าที่ตำรวจสำนวน
๔. ฝ่ายตรวจสอบเอกสารบัญชี
๕. ฝ่ายแปลเอกสารต่างประเทศ
๖. ฝ่ายตรวจคนจับกุม

จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับการแต่งตั้งในครั้งนั้น ได้ระบุรายชื่อไว้ทั้งสิ้นถึง ๘ นาย ยก
 เว้นฝ่ายตรวจคนจับกุม ที่ระบุให้ใช้กำลังตำรวจกองกำกับการ ๖ กองปราบปรามสำหรับผู้อำนวยการใน
 คณะกรรมการชุดนี้ คงได้แก่ พล.ต.ต. เยื่อน ประภาวัตร และ พล.ต.ต. ประภาวุฒิจาตนิลพันธ์

การตรวจคนจับกุมของตำรวจ

การปฏิบัติงานการตรวจคนทางบ้านต่าง ๆ ที่หลักเลียงศาลากร และจับกุมตัวผู้เป็นเจ้าครอง
 หรือผู้จัดการ ไปสอบสวนดำเนินคดีในครั้งนั้น ได้กระทำกันในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ดังกล่าวแล้วข้างต้น
 โดยใช้กำลังตำรวจไม่ต่ำกว่า ๕๐ นาย แยกย้ายกันเข้าตรวจคนรายบ้านต่าง ๆ ไปตามสำเพ็งและ

^๒ยศ และ ตำแหน่งต่าง ๆ ของนายตำรวจในที่นี้หมายถึงที่เป็นอยู่ในปี ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

^๓กรมตำรวจ, คำสั่งหมื่นที่ ๒๒๕/๒๕๐๓, เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้หลักเลียงภายใน
 ศาลากร, ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓.

ราชวงศ์ ทั้งหมด ๑๖ จุดด้วยกัน การตรวจค้นในครั้งนี้ ได้กระทำพร้อมกันทุกจุด นับเป็นการตรวจค้นจับกุมผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากรครั้งใหญ่ที่สุดอย่างไม่เคยมีมา ปรากฏว่า ประชาชนต่างพากันแตกตื่นสับสนวุ่นวาย หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับก็ได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยได้ติดตามสอบถามข่าวข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลา และในเช้าวันรุ่งขึ้นนั่นเอง ชาวการตรวจค้นจับกุมครั้งนี้ก็ปรากฏอยู่ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ ซึ่งมีรายละเอียดคล้ายคลึงกันดังนี้

"เมื่อเช้าวานนี้ (ที่ ๑๑) พล.ต.ต. เยื่อน ประภาวัตร ได้ระดมกำลังตำรวจจากวังป่ารุกสวนออกเป็นสาย ๆ ไล่แต่ละสายไปตรวจค้นหลักฐานหลีกเลี่ยงภาษีทั้งกล่าว และซึ่กมเจ้าของร้านผู้กระทำความผิดในย่านสำเพ็งและราชวงศ์ ตั้งแต่เวลา ๑๑ น. เศษ ปรากฏว่า ตรวจตรวจค้นเอกสารตามร้านค้าใหญ่ ๆ ครั้งนี้ ล้วนแต่เป็นร้านค้าซึ่งมีเจ้าของเป็นแขกทั้งสิ้น และทุกร้านเป็นร้านสั่งมาจากต่างประเทศ.... ร้านค้าที่ถูกตรวจค้นครั้งนี้มีอยู่รวม ๑๖ ร้าน เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมของขนเอกสารบัญชีกันอย่างขนานใหญ่ ของใครครบทุกเอกสาร เหล่านี้ รุกเข้าวังป่ารุกสวนตลอดวัน

"รายงานล่าสุดเมื่อ ๒๑ น. เศษ เมื่อคืนนี้ ปรากฏว่า ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมครั้งนี้ ส่วนมากเป็นแขก รองลงมาเป็นจีน และมีฝรั่งสัญชาติยิวหนึ่งคน.... "

ในการตรวจค้นร้านค้าครั้งนี้ จุดประสงค์ใหญ่ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการตรวจค้น ก็คือ ทำการตรวจค้นให้ได้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงภาษี หรือแสดงให้เห็นว่ามีกรหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งได้แก่

๑. ใบแสดงราคาสินค้าที่ส่งมาจากต่างประเทศ (Invoice) ซึ่งมีรายการแจ้งจำนวนลักษณะของผ้า และราคา ทั้งฉบับที่มีราคาจริง และฉบับที่มีราคาเป็นเท็จ
๒. สมุดสั่งสินค้า (Indent Book) ซึ่งเป็นสมุดที่บันทึกราคาอันแท้จริงของผ้าทุกชนิดที่สั่งเข้ามา
๓. สมุดตัวอย่างผ้า ซึ่งมีราคาอันแท้จริงกำกับไว้
๔. เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบขนสินค้า จดหมายโต้ตอบกับบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ รวมทั้งหลักฐานการชำระเงิน และสมุดบัญชีการค้าต่าง ๆ

*จับกุมต่อศาลภาษี, op. cit.

ปรากฏว่า ในการตรวจใช้แบบเอกสารหลักฐานดังกล่าวเป็นจำนวนมาก จนต้องใช้รถ
หลายคันลำเลียงไปเก็บไว้ที่วังปารุสกวัน ซึ่งถูกต้องซึ่งเป็นกองบัญชาการชั่วคราวของคณะกรรมการชุด
สอบสวนราคาที่ดินของทางทั้งหมด หลังจากที่ได้นำมาสอบสวนปากคำเป็นรายตัวแล้ว ในตอนค่ำวันเก็บตัว เจ้า
หน้าที่ตำรวจก็ได้นำตัวแยกย้ายไปฝากขังยังสถานีตำรวจต่าง ๆ สำหรับรายชื่อห้างร้านที่ถูกตรวจทั้ง
๑๖ ราย มีดังนี้

๑. ห้างสีวันจันทร์ฤๅษาคาลาส
๒. บริษัทอินโดเอเซียติก
๓. ร้านซอนแกนส์โคโร
๔. ห้างเกียเซ็งหยี่สวันซิงห
๕. ห้างเกียมซิงหอมารนาท
๖. ห้างนากาตราม
๗. ห้างรามานีบราเคอ
๘. ห้างกุนคิมซิงนชายีซิงห
๙. ห้างฮัวเทรคตัง กัมปาลี
๑๐. ห้างบันยาปลโคโร
๑๑. ห้างปรามูเตกสโตล
๑๒. ห้าง จี. เอส. พูลาซิงห
๑๓. ห้าง เอ. แอล. ซามาร
๑๔. ห้าง เอียสง
๑๕. ห้าง ไทพฟ้า
๑๖. บริษัทประชุมพาณิชย์

การสอบสวนและตรวจสอบเอกสาร

หลังจากการตรวจค้นร้านแล้ว และจับกุมผู้ต้องหา เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓ แล้ว การ
ดำเนินงานขั้นต่อไปของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็คือ การสอบสวน และตรวจสอบเอกสาร เพื่อให้ได้หลักฐานเป็น
ยืนยันความผิดฐานหลักเลียงตุลาการความซอกกล่าวหา ซึ่งในกรณีนี้ ได้กระทำกันอย่างรีบด่วน โดยเจ้าหน้าที่

๕ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, แฟ้มคดีพหุความผิดหลักเลียงภาวตุลาการ.

แต่ละฝ่าย^๑ ความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ทั้งฝ่ายพนักงานสอบสวน พนักงานตรวจสอบเอกสาร ตลอดจนพนักงานงานแปลเอกสารภาษาต่างประเทศ และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น รองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายปราบปราม จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓ แต่งตั้งพนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ๆ เพิ่มเติมในคณะกรรมการอีกจำนวน ๒๕ นาย^๒

การสอบสวนผู้ต้องหาในระยะแรก ส่วนมากให้การปฏิเสธว่าตนมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด แต่ก็มีบางรายที่ให้การยอมรับแฉ่ง^๓ เหตุที่ผู้ต้องหาไม่ยอมรับผิดแต่โดยดี ก็เป็นเพราะไม่เชื่อว่าทางการตำรวจจะมีหลักฐานแน่นอนพอที่จะยืนยันความผิดของพวกตนได้ และเนื่องจากการ หลีกเลียงในครั้งนี้ ได้กระทำความวิชีการอันเฉลียวฉลาดแนบเนียน จึงค้างยังคิดว่าทางตำรวจคงไม่สามารถติดตามซุกซุกเอาข้อเท็จจริงขึ้นมาได้โดยง่าย ดังนั้น ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่จึงต้องเร่งมือในการตรวจสอบเอกสารและบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการสั่งซื้อยาอย่างหนัก ซึ่งในการนี้ ทางกรมตำรวจก็ได้มีหนังสือถึงกรมศุลกากร ขอเอกสาร เกี่ยวกับการนำสินค้าเข้าของห้างร้านเหล่านี้ เช่น ใบรับสินค้าขาเข้าที่ผ่านพิธีการเสร็จสิ้นแล้ว และสมุดลงบัญชีราคาประเมินของพนักงานศุลกากร มาประกอบหลักฐานในการสอบสวนด้วย

การสอบสวนผู้ต้องหา และการตรวจสอบเอกสารในระยะต่อมา ปรากฏว่า ได้หลักฐานเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ได้เข้าดำเนินการควบคุมและติดตามผลงานอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้ต้องหาเริ่มเปลี่ยนที่ท่าทีโอนอ่อนยอมตามและยินยอมรับสารภาพในที่สุดว่า ตนได้ดำเนินการหลีกเลียงภาษีอากรจริง แต่ที่ท่าทีไปก็มีได้มีเจตนาขายต่อประเทศชาติอย่างใด และแต่ละรายก็ยังยืนยันว่าได้หลีกเลียงภาษีไปเป็นจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย ซึ่งก็เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบหาหลักฐานต่อไปให้ได้ว่าราคาแต่ละราย หลีกเลียงค่ากรไปแท้จริงจำนวนเท่าใด มีข้อยืนยันแน่ชัดเพียงใด ในการนี้ จำเป็นจะต้องใช้เวลาความสมควร เพราะมีเอกสารที่ตรวจสอบมากด้วยกัน ดังนั้น เพื่อให้เป็นการเสียเวลาในการดำเนินอาชีพของผู้ต้องหาซึ่งต้องถูกกักขังนานเกินไป ทางกรมจึงได้อนุญาตให้มีประกันตัวไปหมดทั้ง ๑๒ ราย เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๐๓ โดยวางหลักทรัพย์ประกันคนละ ๑ ล้านบาท ต่อมายังตอนนี้ ผู้ต้องหาแต่ละคนต่างรู้ตัวดีว่า ท่าเช่นใดก็ไม่พ้นผิด ดังนั้น ส่วนมากจึงให้การ เป็นประโยชน์รูปคดีมากขึ้น ขณะเดียวกัน บางรายก็ได้พยายามขอต่อรองผ่อนผันให้เรื่องหนักเป็นเบา โดยขอให้รองรับผิดชำระค่าภาษีหรือค่าปรับน้อยลง และบางรายที่รู้ตัวว่าได้เคยหลีกเลียงภาษีเป็นจำนวนมาก ก็ได้ร้อง

^๒ กรมตำรวจ, คำสั่งหมู่ที่ ๒๓๘/๒๕๐๓, เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้หลีกเลียงภาษีศุลกากร, ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓.

เขียนขอความเห็นใจว่า ถ้าหากทางการบังคับให้ทองซึกใช้เงินค่าภาษี คนก็ไม่สามารถจะหามาชำระได้ ซึ่งในเรื่องนี้ รองอธิบดีตำรวจฝ่ายปราบปรามก็ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ณ สภาร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๓ คือ หลังจากการตรวจจับกุมได้ประมาณ ๑ เดือนเศษว่า . . . ขณะนี้กำลังต่อรองกันอยู่ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับพ่อค้าดังกล่าว เพราะจำนวนเงินภาษีที่จะต้องเสียให้แก่รัฐมาศรวมค่าปรับแล้วเป็นจำนวนเงินที่มากมายที่สุด เพราะพ่อค้าเหล่านี้ให้หลักเสียงภาษีม้าเป็นเวลาหลายปีแล้ว คือ ตั้งแต่ปี ๒๔๔๓ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสมัยก่อน ๆ นี้ พวกพ่อค้าจะทองเสียเงินให้แก่ผู้มีอิทธิพลทางการเมือง . . . ๗

ในระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการสอบสวนผู้หลักเสียงภาษีศุลกากร เกี่ยวกับการนำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรนี้ ทางคณะกรรมการได้รายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดเป็นประจำ ซึ่งได้แก่ ฯพณ ฯ ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ (จอมสุภานุชนะวิจัก) และ ฯพณ ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลเอกประภาส จารุเสถียร) โดยเฉพาะเมื่อได้ตรวจสอบพบหลักฐานแสดงการหลักเสียงเพิ่มเติมก็ได้ประมวลรายละเอียดเสนอให้ทราบทุกระยะ ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า ยอดเงินค่าอากรที่หลักเสียงและตรวจสอบพบนั้น มีจำนวนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้ เป็นเพราะในระยะแรกการคิดคำนวณค่าอากรดังกล่าว ได้รวบรวมจากตัวเลขคร่าว ๆ โดยยึดย้อนหลังไปหลายปี แต่เมื่อได้ตรวจสอบโดยละเอียด จึงต้องยึดถือเอาเฉพาะรายการหลักเสียงที่มีหลักฐานชัดเจนซึ่งทำให้จำนวนปีที่จะนำมาคิดคำนวณภาษีลดลง เพราะหลักฐานเก่า ๆ ส่วนมากทางร้านต่าง ๆ ได้จัดการทำลายไปเสียหมด อนึ่ง ในการตรวจสอบครั้งนี้ยังได้พบว่ามีร้านค้าอีกหลายรายที่มีส่วนกระทำผิดหลักเสียงอากรขาเข้าในสินค้าผ้าวขน ทั้งนี้ เพราะห้างร้านบางรายในจำนวน ๑๒ รายนี้ ได้ดำเนินการในฐานะตัวแทนส่งสินค้าเข้ามาให้กับห้างร้านอื่น ๆ อีก ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบรายชื่อร้านค้าเหล่านี้ รวมทั้งรายการสั่งซื้อผ้าจากต่างประเทศโดยครบถ้วน ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านี้ พล.ต.ท. เย็นประภาวัตร ในฐานะผู้อำนวยการ คณะกรรมการ ฯ ก็ได้รายงานให้ท่านผู้ทำการแทนอธิบดีตำรวจทราบ โดยที่สาระสำคัญของรายงานฉบับนี้ ก็คือ การเสนอรายละเอียดที่เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบพบทั้งหมดในระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งรวมถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๗ พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่อง "พ่อค้าหน้าภาษี", หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, ฉบับที่ ๓๑๐๖ วันที่ ๑๑ (๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๓), หน้า ๑ และหน้า ๑๒.
 ๘ บันทึกของ พล.ต.ท. เย็น ประภาวัตร เสนอต่อท่านผู้ทำการแทนอธิบดีตำรวจ, เรื่อง "ผลการตรวจสอบพ่อค้าผ้าวขนภาษี ๑๒ ราย", ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๐๓.

๑. จำนวนการกระทำผิด และประมาณยอดเงินที่หลบหนีภาษีของห้างร้านที่ถูกตรวจค้น ทั้ง ๑๖ ราย

๒. การตรวจพบหลักฐานในการส่งเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต คือ รายบริษัท ประชุมพาณิชย์ เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๕๑,๘๘๖.๓๕ ดอลลาร์อเมริกัน คิดเป็นเงินไทยถึง ๕,๓๖๓,๘๖๓.๓๕ บาท

๓. ชื่อห้างร้านที่เป็นตัวแทนส่งสินค้าจากต่างประเทศให้แก่ห้างร้านอื่น ๆ ซึ่งมีรวมทั้งหมด ๓ ราย คือ ห้างไทยฟ้า ห้าง เย.แอล. ชามาร์ และห้างฮีราเทรคคิง แต่ละรายได้เป็นตัวแทนส่งสินค้ามาให้แก่ห้างร้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งในการนี้ เจ้าหน้าที่ได้ประมาณจำนวนเงินที่หลีกเลี่ยงค่าอากรไว้เช่นกัน

๔. วิธีการที่ห้างร้านต่าง ๆ ใช้ในการหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าครั้งนี้

รายงานฉบับนี้ ได้ประมาณเงินที่รัฐจะพึงได้รับจากการปรับผู้ต้องหาตามมาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๔ แก่ไซตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๕๐ คือ "สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ได้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากร เขาควยแล้ว" ไว้ควย ซึ่งประมาณได้ถึง ๘๒,๒๘๘,๓๐๘.๖๘ บาท

การตรวจพบร้านค้าที่กระทำผิดเพิ่มขึ้นจากการตรวจสอบเอกสารของห้างร้านที่เป็นตัวแทนส่งมาจากต่างประเทศ ทำให้การดำเนินงานค้นสอบสวนและตรวจสอบเอกสารต้องใช้เวลานานออกไปอีกเป็นแรมเดือน เพราะร้านค้าที่ตรวจพบใหม่ทั้งหมดมีจำนวนรายชื่อถึงประมาณ ๒๐ ราย ซึ่งทางคณะกรรมการจะต้องลงมือดำเนินคดีเป็นราย ๆ ไป ในขั้นแรกได้มีการดำริจะทำการตรวจค้นและจับกุมตัวผู้ต้องหาทั้งหมดเหมือนเช่นครั้งแรก แต่ได้พิจารณาเห็นว่า จำนวนผู้ต้องหาจากรายเช่นนี้ ถ้าดำเนินการจับกุม จะบังเกิดความปั่นป่วนวุ่นวาย และผลเสียหายแก่การค้าประเภทนี้ได้ จึงได้วิธีเรียกตัวเจ้าของร้านหรือผู้จัดการมาสอบสวนเป็นรายตัว ซึ่งเรื่องนี้ก็ได้มีอยู่ในบันทึกของ พล.ต.ต. เยื้อง ประภาวัตร อีกฉบับหนึ่ง โดยบันทึกฉบับนี้ได้กำหนดหลักการดำเนินการสอบสวนไว้ ๒ ประการ คือ

"๑. เรียกตัวเจ้าของร้านหรือผู้จัดการที่กระทำผิดมาแจ้งข้อหาให้ทราบ และสอบสวน เมื่อรายใดรับว่าได้กระทำผิดจริง และยินยอมให้ทำการ เปรียบเทียบปรับตามกฎหมายแล้ว ควรปล่อยตัวไปโดยให้ปรับประกันตัวเอง

๒. รายใ้ที่เรียกมาแล้ว ไม่ยอมรับว่าได้กระทำผิด ก็ควรจัดการจับกุมตัว ดำเนินการ
สอบสวนต่อไปตามระเบียบ

ในขณะนี้ การสอบสวนและตรวจสอบเอกสารของห้างร้านต่าง ๆ ที่ตรวจค้นเมื่อวันที่ ๑๑
กรกฎาคม ๒๕๐๓ ส่วนมากได้เสร็จสิ้นไปแล้ว โดยผู้ของ สหรัับสารภาพว่า ค้กระทำผิดหลักเลียงค่าอากร
จริงเป็นจำนวนเงินตามที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบ การดำเนินงานชั้นต่อไปของเจ้าหน้าที่ จึงเหลืออยู่แต่
การปิดสำนวน ส่งเรื่องไปกรมศุลกากร เปรียบเทียบตาม พ.ร.บ. ศุลกากร คั้งนั้น พนักงานสอบสวน
และตรวจสอบ เอกสารบัญชีจึงได้หันมาลงมือตรวจสอบรายละเอียดการทุจริตของห้างร้านที่ตรวจพบใหม่
ต่อไปอย่างเร่งด่วน

สำหรับการดำเนินคดีก็คงเป็นเช่นเดียวกับร้านค้า ๑๒ รายแรก โดยในชั้นต้นเมื่อได้รวบรวม
หลักฐานความผิดไว้พร้อมแล้ว ก็เรียกตัวเจ้าของร้านมาสอบสวน ปรากฏว่าเจ้าของร้านเป็นคนจีน
และจีนเดียว ค้างยอมรับสารภาพผิดทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะทางรัฐตัวที่อยู่แล้ว ประกอบกับได้เห็นตัว
อย่างจากร้านค้าใหญ่ถึง ๑๒ รายแรกด้วย จึงไม่มีประโยชน์อะไรที่จะปฏิเสธ การดำเนินงานชั้นต่อไป
ของเจ้าหน้าที่ ก็คือ จัดทำบัญชีแสดงหลักฐานจำนวนเงินและจำนวนครั้งที่ได้มีการหลักเลียงอากรขึ้น แล้ว
เรียกตัวเจ้าของร้านทั้งหมดมาเซ็นยินยอมรับสารภาพและบันทึกปากคำเป็นราย ๆ ไปอีกครึ่งหนึ่ง ในการ
นี้ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกันอย่างหนัก โดยเฉพาะเจ้าพนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานตรวจ
สอบบัญชี ทั้งต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทุกกระยะ และเนื่องจากจำนวนร้านค้ามีมาก เจ้าพนักงานแต่ละคน
จึงต้องร่วมมือกับพนักงานคดีหลายส่วนด้วยกัน

การสอบสวนและตรวจสอบเอกสารหรือจัดทำบันทึกคำยินยอมเสียภาษีดังกล่าวทั้งหมดนี้ เมื่อ
รายใ้ที่จัดทำเสร็จและเรียกเจ้าของร้านมาบันทึกยินยอมรับผิดเรียบร้อยแล้ว ทางกรมศุลกากรได้รวบรวม
รวมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ส่งต่อไปยังกรมศุลกากร เพื่อพิจารณาเรียกเก็บเงินอากรและค่าปรับต่อไป
ตามระเบียบ ในกรณีนี้ ได้สงหะยอมกันไป เพื่อความรวดเร็ว เพราะบางรายการสอบสวนและตรวจ
สอบต้องล่าช้า เนื่องจากเอกสารไม่ครบหรือบางครั้งห้างร้านค้ามีหลักฐานโต้แย้งในบางรายการ ประกอบ
กับผู้ของหลายรายยังหาตัวไม่พบ เช่น บางรายเลิกการค้าไป อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ได้พยายามเร่ง
รัดดำเนินการ อยู่ตลอดเวลาและได้เสร็จสิ้นการสอบสวนสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๔ เป็นระยะ
เวลาภายหลังจากที่ได้มีการตรวจค้นร้านค้าต่าง ๆ ประมาณ ๒ เดือนครึ่ง หลังจากนั้นก็เป็นเรื่องของการ
เรียกผู้ของหาต่าง ๆ มาลงโทษปรับต่อไป

บันทึกของ พล.ต.ต. เยื้อง ประภาวศิร, เรื่องการตรวจสอบพ่อค้าผ่านหน้าบ้าน

ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๐๓.

พฤติการณ์ในการหลีกเลี่ยงภาษี

ในบทที่แล้ว เป็นเรื่องของการปฏิบัติงานตรวจค้นจับกุม ตลอดจนการสอบสวนและตรวจสอบ เอกสารการกระทำผิดต่าง ๆ อันเป็นผลงานฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะ สำหรับในบทนี้ จะขอ นำ พฤติการณ์ต่าง ๆ ของพ่อค้า ซึ่งเป็นฝ่ายกระทำผิด ตลอดจนจำนวนผู้กระทำผิด และจำนวนเงินอากรที่หลีกเลี่ยง อันเป็นผลทำให้รัฐต้องขาดรายได้ไปเป็นจำนวนมาก

วิธีการหลีกเลี่ยง

การหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าของพ่อค้าทั้งหมดนี้ นับว่าได้กระทำด้วยวิธีการอันชาญฉลาด และเป็น การกระทำร่วมกันเป็นจำนวนมาก ในลักษณะเกี่ยวเนื่องกันหมด ยากที่ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่จะค้นพบได้ หากมิใช่ เพราะหลักฐานข้อเท็จจริงที่สืบหาได้จากวงการภายนอก โดยเฉพาะ คือ จากสายหรือผู้แจ้งความนำจับ เพราะการทุจริตครั้งนี้ กระทำกันโดยทั่วไปในหมู่พ่อค้าผู้ส่งมาเข้าประเทศ ไม่ว่าลักษณะและคุณภาพของสินค้าจะเหมือนกัน เมื่อทางศรัทธาใจกันนำเข้ามา โดยแจ้งราคาเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน พนักงานศรัทธาของกรมศุลกากร จึงไม่อาจจะตรวจตราความถูกต้องโดยง่าย ถึงแม้ในบางครั้งจะมีพฤติการณ์ที่สงสัยก็ตาม สินค้าผ่านานาชนิดที่ส่งให้เข้าประเทศจากแหล่งผลิตต่าง ๆ เป็นจำนวนร้อยล้านพันล้านบาทในปีหนึ่ง ๆ โดยพ่อค้าพวกนี้ การนำเข้าตลอดจนการเสียอากรขาเข้าเก็บไปโดยถูกต้องตามพิธีการที่กรมศุลกากรวางเอาไว้ทุกอย่าง แต่หาญผู้ใดรู้ว่าสินค้าเหล่านี้ มีแหล่งจากการทุจริตของรัฐอย่างมากมาย แอบแฝงอยู่ นับเป็นเวลาจนถึงสิบปี เป็นการทุจริตที่ดำเนินไปอย่างแนบเนียน มีการเตรียมการล่วงหน้าเป็นอย่างดีทุกระยะ โดยอาศัยความร่วมมือจากพ่อค้าในต่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งในการดำเนินงาน หลีกเลี่ยงอากรดังกล่าว พ่อค้าเหล่านี้ได้ปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้เป็นชั้น ๆ ดังนี้

ก. วิธีการส่งสินค้าเข้า ในการส่งสินค้านำเข้าในประเทศ พ่อค้าผู้นำเข้าได้จัดเตรียมวิธีการหลีกเลี่ยงภาษีไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยได้จัดส่งตัวแทนไปเจรจาดอกส่งกับผู้ส่งสินค้าในต่างประเทศ มิได้แจ้งราคายาที่แท้จริงมาอย่างเห็นทางการ คงรู้กันเฉพาะผู้ส่งในต่างประเทศ กับผู้นำเข้าในประเทศเท่านั้น บางครั้งปรากฏว่า ทางผู้ส่งหรือเจ้าของโรงงานผู้ผลิตสินค้า ในต่างประเทศจะเห็นทางเข้ามา คัดค้านกำหนดวิธีการโดยตรง วิธีการทำนองนี้ เมื่อเก็บที่เข้าใจกันดีทั้งสองฝ่ายแล้ว ในเวลาต่อมาผู้ใช้คือ เป็นทางปฏิบัติต่อเนื่องกันไป โดยเพียงแต่อาศัยการติดต่อและเข้าใจกันทางเอกสารโต้ตอบอย่างเฉียดถึง

รวมถึงเอกสารใบส่งสินค้า หรือใบแสดงหนี้สินต่อกัน นอกจากในกรณีที่มีปัญหาพิเศษ จึงจะมีการเดินทาง
ติดต่อเป็นครั้งคราว

วิธีการส่งสินค้าเข้ามา โดยปกติมีราคาแท้จริงเพื่อหลีกเลี่ยงค่าอากร ก็คือ แสดงราคา
ในเอกสารที่ผู้นำเข้าจะต้องนำไปเสนอต่อเจ้าพนักงานศุลกากรให้มียอดลง เพราะสินค้าเข้าโดยทั่วไปเก็บ
อากรที่ปกติคือร้อยละของราคาสินค้ารวมกับค่าประกันภัยทางทะเล และค่าธรรมเนียม ที่เรียกว่า ราคา
C.I.F. (Cost, Insurance & Freight) เมื่อราคาที่สำแดงไว้ค่า การเก็บอากรก็ต่ำกว่า
ด้วย เอกสารที่แจ้งราคาสินค้าดังกล่าว ส่วนใหญ่ได้แก่ใบแสดงราคาสินค้า (Invoice) และมีบัญชี
ราคาสินค้า (Price List) ในการที่จะระบุราคาเป็นเท็จดังกล่าว พอลค้าผู้หลีกเลี่ยงอากรกระทำ
ได้ ๒ กรณี คือ

๑. กำหนดให้บริษัทผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ส่งในต่างประเทศเป็นผู้แจ้งราคาในใบแสดงราคาสินค้า
หรือมีบัญชีราคาสินค้าต่ำกว่าราคาซื้อขายกันจริง

๒. ให้บริษัทผู้ผลิตหรือผู้ส่งสินค้าในต่างประเทศส่งใบแสดงราคาหรือบัญชีราคาสินค้า ที่มีได้
กรอกข้อความรายการสินค้า หรือราคาสินค้ามาให้ โดยเพียงแต่ลงลายมือชื่อผู้จัดการ หรือผู้แทนและตรา
ประทับในต่างประเทศ ซึ่งทางผู้นำเข้าในประเทศจะเป็นผู้กรอกรายการดังกล่าวด้วยตนเอง ซึ่งใน
กรณีนี้ พอลค้าผู้นำเข้าจะสามารถจะกรอกราคาสินค้าให้ต่ำกว่าได้ตามที่ตนเห็นสมควร

จะเห็นได้ว่า ทั้งสองกรณีนี้ พอลค้าในต่างประเทศมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก อนึ่ง ทางร้าน
บางรายในประเทศยังก้าวหน้าไปกว่านี้อีก โดยได้จัดส่งตัวแทนของตนไปประจำอยู่ในต่างประเทศและ
ดำเนินการติดต่อสั่งงานและลงมือส่งเข้ามาในประเทศด้วยตนเองด้วยวิธีนี้การท้วงรายการและราคาสินค้า
เป็นเท็จ จึงยิ่งสะดวกมากขึ้น เช่น มีพอลค้าหลายรายได้จัดส่งตัวแทนของตนไปประจำอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น
หรือฮ่องกง บางรายถึงกับตั้งสำนักงานเป็นการถาวรก็มี

สำหรับบริษัทผู้ผลิตสินค้าและตัวแทนผู้ส่งในต่างประเทศที่ร่วมมือกระทำผิดวิธีดังกล่าว
ข้างต้นนี้ มีรวมมากมายหลายบริษัท ในจำนวนนี้มีสถานการค้าตั้งอยู่ในหลายประเทศ ทั้งในเอเชีย ยุโรป
และสหรัฐอเมริกา ความหนักแน่นเท่าที่ตรวจสอบในคดีนี้ สามารถแยกจำนวนบริษัทออกไปแต่ละประเทศได้
ดังนี้

* จากแผนปฏิบัติงานของ พ.อ.ท.ประภาวรณ์ จากนิลพันธ์. เรื่องพอลค้าหลีกเลี่ยงภาษี.

๑. ประเทศญี่ปุ่น มี ๘๒ บริษัท
๒. ประเทศสหรัฐอเมริกา มี ๔ บริษัท
๓. ประเทศอังกฤษ มี ๒ บริษัท
๔. ประเทศออสเตรเลีย มี ๑ บริษัท
๕. ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ มี ๑ บริษัท
๖. ประเทศอิตาลี มี ๑ บริษัท
๗. ในฮ่องกง มี ๑ บริษัท

บริษัทต่างประเทศที่ร่วมกระทำผิด นอกจากที่ระบุเป็นรายประเทศนี้ ตามทางสืบสวนยังเชื่อได้ว่ามีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งที่อยู่ในประเทศที่มีรายชื่อข้างต้นนี้ และในประเทศอื่นที่ยังมิได้ระบุ เช่น ประเทศเยอรมัน ประเทศเชกโกสโลวาเกีย เป็นต้น แต่ทั้งนี้ ในการตรวจสอบยังไม่มีหลักฐานที่แน่นอน

ข. การผ่านพิธีการศุลกากร การผ่านพิธีการศุลกากรในที่นี้ หมายถึงการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ขึ้นเสนอต่อกรมศุลกากร เพื่อแสดงว่า ของหรือสินค้าที่เข้ามาถึงยังท่าศุลกากร ชนิดใดเป็นของใคร มาจากประเทศอะไร ราคาเท่าใด เอกสารที่จำเป็นจะต้องมีนี้ ได้แก่ ใบขนสินค้าขาเข้า ใบตราส่งสินค้า หรือที่เรียกว่า Bill of lading (เพื่อกำหนดค่าใช้จ่ายเมื่อเร็ว ๆ นี้) ใบแสดงราคาสินค้าและเอกสารควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เมื่อได้จัดทำเอกสารเรียบร้อยแล้ว พ่อค้าก็จะนำไปยื่นเสนอผ่านพิธีการศุลกากรตามแผนกการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับ เมื่อเจ้าพนักงานศุลกากรได้ตรวจเอกสารเหล่านี้ และในบางครั้งได้ตรวจดูตัวอย่างสินค้าที่นำมาแสดงให้ดูจนเป็นที่พอใจทั้งในคุณค่าความถูกต้องของเอกสาร ตลอดจนราคาสินค้าที่แสดง และกำหนดศีกัตศุลกากรที่ปรากฏในใบขนสินค้า และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ก็จะประทับตราอนุมัติให้เสียค่าอากรตามจำนวนเงินที่เจ้าพนักงานศุลกากรรับรองกำกับไว้ เมื่อชำระค่าอากรหรือวางเงินประกันแล้ว พ่อค้ายังจะต้องนำเอกสารทั้งหมดที่ผ่านพิธีการกรมศุลกากร ไปทำเนียบพิธีการที่ท่าเรือสินค้า (ท่าเรือกรุงเทพ ฯ สำหรับสินค้าที่นำเข้าทางเรือ) อีกค่านหนึ่ง การที่จะนำของออกจากท่าเรือสินค้าท่าเรือไปได้ จะต้องผ่านพิธีการตรวจสอบต่าง ๆ อีกหลายอย่าง ทั้งพิธีการของการท่าเรือและพิธีการของกองตรวจสินค้าศุลกากรที่ประจำอยู่ ณ ท่าเรือ รวมทั้งต้องชำระค่าธรรมเนียมโรงพักสินค้าให้แก่การท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ไม่เกี่ยวกับราชการกรมศุลกากรอีกด้วย วิธีการทั้งหมด นี้ตั้งแต่ยื่นเอกสารใบขนสินค้าที่กรมศุลกากร ตลอดจนเสียค่าอากร และมาตรวจรับสินค้าที่ท่าเรือตามปกติ กว่าจะสำเร็จเสร็จสิ้น ก็กินเวลาหลายวัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความถูกต้องเรียบร้อยของเอกสารและตัวสินค้า ตลอดจนความสามารถของพนักงานผู้ส่งออก (Shipping)

และความร่วมมืออำนวยความสะดวกของเจ้าพนักงานผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ทั้งฝ่ายตุลาการ และการทำ
เรื่องแห่งประเทศไทย ตามสมควรด้วย

ในกรณีขอคำวินิจฉัยดำเนินการออกของโดยผ่านพิธีการถูกต้องเรียบร้อยแล้ว นอกจาก
การแจ้งราคาสินค้าเป็นเท็จตามที่โลกกล่าวมาแล้วเท่านั้น ในเมื่อเอกสารแรกเริ่มที่แจ้งรายการสินค้า
ซึ่งส่งมาจากต่างประเทศ สำแดงราคาเท็จต่ำกว่าความเป็นจริงเสียแล้ว เอกสารอื่น ๆ ที่มีชื่อสำหรับ
กรอกรายการราคาสินค้าก็ควรเป็นเท็จไปด้วย นับตั้งแต่เอกสารตามาหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
ใบขนสินค้าขาเข้า และอื่น ๆ เอกสารเหล่านี้ หอการค้าก็นำไปยื่นต่อเจ้าพนักงานพิธีการว่าเข้า
พนักงานประเมินราคา พนักงานตีราคานำเข้าเรื่องยา ตลอดจนพนักงานตรวจสินค้า และอื่น ๆ
สามารถผ่านเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเรียบร้อย นับเป็นระยะเวลาสามปี โดยไม่เคยถูกขมขี้หรือหักทวง
แต่อย่างใด

ค. การส่งเงินตราต่างประเทศ สินค้าที่พ่อค้าสั่งเข้ามา ความปกติศึกราคาและชำระกัน
ด้วยเงินตราต่างประเทศ บ้างส่วนใหญ่ คือ เงินดอลลาร์อเมริกัน และเงินปอนด์สเตอร์ลิง การส่งเงิน
กระทำโดยผ่านทางธนาคาร รวมทั้งต้องจัดทำเอกสารขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทย ตาม
กฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศด้วย เรียกกันโดยทั่วไปว่า ขอใบรับรอง อี. ซี.
การแจ้งราคาเพื่อขอใบรับรองนี้ จะต้องเท่ากับราคาสินค้าที่นำเข้ามา โดยต้องนำหลักฐานราคาสินค้าที่
ส่งมาจากต่างประเทศ ไปยื่นต่อธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อราคาที่แสดงไว้ต่ำกว่าราคาเป็นจริง
การออกใบรับรองของธนาคารก็พลอยปรากฏตัว เลขาธิการสินค้าต่ำลงไปด้วย ดังนั้น การส่งเงินไปให้
บริษัทผู้ส่งในต่างประเทศ จึงได้ดำเนินการผ่านธนาคารโดยถูกต้องตามระเบียบ จึงมีใช้เป็นจำนวนเงิน
ที่ครบครัน อาจเป็นเพียงครึ่งหนึ่งของราคาจริงเท่านั้น ตามแต่ผู้ส่งสินค้าและผู้นำเข้าจะตกลงกันว่า
ให้แสดงราคาไว้ต่ำกว่าความจริงเพียงใด ส่วนเงินค่าสินค้าที่เหลือ จึงได้แก่จำนวนแตกต่างระหว่าง
ราคาจริง กับราคาที่แสดงไว้ในเอกสารนั้น ผู้นำเข้าจะคงชำระอีกส่วนหนึ่งเช่นกัน ในกรณีนี้อาจ
จะผ่านพิธีการที่ธนาคารได้อีก เพราะไม่มีหลักฐานการส่งซื้อสินค้าไปแสดง พ่อค้าจึงต้องกระทำโดย
วิธีลับ โดยหาเงินเดือนจากธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทห้างร้านที่มีธุรกิจทางการเงินและเครดิตจัด
สั่งกันเอง อันถือเป็นความผิดในข้อหาส่งเงินตราออกนอกประเทศโดยมิได้รับอนุญาต จึงเจ้าหน้าที่เคย
จับกุมได้ในบางครั้ง การส่งเงินโดยมิได้ผ่านการขอใบรับรองจากธนาคารแห่งประเทศไทยนี้ ทำให้
ขอเท็จจริงเกี่ยวกับสถิติเงินตราต่างประเทศที่ธนาคารจัดทำไว้ผิดไปมาก และเป็นการสูญเสียเงินตรา
ต่างประเทศไปอีกส่วนหนึ่งด้วย

อนึ่ง ในการชำระเงินค่าสินค้านี้ เพื่อให้ไปเป็นไปตามราคาที่ถูกต้อง ทั้งวิธีผู้ส่งในต่างประเทศ และผู้นำเข้าในประเทศ จะต้องต้องมีวิธีเกี่ยวกับจำนวนสินค้าและการชำระเงินระหว่างกันตามปกติคือผู้นำเข้าจะมีหลักฐานในสมุดสิ่งสินค้า หรือที่เรียกว่า Indent Book แสดงจำนวนและชนิดมา ราคาจริง รวมทั้งชื่อเรือ และวันนำเข้าโดยละเอียด ส่วนทางฝ่ายผู้ส่งในต่างประเทศก็จะมีหลักฐานเกี่ยวกับการส่งสินค้าของตน นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังมีหลักฐานเกี่ยวกับการชำระหนี้ระหว่างกันด้วย จากงานตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ปรากฏว่า ใ้พบหลักฐานดังกล่าวทั้งสองอย่างอันเป็นประโยชน์ในการสอบสวนการหลีกเลี่ยงศุลกากรครั้งนี้เป็นอย่างมาก

จำนวนผู้กระทำผิด

ในชั้นแรก เมื่อเจ้าหน้าที่ได้เขาตรวจค้นยึดเอกสาร และจับกุมของทหาในวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓ นั้น มีจำนวนผู้ต้องหาทั้งสิ้น ๑๖ ราย แต่ละรายเป็นร้านค้าใหญ่ที่ทำการส่งสินค้ามาเข้ามาโดยตรง ในจำนวนนี้มีอยู่ ๑ ราย ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนส่งเข้ามาในร้านค้าย่อยอีกต่อหนึ่งด้วย โดยในการส่งใ้กระทำไปตามของร้านค้าที่ตรงการนำเข้ามาขาย แต่การชำระเงินและการทำเอกสารใบขนสินค้าเพื่อชำระอากรที่กรมศุลกากร ทางร้านค้าเจ้าของผ้าเหล่านี้จะเป็นผู้ทำเอง ส่วนเรื่องการแสดงราคาต่ำกว่าความจริงด้วยวิธีการดังกล่าวมาแล่นั้น ทางร้านที่เป็นตัวแทนจะเป็นผู้จัดทำใ้ ผลประโยชน์ที่ตัวแทนได้รับก็คือ เงินค่านายหน้าจากเจ้าของสินค้าในต่างประเทศตามอัตราเปอร์เซ็นต์ในราคาสินค้าแท้จริงนั่นเอง

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นำเอกสารต่าง ๆ ของห้างร้าน ๑๖ รายใหญ่มาตรวจสอบ ก็ได้คำนึงถึงรายการที่พาดพิงไปถึงร้านค้าย่อยต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย และได้พบหลักฐานการติดต่อกับเจ้าของของห้างร้านย่อยเป็นจำนวนมาก ถึงประมาณเกือบ ๒๐ ราย ซึ่งเมื่อรวมกับที่ตรวจค้นจับกุม ๑๖ ราย ก็เป็นจำนวนร้านค้าต่าง ๆ ที่หลีกเลี่ยงอากรทั้งสิ้นถึงประมาณเกือบ ๔๐ ราย แต่ในการดำเนินคดีปรากฏว่า ร้านค้าบางแห่งล้มเลิกกิจการไปเสียก่อน และบางรายก็เดินทางหลบหนีออกไปอยู่นอกประเทศ ประกอบกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ค้นห้างร้านที่ทำหน้าที่ตัวแทน ๒ รายไว้ในฐานะพยานด้วย ดังนั้น จำนวนห้างร้านที่ถูกดำเนินคดีโดยแท้จริง ทั้งที่ตรวจค้นจับกุมคราวแรก และตรวจสอบพบในภายหลัง จึงมีรวมทั้งสิ้น ๒๔ ราย ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบสวนเสร็จ และรวบรวมจำนวนเสนอต่อกรมศุลกากร เพื่อกำเนนการ เปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ.ศุลกากร เสร็จสิ้นเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๔

จำนวนเงินค่าอากรที่หักเสีย

เป็นที่ทราบกันอยู่ซึ่งทางฝ่ายเจ้าหน้าที่และทางฝ่ายพ่อค้าว่า การหักเสียอากรสินค้า
 มา โดยกระทำกันมานานหลายปี คิดเป็นเงินที่หักเสียรวมทั้งสิ้นนับร้อยล้านบาท หรือกว่านั้น แต่ใน
 การตรวจสอบเอาความผิดตามกฎหมาย จะต้องนำหลักฐานอ้างอิงโดยแน่ชัดทุกรายการ โดยผู้ต้องหา
 ไม่อาจหาทางแก้ตัวให้พ้นผิดได้ ดังนั้น ตัวเลขที่แสดงจำนวนเงินหักเสียอากรที่ตรวจพบ จึงล
 องกว่าความเป็นจริง ตามที่รู้กันอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะเอกสารที่ยึดมาจากร้านต่าง ๆ ทั้ง ๑๖
 ราย ส่วนแต่เป็นเอกสารแสดงการค้ำคอสั่งมาในระยะเวลา ๑ - ๓ ปีทั้งนั้น คือ ระหว่าง พ.ศ.
 ๒๕๐๑ - ๒๕๐๓ หลักฐานก่อนหน้านั้น เจ้าของร้านค้าได้จัดการเผาหรือทำลายไปหมดแล้ว เพราะ
 ไม่มีความจำเป็นจะต้องเก็บไว้ให้เป็นภัยแก่ตนเอง การลี้ภัยจำนวนเงินราคาสินค้าแตกต่างระหว่าง
 ราคาจริงกับราคาที่พ่อค้าแจ้งต่อธนาคารแห่งประเทศไทย และกรมศุลกากร กับจำนวนเงินอากรที่
 หักเสีย ของพนักงานสอบสวน และตรวจสอบเอกสาร จึงคิดได้เพียงหลักฐานในระยะ ๑ - ๓ ปี
 นี้เท่านั้น

จากจำนวนร้านค้าทั้ง ๒๔ ราย ซึ่งมีหลักฐานแสดงการทุจริตโดยแน่ชัด และเจ้าหน้าที่
 ตำรวจได้ทำการสอบสวนจนเสร็จ เสนอส่งไปยังกรมศุลกากรทั้ง ๒๔ ส่วนนี้ ปรากฏว่าใบรับราย
 ที่กระทำความผิดฐานหักเสียอากร ตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๕ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร
 พ.ศ. ๒๔๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ
 มาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ทั้งหมด ๒๔ ราย คิดเป็นเงินหัก
 เสียแจ้งต่ำกว่าราคาแท้จริง ๑๐,๐๔๕,๑๖๐.๖๔ บาท เป็นอากรที่ขาดชำระ จึงคิดเป็นร้อยละ
 จากราคาที่แจ้งขาดไปสามพิทศอัตราศุลกากร (ระหว่าง ๒๕ % - ๓๗ %) เป็นเงินรวม
 ๓,๐๔๕,๖๑๐.๕๕ บาท รวมเป็นเงินที่กระทำความผิด โดยแจ้งราคาต่ำและหักเสียอากรซ้ำเข้า
 ๑๓,๑๔๗,๓๗๑.๑๙ บาท ส่วนร้านค้าอีก ๑ ราย มีความผิดในข้อหาส่งเงินตราออกนอกประเทศ
 โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบ เป็นจำนวนเงิน ๒๕๓,๘๘๖.๓๕ ดอลลาร์อเมริกัน
 คิดเป็นเงินไทยรวมทั้งสิ้น ๕,๓๖๒,๘๖๓.๓๕ บาท ซึ่งเกินความผิดตามข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง
 การคลัง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๘๗) ออกตามความใน พ.ร.บ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
 พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๕^๒

^๒ Idem.

อนึ่ง ในจำนวนร้านค้าที่เลิกเลี้ยงอาหารทั้ง ๒๘ รายนั้น แต่ละรายเลิกเลี้ยงมากน้อยไม่เท่ากัน แล้วแต่จำนวนครั้งที่ตรวจสอบพบ และจำนวนเงินที่แจ้งต่ำกว่าราคาจริง ซึ่งในการตรวจสอบปรากฏว่า มีร้านค้าที่เลิกเลี้ยงอาหาร ตั้งแต่จำนวนเงินเริ่มต้น จนถึงจำนวนแสน และจำนวนล้านบาทขึ้นไป

บทที่ ๕

การลงโทษ

บทบัญญัติลงโทษการหลีกเลี้ยงภาษีศุลกากร^๑ ที่คณะกรรมการสอบสวนผู้หลีกเลี้ยงภาษีศุลกากร
 เกี่ยวกับการนำสินค้าต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรครั้งนี้ ได้หยิบยกขึ้นมาเป็นข้อกล่าวหาและลงโทษ
 แก่บรรดาพ่อค้าผู้ที่กระทำผิดครั้งนี้ โศกนาฏกรรม ๒๗ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๕ แก้ไขเพิ่ม
 เติมตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๘๐ ซึ่งเป็นข้อกำหนดโทษที่สำคัญ
 และคณะกรรมการกระทำผิดใด ๆ ที่มีเจตนาจะฉ้อค่าภาษีศุลกากรของรัฐบางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 สำหรับการลงโทษตามมาตรา ๓ นี้กำหนดให้เอาจำนวนราคาสินค้าที่แจ้งชวาทไปจากราคาจริง รวมกับ
 เขากับค่าอากรที่ไม่ได้ชำระเพราะการแจ้งชวาทนี้ แล้วคูณด้วยสี่เท่า โคตัวเลขเท่าใด ถือเป็นเงินค่าปรับ
 นอกจากนั้นผู้กระทำผิดยังอาจต้องรับโทษจำคุกอีกไม่เกินคนละ ๑๐ ปี^๒

จำนวนเงินค่าปรับของคุณ

สำหรับเงินค่าปรับตามกฎหมายในคดีนี้ ในชั้นแรกคณะกรรมการสอบสวน ฯ ก็ได้นำมาตรา
 ๒๗ ดังกล่าวมาพิจารณาอย่างเต็มที่ เมื่อนำราคาสินค้าที่แจ้งชวาทไปซึ่งมีจำนวน ๑๐,๐๔๔,๑๖๐.๖๘บาท
 มารวมเข้ากับค่าอากรที่ชำระชวาทอีก ๓,๐๔๔,๒๑๐.๕๕ บาท ก็จะเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๓,๑๔๗,๓๗๑.๒๓บาท
 เมื่อปรับสี่เท่าก็เป็นเงินรวมถึง ๕๒,๕๘๘,๕๔๔.๙๒ บาท ตัวเลขดังกล่าวนี้ทางคณะกรรมการดังกล่าว
 ได้ทำบันทึกเสนอ ฯ พณ ฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในฐานะผู้รักษากฎในตำแหน่งอธิบดีตำรวจ
 รั้ง ฯ พณ ฯ ก็ได้มีบันทึกรับทราบ และกำชับว่าขอให้ปรับให้ได้เงินมาจริง ๆ^๒

มติของคณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับ

ถึงแม้คณะกรรมการสอบสวน ฯ จะได้ดำเนินการ สอบผู้กระทำผิด และยึดคำนวณตัวเลขค่า
 อากรและราคาสินค้าที่แจ้งชวาท รวมทั้งค่าปรับไว้แล้วก็ตาม แต่ในการพิจารณาเปรียบเทียบปรับตาม
 มาตรา ๒๗ นี้ ฝ่ายบริหารสามารถใช้ดุลพินิจตามกฎหมายศุลกากรแล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผ่าน

^๑รายละเอียดของกฎหมายมาตราต่าง ๆ เหล่านี้ ให้นำลงแล้วในบทที่ ๑ ของวิทยานิพนธ์นี้
^๒จากแฟ้มฎีกาทำงานของ พล.ต.ท. ประภาส จันทิสนิพนธ์. op. cit.

ทางคณะกรรมการ เปรียบเทียบ จึงประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศุลกากร และ
 ผู้แทนกรมตำรวจ ทั้งนี้ ในกรณีที่ราคาของกลาง หรือราคาสินค้าที่แจ้งค่า รวมกับค่าอากรแล้ว เกิน
 กว่าสี่หมื่นบาท ถ้าราคาของกลางรวมค่าอากรต่ำกว่านี้ ก็เป็นอำนาจของอธิบดีกรมศุลกากร ที่จะใช้
 ดุลพินิจและผู้เกี่ยวข้อง อำนาจของคณะกรรมการและอธิบดีตามนี้ ยังกินความถึงการงดฟ้องร้องใน
 ส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาด้วย (มาตรา ๑๐๒ และ ๑๐๒ ทวิ) สำหรับคดีนี้ กรมตำรวจเป็นผู้เป็นเจ้าของ
 เรื่อง เมื่อสอบสวนไต่หลักฐานแน่นอนแล้ว ก็ได้นำสำนวนที่มีคำยินยอมรับสารภาพของผู้กระทำผิดส่ง
 ไปดำเนินการต่อยังกรมศุลกากร โดยได้แยกส่งเป็นราย ๆ แล้วแต่รายใดจะเสร็จก่อน จึงได้เริ่ม
 ส่งไปเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๐๓ และเสร็จสิ้นสำนวนสุดท้ายเมื่อ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๔ รวมจำนวนทั้งสิ้น
 ๒๕ ราย ในจำนวนนี้เป็นความผิดคดีส่งเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต ๑ ราย คงเป็นคดี
 หลีกเลี่ยงศุลกากร โดยแจ้งราคาต่ำ ๒๔ ราย ในจำนวน ๒๔ ราย มีอยู่ ๔๑ สำนวนที่กองเข้า
 พิจารณาในชั้นกรรมการ เพราะมีจำนวนเงินเปรียบเทียบเกินกว่าสี่หมื่นบาท ส่วนอีก ๒๗ สำนวน
 อธิบดีกรมศุลกากร เป็นผู้สั่งเปรียบเทียบภายในอำนาจ โดยอาศัยมติคณะกรรมการดังกล่าวเป็นหลัก

เนื่องจากคดีนี้เป็นเรื่องใหญ่ มีผู้ต้องหาหลายราย คณะกรรมการจึงต้องประชุมพิจารณา
 กันหลายครั้ง โดยเฉพาะในการประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓ และครั้งที่ ๒ เมื่อ
 ๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๓ คณะกรรมการจึงประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศุลกากร
 และผู้แทนกรมตำรวจ ได้มีมติกำหนดเป็นบรรทัดฐานว่า

๑. ให้เปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิดแต่ละราย เป็นเงินเท่ากับราคารวมค่าอากรของผล
 แยกต่างหากที่เป็นความจริง กับที่ผู้ต้องหาได้ส่งตงไว้ในใบขนสินค้าแต่เดิม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ
 ปรับเฉพาะราคาสินค้าที่แจ้งค่า รวมค่าอากรที่หลีกเลี่ยง โดยไม่ต้องเพิ่มค่าปรับอีก ๔ เท่า
๒. ทั้งนี้ ให้ผู้ต้องหาแต่ละรายชำระค่าปรับนี้ทันทีทั้งหมด
๓. ถ้าผู้ต้องหาตกลงตามมติดังกล่าวนี้แล้ว ก็ให้ระงับคดีเสีย คือ งดการฟ้องร้องเอา
 ความผิดในคดีอาญากับเอง

การที่คณะกรรมการได้มีมติเปรียบเทียบ โดยไม่เพิ่มค่าปรับอีกสี่เท่าก็อาศัยเหตุผลที่ว่า
 ผู้ต้องหาต่างให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาประการหนึ่ง กับเห็นว่า สินค้าที่
 ผู้ต้องหาต่างได้นำเข้ามานั้นก็ชำระอากรแล้ว และเจ้าหน้าที่ศุลกากรก็ได้ตรวจปล่อยของไปแล้ว

แต่เจ้าหน้าที่โคกรวบพบภายหลังว่า ราคาที่ผู้ต้องหาส่งมาคงไว้ในใบขนสินค้าเป็นเท็จ อันเป็นเหตุให้เงินอากรขาดไป กรณีนี้เป็นความผิดเกี่ยวกับระหว่างมาตรา ๒๗ กับมาตรา ๔๔ แห่งพ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๔ การคำนวณคดีต่อไปในชั้นศาลอาจโดยลโมแนอน การเปรียบเทียบในชั้นนี้ ย่อมเป็นประโยชน์ให้รัฐไครายโคที่แนอนกว่าด้วย

ความผิดของคณะกรรมการ เปรียบเทียบดังกล่าว จำนวนเงินค่าปรับตามมาตรา ๒๗ ทั้งหมดในคดีหลักเลี้ยงศุลกากร ซึ่งมีผู้ต้องหา รวม ๒๔ ราย จึงเป็นเงินราคาสินค้าที่แจ้งค่า ๑๐,๐๔๘,๑๖๐.๖๔ บาท กับค่าอากรที่หลักเลี้ยง ๓,๐๔๘,๖๑๐.๕๕ บาท รวมทั้งสิ้น ๑๓,๐๙๖,๗๗๑.๑๙ บาท ค่ากว่าที่จะปรับสี่เท่าเต็มตามกฎหมายถึง ๓๔,๘๔๖,๑๑๓.๕๗ บาท แต่ก็ยังมากกว่าที่จะลงโทษปรับตามมาตรา ๔๔ ซึ่งจะปรับไครายละไม่เกินห้าหมื่นบาท บางรายอาจเป็นเงินไม่กี่พันบาท ซึ่งรวมกันแล้วจะไครายปรับเฉลี่ยประมาณหนึ่งล้านห้าแสนบาทเป็นอย่างสูง

การขออุทธรณ์ของพอคำ

เมื่อคณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับไครายประชุมลงมติให้ลงโทษบรรดาพอคำฯ โดยการปรับสถานเบา เพียงถือเอาเฉพาะราคาสินค้าที่แจ้งขาดจากราคาจริง รวมค่าอากรที่พึงต้องเสียเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๖๓ แล้ว คณะกรรมการสอบสวน ฯ กรมศุลกากร ก็ได้เร่งมือในการตรวจสอบหลักฐาน และสอบปากคำผู้ต้องหาแต่ละราย จนกระทั่งเสร็จสิ้นและจัดส่งเรื่องให้กรมศุลกากรดำเนินการครบถ้วน เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๔๖๔ ในการสอบสวนแต่ละราย ซึ่งได้อธิบายมติคณะกรรมการ เปรียบเทียบเป็นเกณฑ์ ในการคิดคำนวณเงินค่าปรับนี้ปรากฏว่า ผู้ต้องหาแต่ละรายต่างได้ให้ถ้อยคำยืนยันพร้อมใจที่จะชำระเงินค่าปรับดังกล่าว เพราะรู้ดีว่าเป็นการลงโทษสถานเบา โดยไม่ต้องชำระค่าปรับเพิ่มอีกถึงสี่เท่าตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่ตรวจพบหลักฐานการหลักเลี้ยงอากรน้อย เมื่อคิดค่าปรับตามมติคณะกรรมการ เปรียบเทียบครั้งนี้ บางรายจะต้องเสียค่าปรับเพียงไม่กี่พันบาท

แต่ทั้ง ๆ ที่พอคำทั้ง ๒๔ รายนี้ได้ลงนามรับรองว่า ยินดีจะเสียค่าปรับตามมติคณะกรรมการ

กรมศุลกากร, บันทึกการประชุมคณะกรรมการ เปรียบเทียบ, เรื่อง พอคำฯ หลักเลี้ยง อากรศุลกากร, วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๔๖๓.

แล้วก็ตาม การปรับปรากฏว่า เมื่อกรมศุลกากรได้สั่งให้จัดการชำระเงินคั่งค้างแล้วนี้ บรรดาพ่อค้าก็เริ่มมีปฏิกริยาในทางที่ไม่ยอมปฏิบัติตามโดยดี มีพ่อค้าที่ไปติดต่อชำระค่าปรับเพียงรายเดียว ซึ่งก็เป็นรายที่ต้องรับผิดเสียค่าปรับน้อยที่สุด คือ เพียง ๒,๒๔๔.๐๐ บาท สำหรับพ่อค้ารายอื่น ๆ กลับรวมหัวกันไม่ยอมชำระ โดยในชั้นแรกก็มีพ่อค้ารายใหญ่จำนวนหนึ่งจัดทำหนังสือร้องเรียนขอลดค่าปรับ ซึ่งตนได้ลงนามยินยอมจะชำระไปแล้ว โดยขอชำระแค่เพียงค่าอากรที่ตนได้หลีกเลี่ยงไปเท่านั้น หนังสือคั่งค้างได้จัดทำขึ้นและเสนอต่อทางการหลายทางด้วยกัน ในระยะแรกก็มีหนังสือร้องเรียนของกลุ่มพ่อค้าจีน และหนังสือร้องเรียนของกลุ่มพ่อค้าอินเดีย

สำหรับหนังสือร้องเรียนของกลุ่มพ่อค้าจีน ได้ทำในนามของสมาคมพาณิชย์จีนแห่งประเทศไทย ที่ส่งมาครั้งแรกแยกออกเป็น ๒ ฉบับ คือ ฉบับลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๔ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสอบสวน ฯ กรมศรัทธา และฉบับที่ ๒ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔ ส่งถึงคณะกรรมการศูนย์กลางป้องกันอาชญากรรม (ปัจจุบัน คือ กองวิจัยและวางแผน) กรมศรัทธา แต่ทั้งสองฉบับได้ส่งกลับคืนกันมาในคราวเดียวกัน สำหรับฉบับแรกลงนามและประทับตราร้านค้าต่าง ๆ จำนวน ๒๕ ร้าน มีใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า

*ตามที่กรมศุลกากรได้สั่งเปรียบเทียบเพิ่มมาเช่นนี้ เป็นการเหลือความสามารถที่พ่อค้าเขาจะพึงปฏิบัติได้ และอาจทำให้บรรดาร้านค้าของพ่อค้าเขาต้องเลิกธุรกิจกันไปหลายร้าน กับอีกประการหนึ่ง ความผิดที่เกิดขึ้นนี้ ก็มีใช้ความผิดที่เกิดขึ้นแก่พ่อค้าเขาโดยตรง หากแต่เป็นนโยบายการค้าของพลคาร่างประเทศ วางระเบียบเพื่อผูกมัดพ่อค้าภายในประเทศให้เป็นลูกค้าอยู่ตลอดไป เพื่อมิให้สิ่งสินค้าจากคนอื่น และเป็นการค้าสินค้าไปในตัว ตามที่พ่อค้าเขาได้กระทำไปทางตัวแพนแนะนำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่าจะมีความผิดเกิดขึ้นแก่ตน และพ่อค้าเขาได้ประกอบอาชีพนี้มานานปี ได้เสียภาษีอากรให้รัฐบาลโดยซื่อสัตย์สุจริต และเป็นจำนวนปีละมาก ๆ ตลอดมา

*อาศัยเหตุผลดังได้กราบเรียนมานี้ ขอท่านได้โปรดกรุณาพิจารณาให้พ่อค้าเขาได้เสียอากรขาเข้าที่ยังเสียไม่ครบให้กับกรมศุลกากร เฉพาะส่วนที่ยังขาดอยู่นั้น ส่วนที่กรมศุลกากรนำราคาสินค้ามาบวกรวมกับค่าอากรขาเข้านั้นขอยกเว้น

แล้วขอถอนชำระเป็นงวด ๆ”^๕

ส่วนหนังสืออีกฉบับหนึ่งซึ่งลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔ ลงนามโดยนายสีหัท มหาคุณ นายกสมาคมพาณิชย์จีน (ในขณะนั้น) มีใจความอ้างถึงเรื่องการขอลดเงินค่าปรับของพอลค้า ๒๕ ราย ความขอความในหนังสือฉบับแรก และลงท้ายด้วยการขอให้ทางการไต่พิจารณาถอนเงิน เพื่อ มีใบกระทบกระทั่งเตือนต่อวงการค้า และเศรษฐกิจของชาติด้วย

ทางคานกลุ่มพอลค้าอินเดีย ก็ได้ทำคำร้องในนามของสมาคมพาณิชย์อินเดีย เช่นกัน ส่งถึงอธิบดีกรมศุลกากรโดยตรง คำร้องนี้ นายธาเสสวังท์ นายกสมาคม เป็นผู้นำลงนาม มีข้อความสำคัญตอนหนึ่งว่า

“..... ในระยะสองสามเดือนหลังนี้ บรรดาพอลค้า โดยเฉพาะพอลค้าสิ่งทอ ต้องเผชิญกับอุปสรรคอย่างหนัก เนื่องด้วยเหตุหลายประการที่ยึดกัน เช่น เรื่อง ที่เกี่ยวกับศุลกากร ไฟไหม้ที่จังหวัดอุบลราชธานี และเหตุหนาวที่ไม่หนาวเป็นปกติ สิ่ง เป็นเหตุให้การค้าสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่มฝอย..... อาจกล่าวได้ว่า พอลค้าราย ใหญ่หลายรายจนจะล้มจมอยู่แล้ว.....

“สมาคมได้รับแจ้งจากบรรดาพอลค้าที่ยังคิพพันอยู่ทางบ้านศุลกากร ว่าได้รับ คำเตือนให้ชำระอากรตามจำนวนที่ประเมินไว้ภายใน ๑๕ วัน ... แต่พอลค้าไม่อาจ จักการชำระได้ ความจริงพอลค้าเหล่านั้นทำผิด และเท่าที่ทราบ ทุกคนก็ยอมรับ แต่ โดยที่ไม่อาจชำระตามจำนวนนั้น ๆ ได้ จึงใคร่ขอวิงวอนให้ทางการพิจารณาเรื่องนี้ โดยความกรุณา พอลค้าเหล่านั้นจะสามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันตนอยู่ได้ และ เพื่อที่จะได้ดำเนินการของตนได้ต่อไป.....”^๕

^๕หนังสือร้องเรียนของสมาคมพาณิชย์จีนแห่งประเทศไทย ถึงคณะกรรมการตรวจสอบภาษี ฯ กรมศุลกากร, เรื่อง ขอบอุณณ์เสียภาษีอากรขาเข้า, ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๐๔.

^๕หนังสือร้องเรียนของสมาคมพาณิชย์อินเดียแห่งประเทศไทย ถึงอธิบดีกรมศุลกากร ที่ ๑๕๒/๖๐ - ๖๑, เรื่อง ขอบอุณณ์เสียภาษีอากรขาเข้า, ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๐๔.

จากคำร้องดังกล่าว ซึ่งร้องไห้หยิบยกเอาเหตุต่าง ๆ มาเป็นข้ออ้างสนับสนุนเพื่อให้
 ทางการพิจารณาลดหย่อนเงินค่าปรับนี้ คณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับได้นำเข้าพิจารณาในที่ประชุม
 กรมศุลกากร เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ที่งผลของการประชุมมีมติไม่ผ่อนผันตามคำร้อง โดย
 ให้เหตุผลว่า ตามที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับได้พิจารณาไปแล้วนั้น เป็นการให้ความเห็นอกเห็น
 ใจอย่างมาก ด้วยเหตุผลที่สมควรทั้งสองอ้างมานั้น ยังไม่เพียงพอที่จะลดหย่อนค่าปรับเทียบปรับได้
 ฉะนั้น คณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับจึงมีมติเดิม กล่าวคือ ให้เปรียบเทียบเป็นเงินเท่ากับราคารวมค่า
 อากาศของผลต่างระหว่างที่เป็นความจริง กับที่ยุทธหาได้สำแดงไว้ในใบขนสินค้าแต่เดิม และถ้า
 ยุทธหาไม่ยินยอมตามมตินี้แล้ว ก็ให้ส่งเรื่องคืนให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีในชั้นศาลต่อไป^๒

ความขัดแย้งในวงการ

หลังจากที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบปรับยืนยันให้ปรับพอลค้ากระหำยค ความตีเคิม คือ
 เป็นเงินเท่ากับราคาส่วนที่แจ้งต่ำกว่าราคาจริง รวมกับค่าอากาศที่จะต้องเสียแล้ว ปฏิบัติขั้นตอนไป
 ของบรรดาพอลค้าก็คือ การหาทางวิ่งเต้นขอลดจำนวนเงินที่จะต้องเสียนี้คือทางการด้วยวิธีต่าง ๆ
 อีกอย่างไม่ลดละ ซึ่งในระยะนี้เอง ได้มีหน่วยราชการบางแห่งที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วน
 ร่วมพิจารณาในคดีนี้โดยใกล้ชิด โดยเฉพาะคือ สำนักงาน ก.ต.ภ. เพื่อที่จะได้ติดตามเรื่องราว
 ต่อไปโดยละเอียด ทั้งที่เกี่ยวกับบทบาทของบรรดาพอลค้าทั้งหลาย และวิธีการดำเนินงานของทาง
 การในด้านการร่วมพิจารณา ประสานงานต่าง ๆ จึงจะขอนำข้อเท็จจริงตลอดระยะเวลาดังกล่าว
 มาเสนอ โดยได้เรียบเรียงสาระสำคัญ จากพิมพ์บันทึกการปฏิบัติการของกรมตำรวจ และของกรม
 ศุลกากร มาประกอบกันตามลำดับก่อนหลัง

๑. วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๔ สำนักงาน ก.ต.ภ. ได้มีบันทึกเสนอรายงานต่อ ฯ พณ ฯ
 นายกรัฐมนตรี เรื่องการสืบสวนการทุจริตหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าของพอลค้า โดยผลการสืบสวน
 ได้ความแน่ชัดว่า มีห้างร้านอยู่เป็นจำนวนมากที่กระหำยคนี้ จึงเป็นการไม่สะดวกที่จะใช้วิธีการจับ
 กุมและตรวจสอบ จึงเห็นควรจะได้ก้าวเป็นเรื่องไปในทางระมอม และให้เกิดประโยชน์ในทาง
 เพิ่มรายได้แก่รัฐด้วย ซึ่งในการนี้สำนักงาน ก.ต.ภ. ได้เสนอว่า ควรจะได้ออกประกาศตักเตือน

^๒กรมศุลกากร, บันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการ เปรียบเทียบ, เรื่อง การ
 พิจารณาคำร้องของพอลค้า, วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔.

พอลาณูกระทำผิดใหญ่สำนึก และยื่นรายการขอเสียลากรที่หนักเล็กลงไปแล้วแต่ละรายด้วยตนเอง โดยทางการกำหนดระยะเวลาให้ตามความเหมาะสม กับผ่อนผันยกโทษความผิดในทางคดีอาญาให้^๑

๒. วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔ สำนักบริหารของนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือถึงกรมศุลกากร โดยผ่านทางกระทรวงการคลัง และได้มีหนังสือถึงกรมตำรวจในเวลาเดียวกัน แจ้งว่า ได้รับรายงาน เกี่ยวกับการสืบสวนพอลาณูกระทำผิดเล็กลงอากรขาเข้าจากสำนักงาน ก.ต.ภ. รวมทั้งขอเสนอแนะวิธีแก้ไข เพื่อให้ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ซึ่ง ฯพณ ฯ เห็นชอบด้วย และอนุมัติให้ดำเนินการตาม ที่สำนักงาน ก.ต.ภ. เสนอมาทุกประการ แต่เนื่องจากเรื่องนี้ทางกรมตำรวจเคยทำการจับกุมมาแล้ว หนึ่งแล้ว จึงให้สำนักงาน ก.ต.ภ. ขอเรื่องเดิมจากกรมตำรวจมาพิจารณาเพื่อให้รอบคอบก่อนที่จะลงมือ ทำการ ทั้งนี้ ขอให้กระทรวงการคลังและกรมตำรวจให้ความร่วมมือโดยตลอด และเมื่อดำเนินการ ไปแล้วเป็นประการใด ก็ขอทราบผลทุกระยะด้วย^๒

๓. วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๔ สำนักงาน ก.ต.ภ. ได้ติดต่อมายังกรมตำรวจ เพื่อขอเรื่อง ราวการจับกุม และผลการสอบสวนคดีพอลาณูกระทำผิดเล็กลงอากรขาเข้าของ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี ในการนี้ได้ ขอให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานนี้ให้ความช่วยเหลือและทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ยอมรับคดีขอ คุย ซึ่งเรื่องนี้ทางกรมตำรวจได้มอบให้ พล.ต.ต. ประภายูง จาตุศรีพิทักษ์ เป็นผู้ให้คำชี้แจงเป็นที่ เรียบร้อย^๓

๔. วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๔ กรมศุลกากรได้รับหนังสือจากสำนักงาน ก.ต.ภ. ผ่านกระทรวง การคลัง แจ้งว่า ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้ดำเนินการ เรื่องพอลาณูกระทำผิดเล็กลงอากรขาเข้า โดยให้ขอความร่วมมือมายังกระทรวงการคลัง จึงขอให้ส่งเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรไปร่วมดำเนินการ คุย^๔

๕. วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔ กรมศุลกากรได้ทำรายงานมายังกระทรวงการคลังว่า ตาม

^๑ กองสืบราชการ กรมศุลกากร, แฟ้มคดีพอลาณูกระทำผิดเล็กลงอากรขาเข้ากรมศุลกากร.
^๒ Idem.
^๓ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, op. cit.
^๔ กองสืบราชการ กรมศุลกากร, op. cit.

ที่สำนักงาน ก.ค.ภ. ขอให้ส่งเจ้าหน้าที่กรมตุลาการไปร่วมงานนั้น ไม่ขัดข้องแต่อย่างใด แต่เนื่อง
จากเรื่องฉันทน์ กรมตุลาการได้ดำเนินการอยู่แล้ว ทั้งในทางป้องกันและปราบปรามผู้ทุจริต และอำนวยความสะดวก
ความสะดวกให้แก่ผู้ทุจริต จึงขอให้แจ้งต่อสำนักงาน ก.ค.ภ. ด้วย ส่วนขอเสนอของสำนักงาน
ก.ค.ภ. ที่จะประกาศให้พยานกระทำผิดสำคัญ และยอมยื่นเรื่องราวเสียภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงนั้น
กรมตุลาการมีความเห็นว่า ควรจะได้มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่าง ก.ค.ภ. กรมตุลาการ และ
กรมตำรวจ ถึงทางใดทางเสียอย่างรอบคอบก่อน**

๒. วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๑๔ สำนักงานบริหารของนายกรัฐมนตรีได้แจ้งมายังกระทรวง
การคลังว่า ตามที่ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้ดำเนินการตามที่สำนักงาน ก.ค.ภ. เสนอ
โดยให้ขอเรื่องเดิมทางกรมตำรวจมาพิจารณาให้รอบคอบ ถึงความแจ่มชัดแล้วนั้น บัดนี้นายกสมาคม
พาณิชย์จีนได้มีหนังสือกราบเรียนต่อ ฯพณ ฯ เพื่อขอความกรุณาลดหย่อนค่าอากร ที่คณะกรรมการ
เปรียบเทียบพยานกระทำผิด ซึ่งทางตำรวจจับกุมและดำเนินคดีไปแล้ว ถึง ฯพณ ฯ ใ้รับทราบแล้ว
มีเนื้อหาว่า

- (๑) ให้ทนายนายกสมาคมพาณิชย์จีนว่า การกระทำของบุคคลเหล่านี้เป็นความผิดร้าย
แรงในทางภาษีอากร แต่รัฐบาลก็จะพยายามให้ความกรุณาตามสมควร
- (๒) ให้กระทรวงการคลังกับสำนักงาน ก.ค.ภ. ดำเนินการในทางที่จะไม่เกิดผลร้าย
แรงถึงกับเสียหายทางเศรษฐกิจ โดยต้องชำระค่าภาษี และมีการปรับตาม
สมควร**๒

๓. วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ กรมตุลาการได้รับแจ้งจากสำนักงาน ก.ค.ภ. ว่า ตามที่
 ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้กระทรวงการคลังกับสำนักงาน ก.ค.ภ. ร่วมดำเนินการกรณีข้อค
นำหลีกเลี่ยงอากร ตามที่สำนักงาน ก.ค.ภ. ได้เสนอไปนั้น ทางสำนักงาน ก.ค.ภ. ขอให้กระทรวง
การคลังจัดผู้แทนไปร่วมพิจารณาคำขอ ในขณะที่เกี่ยวกับสำนักงาน ก.ค.ภ. ก็ได้มีหนังสือแจ้งกรมตำรวจ
ให้จัดส่งผู้แทนไปร่วมพิจารณาเรื่องนี้ ๗ สำนักงาน ก.ค.ภ. ในคราวเดียวกันด้วย**๓

** Idem.

** Idem.

** Idem.

๔. วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ กรมตำรวจได้มีหนังสือถึงกรมศุลกากร ความว่า ตามที่ กรมตำรวจได้ส่งส่วนงานการสอบสวนเรื่องคดีพ้อค้าฆ่าหกลีงเลียงภาษีศุลกากร ซึ่งได้ทำการสอบสวน เสร็จสิ้น โดยผู้ต้องหาสารภาพ และยินยอมให้เปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ.ศุลกากร มาให้กรม ศุลกากรดำเนินการ เปรียบเทียบรวม ๒๔ รายแล้วนั้น เรื่องนี้ทางกรมตำรวจใคร่ขอให้ทางกรม ศุลกากรเร่งรีบดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วด้วย^{๑๔}

๕. วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ได้มีการประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกรมตำรวจ ณ สำนักงาน ก.ต.ภ. เพื่อพิจารณา เรื่องพ้อค้าฆ่าหกลีงเลียงอากรขาเข้า ตามที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ได้สืบสวน และเสนอขอ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี ตามความแจ้งแล้วนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ๖ นาย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ๑ นาย และผู้แทนกรมตำรวจ ๑ นาย ในการประชุมได้พิจารณา ในแง่ผลเสียของการที่จะดำเนินการต่อไปกับพ้อค้าฆ่าหกลีงเลียง โดยเพ่งถึงประโยชน์ที่รัฐจะพึง ได้รับเป็นสำคัญ ซึ่งสรุปผลข้อใหญ่ของการพิจารณาครั้งนี้ คือ

(๑) ที่ประชุมส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การหกลีงเลียงอากรขาเข้าของพ้อค้าฆ่าหกลีงเลียง วิธีสำแดงราคาในใบแสดงราคา (Invoice) ต่ำกว่าราคาจริงนั้น ถือเป็นความผิดตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน รูปคดีไม่ถือเป็น ความผิดตามมาตรา ๒๗ เพราะไม่ใช่เป็นการหกลีงเลียงโดยตรง แต่เป็นการสำแดงเท็จ

(๒) หากหน่วยงานใดที่หกลีงเลียงอากร เข้ามารับสารภาพโดยคดี ก็ควรค่าในการ ตามมาตรา ๔๔ นี้ โดยเรียกเพียงอากรที่ชำระขาด และปรับอีก ๑ ใน ๔ ของค่าอากรที่ขาดนั้น ในวงเงินรวมไม่เกิน ๕๐,๐๐๐.- บาท ซึ่งถ้ากรมศุลกากรเห็นด้วย ก็จะได้เสนอ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี และออกประกาศให้พ้อค้ายื่นเรื่องร่ำรับสารภาพผิด ยอมชำระค่าอากรที่หกลีงเลียง ด้วยตนเองต่อไป^{๑๕}

^{๑๔}กรมตำรวจ, หนังสือถึงกรมศุลกากร ที่ พ. ๑๓/๒๕๖๔, เรื่อง คดีพ้อค้าฆ่าหกลีงเลียง ภาษีศุลกากร, ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔.

^{๑๕}กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, op. cit.

๑๐. วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔ กรมศุลกากรได้มีหนังสือถึงกรมศ່วรวจ เป็นการขอข้อ
 เสนอของกรมศ່วรวจที่ขอให้เร่งรัดดำเนินการ เปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิด ๒๘ ราย โดยได้แจ้ง
 ว่า จนกระทั่งบัดนี้เพิ่งมีผู้มาติดต่อยชำระค่าปรับเพียงรายเดียว นอกนั้นได้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่
 ว่า ได้ยื่นคำร้องต่อทางการ เพื่อขอลดค่าเปรียบเทียบลง ขณะนี้ยังไม่ทราบผล จึงขอผลักดันการ
 ชำระเงินออกไป กรมศุลกากรได้แจ้งต่อไปว่า ขณะนี้ทางสำนักงาน ก.ศ.ภ. ก็ได้พิจารณาเรื่อง
 พอคำผิดเล็กน้อยตามทางสืบสวนของสำนักงาน ก.ศ.ภ. เองอยู่ ทั้งนี้ โดยได้รับบัญชา
 จาก ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีโดยตรง ซึ่งทำให้มีผลเกี่ยวโยงถึงเรื่องพอคำผิด ๒๘ ราย ที่กำลัง
 ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ โดยพวกพอคำต่างรอหังผลการพิจารณาของสำนักงาน ก.ศ.ภ. อยู่^{๑๖}

๑๑. วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ กรมศุลกากรได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ก.ศ.ภ. อ้าง
 ถึงเรื่องที่พอคำผิด ๒๘ ราย ค่าเงินเปรียบเทียบปรับที่กรมศุลกากรและกรมศ່วรวจได้ดำเนินการ
 อยู่ ทั้งนี้ โดยพวกพอคำต่างคอยรอหังเรื่องทางสำนักงาน ก.ศ.ภ. ซึ่งกำลังพิจารณาเกี่ยวกับที่
 สมาคมพาณิชย์จีนมีคำร้องขอลดหย่อนต่อ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี และ ฯพณ ฯ ได้มีบัญชาให้
 สำนักงาน ก.ศ.ภ. พิจารณา ซึ่งกรมศุลกากรได้ขอให้สำนักงาน ก.ศ.ภ. ได้พิจารณาดำเนินการ
 โดยรีบด่วนด้วย^{๑๗}

๑๒. วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๔ สำนักงาน ก.ศ.ภ. ได้มีหนังสือขอกรมศุลกากร ว่า
 ขณะนี้เรื่องดังกล่าวกำลังอยู่ในระหว่างพิจารณา ยังไม่เสร็จสิ้น^{๑๘}

การพิจารณาที่สำนักงาน ก.ศ.ภ. ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ เป็นการพิจารณาในแง่
 จำนวนเงินเปรียบเทียบที่พอคำผิดเล็กน้อยจะคงปรับผู้กระชอบ ตามนัยของการประชุมซึ่ง
 สำนักงาน ก.ศ.ภ. ได้จัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ซึ่งแสดงความเห็นว่าพอคำเหล่านี้
 นี้มีความผิดตาม พ.ร.บ.ศุลกากร มาตรา ๔๔ ฐานสำแดงเท็จ อันมีโทษปรับเพียงไม่เกิน

๕๐,๐๐๐.- บาท

^{๑๖}กรมศุลกากร, หนังสือถึงกรมศ່วรวจ ที่ ๑๖๔/๒๕๖๔, เรื่อง คดีพอคำผิดเล็กน้อย
ภาษีศุลกากร, ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗}กรมศุลกากร, หนังสือถึงสำนักงาน ก.ศ.ภ. ที่ ๒๒๓๙๐/๒๕๖๔, เรื่อง คดีพอคำผิด
เล็กน้อยภาษีศุลกากร, ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘}กองสืบราชการ กรมศุลกากร, op. cit.

การตีความตามกฎหมายของสำนักงาน ก.ต.ภ. ตามบัญชีกลาง ย่อมไม่ตรงกันกับที่ กรมตำรวจและกรมศุลกากรได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งเป็นการถือเอาความผิดตามมาตรา ๒๗ ฐานหลีกเลี่ยงอากร เป็นบทบัญญัติลงโทษ โดยมีโทษปรับเป็นเงินเท่ากับราคาสินค้าระหว่างที่เป็น จริงกับที่แจ้งค่า รวมกับอากรที่หลีกเลี่ยง แล้วคูณด้วย ๔ และคณะกรรมการ เปรียบเทียบได้มีมติ ให้ลดเหลือเพียงเฉพาะค่าราคารวมค่าอากร โดยไม่ต้องเพิ่มค่าปรับ ๔ เท่า

ทางด้านหอค่านั้นย่อมไม่สงสัยว่า คงพอใจที่จะให้การชำระเงินค่าปรับของ คนเกินไปตามมติของสำนักงาน ก.ต.ภ. เพราะมีผลทำให้เสียเงินน้อยลงกว่าที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบมีมติไปแล้วหลายเท่า บางรายจะต้องชำระเป็นจำนวน ๑ ล้านบาทเศษ แต่กลับ มาเสียเพียงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐.- บาท เท่ากับลดลงไปถึงกว่า ๒๐ เท่า ทั้งนี้ พอร์ตทั้ง ๒๗ ราย ที่ยังมีค่าปรับเงินค่าปรับแก่กรมศุลกากร จึงคงรอดการพิจารณาของสำนักงาน ก.ต.ภ. ไปด้วยความหวัง ซึ่งในระยะนี้เองพอคำอื่นที่เคยได้มีคำร้องมาทางสมาคมทนายอัยการอื่นเคย มาถึง สำนักงาน ก.ต.ภ. เพื่อขอความเห็นใจให้ลดหย่อนเงินค่าปรับตามที่กรมศุลกากรได้ดำเนินการ ไปแล้ว ส่วนทางด้านหอค่านั้น ได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังสำนักนายกรัฐมนตรีก่อนหน้านั้นแล้ว

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการกฤษฎีกา

การตีความตามกฎหมาย ซึ่งไม่ตรงกันระหว่างกรมศุลกากรกับสำนักงาน ก.ต.ภ. ยังคงยึดเยื้องอยู่ที่ไปอีก ทางฝ่ายสำนักงาน ก.ต.ภ. ยังมีความเห็นว่า เป็นความผิดฐาน สำแดงเท็จ ซึ่งควรลงโทษสถานเบา โดยใช้มาตรา ๔๔ เป็นบทบัญญัติลงโทษ แต่ทางฝ่าย ศุลกากรก็ยังยืนยันว่า เป็นความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร โดยผนวกเอาความผิดฐานสำแดงเท็จ เข้าไว้ด้วยในขณะเดียวกัน ซึ่งหลักกฎหมายมีอยู่ว่า หากกระทำความผิดคราวละเดียว เป็น ความผิดกฎหมายหลายบท ก็ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักลงโทษ ในกรณีนี้ย่อมเป็นความผิดฐาน สำแดงเท็จ ตามมาตรา ๔๔ แน่ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการหลีกเลี่ยงอากรด้วย จึงต้องปรับ เข้าบทที่มีโทษหนัก คือ มาตรา ๒๗

การพิจารณาของทั้งสองฝ่าย ได้ดำเนินการมาจนถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ก็ยังไม่มีอัน จะตกลงกันได้ทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ ในที่สุดกระทรวงการคลังจึงได้ขอให้คณะกรรมการ กฤษฎีกาทำการวินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาข้อกฎหมาย โดยผ่านทางสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ซึ่งทางสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๔^{๒๐}

คณะกรรมการกฤษฎีกา โดยกรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๒ ได้ดำเนินการวินิจฉัยปัญหา เรื่องดังกล่าวอย่างถี่ถ้วน และได้พิจารณาเสร็จสิ้นในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ผลการพิจารณา ได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า เป็นการกระทำผิดทั้งมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ ทั้งนี้ นอกจากจะหยิบยกเอา ข้อความรายละเอียดแต่ละมาตราดังกล่าวนี้มาแยกแยะสาระสำคัญเป็นหลักในการพิจารณาแล้ว ยัง ให้นำเอาคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีที่คล้ายคลึงกับมาประกอบการพิจารณาคด้วย ซึ่งสรุปข้อวินิจฉัย ครั้งนี้ไว้ว่า การที่พ่อค้าขายสิ่งสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีรายการสินค้าราคาแตกต่าง จากรายการในใบขนสินค้า และบัญชีราคาสินค้าที่ยื่นประกอบ นอกจากจะเป็นความผิดฐานสำคัญ เท็จ ตามมาตรา ๔๔ เป็นเบื้องต้นแล้ว ยังแสดงพฤติการณ์ว่า มีเจตนาหลีกเลี่ยงเสียอากรให้บ่อย กว่าที่จะต้องเสียตามความเป็นจริงอีกด้วย จึงต้องผิดมาตรา ๒๗ หรือทั้ง ๒ มาตรา แต่กฎหมาย ได้ระบุให้ลงโทษตามบทมาตราหนัก ในกรณีนี้จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๗ ทั้งที่กรมศุลกากร ได้ดำเนินการไปแล้วใน^{๒๑}

^{๒๐}Idem.

^{๒๑}สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. บันทึกเรื่องการค้าเงินการเกี่ยวกับเรื่องพ่อค้าว่า นผิดเลี่ยงอากรขาเข้า (ตอนหนังสือของสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๔๒๔๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๔). ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔.

บทที่ ๕

การชำระเงินค่าปรับ

เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเป็นความผิดทั้ง ๒ มาตรา และให้ลงโทษในบทมาตราหนัก คือ มาตรา ๒๓ ซึ่งเป็นไปตามที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบอันก่อรูปด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศุลกากร และผู้แทนกรมตำรวจ ได้ประชุมลงมติไปแล้วตั้งแต่แรก การดำเนินงานชั้นต่อไปก็อยู่ที่กรมศุลกากร จะมีคำสั่งให้บรรดาหนี้ค่าที่ค้างมิได้คืนชำระ เงินค่าปรับ จำนวน ๒๗ ราย มาจัดการชำระให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว ส่วนเรื่องที่สำคัญงาน ก.ต.ภ. ได้เคยนำเสนอกอ ๖ พล. ๖ นายกรัฐมนตรี ถนัดที่จะประกาศโทษค่าที่รู้กันว่ากระหำนิคมาคือเสียการที่หลักเลี้ยงโดยไม่มี การปรับตีเป็นอันเลิกกันไป

หลังจากที่ได้รับการยืนยันจากสำนักงาน ก.ต.ภ. เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๐๔ ในเรื่อง คำวินิจฉัยที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ชี้ขาดมาแล้ว กรมศุลกากรก็มีหนังสือเรียกผู้ต้องหาทั้ง ๒๗ ราย มาชำระเงินค่าความตกลงระงับคดีภายในกำหนด ๑๕ วัน เป็นครั้งที่ ๒ แต่จนกระทั่งครบกำหนด ก็มีเพียงรายเดียวที่เบญจศิริคำ และ เป็นเพียงรายเดียวที่รีบเงินค่าปรับเพียงไม่กี่พันบาท ส่วนอีก ๒๖ ราย ยังคงประวิงเวลาต่อไป โดยไม่ยอมมาติดต่อกัน และจนกระทั่งครบกำหนด จึงได้รวมกันยื่นหนังสือขอผ่อนผันล้งชำระเปรียบเทียบล้งอีกครั้งหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ได้รู้กันแล้วในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา การยื่นคำร้องครั้งนี้มิได้เป็นครั้งที่ ๕ สำหรับในครั้งนี้ได้ยื่นขอขยับติดกรมศุลกากร สำหรับเหตุผลการขอลดหย่อน ก็เป็นในทำนองที่ได้เคยอ้างมาแล้ว กล่าวคือ โดยอ้างถึงภาวะเศรษฐกิจ และฐานะการค่าที่ขบระก กับภาระอันหนักในการจะต้องชำระ เงินค่าปรับตามที่ทางการได้เปรียบเทียบไว้ ดังจะเห็นได้จากข้อความในคำร้องดังนี้

"... การที่กรมศุลกากรสั่ง เปรียบเทียบตามหนักเช่นนี้ อาจกระทบกระเทือนถึงค่ามศุลกากรคร ทำให้พวกชาวเขาต้องล้มละลาย หรือเลิกกิจการค้าไป... เพราะบางรายที่กรมศุลกากรสั่ง เปรียบเทียบปรับเป็นเงินจำนวนหลายแสนบาท และบางรายถึงล้านบาท หรือขึ้นไปก็มี เป็นการแทนแทนที่ไม่สามารถจะจัดการประกอบอาชีพต่อไปได้เป็นปกติ และถึงแม้บางรายจะสามารถชำระค่า เปรียบเทียบได้ ก็คงจะหาวิธีการที่ไม่สุจริตต่อไปในนั้น... ฉะนั้น จึงกราบเรียนมาเพื่อ ๖ พล. ๖ ทวนขอขยับจะได้ไปรณพิจารณาลดหย่อนค่าเปรียบเทียบแก่บรรดาพวกชาวเขา ซึ่งได้กระทำการค้าโดยสุจริต แต่ของกระหำนิคมโดยรู้เท่าไม่ถึงการ

มีฉะนั้นแล้ว จะบังคับให้พวกข้าพเจ้าของสมณะลาย หรือเลิกกิจการค้าไปหวังในความกรุณา
ฯ พณฯ อธิบดี จะไปปรกพิจารณาด้วย*

การดำเนินเรื่องคดีของตำรวจ

การที่พ้อคำไม่ยอมชำระค่าเปรียบเทียบตามความผิด แต่กลับยื่นคำร้องเรียนไม่รู้จักสิ้นสุดเช่นนี้
ยอมทำให้กรมตุลาการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการเรียกของหมายศาลลงยื่นยอมชำระ เงิน ไม่สามารถจะ
ดำเนินการต่อไปได้ จึงเฝ้าขอเรื่องคืนกรมตำรวจ เพื่อให้พนักงานสอบสวนนำสำนวนคดีของร้านค้าที่ไม่
ยอมชำระ เงินอีก ๒๒ ราย มาดำเนินการต่อไป เพื่อให้เรื่องยุติลงทางใดทางหนึ่ง ทั้งนี้ ความหนังสือของ
กรมตุลาการที่ถึงกรมตำรวจ ได้ยืนยันว่า ความที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบแก้ไขพิจารณาปรับผู้กระทำความผิด
เฉพาะศาลสันติภาพวทกอากาศที่แสดงเห็นหลักเลียงเท่านั้นก็เป็นความกรุณาอยู่แล้ว เพราะกฎหมายตุลาการ
นั้น กรมดังกล่าวจะคงปรับ ๔ เท่า ของราคามวทกอากาศ ฉะนั้น การที่ผู้ต้องหาไม่ชำระเงินประวิง
เวลาอยู่ดังนี้ เรื่องก็ไม่รู้จักจบกันต่อไป จึงไม่เห็นมีทางใดดีกว่าที่จะดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยให้พนักงาน
สอบสวนกรมตำรวจพิจารณาดำเนินการต่อไป

เมื่อกรมตำรวจได้รับสำนวนเรื่องคืนมาแล้ว พนักงานสอบสวน โดยมี พล.ต.ท.ประภาส จัน
จาณีสิทธิ์ เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เป็นหัวหน้า ก็ได้ลงมือดำเนินการคดีกับผู้ต้องหาทั้ง
๒๒ ราย ตามลำดับ โดยได้ทยอยเรียกผู้ต้องหาซึ่งมีความผิดต่อเจ้าพระเงินก่อน จนกระทั่งถึงผู้จะต้อง
รับผิดชอบเสียค่าปรับมากที่สุด ซึ่งได้ออกหนังสือเรียกผู้ต้องหาดังกล่าวมาพบเป็นคราว ๆ ดังนี้

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๐๔ มีหนังสือเรียกผู้ต้องหาซึ่งจะต้องชำระเงินในวงเงินไม่เกิน ๑ หมื่น
บาท รวม ๑๐ ราย ผู้ต้องหาทั้งหมดได้มาติดต่อเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๐๔ โดยคำขอยอมรับชำระเงิน
โดยคดี

วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๕ มีหนังสือเรียกผู้ต้องหาซึ่งจะต้องชำระเงินในวงเงินไม่เกิน ๒ หมื่นบาท
รวม ๕ ราย ผู้ต้องหาได้มาพบเมื่อวันที่ ๒ มกราคม และยื่นยอมชำระหมด

* คำร้องเรียนของร้านค้าต่าง ๆ คอยขี้นคดีกรมตุลาการ, เรื่องขอเลิกหมายศาลที่คณะกรรมการ
สั่งเปรียบเทียบปรับ, ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๔.

๒ กรมตุลาการ, หนังสือถึงกรมตำรวจ ที่ ๔๔๐๐๓/๒๕๐๔, เรื่องส่งสำนวนร้านค้า ๒๒ ราย
คืน, ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๔.

วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๐๕ มีหนังสือเรียกผู้ต้องหา ๑๐ ราย ซึ่งจะต้องชำระในวงเงินไม่เกิน ๔ หมื่นบาท ผู้ต้องหาได้มาพบเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๕ โดยได้ยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวนถึง พต.๗ นายกรัฐมนตรี ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ขอให้พิจารณายกชั้นลศคาปรับลงอีก การยื่นคำร้องครั้งนี้ จึงนับเป็นครั้งที่ ๒ และมีคดีมากกว่าครั้งก่อน ๆ ก็คือ ผู้ต้องหาได้ลงชื่อร่วมกันในคำร้องฉบับเดียวกัน แต่เป็นการยื่นรายละเอียด ซึ่งข้อความแต่ละฉบับเหมือนกันทั้งหมด แสดงว่าได้ปรึกษากลางกันมาอย่างถี่ถ้วน โดยได้มีการรวบรวมเหตุผลในการขอลดหย่อนหลายประการ ซึ่งใจความสำคัญก็คล้ายคลึงกับคำร้องที่แล้ว ๆ มา คือ อ้างถึงฐานะทางเศรษฐกิจ และภาระหนักในชั้นจะต้องชำระค่าปรับ สรุปโดยขอความกรุณาให้ลศคาปรับลงเหลือเพียงเฉพาะค่าอากรที่ชำระชาก และบวกด้วย ๑ ใน ๔ ของค่าอากรที่ชากฉบับนี้ ซึ่งนับเป็นจำนวนที่น้อยกว่าที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบมติให้ดำเนินการไปแล้วหลายเท่า

หลังจากที่ผู้ต้องหาซึ่งจะต้องชำระค่าปรับในวงเงินไม่เกิน ๔ หมื่นบาท ได้ยื่นคำร้องดังกล่าว ผู้ต้องหาที่จำเป็นต้องชำระค่าปรับสูงขึ้นไปอีก ซึ่งพนักงานสอบสวนได้เรียกมาพบในลำดับต่อ ๆ มา ทางก็ได้ยื่นคำร้องในลักษณะเดียวกัน ทั้งต่อคำปรับและพดก่าเงินเคียจนครบถ้วนทุกราย เป็นอันว่าจนถึงขั้นนี้ มีผู้ยื่นขอชำระค่าปรับเพียง ๑๕ ราย รวมทั้งที่ได้ชำระ ณ กรมศุลกากรอีก ๒ ราย เป็น ๑๗ ราย จึงเหลืออีก ๕๑ ราย ที่ยังมีใจชำระ แต่ได้พร้อมใจกันยื่นคำร้องขอถอนชั้นให้ลศคาปรับลงเหลือเพียงค่าอากรที่ชาก และบวกด้วยจำนวน ๑ ใน ๔ ของค่าอากรที่ชากนั้น

คำสั่งของ พ.ต.๗ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ (ครั้งแรก)

คำร้องซึ่งมีข้อความเหมือนกัน ทั้งหมดนี้ พนักงานสอบสวนได้รวบรวมนำเสนอ พ.ต.๗ นายกรัฐมนตรี ตามลำดับชั้น ทั้งนี้ เพราะผู้ต้องหาเกิดขึ้นในนามของ พ.ต.๗ (รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ) โดยตรง หลังจากนี้ พ.ต.๗ นายกรัฐมนตรี ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ได้พิจารณาคำร้องขอถอนชั้นลศคาอากรครั้งนี้แล้ว โดยมีผู้ชารลงมาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๕ ว่า "ไม่ควรลด นโยบายก็ไม่มีอะไร เวลาทุจริตทำไม่ไม่เกรงกลัวบ้าง ถ้าสนใจอย่างไรมาปรึกษากันอีกทีก็ได้"^๑

เมื่อได้ทราบในปัญหาค้างกล่าวแล้ว พนักงานสอบสวนก็ได้เร่งตั้งให้ดำเนินการชำระ เงินค่าปรับตามความรับผิดชอบไป ปรากฏว่าในครั้งนี้มีผู้ต้องหา ๑๐ ราย ได้ไปคัดต่อชำระเงินครั้งเดียวทั้งหมดคือ

^๑ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, op. cit.

กรมศุลกากรเสร็จสิ้นไป นอกจากนั้นผู้ต้องหาอีก ๑๔ ราย ได้ไปติดต่อยุทธชำระเป็นงวด ๆ ภายในกำหนด
เวลาไม่เกิน ๖ เดือน โดยได้อ้างความจำเป็นนายาประการว่า ไม่อาจหาเงินมาชำระครั้งเดียวทั้งหมด
ได้ ซึ่งกรมศุลกากรก็ได้รับเงื่อนไขยินยอมความนั้น ส่วนผู้ต้องหาที่เหลือนอกจากนี้ได้อ้างว่าจำเป็นจะต้อง
ชำระเกิน ๖ เดือนขึ้นไป แต่กรมศุลกากรไม่ยินยอม โดยอ้างว่าไม่เข้าหลักเกณฑ์ และได้แจ้งให้
พนักงานสอบสวนกรมตำรวจทราบ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๐๕ ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนจึง
ต้องรวบรวมสำนวน เรงรัดดำเนินคดีตามประมวลวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

คำสั่งของ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี (ครั้งที่สอง)

ขณะที่พนักงานสอบสวนกำลัง เรงรัดสำนวนอยู่นี้เอง ก็โทรทราบจากสำนักนายกรัฐมนตรีว่า มี
ผู้ต้องหาพอดำเนินจำนวน ๒๕ ราย ได้รวมกันทำคำร้องขอ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี เพื่อขอปรับลดโทษ
ค่าเปรียบเทียบอีกครึ่งหนึ่ง โดยโดยยื่นผ่านทางท่านปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ต้องหาทั้ง ๒๕ รายนี้ มี
อยู่ ๒๑ ราย ที่ประวิงเวลาขึ้นคำร้องมาแล้วทุกครั้ง และจนถึงบัดนี้ยังไม่ยอมชำระค่าปรับเลย ส่วนอีก ๔
ราย ได้แก้ผู้ต้องหาที่ยินยอมชำระค่าปรับแล้ว โดยขอผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ต่อกรมศุลกากร แต่ยังคงชำระ
ไม่ครบถ้วน การยื่นคำร้องในครั้งนี้ ทางสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับไว้พิจารณา และได้คัดลอกข้อเรื่องเงื่อนไข
และสำนวนการสอบสวนของผู้ต้องหาทั้ง ๒๕ ราย จากพนักงานสอบสวนกรมตำรวจไปด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาคำร้องของพอดำเนินทั้ง ๒๕ รายอยู่เป็นเวลาหลายเดือน จน
กระทั่งในเดือนมิถุนายน ๒๕๐๖ จึงได้ทราบว่า สำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณารายละเอียดอย่าง ๆ เรียบ
ร้อยแล้ว และได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคดีหลักเลี้ยงอากรทั้ง ๒๕ รายนี้ เสนอ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี
เพื่อสั่งการ ซึ่ง ฯ พณ ฯ ก็ได้มีบัญชาให้ดำเนินการตามข้อประเด็นสำคัญดังนี้ คือ

- ๑. สำหรับผู้ต้องหา ๒๑ ราย ซึ่งไม่ยอมชำระค่าปรับตั้งแต่ตนมาจนถึงบัดนี้ ให้คณะกรรมการ
เปรียบเทียบปรับเป็นเงิน ๒ เท่า ของเงินอากรที่ขาดชำระ โดยไม่ต้องรวมราคาลิขิตที่แจ้งต่ำกว่า
ราคาที่แท้จริง เข้าไปด้วย
- ๒. ส่วนผู้ต้องหาอีก ๔ รายที่เหลือ ปรากฏว่าได้เคยยินยอมให้ปรับอยู่แล้ว ก็ควรให้ปฏิบัติ
ไปความนั้น

Idem.

ความบริสุทธิ์ดังกล่าวนี้ ผู้ต้องหา ๒๑ ราย ที่ยังไม่เคยชำระค่าปรับเลย จึงมีสิทธิไต่สวนเงินค่าปรับที่คณะกรรมการเปรียบเทียบโทษลงมติไว้แล้วลงอีกประมาณ ๓ ถึง ๔ เท่า และตามข้อเท็จจริงผู้ต้องหาจำนวนนี้ ล้วนเป็นผู้ต้องหารายใหญ่ จึงจะคงชำระเงินค่าปรับเป็นเงินเรือนแสน หรือเรือนล้านบาท ทั้งนี้ จำนวนเงินค่าปรับทั้งหมดจึงได้คำนวณตัวเลขไว้แต่แรก จึงคงลดจำนวนลงไปอีกถึงประมาณ ๕ - ๖ ล้านบาท

เมื่อผลการพิจารณาของสำนักนายกรัฐมนตรียังเป็นดังนี้ ทางคณะกรรมการสอบสวนกรมตำรวจ จึงได้ไปรับสำนวนเรื่องคืนมาดำเนินการตามวิญญูชาติต่อไป โดยในขั้นแรกได้เรียกตัวผู้ต้องหาที่รวมกันยื่นคำร้องในครั้งนั้นมาทำความเข้าใจกับทนายในคำสั่งของ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี หลังจากนั้นก็ได้ส่งเรื่องให้กรมตุลาการพิจารณาเรียกเก็บเงินค่าปรับต่อไป ปรากฏว่าผู้ต้องหาแต่ละราย ต่างได้ทำหนังสือยื่นขอขมขื่นชำระเป็นรายเดือน ในวงเงินเดือนละ ๑ - ๒ หมื่นบาท ถึงทางกรมตุลาการ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖๒ และ ๑๖๒ ทวิ ของ พ.ร.บ.ตุลาการ (ดูรายละเอียดของทั้ง ๒ มาตราได้ในหมายเหตุของวิทยานิพนธ์นี้) ได้ยินยอมให้ผ่อนชำระได้^๕

ตามข้อตกลงดังกล่าว จึงยังผลให้ระยะเวลาของการผ่อนชำระค่าปรับบางรายยืดยาวออกไปถึง ๒ ปี โดยเฉพาะในรายที่มีจำนวนเงินค่าปรับเกินกว่า ๒ แสนบาท ทั้งนี้ ทางกรมตุลาการได้ดำเนินคดีใหญ่ของทนายแต่ละรายมีผู้ค่าประกัน เพื่อรับผิดคดีใช้ค่าปรับแทนในกรณีที่รายใดหลบหนีหรือไม่ยอมชำระค่าปรับในส่วนของตน ซึ่งหลังจากนั้นผู้ต้องหาต่างก็ได้เริ่มทยอยชำระตามลำดับ จนกระทั่งถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ ปรากฏว่ามีหลายรายได้ชำระค่าปรับที่ตนต้องรับผิดชอบเสร็จสิ้นไปแล้ว แต่ก็มีอีกประมาณ ๒ - ๓ ราย ที่ยังคงชำระไม่หมด โดยบางเดือนได้ชำระค่าปรับไปบ้าง หรือชำระน้อยกว่าที่ตกลงกันไว้บ้าง ซึ่งเมื่อรายใดชำระค่าปรับ ทางกรมก็ได้มีหนังสือเร่งรัดเตือนไป และในระยะหลัง ๆ เมื่อรายใดชำระในจำนวนที่ต่ำกว่าข้อตกลงเป็นบางเดือน โดยอ้างความจำเป็นว่า หาเงินไม่ทัน ทางกรมก็ได้ยินยอมลดมูลค่าให้เป็นส่วนมาก ขณะนี้ยังมีจำนวนเงินที่ผู้ต้องหาดังกล่าวค้างชำระ และกำลังผ่อนส่งอยู่อีกประมาณ ๒ แสนบาทเศษ^๖

^๕ สัมภาษณ์ พ.ศ.ท. ทรงศักดิ์ ทองประสม, รองผู้กำกับการ ๑ กองอำนวยการศึกษา กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ (ทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการสอบสวนผู้ต้องหาเลี้ยงภานี ตุลาการ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔), เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^๖ Idem.

วิเคราะห์และประเมินผลของคดี

- คำนำ -

จากเรื่องราวของคดีการหลีกเลี้ยงภาษีศุลกากรสินค้าในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ ที่ได้นำมาศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งหมดสิ้นข้อความสำคัญไปแล้วนี้ เมื่อพิจารณากันโดยละเอียด จะพบว่าประเด็นที่สามารถก่อให้เกิดแรงคิดต่าง ๆ ได้หลายประการ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารของชาติ ในด้านการจัดเก็บภาษีศุลกากรนี้ คดีดังกล่าวเป็นเรื่องของการทุจริตโกงเงินที่รัฐจะพึงได้รับครั้งใหญ่เป็นประวัติการณ์ โดยมีผู้ร่วมมือหลายคน ก่อนอื่นน่าจะนำมาคิดว่า อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิดโดยคนหมู่มากเช่นนี้ และอะไรคือสาเหตุที่ทำให้พวกเขาสามารถทำผิดชนิดเดียวกันติดต่อกันเป็นเวลานานนับหลายปี นอกจากนี้เรื่องที่เกี่ยวข้องวิธีกรต่าง ๆ ที่ผู้กระทำผิดนำมาใช้ ทั้งในส่วนของการหลีกเลี้ยงภาษี และในส่วนที่นำมาปฏิบัติชอบโตเพื่อผ่อนคลายโทษของตน จะช่วยการอ้างอิง หรือวิ่งเต้นร้องเรียนอย่างไม่เห็นที่สิ้นสุดแล้วแต่ ก็นับเป็นเรื่องที่น่าจะได้ศึกษาและพิจารณากันโดยลึกซึ้ง

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ไม่ควรจะงดการกล่าวถึงก็คือ เรื่องของทางฝ่ายผู้บริหารงานของรัฐเอง เพราะเราคงเคยได้ยินหรือบางครั้งเคยได้เห็นมาบ้าง ในกรณีที่มีเรื่องทำนองที่จะต้องตั้งพยานของกฎหมายแต่ละฝ่ายหรือหลายฝ่าย ในการดำเนินการแล้ว มักก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้น่าจะก็เป็นเรื่องของพิธีการหรือกฎหมายที่มีอยู่มากมาย หรือบางครั้งก็เป็นเรื่องของการร่วมมือประสานงานกันที่มีใ้คมีอยู่เท่าที่ควร แต่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่บริหารแต่ละฝ่ายเสียมากกว่า ซึ่งบางกรณีรู้สึกว่ามีอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งในลักษณะที่มีกฎหมายมอบอำนาจไว้ให้ หรืออาจจะเกินเลยไปถึงเรื่องที่มีใ้คมีข้อกำหนดกฎเกณฑ์อันแน่นอนแต่อย่างใด

เราจะได้อธิบายประเด็นสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้มาเป็นหัวข้อของการวิเคราะห์ โดยอาศัยคดีที่ได้ศึกษากันมาแล้วข้างต้นเป็นตัวอย่าง หากการวิเคราะห์เป็นเรื่อง ๆ ไปตามหัวข้อดังนี้

๑. สาเหตุของการหลีกเลี้ยงภาษี
๒. กลวิธีของผู้นหลีกเลี้ยง
๓. ความลาซาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ
๔. ประเมินผลการวิเคราะห์
๕. สรุปข้อพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของฝ่ายบริหาร

สาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษี

สมุญฐานหรือสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษี โดยทั่วไปแล้วมีอยู่มากมายหลายประการ เช่น เป็นเพราะนิสัยสันดานของบุ้หลีกเลี่ยงเอง หรืออาจเกิดจากภาษีที่กำหนดไว้มีคหลักความ ยะควก อัตรารภาษีสูง คชคชฌมวิการในการจึคเก็บภาษีภคพรอง เช่น เจาหน้าทีชาคความรู หรือ ไม่สุจริต* แคสาเหตุที่เป็นประเค้นสำคัญเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการหลีกเลี่ยงภาษีประเภทหนึ่ง ๆ ยอมจะแตกตางกันออกไปบ้าง สาหรับการหลีกเลี่ยงภาษีผ่านศุลกากร ซึ่งเป็นหัวข้อที่นำมาศึกษา โคปเฉพาะนี้ก็เช่นกัน ส่วนใหญ่ที่เป็นหลักกว้าง ๆ ยอมมีอยูคหลายคสิ่งกัน แครายละเอียดยอมจะ แยกตางกันตามสภาพการณสิ่งแวดลอม ระยะเวลาที่มีการหลีกเลี่ยง และมูลเหตุอื่น ๆ จากการ สัมภาษณ์ท่านผู้โคคถูกคดียกกับงานคานป้องกันปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีประเภทนี้บางท่าน ขอ สรุปไคว่า ภาษีศุลกากรของเราที่มีผู้พยายามหลีกเลี่ยงกันมากนั้นมิสาเหตุดังนี้ คือ

๑. เพราะอิทธิพลของผู้ประกอบการค้าชนิดเดียวกันในประเทศ หรือของพ่อค้า และ ผู้ผลิตในคางประเทศให้ความร่วมมือในการหลีกเลี่ยง^๒

๒. เพราะพิคค้อัตราศุลกากรสาหรับสินค้าบางอยางค่อนข้างสูง ทำให้มีผู้อยากหลีกเลี่ยง รวมทั้งการออกกฎหมายควบคุม หรือสั่งห้ามการนำเข้าซึ่งสินค้าบางอยาง ก็ทำให้มีผู้พยายาม ลักลอบนำเข้ากันมาก^๓

๓. เพราะการตั้งพิคค้อัตราศุลกากรของเราส่วนมากเป็นพิคคิตามราคา ดังนั้น การ หลีกเลี่ยงโดยการแสดงราคาให้ต่ำลง จึงกระทำไคง่าย ตรงกันข้ามกับการตั้งพิคคิตามสภาพ ซึ่ง

* บัวย อั้งภากรณ, การคลัง (พระนคร: โรงพิมพ์ประมวลมิตร, ๒๕๖๑), หน้า ๒๔๔-๒๔๖.
๒ สัมภาษณ์ พล.ต.ท.ประภาณุจัน จากนิสิตชั้น, รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ขณะดำรงตำแหน่งผูช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.
๓ สัมภาษณ์ ม.ล.ศิริเรกอุทธิ์ สนิทวงศ์, หัวหน้ากองสารวัตร ขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้า กองวิชาการ กรมศุลกากร, เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

พอค้าจะทองเสียภาษีตามจำนวน หรือนำหนักสินค้า^๔

นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก เช่น เป็นเรื่องของการฉวยโอกาสของพอค้า โดยหวัง
แค่จะกอบโกยหากำไรใส่ตัว รวมทั้งที่เป็นเรื่องการแข่งขันระหว่างพอค้าเอง ในอันที่จะลดต้นทุนค่า
สินค้าของตนให้ต่ำลง ในบางกรณีการหลีกเลี่ยงที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นเนื่องจากสาเหตุหนึ่งสาเหตุใด
เป็นสำคัญ หรืออาจจะเนื่องมาจากหลายสาเหตุพร้อมกันก็ได้ การหลีกเลี่ยงโดยวิธีนำสินค้าลักลอบ
อาจมีสาเหตุใหญ่จากการตั้งอัตราอากรขาเข้าไว้สูง เช่น สินค้าประเภทเครื่องกระป๋อง ส่วนมาก
มีอัตราอากรสูง หรือบางอย่างห้ามนำเข้า จึงมีผู้พยายามลักลอบกันมาก หรือในกรณีที่มีการหลีกเลี่ยง
โดยส่วนตัว อาจเกิดจากสาเหตุเพราะการฉวยโอกาสของพอค้าในอันที่จะเสียภาษีให้น้อยลงกว่า
ที่ควรจะต้องเสีย เพราะสินค้านั้น ๆ มีอัตราอากรสูง หรืออาจเห็นว่ามีการหลีกเลี่ยงเป็นเรื่องง่ายที่จะ
กระทำก็ได้

สำหรับเรื่องการหลีกเลี่ยงศุลกากรคดีค้าที่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาจะเห็น
ว่าโดยรวมแล้วสาเหตุสำคัญต่าง ๆ ของการหลีกเลี่ยงภาษีไว้แทบทุกประการ เพราะเป็นพฤติการณ์
หลีกเลี่ยงภาษีครั้งใหญ่ มีผู้ร่วมกระทำผิดหลายสิบราย และมีการกระทำติดต่อกันเป็นระยะเวลา
หลายปี จากการไต่สวนเรื่องราวโดยละเอียด ทั้งในชั้นวิธีการของผู้หลีกเลี่ยง และในชั้นการ
สืบสวนของเจ้าหน้าที่ สามารถมองเห็นได้ว่า การหลีกเลี่ยงศุลกากรดังกล่าว นอกจากสาเหตุใน
ชั้นการฉวยโอกาสหากำไรของพอค้า อันถือเป็นเรื่องนิสัยสันดานของมนุษย์ส่วนมากแล้ว ยังมีสาเหตุ
สำคัญอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันที่ได้นำมาแล้วข้างต้นรวมอยู่ด้วย สาเหตุบางประการอาจจะเกี่ยว
ข้องด้วยเรื่องกฎหมายและพิธีการ บางประการก็เป็นเรื่องทางเศรษฐกิจการค้าโดยทั่วไป และ
บางประการอาจเป็นเรื่องที่เกิดจากความบกพร่องของทางฝ่ายบริหารเอง ซึ่งจำที่จะต้องแยกแยะ
สาเหตุเหล่านี้ออกเป็นข้อ ๆ จะได้ดังนี้

๑. สาเหตุเกี่ยวกับการแข่งขันระหว่างพอค้าในประเทศ
๒. สาเหตุเกี่ยวกับอิทธิพลการค้าในต่างประเทศ
๓. สาเหตุเกี่ยวกับอัตราภาษี
๔. สาเหตุเกี่ยวกับความสะดวกที่จะหลีกเลี่ยง
๕. สาเหตุเกี่ยวกับความยุ่งยากทางพิธีการ

^๔ สัมภาษณ์นายจำเนียร เหมบริษัท, กองกำลัง สำนักงาน ก.ค.ภ., เมื่อวันที่ ๒๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕.

สาเหตุเกี่ยวกับการแข่งขันระหว่างพ่อค้าในประเทศ และผู้ซื้อ

สาเหตุข้อนี้มิใช่ เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่จะพึงเกิดขึ้นได้ในประเทศที่ถือระบบการค้าโดยเสรี โดยเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งการค้าในระยะนี้กำลังขยายตัวมาก การขายสินค้าชนิดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน จึงเป็นไปในทางแข่งขันกันอย่างไม่หยุดยั้ง พ่อค้าแต่ละคนต่างพยายามหาวิธีการของตัวเองในอันจะลดต้นทุนการผลิต หรือการนำเข้าซึ่งสินค้าที่ตนจำหน่าย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ขายสินค้าในราคาถูกลง ในปริมาณเพิ่มขึ้นและมีผลกำไรมากที่สุด ในกรณีการส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาขายนั้น วิธีที่จะได้เปรียบคู่แข่งก็คือ การส่งซื้อได้ในราคาต่ำกว่าผู้อื่น เสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ น้อยกว่าผู้อื่น ซึ่งมีเป็นวิธีการอันสุจริตในอันจะลดต้นทุนราคาสินค้าของตนให้น้อยกว่าผู้อื่น แต่โดยที่พ่อค้าที่จำหน่ายสินค้าประเภทเดียวกันมีจำนวนมาก และต่างมีความสามารถและไหวพริบเท่าเทียมกัน จึงยากที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบโดยวิธีนี้ ทั้งนี้ จึงได้มีพ่อค้าบางรายหันมาใช้วิธีการทุจริต ซึ่งไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการหลอกลวงเสียภาษี เพราะถ้าทำสำเร็จ ย่อมยังประโยชน์ให้แก่เศรษฐกิจของตนเองหลายประการ กล่าวคือ

๑. ทำให้ไม่ต้องเสียเงินเป็นจำนวนมาก หรือถึงจะเสียบ้างก็เป็นจำนวนน้อย เป็นการลดต้นทุนสินค้าของตน และยังเป็นการลดจำนวนคอกเบี้ยธนาคารไปในตัวด้วย เพราะภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่เก็บคนต่าง ก่อนจะมีการขายสินค้าได้ พ่อค้าส่วนมากมักจะต้องกู้เงินจากธนาคารมาเสียภาษีก่อน เพราะการเสียภาษีแต่ละครั้งเป็นเงินนับหมื่นนับแสนบาท

๒. ทำให้จำหน่ายสินค้าของตนได้มาก เพราะมีราคาถูกกว่าของผู้อื่น ผลกำไรจึงมากกว่า ทั้งนี้ จำนวนค่าภาษีที่หลีกเลี่ยงได้ ก็ถือเป็นกำไรสุทธิอีกส่วนหนึ่งด้วย

๓. เป็นการทำลายคู่แข่งไปในตัว เพราะพ่อค้าอื่นที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงก็ต้องขายสินค้าราคาแพงกว่า ทำให้จำหน่ายสินค้าได้น้อยกว่า ย่อมจะดำรงฐานะเดิมอยู่ได้ไม่นาน ซอนันันเป็นอันครายแก่เศรษฐกิจส่วนรวมไม่น้อย เพราะเมื่อพ่อค้าสุจริตต้องเลิกไป คงเหลือแต่พ่อค้าทุจริตซึ่งก็อาจฉ้อโอกาสขึ้นราคาสินค้าของตนอีก เพื่อกอบโกยเงินกำไรโดยไม่มีที่สิ้นสุด

การหลีกเลี่ยงภาษีเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของตนดังกล่าวนี้นี้ พ่อค้าอื่นในที่สุดย่อมจะท้อรู้ และส่วนมากจะนำไปปฏิบัติตาม เพราะหากปล่อยให้ผู้อื่นทำแต่ฝ่ายเดียว ก็กิจการของตนก็จะไปไม่รอด คงจะเห็นได้จากเรื่องที่เราได้ศึกษากันมาแล้วว่า ผู้กระทำผิดมีจำนวนมากมาย

ทั้งนี้ สาเหตุส่วนหนึ่งก็คือ การไม่ยอมเสียเปรียบซึ่งกันและกัน และเมื่อต่างพร้อมใจกันทำเสียแล้ว ค้างคนก็กลับร่วมกันรักษาผลประโยชน์กันและกันเป็นอย่างดีอีกด้วย อนึ่ง ทางค้านผู้ซื้อก็นับว่ามีส่วนนำ มาซึ่งสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษีในทางอ้อมอยู่ด้วย เพราะคนไทยโดยทั่วไปมีรสนิยมสูง ชอบใช้ ของดี แต่เนื่องจากส่วนมากเป็นคนจน จึงต้องการจะไล่ของที่ตนใช้มีราคาถูกพอจะหาซื้อได้ โดยไม่ สนใจจะคำนึงว่าของที่ตนซื้อได้ถูกงั้นเป็นเพราะพ่อค้ารู้ใจคนซื้อ หากทางลดสินค้าด้วยวิธีหลีกเลี่ยง ภาษี ซึ่งก็เป็นสาเหตุเกี่ยวเนื่องกันไปไม่มีสิ้นสุด

สาเหตุเกี่ยวกับอิทธิพลการค้าในต่างประเทศ

จากเรื่องราวของคดีหลีกเลี่ยงอากรสินค้า ทำให้เราเห็นว่า การหลีกเลี่ยงอากรขาเข้า ของพ่อค้าในประเทศ ก็มีสาเหตุเกี่ยวกับอิทธิพลในต่างประเทศอยู่มาก ผู้ทรงอิทธิพลในที่นี้ได้ แก่บริษัทผู้ผลิตสินค้าเป็นสำคัญ การหลีกเลี่ยงศุลกากรโดยวิธีการแสดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริงนั้น พ่อค้าในประเทศจะกระทำมิได้เป็นอันขาด หากมิได้ได้รับความร่วมมือจากผู้เป็นเจ้าของสินค้าในประเทศ ผู้ผลิต เพราะการจัดทำใบขนสินค้าเพื่อผ่านพิธีการศุลกากรก็ดี หรือการขอชำระค่าสินค้าโดยผ่านทาง ธนาคารก็ดี ย่อมจะต้องมีเอกสารแจ้งรายการสินค้า และราคาที่ยุส่งสินค้าจัดทำขึ้นมาแสดงประกอบด้วย ทั้งนี้ เอกสารหลักฐานดังกล่าวที่พ่อค้าในต่างประเทศส่งมา จึงมีรายการ เป็นเท็จตั้งแต่เริ่มแรก จาก การสอบสวนปรากฏว่า ในทางปฏิบัติพ่อค้าต่างประเทศบางรายจะเป็นผู้ เสนอวิธีการหลีกเลี่ยงภาษีมาให้ พ่อค้าในประเทศไทยเองด้วยซ้ำ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการจูงใจให้พ่อค้ายื่นซื้อสินค้าของตนเป็นจำนวนมาก ตลอดจนไป ถึงเราจะเห็นจากตัวอย่างไ้ว่า ในการหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าของสินค้า ใดมีบริษัท เจ้าของสินค้าในต่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องถึง ๘๖ บริษัท ซึ่งเป็นจำนวนที่ตรวจพบหลักฐานชัดเจน เท่านั้น ความจริงคงมีมากกว่าหลายเท่า สาเหตุอันมีมาจากอิทธิพลในต่างประเทศนี้ เป็นเรื่องน่า คิดอยู่มาก ควรที่เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยฝ่ายเศรษฐกิจและการค้าในต่างประเทศน่าจะได้นับพยาน เกี่ยวของด้วยไมทางใดก็ทางหนึ่ง

สาเหตุเกี่ยวกับอัตราภาษี

ได้กล่าวไว้แล้วในบทนำว่า รายได้ของประเทศไทยในขณะนี้ ส่วนใหญ่ได้มาจากภาษีศุลกากร โดยเฉพาะจากการเก็บอากรขาเข้า ทั้งนี้ เพราะเรามีนโยบายศุลกากรเพื่อรายได้เป็นส่วนใหญ่ กับ ทั้งสินค้านำเข้าแต่ละปีมีจำนวนมากหลายชนิด เพราะเป็นที่นิยมของคนส่วนมาก การกำหนดพิกัด

อัตราศุลกากรเพื่อรายได้ (Revenue Tariff) โดยทั่วไปควรจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจจะพิจารณาจากพิถกอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่แล้ว จะเห็นว่าสินค้าต่าง ๆ ที่นำเข้ามาในประเทศไทย พอลูกค้าจะต้องเสียภาษีค่อนข้างสูง จริงอยู่ บางอย่างเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายในการตั้งกำแพงภาษีสำหรับสินค้าที่เห็นว่าเป็นของคู่เมือง หรือของกำจายก็กักกันมิให้สินค้าบางชนิดเข้ามาแข่งขันกับสินค้าที่ผลิตในประเทศ แต่สินค้าเหล่านี้บางอย่างก็เป็นของจำเป็นซึ่งประชาชนพอใจจะใช้กันมาก และบางสิ่งก็เป็นของมีประโยชน์ แต่เวลาจะนำมาใช้รูปโภคหรือบริโภคก็ต้องช้อหากันในราคาแพง ทั้งนี้ สาเหตุเนื่องมาจากพอลูกค้าต้องเสียอากรขาเข้าสูงเป็นสำคัญ ถึงเช่น จะเห็นว่าสินค้าประเภทอาหารหรือเครื่องกระป๋องต่างประเทศ ซึ่งตามปกติประชาชนทั่วไปนิยมบริโภคกัน อัตราอากรนำเข้าก็สูงถึงระหว่าง ๒๕ % - ๒๘ % หรืออย่างเช่นยาต่างประเทศบางชนิดก็เก็บอากรถึง ๔๐ % ทั้งนี้ ภายใต้งการจะกักกันมิให้เข้ามาตีตลาดของสินค้าในประเทศ แต่ตามข้อเท็จจริงคนก็ยังจำเป็นต้องหาซื้อใช้อยู่ ทำให้มีการหลีกเลี่ยง หรือลักลอบค้าขายประการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้สินค้าบางชนิด เช่น ของเด็กเล่น ซึ่งรวมถึงรถจักรยานสามล้อและรถยนต์ที่เด็กขับได้เอง อากรขาเข้าก็สูงถึง ๔๐ % เช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ของเช่นนี้บางอย่างก็เป็นประโยชน์แก่เด็กมาก ทั้งในทางจิตใจ และการประคองสติปัญญาให้แก่เด็กเอง แต่เด็กที่จะมีของเหล่านี้ได้ก็จะต้องมีผู้ปกครองที่มีฐานะดีพอสมควรด้วย ในขณะที่เดียวกันทางฝ่ายพ่อค้าผู้เสียภาษีก็มักจะทำพยายามหลีกเลี่ยงให้เสียภาษีน้อยลงเสมอ ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันดีว่า สินค้าเครื่องเด็กเล่นนี้ ได้มีการหลีกเลี่ยงโดยวิธีสำแดงราคาสินค้าต่ำกว่าความเป็นจริงเสมอมา และมีจำนวนมากที่สุดประเภทหนึ่ง

ในกรณีสินค้ายา เครื่องนุ่งห่ม ก็เช่นกัน ยาที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้กันอยู่ในขณะนี้ พิกัดอัตราศุลกากรที่กำหนดไว้ก็มีว่าสูง คือ มีอัตราอากรขาเข้าโดยเฉลี่ยระหว่าง ๓๐ % - ๔๐ % ซึ่งหมายความว่า พอลูกค้านำเข้า ถ้าสั่งนำเข้าในราคา ๑ ล้านบาท อาจจะต้องเสียภาษีศุลกากร ๓-๔ แสนบาท เข้าโดยคนยังมีใครขายสินค้าไปแต่อย่างใด เป็นเงิน ๔ แสนบาท การที่ต้องเสียภาษีเป็นจำนวนมากเช่นนี้ยอมทำให้มีผู้ไม่ยอมขายเสียเป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงขึ้นได้ประการหนึ่ง จริงอยู่ การตั้งอัตราภาษีไว้สูง ย่อมเป็นที่ประสงค์ว่าจะได้เงินมาทำนุบำรุงประเทศให้มาก แต่หากว่ามีผู้พยายามหลีกเลี่ยงอยู่เสมอ หรือการเก็บตกหล่นไปมาก ก็สู้การตั้งอัตราภาษีที่พอเหมาะ แต่สามารถจับกุมได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยไม่ได้

สาเหตุเกี่ยวกับความสะดวกที่จะหลีกเลี่ยง

การเลี่ยงภาษี ถ้ามีช่องทางที่จะทำให้หลีกเลี่ยงได้ง่าย ย่อมจะมีผู้หลีกเลี่ยงกันมาก ในกรณีการหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าสินค้า โดยวิธีแสดงราคาสินค้าให้ต่ำกว่าความเป็นจริงนี้ จะเห็นว่า ได้ทำการมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว ถึงแม้ว่าความหลักฐานเอกสารจะมีให้ตรวจสอบเพียงระยะ ๒ - ๓ ปี คือ ตั้งแต่ปี ๒๕๐๑ - ๒๕๐๓ ก็ตาม แต่จากการสืบสวนได้ความว่า การหลีกเลี่ยงดังกล่าวได้มีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว การที่พอค่าเป็นจำนวนหลายสิบล้าน หรืออาจถึงร้อยล้าน ได้หลีกเลี่ยงภาษีของรัฐ เป็นเวลาติดต่อกันนับสิบปี โดยไม่เคยถูกจับไต่ถาม เป็นเรื่องน่าคิด แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานด้านภาษีอากรของเรายังมีช่องโหว่ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ทุจริตหลีกเลี่ยงได้โดยสะดวก ซึ่งช่องโหว่ดังกล่าวอาจจะเกิดจากเหตุผลหลายประการ แต่ส่วนใหญ่แล้วก็เป็นเรื่องของวิธีการจัดเก็บนั่นเอง

พูดถึงวิธีการจัดเก็บภาษีศุลกากร ก่อนอื่นเราอาจเริ่มพิจารณาจากกฎหมายที่กักอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนี้ เราจะเห็นว่า วิธีการจัดเก็บหรืออัตราศุลกากรของเรามีอยู่ ๒ ประเภท คือ ประเภทเก็บตามราคา (Ad Valorem) ซึ่งคิดเป็นร้อยละของราคาสินค้า กับประเภทเก็บตามสภาพ (Specific) ซึ่งคิดตามน้ำหนัก จำนวน ความยาว หรือหน่วยที่ใช้ในการวัดหรือคำนวณสิ่งของนั้น ๆ แต่ส่วนมากสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งผืนผ้า เราใช้วิธีเก็บตามราคา การใช้พิภักตามราคานี้ ถ้าพูดโดยทั่วไปแล้ว ก็ดูเป็นการยุติธรรมดี เพราะของชนิดใดราคาแพงมาก ก็ต้องเสียอากรมาก แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของการหลีกเลี่ยงภาษีแล้ว นับว่าสามารถหลีกเลี่ยงได้ง่ายกว่าการใช้พิภักตามสภาพ โดยเฉพาะอาจสำแดงราคาสินค้าให้ต่ำกว่าความเป็นจริง ดังเรื่องที่เราได้ศึกษามาแล้ว ถึงเมื่อขึ้นศุลกากรจะมีอำนาจกำหนดราคาในท้องตลาดเป็นรายเฉลี่ยสำหรับของบางอย่างเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประเมินอากรได้ แต่ก็ไม่อาจจะครอบคลุมไปทั้งหมด โดยเฉพาะสินค้าใหม่ ๆ ที่เพิ่งจะมีนำเข้ามา หรือสินค้าเก่าบางอย่างที่มีลักษณะพิเศษออกไป หรือสินค้านิตเดียวกันที่มีพอค่าเป็นจำนวนมากรวมมือกันแสดงราคาต่ำแล้ว โอกาสที่จะรู้ราคาที่เป็นจริงจะเป็นไปโดยยาก ดังนั้น ในกรณีที่สินค้านิตใดเมื่อเก็บอากรตามราคาแล้ว อาจมีช่องทางให้หลีกเลี่ยงในเรื่องสำแดงราคาเป็นเท็จได้ง่าย ก็ควรพิจารณาวางมาตรการใด ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเสียก่อน เช่น อาจจะไปเปลี่ยนมาใช้พิภักตามสภาพบ้าง ในเมื่อสินค้านิตนั้น ๆ มีทางจะเก็บได้โดยวิธีนี้ และไม่ทำให้จำนวนภาษีลดลงกว่าเดิมมากนัก หรือไม่ทางการ ก็ต้องมีวิธีการในอันที่จะสืบทราบราคาจริงของสินค้าแต่ละประเภทโดยถูกต้อง ทั้งนี้หมายความว่า

๔ ชาวหนังสือพิมพ์สยามรัฐ. op. cit.

รวมทั้ง ราคาตลาด ราคาของมูลค่างานประเภท ราคา เซฟ. โอ. บี. (Free on Board)
หรือราคา ซี.ไอ.เซฟ. (Cost, Insurance & Freight) ด้วย ซึ่งในกรณีนี้เป็นเรื่อง
ของเจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยเฉพาะ

สำหรับเรื่องความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่พิจารณาจัดเก็บอากร ก็นับเป็น
ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง เพราะหากความรู้มีอยู่ไม่พอเพียงเสียแล้ว พอความรู้เสียก็อาจใช้วิธี
การต่าง ๆ หลอกเอาได้ เป็นที่ยอมรับกันว่า เจ้าหน้าที่ของเราบางครั้งยังขาดความรู้หรือความ
ชำนาญเท่าที่ควร โดยเฉพาะในระยะที่แล้ว ๆ มา บางคนยังปฏิบัติหน้าที่นานไปความรู้กลับหาย
เพราะไม่เคยมีการอบรมวิธีการใหม่ ๆ เลย จึงทำให้ตามไม่ทันกับวิวัฒนาการที่สมัยวันจะมีผู้ผลิต
สิ่งของขึ้นมาใช้เพิ่มขึ้นได้ ดังเช่นในคดีเหล็กเส้นอากรของสินค้าผ้านี้ ผู้กระทำผิดเป็นจำนวน
มากสามารถดำเนินการติดต่อกันได้รวมสิบปี โดยเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบราคาไม่มีทางรู้ได้เลย

สาเหตุเกี่ยวกับความยุ่งยากทางพิธีการ

เป็นที่ทราบกันว่า ในการที่พ่อค้าส่งสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศครั้งหนึ่ง ๆ นั้น จะ
ต้องกระทำตามพิธีการที่ทางการกำหนดไว้มากมายหลายอย่าง เช่น ในเรื่องการเงินตราต่างประเทศ
ก็ต้องผ่านพิธีการที่ธนาคารชาติ หรือการระดมทุนนำเข้าสินค้าบางอย่าง ก็ต้องผ่านพิธีการ
จากหน่วยงานในกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การไปรับสินค้าจากท่าเรือก็ต้องเสียเวลาปฏิบัติตาม
พิธีการของการท่าเรือแห่งประเทศไทย เป็นต้น โดยเฉพาะพิธีการที่เกี่ยวกับศุลกากร ผู้นำเข้าจะ
ต้องดำเนินการหลายระยะ ซึ่งผู้ไม่เคยมีประสบการณ์ทางด้านนี้มาก่อนจะปฏิบัติได้ยากมาก ก่อนที่
ผู้นำเข้าจะไปติดต่อบริษัทที่โกดังท่าเรือมาไต่ถาม จะต้องจัดทำใบขนสินค้ายื่นต่อเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร
พร้อมด้วยเอกสารประกอบอื่น ๆ ได้แก่ ใบแสดงราคาสินค้า และ เอกสารควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
ตราต่างประเทศ เป็นต้น การยื่นเอกสารใบขนสินค้าดังกล่าว ก็เพื่อผ่านการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่
ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งการตรวจสอบความถูกต้องของปริมาณของเอกสารและรายการที่แสดงไว้ การตรวจสอบ
การคำนวณราคาสินค้า การตรวจสอบพิกัดอัตราอากร และการตรวจสอบรับรองตัวเลขต่าง ๆ
ซึ่งเมื่อผ่านขั้นนี้แล้วจึงอาจเสียค่าอากรหรือวางเงินประกันได้ แล้วจึงไปทำพิธีการรับของที่ท่าเรือ
โดยต้องผ่านการตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งการตรวจสอบของอีกเช่นกัน และบางครั้งก็ต้องนำ
เอาตัวอย่างสินค้าไปด้วยไปตรวจสอบ เพื่อตราราคาที่กรมศุลกากรอีกครั้งหนึ่งด้วย การผ่านพิธีการตรวจ
สอบเหล่านี้ แต่ละเรื่องมีเจ้าหน้าที่อยู่หลายคน ยิ่งกว่าจะคำนวณการภาษีเสร็จสิ้นก็ต้องผ่านการตรวจ

และประทศตรา ลงลายมือชื่อ นับจำนวนไม่ถ้วน จนบางครั้งในใบขนสินค้าหาที่ว่างที่ไม่มีตัวหนังสือ หรือตราประทับแทบไม่ได้

การจัดทำใบขนสินค้าขึ้นต่อกรมศุลกากรพร้อมด้วยเอกสารต่าง ๆ ทั้งกล่าว แต่เดิมให้ พอลค้าเป็นผู้ยื่นเสนอแก่เจ้าหน้าที่แต่ละคน แต่ในปัจจุบันนี้ทางกรมศุลกากรได้เปลี่ยนวิธีการ ให้ พอลค้าเป็นผู้ยื่นเฉพาะในครั้งแรกเพื่อลงหมายเหตุอันดีใบขน ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่เป็นผู้ส่งผ่านการ ตรวจสอบแต่ละเรื่องเอง^๒ สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ก็เพื่อให้การทำงานเป็นระเบียบ เรียบร้อยขึ้น ก็เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่พอลค้าด้วย แต่ปัญหาความล่าช้าก็ยังมิได้อยู และอาจจะมากกว่าเดิมด้วยซ้ำ เพราะพิธีการตรวจสอบและลงลายมือชื่อต่าง ๆ ยังคงมีอยู่เดิม แต่บางครั้งเมื่อใบขนสินค้ารายใดมีรายการบกพร่อง ต้องแก้ไข ทางฝ่ายพอลค้าก็อาจไม่สามารถรู้ได้ทั้งหมดที่ เหมือนกับเมื่อครั้งตนเป็นผู้ยื่นและติดตามด้วยตัวเองจนเสร็จพิธีการ

ความยุ่งยากล่าช้าในการติดต่อก่อนของที่ต้องอาศัยการประพฤติกฎปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตาม กฎเกณฑ์พิธีการมากมายหลายฝ่ายเช่นนี้ ในบางครั้งอาจก่อให้เกิดความรำคาญ และนำมาตั้งสาเหตุ ของการกีดกันอาจจะหลีกเลี่ยง ไม่ทำตาม เพราะพิธีการยิ่งมากเท่าใด พอลค้าก็ยิ่งเสียเวลาและเสีย เงินมากขึ้นเท่านั้น ค่าใช้จ่ายแต่ละชนิดเพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องการจ้างพนักงานออกกอง (Shipping) ค่าพาหนะ ค่าธรรมเนียมโกดังสินค้าท่าเรือ ค่าธรรมเนียมขนของ และอื่น ๆ รวมทั้งอาจจะมีค่าใช้จ่าย ในลักษณะเบี้ยใบร้ายทางอื่นไม่พึงเปิดเผยอีกด้วย เพราะเป็นธรรมดาที่พอลค้ามักอยากให้อะไรของ ตนเสร็จโดยรวดเร็ว จึงอาจมีการขอความสะดวกทางลัดขึ้นได้ เมื่อเป็นดังนี้ พอลค้าอาจต้องศึกษา หนทางชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยตัว เช่น บวกเข้ากับราคาสินค้า หรือไม่ก็หาทางหลีกเลี่ยง เรื่องภาษี ทั้งโดยวิธีลักลอบโดยไม่ต้องผ่านพิธีการหรือเสียภาษีแต่อย่างใด หรืออาจด้วยการสำแดงเท็จเพื่อเสียภาษีน้อยลง ค่าภาษีที่หลีกเลี่ยงได้ย่อมถือเป็นกำไรของพอลค้า หลังจากที่ได้หักชดเชยกับ รายจ่ายใด ๆ ที่เสียไปทั้งในทางลับและทางแจ้ง อันเนื่องมาจากความยุ่งยากล่าช้ามากทางพิธีการต่าง ๆ ทั้งกล่าวแล้ว

^๒ประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๑/๒๕๖๔ และคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ ๒๖/๒๕๖๔.

op. cit.

ดำเนินการสืบสวนและจับกุมมาทำเป็นคดีแล้ว

ก่อนอื่น เราจะเห็นว่า การร่วมมือใกล้ชิดเชิงศุลกากรจากพ่อค้าต่าง ๆ ได้กระทำกันอย่าง มีแผน โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทผู้ผลิตในต่างประเทศ ในขั้นแรก ผู้กระทำผิดคงมีอยู่ไม่มากนัก แต่เมื่อนานไปห้างร้านอื่น ๆ เข้า จึงกระทำบ้าง เมื่อมีผู้กระทำผิดมากเข้า เจตนาเดิมในเรื่องที่คิดจะ แข่งขันกัน ก็เปลี่ยนแปลงไปบ้างตามรูปการณ์ กลับกลายเป็นร่วมมือร่วมมือกันโกงเงินภาษีของรัฐ เพื่อ ความร่ำรวยในกลุ่มพวกของตัว เขาร่วมมือกันโกง ร่วมใจกันรักษาความลับต่อทางการ และแม้แต่รวม หัวกับปฏิเสธความผิดในชั้นแรก และร่วมกันร้องเรียนเพื่อการผ่อนผันโทษในชั้นต่อไป

นอกจากความร่วมมือร่วมใจของพ่อค้าในประเทศแล้ว การส่งเสริมให้มีการกระทำผิดจาก พ่อค้าภายนอกประเทศ ก็นับว่าน่าสนใจยิ่ง เพราะการสำแดงรายการในเอกสาร เกี่ยวกับชนิด ปริมาณ และราคาของสินค้านั้น จุดเริ่มแรกหรือต้นตอจะต้องมาจากผู้ผลิตหรือผู้ส่งในต่างประเทศ ในกรณีแสดง ราคาสินค้าต่ำกว่าความจริงในครั้งนั้น ปรากฏว่าได้มีการวางแผนติดต่อกันเป็นอย่างดี การหลีกเลี่ยง ภาษีโดยวิธีนี้ ถ้ากระทำไปครั้งหนึ่งแล้ว ก็มักจะทำต่อไปได้อีกนาน ถึงแม้จะต้องผ่านพิธีการทุกครั้งก็ไม่ มีผู้ใดสงสัย ผิดกับการลักลอบโดยไม่ผ่านพิธีการ ซึ่งเสี่ยงต่อการจะถูกจับกุมมากกว่า

การที่พ่อค้าในประเทศจำนวนมาก ซึ่งเป็นคนต่างดาวทั้งหมด ร่วมมือร่วมมือกันหลีกเลี่ยง ภาษีโดยมีพ่อค้าในต่างประเทศเป็นผู้สนับสนุนอยู่ด้วยเช่นนี้ หากจะมองกันในแง่รายสักหน้อย ก็จะได้ เห็น ใควว่า พ่อค้าเหล่านี้มิได้มีเจตนาที่ต่อประเทศเขาใดนัก การร่วมมือกันโกงเงินภาษีของรัฐ ย่อมอาจ ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประเทศชาติได้ แต่ในทางตรงข้าม พวกพ่อค้าเองกลับพากันร่ำรวย จากการ สอบสวนพ่อค้าแต่ละราย ได้รู้ว่าพ่อค้าต่างรัฐที่ทั้งนั้นว่าใครบ้างที่มีรายชื่อยู่ในบัญชีผู้โกงภาษี แต่จะไม่มี ผู้ใดปรากฏออกชื่อเป็นอันขาด หากไม่มีความจำเป็นโดยแท้จริง ทั้งนี้ เพราะพ่อค้าเหล่านี้ต่างใควว่า แน่ร่วมใจในพวกของตนไว้อย่างดียิ่ง เขาจะพบปะและรู้เหตุการณ์ระหว่างกันเสมอโดยมีสมาคมพ่อค้าต่าง เป็นสื่อกลาง และในกรณีที่มีเรื่องสำคัญ สมาคมใหญ่ของพวกเขา คือ สมาคมพาณิชย์จีน และสมาคม พาณิชย์อินเดีย ก็จะมีบทบาทในการยื่นมือเข้าช่วยดำเนินการ โดยไม่รักช้า

เหตุผลที่พ่อค้าเข้ามาถวลาอาจ

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ลงมือตรวจค้นเอกสาร และจับกุมพ่อค้าต่าง ๑๒ รายแรก มาทำ การสอบสวน และตรวจสอบหาหลักฐานการหลีกเลี่ยงภาษีในระยะต้นนั้น ปรากฏว่าพ่อค้าแต่ละรายต่าง

ให้การปฏิเสธ ว่าคนมีใจกระทำความผิดอย่างใด บางรายถึงกับอ้างพระเจ้าบนสวรรค์เป็นพยาน มีบางรายเท่านั้นที่ให้การจนิศภาคเสธ ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงต้องพยายามหาหลักฐานมายืนยันความผิดอย่างเต็มที่ โดยการตรวจสอบจากเอกสาร การส่งสินค้า และการส่งสินค้า จนในที่สุดก็ได้หลักฐานแน่ชัด อันทำให้ผู้ต้องหายินยอมรับสารภาพในที่สุด ซึ่งรวมทั้งผู้ต้องหาที่ตรวจสอบพบเพิ่มเติมอีกเกือบ ๒๐ รายกว่า แต่ก็เป็นกรยินยอมเฉพาะหลักฐานที่ตรวจพบเป็นราย ๆ เท่านั้น ดังนั้น ถึงแม้เจ้าหน้าที่จะสืบทราบว่า พอล่าเหล่านี้ได้กระทำผิดคดีคดีกันมาถึง นับ ๑๐ ปี แล้วก็ตาม แต่ก็ไม่อาจหาหลักฐานจากไหนมาประกอบคดีได้ นอกจากในระยะ ๑ - ๒ ปี ซึ่งก็เท่ากับว่า ผู้กระทำผิดไว้ ๑๐ ครั้ง แต่ถูกลงโทษเพียง ๒ - ๓ ครั้งเท่านั้น

แต่ถึงแม้กฎหมายจะเอาโทษการกระทำผิดโดยส่วนน้อยเช่นนี้ บรรดาพ่อค้าก็ยังมีปฏิริยาไบฮันจะหาวิธีลัดโทษในสถานเบาลงไปอีก โดยการให้เหตุผลและขอความเห็นใจต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่ เหตุผลที่ยกขึ้นมากล่าวอ้างมีอยู่หลายประการ แต่ส่วนมากคล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ คือ

๑. คนมีใจมีเจตนาจะผิดเล็กน้อยโดยแท้จริง หากแต่ถูกจับจูงจากผู้อื่น โดยเฉพาะห้างร้านย่อยที่ตรวจสอบพบและเรียกตัวมาในภายหลัง ต่างอ้างว่าการหลีกเลี่ยงภาษีของตนเป็นเพราะได้รับการเสนอจากตัวแทนผู้ส่งสินค้าเข้า ประกอบกับเห็นร้านค้าแห่งอื่นได้ปฏิบัติกันอยู่แล้ว หากตนไม่ร่วมด้วยก็จะเสียเปรียบทางการค้าอย่างมาก และอาจจะโทษว่าเป็นแกะดำในวงการพ่อค้าผู้ที่ส่งสินค้าจากต่างประเทศไป พิจารณาโดยผิวเผินตามเหตุผลข้อแรกนี้ ก็ควรจะเกิดความเห็นใจขึ้นมาบ้างเหมือนกัน แต่ตามข้อเท็จจริงแล้ว ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิดความผิดเริ่มแรก เพราะไม่มีหลักฐานที่เกี่ยวข้องมารับ อ้างกันว่าได้กระทำตามแบบอย่างของผู้อื่นทั้งสิ้น จึงเห็นได้ว่าข้อแก้ตัวดังกล่าวนี้เป็นเรื่องง่ายเกินไป เพราะหากมีใจมีเจตนาหลีกเลี่ยงภาษีเองแล้ว เมื่อรู้ว่าผู้อื่นกระทำอยู่ ก็น่าจะหาทางออกที่ดีกว่านี้ เช่น มตมหลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการในอันที่จะก่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้น การที่ตนเข้าร่วมกระทำผิดด้วย ก็เพราะต้องการจะหาผลกำไรทางการค้ามากกว่าอื่น

๒. เป็นเพราะเศรษฐกิจการค้าของตนตกต่ำ เงินทุนหมุนเวียนจากตลาด จึงต้องหาวิธีลัดค้าขายจ่ายในทุก ๆ ทาง การเสียภาษีต่ำกว่าที่ควรจะเป็นครั้งต่อครั้ง เป็นการช่วยตัวรายจ่ายได้อย่างดีประการหนึ่ง เหตุผลข้อนี้ก็เช่นกัน เป็นข้ออ้างขรรพคาสามัญที่สุกที่ผู้หลีกเลี่ยงภาษีทั้งหลายชอบนำมาใช้ ถ้าพิจารณาแล้ว จะเห็นว่าพ่อค้าเหล่านี้ต่างทำเนนกิจการค้าของตนมาเป็นเวลานานปี โดยมีสถานการค้าตั้งอยู่ในทำเลที่ดีเลิศ คือ บริเวณตลาดค้าผ้าสำเพ็ง ทรงวงก และราชวงศ์ และมีวิธีการจำหน่ายทั้งปลีกและส่ง ซึ่งหาได้ดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นแหล่งขายสินค้าชนิดนี้ไ้มากที่สุด

โดยเฉพาะในระยะเวลาประมาณ ๕ - ๑๐ ปีที่แล้ว คือ ในระหว่างที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น การค้าใน
ย่านนั้นจึงได้เจริญถึงขีดสุด ราคาแห่งค่าความนิยม (Goodwill) อยู่ในอัตราสูงลิบ เฉพาะราคา
ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่จะเช่าช่วงตกลูกจากกันก็มีราคานับล้านมาขึ้นไป ดังนั้น การที่ขอค่าวางความตกต่ำทาง
ฐานะเศรษฐกิจของนครตาม ๆ กัน จึงเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก

๓. การหลีกเลี่ยงภาษีในส่วนของคนมีน้อยมาก ไม่ว่าได้เกิดผลประโยชน์กระเทือนต่อรายได้
ของรัฐอย่างไรก็ตาม ทั้งการกระทำของคนยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ถือสินค้าโดยทั่ว ๆ ไปอีกด้วย
เพราะสามารถซื้อสินค้าของตนได้ในราคาถูกลง จึงก็เป็นเจตนาของคนเช่นนั้น ซอกกล่าวอ้างนี้ นอกจาก
จะเป็นการให้เหตุผลเพื่อลดความผิดของตนแล้ว ยังสนับสนุนความดีของตัวเสียอีก ข้ออ้างที่ว่าหลีกเลี่ยง
ภาษีของชน มีเพียงส่วนน้อย ไม่มีผลต่อรายได้ของรัฐนั้น ก็ไม่เป็นความจริงอยู่แล้ว เพราะพอค่า
เหล่านี้ได้หลีกเลี่ยงมาเป็นเวลานาน ถ้าจะคิดย้อนหลังกันไปจริง ๆ ค่าภาษีที่แต่ละรายหลีกเลี่ยงเท่าที่
จับได้จะไม่ต่ำกว่า ๑ ล้านมาท ขางรายอาจถึง ๑๐ ล้านมาท เมื่อรวมยอดของหาทุกคน และผู้ที่ยังจับไม่
ได้ ก็ย่อมเป็นเงินหลายร้อยล้านมาท นี้พูดเฉพาะภาษีศุลกากรฝ่ายเดียว ตามรูปการณ์แล้วบุคคลใดที่
หลีกเลี่ยงภาษีได้ประเภทหนึ่ง ย่อมสามารถที่จะหลีกเลี่ยงภาษีประเภทอื่นได้อีกด้วย โดยเฉพาะ คือ ภาษี
ฝ่ายสรรพากร ประเภทภาษีการค้าและภาษีเงินได้ (สำหรับภาษีการค้า สำหรับผู้นำเข้านั้นเรามีวิธีการ
เก็บโดยถือราคาสินค้านำเข้าเป็นเกณฑ์เช่นกัน เพราะฉะนั้น เมื่อพ่อค้าหลีกเลี่ยงศุลกากรโดยการแสดง
ราคาต่ำ การเลี่ยงภาษีการค้าก็จะคงถือตามราคาดังกล่าวด้วย) นับเป็นการสะดวกที่จะหลีกเลี่ยงได้
พร้อมกันทั้งสองทาง ส่วนภาษีเงินได้ก็เช่นกัน เมื่อขอค่าสามารถจะสำแดงเท็จในราคาสินค้าที่ตนซื้อเข้า
มาได้ ก็ย่อมสามารถจะสำแดงเท็จในราคาและจำนวนสินค้าที่ตนขายออกไปได้ เมื่อพิจารณาถึงรูปนี้
แล้ว จะเห็นว่า การหลีกเลี่ยงภาษีมีรอบ เขตกว้างขวาง ขยายออกไปได้หลายด้าน ยากแก่การคิด
ตามมองกัน ที่ดำเนินการจับกุมลงโทษได้ก็มีอยู่มาก แต่ที่ยังจับไม่ได้มีมากกว่า ดังนั้น เรื่องนี้จึงมีผล
ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนเงินอันรัฐต้องสูญเสียไปไม่น้อยเลย เป็นที่เชื่อว่ามีหนทางหนึ่ง ๆ รัฐต้องขาดรายได้ไป เพราะมีผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากร แต่ละประเภทนับด้วยจำนวนนับล้านมาท เงินจำนวนดังกล่าวนี้หาก
ได้มา ย่อมเป็นประโยชน์ในทางพัฒนาประเทศชาติอย่างมาก อนึ่ง ในส่วนข้ออ้างของพ่อค้าว่า ที่ว่า
การหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรของคนมีล้นแก่ผู้ถือสินค้า เพราะซื้อได้ในราคาถูกลงนั้นก็เช่นกัน ผู้หลีกเลี่ยง

มีข้ออ้างสังเกตว่า การหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรของพ่อค้าตามปกติจะเกี่ยวพันไปถึงความผิด
ทางภาษีประเภทอื่นด้วย แต่การลงโทษมักจะกระทำเพียงความผิดในทางศุลกากรเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่
ผู้ดำเนินการอาจพิจารณาเห็นว่า การหลีกเลี่ยงภาษีอื่นเกินอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานโดยเฉพาะ
และบทลงโทษด้านศุลกากรก็หนักกว่าการลงโทษในความผิดในทางภาษีอื่นอยู่แล้ว

อาจารย์สินค้าของคุณตกลงมาบ้างจริง เพื่อเป็นการชดเชยที่คุณสามารถลดต้นทุนสินค้าที่นำเข้ามาได้ แต่ก็คงไม่ถึงกับลดลงมาจนเท่ากับจำนวนความเสียหายหลักเสีย เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการหลอ หลอกอยู่มาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้ซื้ออาจจะซื้อได้ถูกลง เพียงเล็กน้อย แต่ผู้ขายก็คงได้กำไรจึ้นอีกเช่นกัน ดังนั้น การหลักเลียงภาษีผู้ได้รับประโยชน์แท้จริงกว่าผู้อื่น ก็คือ ผู้กระทำคามผิดนั่นเอง

การร้องเรียนเพื่อขอย้อนคืนภาษี

หลังจากที่พ่อค้าผู้กระทำผิดทุกรายได้ยื่นขอมรับสารภาพ และได้อางเหตุผลต่าง ๆ เพื่อขอ ความเห็นใจแล้ว บทบาทขั้นต่อไป ก็คือ การร้องเรียนขอผ่อนผันคืนภาษีของตน ภาษีในที่นี้ คือ ภาษีตาม กฎหมายศุลกากร ซึ่งมีทั้งการปรับและจำ ภาษีปรับสำหรับผู้หลักเลียงภาษีตามมาตรา ๒๗ ให้ปรับเป็น เงินสี่เท่าของราคาสินค้าที่แจ้งชวคไปจากรวคจริง รวมกับค่าอากรที่จะต้องเสียด้วย จากหลักฐานความ ผิดที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบ ราคาค่าที่หลักเลียงศุลกากรทั้งหมด ๒๔ ราย ถ้าจะต้องชำระค่าปรับเต็มที ตามกฎหมายแล้ว ก็จะเป็นเงินถึง ๕๒,๕๘๘,๔๘๔.๗๖ บาท ส่วนโทษจำคุกมีไม่เกิน ๑๐ ปี แต่ในการ พิจารณาของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๐๒ ทวิ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรม ศุลกากร ผู้แทนกรมตำรวจ ได้ลดหย่อนภาษีให้ โดยปรับเฉพาะราคาสินค้าที่แจ้งค่า รวมค่าอากรที่หลัก เลียง โดยไม่ต้องเสียค่าปรับอีกสี่เท่า โดยอาศัยเหตุผลที่ว่า ผู้ต้องหาหวังให้การรับสารภาพเป็น ประโยชน์แก่การพิจารณาประการหนึ่ง กับเห็นว่า เป็นความผิดที่ตรวจพบได้ในภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ ศุลกากรได้ตรวจปล่อยของไปแล้ว และหากจะดำเนินคดีต่อไปในชั้นศาล ก็อาจได้ผลไม่แน่นอนนัก การ เปรียบเทียบปรับในชั้นนี้ยอมเป็นประโยชน์ให้รัฐได้เงินแน่นอนกว่า ซึ่งการลดหย่อนครั้งนี้ ผู้ต้องหาทั้ง หมกจะต้องรับผิดชอบเสียภาษีในส่วนของตน รวมกันเป็นเงิน ๑๓,๑๔๗,๗๗๖.๑๘ บาท ลดลงกว่าที่จะ ต้องถูกปรับเต็มทีตามกฎหมายถึง ๓ ใน ๔

แต่ถึงแม้จะได้รับการผ่อนผันถึงขั้นนี้แล้ว พวกพ่อค้าก็ยังคงไม่พอใจ ทั้ง ๆ ที่ต่างก็ได้ ปล่อยตัวขอมรับชำระภาษีในส่วนที่ตนจะต้องเสียในชั้นสอยสวนแล้ว แต่เมื่อทางการได้สั่งให้พ่อค้า เหล่านี้ไปติดข้อชำระเงินค่าปรับ กลับไม่มีผู้ใดขอม ยิงกว่านั้น กลับรวมหัวกันทำหนังสือร้องเรียน ขอลดเงินค่าปรับลงอีก จากเรื่องราวคดี ซึ่งได้เล่าขำไว้ในภาคหนึ่งโดยละเอียดแล้วนั้น จะเห็นว่า การร้องเรียนโต้ทำกันหลายครั้ง เสนอต่อทางการหลายทางด้วยกัน คือ

- ๑. ร้องเรียนตลคคณะกรรมการสอบสวน ฯ กรมตำรวจ ๑ ครั้ง
- ๒. ร้องเรียนขอขยับสิทธิกรมศุลกากร ๒ ครั้ง

- ๓. ร้องเรียนต่อสำนักงาน ก.ต.ภ. ๑ ครั้ง
- ๔. ร้องเรียนต่อ ฯ พล ฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการในตำแหน่ง
อธิบดีกรมตำรวจ ๑ ครั้ง
- ๕. ร้องเรียนต่อ ฯ พล ฯ นายกรัฐมนตรี (จอมพลสฤษดิ์) ๒ ครั้ง

การร้องเรียนในแต่ละครั้งดังกล่าวข้างต้น ต่างมีใจความสำคัญคล้ายคลึงกัน คือ ขอลดค่าปรับลงจากที่คณะกรรมการได้เปรียบเทียบปรับตามมาตรา ๑๖๒ ทวิ ไปแล้ว โดยขอชำระเฉพาะค่าอากรที่ตนหลีกเลี่ยงอย่างเดียว ส่วนราคาแตกต่างของสินค้าที่แจ่งขาด ขอยกเว้นไม่ให้นำรวมกับค่าปรับด้วย ซึ่งก็เท่ากับไม่มีการลงโทษกันเลย เพราะรายการที่เห็นที่ทางการตรวจพบ ตนก็จะชำระรายนั้น ส่วนรายอื่น ๆ ที่เจ้าหน้าที่ไม่มีหลักฐานแน่ชัดก็เป็นอันรอกตัวไป สำหรับเหตุผลที่พอลากล่าวอ้างเพื่อขอความเห็นใจจากทางการก็คงได้แก่เรื่องการประสบความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจการค้าของตนเป็นข้อใหญ่เช่นเคย

สำหรับบทวิเคราะห์ที่ว่าด้วยกลวิธีของผู้หลีกเลี่ยงภาษี ความจริงจากกล่าวได้ว่า ส่วนสำคัญของเรื่องมิใช่เกี่ยวกับการดำเนินงานของฝ่ายบริหารโดยตรงนัก หากเป็นเรื่องราวแบบถึงบทบาทวิธีการของผู้กระทำผิดเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่นักบริหารทั้งหลายพึงสนใจเรียนรู้ไว้ เพื่อเป็นข้อคิด หรือแนวทางในด้านการปฏิบัติ หรือวินิจฉัยเหตุการณ์ใด ๆ การกระทำความผิดนับแต่ครั้งแรก โดยมีโทษจำคุกถึงผลเสียหายของประเทศชาติ การอ้างอิงเหตุผลเพื่อประโยชน์ของตน ตลอดจนการร้องเรียนอย่างพร่ำเพรื่อต่อผู้มีอิทธิพลในวงราชการและการเมืองเหล่านี้ มักจะมีแอบแฝงอยู่ในสังคัมของการบริหารงานรัฐและธุรกิจเสมอ อนึ่ง ในกรณีพ้อค่าน้ำเหล่านี้ จะเห็นว่าผู้กระทำผิดล้วนเป็นคนต่างด้าวทั้งสิ้น การคำนึงถึงประเทศชาติจึงอาจหวังได้ยาก ทำให้เห็นหวังได้ว่าในกาลต่อไป เขาอาจจะพร้อมกันทำอะไรสักอย่าง เพื่อผลประโยชน์ของตัวเอง อันได้มาจากภายนอกประเทศก็ได้

ความลาซา และข้อขัดแย้งต่าง ๆ

การชำระเงินค่าปรับของพ่อค้าผู้ผลิตเลี้ยงภาณีอุตสาหกรรม ในคดีล้มค่าผ้าครั้งนี้ได้ดำเนินไปอย่าง
 ชลุมชิลล์กว่าชาติที่สุด สาเหตุแห่งความยุ่งยากดังกล่าว นอกจากจะเป็นเพราะมีจำนวนผู้ต้องหาจำนวนมาก รวมทั้ง
 สิ้นถึง ๒๔ ราย และผู้ต้องหาเกือบจะทุกรายได้ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการประวิงเวลาชำระภาณีแล้ว การ
 ประพฤติปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในคดีนี้ ก็มีว่าเป็นปัญหาอยู่ไม่น้อย จะเห็นได้ว่า
 นับตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าทำการตรวจค้นจับกุมผู้กระทำผิด เมื่อ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓ จนกระทั่ง
 คำเนิมนการสอบสวนเสร็จสิ้นหมดทุกรายเมื่อ ๓ มกราคม ๒๕๐๔ กว่าจะมีผู้ต้องหาไปติดข้อชำระค่าปรับ
 อย่างจริงจัง ก็เป็นเวลานานออกไปถึง ๑ ปี คือ เริ่มชำระในวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕-๔ ถึงวันที่ ๒ มกราคม
 ๒๕๐๕ แต่ก็เป็นการชำระเพียง ๑๕ ราย ในวงเงินไม่เกินคนละ ๒ หมื่นบาท ส่วนที่เหลือคนอื่นยังไม่
 ยอมเสีย แต่ได้คัดค้านร้องเรียนอีกหลายครั้ง จนกระทั่งกว่าเรื่องจะลงเอยได้ก็ถึงปี ๒๕๐๖ ซึ่งเป็นปีที่
 ผู้ต้องหาอายุใหญ่เริ่มยินยอมชำระเงิน แต่แม้ในขณะนี้ก็ยังปรากฏว่ามีบางรายยังมีค่าใช้จ่ายชำระค่าปรับ
 ไม่เห็นการเสร็จสิ้นเรียบร้อยไป

ในการวิเคราะห์ถึงเรื่องของความยุ่งยากลาซาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในขณะนี้จะไม่พูดถึงถึงเรื่อง
 ที่เกี่ยวข้องกลวิธีของฝ่ายพลค้า ซึ่งได้พูดมาแล้วในบทก่อน แต่จะมุ่งกล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 กับการบริหารของเจ้าหน้าที่เป็นสำคัญ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับคดีนี้ ในด้านผลดีที่เกิดขึ้นก็มีอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะ คือ
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนสอบสวน และตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้กระทำผิด จึงได้ใช้ความพยายาม
 ดำเนินการจนผู้ต้องหาทุกรายรับสารภาพ และลงนามยินยอมชำระค่าปรับ ถ้าดูจากตัวเลขแล้ว จะเห็นว่า
 ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติไม่น้อย โดยทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกสิบสามล้านบาทเศษ และ
 ยังเท่ากับเป็นการเตือนผู้กระทำผิดอื่น ๆ ที่ยังมีใจถูกจับกุม ให้เกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำผิดในภาย
 ภายอีก อันนับเป็นผลดีทางอ้อมอีกทางหนึ่ง ซึ่งหากคำนวณขึ้นมาเป็นตัวเลขได้ ก็อาจจะสูงกว่าจำนวนที่ตรวจ
 พบเสียอีก ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ครั้งนี้ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้
 กล่าวในการให้สัมภาษณ์ก่อนนักข่าวหนังสือพิมพ์ว่า *ควรได้รับการชมเชยเป็นพิเศษ ถ้าหากเมืองไทยได้มีการ
 การควบคุมผู้ผลิตเลี้ยงภาณีมีทั่วไหลเช่นนี้แล้ว รัฐบาลก็ไม่จำเป็นต้องไปขึ้นภาษีใหม่ ประชาชนก็อด

แต่อย่างไรก็ตาม

แต่นอกจากผลงานฝ่ายสืบสวนสอบสวน อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางการแล้ว การดำเนินงานชั้นต่อ ๆ ไปของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายในกรณีเกี่ยวกับการลงโทษ และการเรียกเก็บเงินค่าปรับที่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ตามที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบโทษคดีไว้ ซึ่งเป็นไปอย่างซุกซลัก และมีอุปสรรคยุ่งยากต่าง ๆ ยังนับไม่ไค้ว่า เป็นความสำเร็จด้วยดี หากพิจารณาโดยละเอียด จะเห็นว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ซึ่งขัดแย้งกันเองก็ดี การวินิจฉัยสั่งการ ของนักบริหารชั้นสูงอย่างไม่สู้จะเป็นไปในแนวเดียวกันก็ดี หรือการยอมรับนับถือต่อระบบการร้องเรียนข้อพิพาทเพื่อกฎีกา เหล่านี้ย่อมเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานนี้อาจจะเป็นไปตามรูปการที่วางไว้โดยถูกต้องเหมาะสมได้ ซึ่งนับเป็นปัญหาโดยทั่วไปในวงการบริหารของเราทุกคน ในกรณีเรื่องการหลีกเลี่ยงกักตุนภาษี มีปัญหาทางด้านการบริหาร ที่น่าจะนำมาวิเคราะห์ในที่นี้ คือ

- ๑. ปัญหาการประสานงาน
- ๒. ปัญหาความขัดแย้งคานกฎหมายศาลอาญา
- ๓. ปัญหาการยอมรับรับในระบบวัง เชนรืองเวียน

การประสานงานระหว่างหน่วยงาน

ขมคออย่างหนึ่งที่เกิดจากความล่าช้าในการบริหารงานทั้งหลายโดยทั่ว ๆ ไปก็คือ การขาดการประสานงานกันเท่าที่ควร ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้อาจจะเป็นได้ทั้งในด้านการปฏิบัติและของหน่วยงานนั้น ๆ ที่มี การวางรูปไม่เหมาะสม มีการทำงานที่ไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน หรือมีการทำงานซ้ำซ้อนกัน หรืออาจจะมีเกิดจากหลักการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้น ๆ เอง ซึ่งอาศัยการทำงานไปด้วยความเคยชิน หรือความนิสัยที่ไม่มีการโอนอ่อนตามเหตุการณ์ หรือเป็นการคอยรักษาผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายอย่างเห็นวามัน โดยเฉพาะในการบริหารงานภาษีอากร ซึ่งเป็นงานสำคัญ อันเกี่ยวข้องกับการเงินรายได้ของประเทศ ปัญหาเหล่านี้ก็ยิ่งเป็นสิ่งน่าสนใจเป็นพิเศษ หากการบริหารงานได้มีการประสานสัมพันธ์เป็นอันดี ทั้งภายในหน่วยงานเดียวกัน และระหว่างหน่วยงานคล้ายคลึงกันที่คงอาศัยความร่วมมือกันแล้ว ผลได้ที่เกิดขึ้นย่อมจะเป็นไปในทางดี เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมาก

* จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้สัมภาษณ์ * หนังสือพิมพ์ประชาชาติไทย, ยุค ๓ ฉบับที่ ๕๖๒๖

(๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓), หน้า ๑ และหน้า ๑๒.

ปัญหาเรื่องการประสานงานทางค่านาภาษีอากรนี้มักจะเกิดขึ้นในทุกประเทศ เพราะส่วนมากจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่คล้าย ๆ กันหลายฝ่าย เนื่องจากเป็นงานสำคัญและมีขอบเขตการปฏิบัติกว้างขวาง จึงเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขกันอยู่เสมอ ดังเช่นในสหรัฐอเมริกาเอง ก็ได้เคยประสบความยุ่งยากเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี ระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น มาแล้ว จนถึงกับมีข้อเสนอแนะให้ใคร่สมการประสานงานเข้าช่วย เพื่อให้งานเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นระเบียบยิ่งขึ้น กับเพื่ออำนวยความสะดวก และความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี และเป็นการลดค่าใช้จ่ายทางค่านาเจ้าหน้าที่อีกด้วย^๒

สำหรับงานบริหารค่านาภาษีอากรของเรานั้น ก็ได้เคยมีผู้สนใจวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เสมอในแง่ต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาเรื่องการประสานงานด้วย เพราะเรามีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดังกล่าวอยู่หลายแห่งด้วยกัน ซึ่งบางครั้งก็มีการให้ข้อเสนอแนะวิธีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงต่าง ๆ เช่นว่าหน่วยงานที่มีอยู่มากเกินความจำเป็นทำให้งานซ้อนกัน สมควรจะยุบเสียบ้าง แต่ความจริงการมีหน่วยงานภาษีอากรหลายหน่วย ถ้าสามารถร่วมมือกันทำรายได้เพิ่มขึ้นให้แก่รัฐแล้ว ก็นับว่ามีประโยชน์อยู่มาก แต่สิ่งที่ควรให้ความสนใจพิเศษก็คือ ทำเช่นใดจึงจะให้หน่วยงานเหล่านี้ได้มีการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ยุติลัดไป และมีการประสานงานกันอย่างดีที่สุด มีใช้ต่างคนต่างทำ หรือต่างคนต่างมีนโยบายของตนไปคนละอย่าง และทำอย่างไรจึงจะให้เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายต่างมีความนิยัคในอันจะร่วมมือสมัครสมานในการทำงาน โดยปราศจากอคติในกันและกัน หรือต่างพยายามแต่จะรักษาผลประโยชน์ในฝ่ายตนเป็นใหญ่

กรณีที่เกิดขึ้นในเรื่องคดีสินค้าค้างกล่าวมาเป็นสำคัญข้างต้น จะเห็นได้ว่าอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับการลงโทษ และการชำระค่าปรับที่ผู้ต้องหาจะต้องชดใช้ให้แก่รัฐนั้น ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการประสานงานที่ถูกต้องอย่างแนบม ความยุ่งยากของเรื่องนี้เริ่มปรากฏขึ้นนับแต่ผู้ต้องหาได้รวมกันทำหนังสือร้องเรียนขอผ่อนผันให้ลดเงินค่าปรับจากที่คณะกรรมการเปรียบเทียบ อันประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศารวจ และผู้แทนกรมศุลกากร ได้ลงมติไว้แล้ว ในระยะนี้เองที่ได้มีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมพิจารณาตัดสินด้วย นอกไปจากกรมศุลกากร และกรมศารวจที่ได้ดำเนินการอยู่แต่เดิม ได้แก่สำนักงาน ก.ศ.ภ. และสำนักนายกรัฐมนตร

^๒ Coordination of Federal, State, Local Tax (Harrisburg: Pennsylvania State Chamber of Commerce, 1956), p. 3.

ซึ่งทั้งสองแห่งต่างเป็นหน่วยงานที่ได้รับหนังสือรับรองความเห็นใจจากมูลนิธิดังกล่าวข้างต้น โดย เฉพาะในระยะเริ่มแรก สำนักงาน ก.ค.ศ. ซึ่งเป็นหน่วยบริหารงานภาคีโดยตรง ได้มีบทบาท รวมควมอย่างมาก เพราะในขณะเดียวกันนี้ ทางสำนักงาน ก.ค.ศ. ก็ได้รายงานผลการสืบสวน เรื่องพอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยงอาหารเขา โดยส่งตรงราคาค่า เสนอต่อสำนักบริหารงานของนายกรัฐมนตรื ซึ่งเป็นเรื่องในทำนองเดียวกับที่กรมตำรวจได้ดำเนินการคดี และส่งเรื่องให้กรมศุลกากรทำการ เรียกปรับเงินจากยเหล็กเลี้ยงอยู่แล้ว พร้อมกับนั้นทางสำนักงาน ก.ค.ศ. ยังได้เสนอว่าคดี โดยใหม่ประกาศให้พอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยงมาชำระอากรที่ค้างเสีย จะไม่เอาโทษอะไร

วิธีการแก้ไขที่เสนอไว้ ได้เป็นที่รักในบรรดาพอลคาฆาตุจวิคเหล็กในคดีนี้ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพราะพอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยงเองเรียนขอผ่อนผันทางสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงาน ก.ค.ศ. อยู่แล้ว ซึ่งคงก็หวังว่า หากมีการประกาศโทษเหล็กเลี้ยงไปชำระค่าอากรที่ค้างไว้โดยไม่ต้องเสียค่าปรับ สนธิสัญญาของอยู่ในขาบอันนั้นด้วย ดังนั้น จึงไม่มีหรือหาขอมไปติดต่อยื่นเลิกอาเปรียบเทียบปรับตามที่กรมศุลกากรมีหนังสือเรียกไปเสีย

ขณะเดียวกันกับที่สำนักงาน ก.ค.ศ. ได้เสนอวิธีการประกาศโทษเหล็กเลี้ยงอาหารเขาชำระอากรเองนี้ ทางสำนักนายกรัฐมนตรีก็ได้รับหนังสือจากสมาคมพาณิชย์จีน เรื่องขอความกรุณาลดหย่อนค่าอากรที่พอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยงไว้ อีก ซึ่งเป็นหนังสือแนบเกี่ยวกับที่กรมตำรวจและกรมศุลกากรได้รับมาแล้ว สำหรับการร้องเรียนครั้งนี้ ๓ วัน ๓ นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้กระทรวงการคลัง กับ ก.ค.ศ. ทำเป็นการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง การดำเนินการอันต่อเนื่องกันมาจนถึงระยะนี้ยังไม่มีความคืบหน้าอะไรนัก เพราะความเห็นขัดแย้งกันอยู่ในระหว่างสำนักงาน ก.ค.ศ. และกรมศุลกากร ทางสำนักงาน ก.ค.ศ. ก็มีเหตุผลในด้านการสืบสวนของตน โดยหวังจะให้มีการประกาศโทษกรณีดังกล่าวเป็นเลิกค่าอากรเอง ส่วนทางกรมศุลกากรก็เกรงไปว่า การดำเนินการในทำนองนั้นอาจมีผลกระทบต่ออื่นในด้านการชำระค่าปรับที่ค้างของพอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยงไว้ ซึ่งกรมตำรวจและกรมศุลกากรได้ดำเนินการขออนุญาตแล้ว นอกจากนั้นยังอาจกระทบกระเทือนถึงกรณีอื่น ๆ ที่กรมศุลกากรกำลังดำเนินการอยู่ด้วย เพราะในระยะใกล้เคียงกันนี้ เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรได้เข้าตรวจค้นบริษัทค้าฝิ่นรายใหญ่ คือ บริษัท ซี.บี.ไอ. และบริษัท ไทโยเมก้า ในการตรวจลอบขังได้พบหลักฐานฝิ่นกึ่งไปถึงร้านหลายแห่ง และกำลังดำเนินการตรวจลอบขัง

^๑ จากแจ้งการปฏิบัติงานของนายถวิล วิสุทจินดา, หัวหน้ากองตรวจสินค้าทางไปรษณีย์ ในขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสืบราชการ, กรมศุลกากร, เรื่องพอลคาฆาตุจวิคเหล็กเลี้ยง, พ.ศ. ๒๕๐๔.

อย่างไรก็ตาม ขอเสนอของสำนักงาน ก.ค.ภ. ที่จะให้ประกาศใหม่กระทำผิดมาขึ้นเสีย
 अगरเองก็กล่าวข้างต้น ก็ยังไม่อาจทำไปได้ แต่การชำระเงินค่าปรับของพ่อค้ามา ๒๔ ราย ก็ยังไม่
 ไม่มีขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ เพราะทั้งหมดยังคงอ้างการรอคอยผลการพิจารณาของสำนักงาน ก.ค.ภ. อยู่
 ตกมาถึงตอนนี้ การพิจารณาของสำนักงาน ก.ค.ภ. ได้เพิ่มความเห็นในเรื่องชอกฎหมายเข้าไปอีก
 โดยเห็นว่าการหลีกเลี่ยงอากรสินค้า โดยวิธีสำแดงราคาต่ำกว่าความจริง ไม่ถือเป็นความผิดตาม
 มาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นบทที่กำหนดโทษหนัก แต่ควรถือเป็นความผิดตามมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร
 พ.ศ. ๒๔๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งมีโทษ
 ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน เพราะไม่ใช่การหลีกเลี่ยงโดยตรง แต่เป็นการ
 สำแดงเท็จ ในกรณีนี้จึงเห็นสมควรว่า หากพ่อค้าผู้กระทำความผิดเข้ามาสารภาพโดยคดี ก็ควรจะเรียก
 เพียงอากรที่ขาด และปรับอีก ๑ ใน ๔ ของอากรที่ขาดนั้น ในวงเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท

การสรุปผลในเรื่องนี้ ถึงแม้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงอากรทางสืบสวนของ
 สำนักงาน ก.ค.ภ. แต่ก็มีผลต่อบรรดาพ่อค้าที่ยังประวิงเวลาชำระค่าปรับทางกรมศุลกากร เพราะ
 ถือว่า ดำเนินการดำเนินการในลักษณะนี้ ก็จะเกิดผลลดยศสำหรับทุกคน ในอันจะขอสิทธิลดค่าปรับของ
 ตนลงบ้าง เพราะส่วนมากพ่อค้าเหล่านี้จะต้องเสียค่าปรับในวงเงินเกินกว่า ๕๐,๐๐๐.- บาทอยู่แล้ว
 บางรายจะต้องเสียถึงหลายแสนบาท และบางรายก็เกินกว่าล้านบาท ส่วนในรายที่จะต้องถูกปรับ
 เป็นเงินต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐.- บาท ก็มีหวังได้ลดลงเหลือไม่กี่พันบาท ดังนั้น ในระยะดังกล่าว บรรดา
 พ่อค้าจึงต่างยังคงไม่ยอมชำระค่าปรับ แต่ได้พยายามติดตามเรื่องการพิจารณาของทางกรมศุลกากรตลอดเวลา

อย่างไรก็ตาม การที่สำนักงาน ก.ค.ภ. จะให้ถือว่าการหลีกเลี่ยงอากรโดยสำแดงราคา
 สินค้าต่ำ เป็นความผิดตามมาตรา ๔๔ ตามที่เห็น ทางกรมศุลกากรมิได้เห็นด้วย แต่เห็นว่าความผิด
 ดังกล่าวเป็นความผิดทั้งมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ รวมกัน เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงภาษี จึงควร
 จะลงโทษตามด้วยบทกฎหมายบทหนัก คือ มาตรา ๒๗ ตามที่กรมศุลกากรและกรมตำรวจได้ดำเนินการไป
 แล้ว และก็ได้ออกหมายขอให้พ่อค้าไปเป็นอันมากแล้วด้วย ความเห็นดังกล่าวได้มีการพิจารณา
 กันต่อไปทั้งสองฝ่าย แต่ก็ไม่สามารถตกลงกันทางฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ จนกระทั่งในที่สุดกระทรวงการคลัง
 ได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้บรรยายไว้แล้วในตอนที่ ๔
 อันเป็นตอนที่ ว่าด้วยผลการพิจารณาลงโทษในคดีดังกล่าว

จากเรื่องราวข้างต้นที่ได้นำมาวิเคราะห์ จะเห็นว่า ในวงการบริหารงานนั้น ปัญหาเรื่อง

การประสานงานมีโอกาสจะเกิดขึ้นได้เสมอ บางครั้งอาจจะเป็นเรื่องรองความตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจ แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดผลเสียในด้านการปฏิบัติงานไม่มากนัก ยางยอมล่าช้า ชาติสมรรถภาพ เสียเวลา เปลืองค่าใช้จ่าย และอาจเป็นการสร้างสมทบฉบับที่ไม่ดีขึ้น การลาออก การปรึกษาหารือตั้งแต่ต้นมือก็ดี หรือการปฏิบัติตามนโยบายที่ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันก็ดี รั้งแต่จะนำมาซึ่งส่วนเสียมากกว่าส่วนได้ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ขององค์กรกัน เกิดความไม่เข้าใจและสงสัยในเจตนาของกันและกัน ผู้กระทำผิดจึงจะคงชดใช้เงินให้แก่รัฐก็ช่วยโอกาสสมัครผู้ การร้องเรียนร้องแทนมีขึ้นอย่างพรว้าเพรื่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ถ้าจะสังเกตโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว จะเห็นว่าในวงราชการของเราขณะนี้ยังมีอยู่เสมอ บางครั้งก็อาจจะเห็นเป็นเรื่องเล็ก แต่อย่าลืมกันว่าเรื่องเล็กเมื่อรวมกันแล้วอาจจะนำไปสู่เรื่องใหญ่ได้

ข้อขัดแย้งทางกฎหมาย

ปัญหาข้อนี้มัลลสืบเนื่องจากความคิดเห็นที่ มตรงกันในการตีความความหมายของกฎหมาย ศาลากรทั้งโลกกล่าวมาแล้ว คือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการกระทำใด ๆ โดยเจตนาฉ้อฉล เพื่อให้เสียเงินค่าอากรน้อยกว่าที่ควรจะต้องเสียแล้ว จะคงรับผิดฐานหลีกเลี่ยงเสมอไป ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะใช้วิธีการเช่นใด ในกรณีการหลีกเลี่ยงอากรของพ่อค้าค้าโดยการส่วแดงราคาเป็นเท็จ ย่อมจะเป็นความผิดในเรื่องหลีกเลี่ยงภาษีอากรโดยใช้วิธีการส่วแดงเท็จ อันเป็นความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๘ แห่งกฎหมายศาลากร ในคราวเดียวกัน อิงตามหลักกฎหมายการลงโทษจะต้องใช้มาตราที่มีบทลงโทษหนัก คือ มาตรา ๒๗ แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็ตีความว่า การกระทำผิดดังกล่าวถือเป็นความผิดมาตรา ๔๘ คือ ส่วแดงเท็จอย่างเคียว เพราะมิใช่เป็นการหลีกเลี่ยงโดยตรง การลงโทษจึงคงใช้มาตรานี้ ซึ่งเป็นโทษสถานเบากว่า

ข้อขัดแย้งดังกล่าว ถ้าจะพิจารณาอยู่ในตัวบทกฎหมายทั้ง ๒ มาตรานี้แล้ว จะเห็นว่าอาจมีทางทำให้มีผู้เข้าใจผิดตีความไปคนละแนวใด มาตรา ๒๗ นั้นมุ่งถึงเรื่องการหลีกเลี่ยงค่าอากรโดยเน้นหนักในเรื่องการลักลอบ ขนถ่าย หรือซุกซ่อน แต่ในเรื่องวิธีการหลีกเลี่ยงโดยส่วแดงเท็จมิได้มีระบุไว้ ถึงแม้จะมีข้อความตอนหนึ่งว่า "...อากรเกี่ยวของด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยงพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศาลากร..." โดยเจตนาจะฉ้อค่าน้ำของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของมัน ๆ ก็ดี...๓๐" ซึ่งย่อมรวมถึงวิธีการใด ๆ ทุกชนิด ที่

^{๓๐}ดูรายละเอียดของทั้งสองมาตรานี้ในบทที่ ๓ ของวิทยานิพนธ์นี้.

ใช้ในการหลีกเลี่ยง แต่ตามทางปฏิบัติที่เคยมีมา ผู้กระทำผิดด้วยวิธีการสำแดงเท็จ มักจะพยายาม
เลี่ยงข้อความนี้เสมอ โดยยินดีที่จะให้ใบปลงโทษตามมาตรา ๕๕ มากกว่า และในข้อความตาม
มาตรา ๕๕ นี้ ก็มีใ้กล่าวหาที่ไปถึงการหลีกเลี่ยงอากรด้วย คงระบุเฉพาะการกระทำผิดเรื่อง
สำแดงเท็จเกี่ยวกับใบขนสินค้า คำสำแดง ใบรับรอง หรือตามสารอย่างอื่น ๆ เท่านั้น

ปัญหาเรื่องการตีความระหว่างมาตราทั้งสองนี้ได้มีอยู่บ่อย ๆ เพราะโทษที่ระบุไว้ มี
ผลแตกต่างกันมาก สำหรับมาตรา ๕๗ ความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าของราคาของซึ่ง
ได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ หมายความว่า ถ้าผู้กระทำ
ผิดหลีกเลี่ยงภาษีมากขึ้นเท่าใด ก็จะต้องถูกปรับหรือลงโทษมากขึ้นเท่านั้น แต่มาตรา ๕๕ ผู้ฝ่าฝืน
ซึ่งมีความไ้ความผิดฐานสำแดงเท็จ จะถูกลงโทษปรับเพียงไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือจำคุกไม่เกิน
หกเดือน ทั้งนี้ เมื่อมีการกระทำผิดที่คาบเกี่ยวกับตัวบททั้งสองนี้เกิดขึ้น ผู้กระทำผิดบางครั้งอาจวิ่งเต้น
เพื่อแปรรูปคดีให้เข้าตามมาตรา ๕๕ ในเรื่องการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ก็เช่นกัน บางครั้งอาจถือประโยชน์
จากความเหลื่อมล้ำของกฎหมายทั้งสองมาตรานี้เอง เป็นเครื่องมือในทางหาประโยชน์ให้ตัวร่วมกับฝ่าย
ผู้กระทำผิดได้ โดยการเสนอลงโทษกรณีทุจริตหลีกเลี่ยงอากรด้วยวิธีนี้ เป็นการสำแดงเท็จเท่านั้น

การที่กฎหมายทั้งสองมาตรา ซึ่งระบุถึงความผิดคนละอย่าง แต่มีความสัมพันธ์กันอย่าง
มาก และมีข้อความที่คาบเกี่ยวกันเช่นนี้ ย่อมทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือโต้แย้งกับตั้ง'กักอ่าวแล้ว
การกำหนดข้อกระทำผิดคนละครั้ง หรือการลงโทษคนละอย่าง เมื่อพิจารณาแล้ว อาจพบสาเหตุ
หลายประการ เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า กฎหมายศุลกากรของเราที่ใช้เป็นแม่บทอยู่ในขณะนี้มีมาตั้งแต่
ปี พ.ศ. ๒๔๒๕ ถึงแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกันมา ๑๒ ครั้ง แล้วก็ตาม แต่ข้อความส่วนใหญ่ยัง
คงเดิม เพราะยังไม่เคยมีการยกร่างกันใหม่ เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าข้อความเป็นอันมากในกฎหมาย
ฉบับนี้ ยังมีภาษาที่ค่อนข้างจะโบราณ ไม่เหมาะสมสำหรับใช้ในปัจจุบันอยู่มาก เช่น คำว่า "หรือ" ใน
กฎหมายนี้ใช้เขียนว่า "อา" คำว่า "และ" ใช้ "แ" คำว่า "บัญญัติ" ใช้เป็น "บาญติ" เป็นต้น นอก
จากนี้ ข้อความที่ระบุในมาตราต่าง ๆ ก็อาจจะเป็นการเหมาะสมสำหรับวิธีการในสมัยแรกมากกว่า
ในปัจจุบัน เช่น การระบุความผิดตามมาตรา ๕๗ เรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรนี้ ก็อาจเป็นการ
เหมาะสมสำหรับเมื่อปี ๒๔๒๕ เพราะครั้งนั้น การหลีกเลี่ยงอากรส่วนใหญ่คงจะมีเฉพาะวิธีการลักลอบ
นำสินค้าเข้ามามากกว่าการหลีกเลี่ยงโดยแสดงราคาสินค้าต่ำกว่าความเป็นจริง

การที่กรมศุลกากรและสำนักงาน ก.ต.ค. ซึ่งเป็นสถาบันการบริหารภาษีอากรที่สำคัญที่สุดของ

ประเทศ ได้เกิดข้อขัดแย้งกันในเรื่องตีความตามกฎหมายมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ นี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า กฎหมายศาลฎีกาของเรายังมีข้อบกพร่องที่อาจพิจารณาในทางขัดกันเองได้อย่างแน่นอน ถึงแม้ในภายหลังคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า การสำแดงเท็จโดยเจตนาผิดแต่เพียงคำอากรนี้ เป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ และ ๔๔ ถึงจะต้องลงโทษความหนัก คือ มาตรา ๒๗ แล้วก็ตาม แต่ในอนาคต ปัญหาเช่นนี้อาจจะเกิดขึ้นอีกจนได้ ตัวอย่างเช่น ภายในกรมศาลฎีกาเอง ถึงแม้จะได้เคยมีคำสั่งกรม ในกรณีเช่นนี้อยู่หลายครั้ง เช่น คำสั่งทั่วไป ที่ ๔๓/๒๔๔๒ ข้อ ๓, ๔, ๓๔, ๓๕ คำสั่งทั่วไป ที่ ๒๕/๒๔๔๑ คำสั่งเฉพาะ ที่ ๔/๒๔๔๒ ข้อ ๕ คำสั่งเฉพาะ ที่ ๔/๒๔๔๒ ข้อ ๖ และคำสั่งเฉพาะ ที่ ๒๔/๒๔๔๑ แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังคงมีผู้ตบรางวัลเกี่ยวกับการวินิจฉัยอันไม่ถูกต้องของเจ้าหน้าที่อยู่เสมอ ๆ

ระบบวังเตนร่องเวียนอันพรว้าเพรื่อ

ประเด็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้วงจรการบริหารงานของเราถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือโจมตีอย่างมากในทุกวันนี้ก็คือ การยอมรับหรือเห็นคุณค่าในขอบข่ายในระบบวังเตนร่องเวียนที่มีอยู่โดยทั่วไป ผู้ในระบบดังกล่าวนี้ได้แก่ผู้ซึ่งขอเข้าหาบุคคลผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อการติดต่ออันนำมาซึ่งผลประโยชน์ของตน หรือร้องเรียนเพื่อขอสิ่งต่างช่วยเหลือให้หลุดพ้นหรือถอนตนออกจากภาระรับผิดชอบบางอย่างของตน ซึ่งบางครั้งก็เป็นภาระซึ่งเกิดขึ้นเพราะการกระทำผิดของตนเป็นส่วนใหญ่ การวังเตนคือเช่นนี้ ผู้เป็นจุดสำคัญในการวังเตน ซึ่งโดยมากเป็นผู้มีอิทธิพลในการสั่งการ ก็มักจะยอมรับทั้งด้วยความเห็นอกเห็นใจเสียด้วย

ดังเช่นในกรณีพ่อค้ามาร่วมกลุ่มกันร้องเรียนขอลดหย่อนเงินค่าอากรที่ตนจะต้องชำระ ทั้ง ๆ ที่ต่างได้ให้คำรับรองยินยอมต่อเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว การวังเตนร่องเวียนของพ่อค้าดังกล่าวก็กระทำกันหลายครั้ง หลายทาง โดยคงเวียนไปยังหน่วยราชการหลายฝ่าย และแม้แต่ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บริหารชั้นสูงสุดของประเทศ การวังเตนดังกล่าวเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การคำนวณคดีเรื่องนี้เป็นไปอย่างล่าช้า เพราะบุคคลต่างขอผิดตนไม่ยอมรับชำระค่าปรับ แต่กลับทำหนังสือร้องเรียน และวังเตนติดต่ออย่างพรว้าเพรื่อ ระบบการร้องเรียนในเรื่องนี้ได้ก้าวไปไกล จนถึงกับในภายหลังจากที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยความผิดตามตัวบท

^๕ จากแฟ้มการปฏิบัติงานของนายถวิล วิสุทธิจินดา, op. cit.

กฎหมายมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ ซึ่งมีผลให้ผลของหาจำต้องเสียค่าปรับตามอัตราเดิมแล้ว ผู้ต้องหาเหล่านี้ก็ยังไม่ยอมชำระค่าปรับอยู่ก็ ในจำนวนผู้ต้องหา ๒๔ ราย ที่กรมศุลกากร เรียกปรับนั้น มีอยู่เพียง ๒ ราย ที่ได้ไปชำระ ซึ่งก็เป็นรายเล็กที่มีจำนวนค่าปรับไม่กี่พันบาท นอกจากนั้น ไม่มีผู้ใดยอมชำระ แต่กลับร่วมยื่นคำร้องขอให้ขอขยับที่กรมศุลกากรพิจารณาลดค่าปรับลงอีก โดยให้เหตุผลเช่นเดิม ในเรื่องเศรษฐกิจการคลังเวลา อันทำให้ไม่อาจหาเงินมาชำระค่าปรับได้ และถึงได้ให้ข้อคิดในทำนองที่ว่า ถึงแม้บางรายอาจจะชำระได้ ก็คงต้องหาวิธีการที่ไม่สุจริตมาใช้ต่อไปอีกเป็นแน่

เมื่อเป็นดังนี้ กรมศุลกากรจึงมอบเรื่องผู้ต้องหาที่ยังมิได้ชำระ เงินค่าปรับดังกล่าว ซึ่งเหลืออยู่ ๒๒ ราย กลับคืนให้กรมศารวจดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ครั้งหลังนี้ได้มีผู้ต้องหายินยอมชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีก ๑๕ ราย แต่ก็ยังเป็นรายที่ของชำระค่าปรับไม่เกิน ๒ หมื่นบาท ส่วนผู้ต้องหาที่จะถูกปรับสูงกว่าสองหมื่นบาท ก็พร้อมใจกันยื่นคำร้องถึง ฯ พณ ฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมศารวจอีกครึ่งหนึ่ง โดยขอชำระค่าปรับแต่เพียงค่าอากรที่หลีกเลี่ยงบวกด้วย ๑ ใน ๔ ของค่าอากรที่ขาดนี้ ซึ่งก็เกือบจะหมายความว่า ขอเสียเฉพาะค่าอากรที่ตนยังไม่ได้ชำระเท่านั้น และเป็นการชำระ เฉพาะตามหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ศารวจสอบสวน ส่วนการกระทำผิดที่ติดต่อกันมาเป็นจำนวนนับสิบปี ซึ่งไม่มีหลักฐานเหลือให้ศารวจสอบสวน ย่อมถือเป็นผลกำไรของพ่อค้าเหล่านี้อยู่แล้ว หากยินยอมให้ตามคำร้องนี้ก็แทบจะกล่าวได้ว่า ผู้กระทำผิดมิได้ถูกปรับอย่างใด เป็นการไปเปรียบพ่อค้าผู้สุจริตอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม คำร้องดังกล่าวก็มิได้รับความเห็นชอบแต่อย่างใด ซึ่งดูไปทางฝ่ายพ่อค้าก็น่าจะยุติการร้องเรียนขอผ่อนผันในเรื่องนี้ได้แล้ว แต่การกลับปรากฏว่า นอกจากจะมีผู้ต้องหามาติดคอขอชำระ เงินค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกไม่ถึงครึ่งของจำนวนที่เหลือแล้ว ผู้ต้องหาอีกเป็นจำนวนมากได้รวมกลุ่มยื่นคำร้องขอผ่อนผันคดี ฯ พณ ฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครึ่งหนึ่ง ซึ่งในจำนวนนี้มีพ่อค้าที่ยังไม่เคยชำระค่าปรับเลย ๒๑ ราย กับพ่อค้าที่ได้ยินยอมเสียค่าปรับแล้ว แต่ขอผ่อนชำระเป็นงวด ๆ และยังไม่ครบถ้วนอีก ๔ ราย ในการยื่นคำร้องครั้งนี้ นับเป็นครั้งสุดท้าย เพราะได้มีการยินยอมตามคำร้องขอของพ่อค้า โดยยอมให้พ่อค้าที่ยังไม่เคยยื่นเสียค่าปรับมาก่อนเลขทั้ง ๒๑ ราย ชำระค่าอากรที่หลีกเลี่ยงเป็นเงิน ๒ เท่า คือ เป็นค่าอากรที่หลีกเลี่ยงเท่าใดก็ให้บวกเพิ่มอีก ๑ เท่า ส่วนราคาสินค้าในส่วนที่แจ้งค่า (มากกว่าอากรประมาณ ๑ - ๔ เท่า) ในตอนนำมารวมในค่าปรับด้วย ส่วนผู้ต้องหาอื่นที่ได้เคยยินยอมชำระค่าปรับอยู่แล้ว ก็ให้ปฏิบัติไปตามเดิม

สรุปการวิ่งเต้นร้องเรียนของพอลคาเหล่านี้ได้มีมาเป็นลำดับ แทบจะไม่สิ้นสุด นับตั้งแต่ตน คือ หลังจากกิจกรรมสุดท้ายที่ได้มีคำสั่งให้ชำระค่าปรับ จนกระทั่งครั้งสุดท้าย ซึ่งการร้องเรียนเป็นผล สำเร็จ รวมการร้องเรียนที่พอลคาดำเนินการมาทั้งสิ้นเกือบสิบครั้ง จำนวนนี้เป็นการร้องเรียนเฉพาะ ที่ทำหน้าที่เป็นทางการเท่านั้น ส่วนการวิ่งเต้นคัดค้านเป็นการส่วนตัวก็คงย่อมมีบ้างอย่างไม่ต้องสงสัย การร้องเรียนอันปราศเพื่อเช่นนี้ ความจริงไม่ว่าจะมีขึ้นเลย หรือหากจะมีก็ควรอยู่ในวงจำกัด และ บุคคลที่คัดค้านที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบ อันประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศุลกากร และผู้แทนกรมตำรวจ ได้ลงมติโดยอาศัยหลักการปฏิบัติ และตัวบทกฎหมายที่วางไว้ แต่การก็มีได้เป็น เช่นว่า เพราะระบบการวิ่งเต้นร้องเรียนภายในวงการของเรา ยังคงมีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในนัย ฝ่าย พอลคา มีความหวังว่า ภายระบบการวิ่งเต้นเท่านั้นที่อาจจะก่อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายเขา โดยมีจำเป็นต้อง คำนึงถึงความสำคัญของหลักการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ หรือแม้แต่ตัวบทกฎหมายแต่อย่างใด แคลงสัยหวัง ึ่งในอิทธิพลของผู้อยู่ในฐานะจะช่วยเหลือได้เป็นสำคัญ ส่วนทางฝ่ายผู้มีส่วนรับภาระคงเรียนก็เช่นกัน ได้มีการแสดงออกถึงการยอมรับรู้ในระบบวิธีการดังกล่าวด้วย อย่างน้อยก็ได้มีอยู่ในรูปการงดตั้งกองการ จะให้มีการพิจารณาเรื่องราวอันใหม่ หรืออาจเป็นการแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งกันเองดังกล่าวแล้ว ช่างคน โดยเฉพาะในการร้องเรียนครั้งสุดท้าย ซึ่งนับเป็นความสำเร็จในการพยายามของฝ่ายพอลคา ซึ่งทั้งหมดเป็นของผู้กองหารายใหญ่ ได้ก่อให้เกิดความไม่เป็นที่พอใจขึ้นอย่างมากในหมู่พอลคาผู้ชำระภาษีเสร็จ สิ้นไปแล้ว และที่ยังคงบ่อนชำระอยู่ เพราะพวกนี้ยังคงต้องชำระในอัตราค่าปรับเดิม ในขณะที่เกี่ยวกับ ก่อให้เกิดความท้อแท้ และความไม่แน่ใจ ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการดำเนินคดีมาตั้งแต่ตน นอกเหนือจากนี้ยังทำให้รัฐต้องสูญเสียเงินที่ควรจะได้ไปอีกประมาณ ๕ - ๖ ล้านบาท

ระบบการวิ่งเต้นร้องเรียนดังกล่าวนี้มีใจที่จะเห็นได้เพียงในกรณีตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ นี้เท่านั้น เป็นที่รู้และยอมรับกันทั่ว เรื่องเหล่านี้ได้มีอยู่ทั่วไปในวงการบริหาร ของเราขณะนี้ จริงอยู่ การวิ่งเต้นคัดค้านระหว่างกันและกัน บางครั้งก็ส่งผลดี ในด้านสื่อสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน แต่ ส่วนมาก โดยเฉพาะในกรณีที่มีหวังประโยชน์ของตัว เป็นใหญ่ หรือเพื่อระงับผลเสียซึ่งเกิดจากการ กระทำของตัวเอง ก็ย่อมเป็นเรื่องอาจจะเกิดความไม่พึงพอใจได้ การปฏิบัติหน้าที่ย่อมอาจดำเนิน ไปตามศีลธรรมของมันได้โดยสะดวกและถูกต้อง ตรงกันข้าม วิธีการที่ไม่ตรงตามหลักการ จะเกิดขึ้น ความสิ้นเปลืองมีมากขึ้น ความยุติธรรมลดลง ผลประโยชน์มิได้เกิดขึ้นเพื่อส่วนรวม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด คราบโคที่ในระบบการบริหารของเรา โดยเฉพาะด้วยความรู้สึก นึกคิดของผู้ทรงอำนาจ ยังยอมรับรู้ในเรื่องการวิ่งเต้นร้องเรียนอย่างปราศเพื่อเช่นนี้อยู่

ประเมินผลการวิเคราะห์

จากการที่ได้นำเอา เรื่องของการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรครั้งยิ่งใหญ่เป็นประวัติการณ์มา ศึกษาวิเคราะห์ทั้งโดยละเอียด ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการของผู้หลีกเลี่ยง และการประพฤติกฎปฏิบัติ ของฝ่ายบริหารตั้งแต่จนจบไปแล้วนี้ ทำให้สามารถมองเห็นได้ว่า ภาษีศุลกากรถึงแม้จะทรงความ สำคัญยิ่งสำหรับประเทศของเรา ในฐานะที่เป็นรายได้อันดับหนึ่งอยู่เสมอ แต่ความจริงยังมีช่อง ทางรั่วไหลอยู่มาก โดยเฉพาะ คือ การรั่วไหลโดยมีผู้กระทำผิดหลีกเลี่ยงชำระภาษี ซึ่งเป็นเรื่อง ที่มีอยู่เสมอ ถึงแม้ทางการจะเฝ้าพยายามหาทางป้องกันปราบปรามอุทธรณ์ทุกยุคทุกสมัย แต่การ ฝ่าฝืนกฎหมายก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งนับเป็นปัญหาใหญ่ประการหนึ่ง เพราะว่าการหลีกเลี่ยงมีมาก ผลร้ายก็ ยิ่งมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ไม่ว่าจะมองแง่เศรษฐกิจ สังคม หรือในแง่ที่เกี่ยวกับการบริหารของ ทางการ ผลเสียหายจากการหลีกเลี่ยงภาษีที่เราอาจมองเห็นได้โดยชัดเจน ก็คือ

๑. ทำให้รัฐขาดรายได้ที่ควรจะได้เป็นจำนวนมาก เป็ที่เชื่อว่า ในปีหนึ่ง ๆ เงินค่าภาษี อากรที่สูญเสียไปนี้ นับเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท หรืออาจนับพันล้านบาท เมื่อเทียบกับที่คิดตาม จัมโคมีเป็นส่วนน้อย และโดยปกติแล้ว การหลีกเลี่ยงภาษีอากร เมื่อกระทำได้สำเร็จ ผู้กระทำก็มัก หาโอกาสหลีกเลี่ยงติดต่อกันไปไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะภาษีฝ่ายศุลกากร ถ้าหลีกเลี่ยงได้ ก็จะสามารถ หลีกเลี่ยงภาษีประเภทอื่นได้อีก เช่น ภาษีการค้า และภาษีเงินได้ อันเป็นภาษีฝ่ายสรรพากร นอก จากนี้ รายได้จากค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการนำสินค้าเข้า หรือการขออนุญาตต่าง ๆ ก็ต้องขาดหายไปเช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่า การหลีกเลี่ยงภาษีเป็นการทำให้รายได้ของรัฐต้องรั่วไหลไปอย่างมาก ในหลาย ๆ ทาง

๒. สืบเนื่องมาจากข้อหนึ่ง การขาดรายได้ไปเป็นจำนวนมากย่อมมีผลเสียในทาง เศรษฐกิจของประเทศ เพราะเงินจำนวนที่ขาดหายไปนี้ รัฐย่อมอาจจะนำมาใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางต่าง ๆ ได้ไม่มากนักน้อย ยิ่งถ้าการรั่วไหลมีอยู่เสมอ และเป็นจำนวนมาก จนถึงกับทำให้แผนการด้านลงทุนพัฒนาประเทศต้องถูกกระทบกระเทือน รัฐก็ย่อม ต้องหารายได้จากอื่นมาชดเชย โดยอาจขึ้นค่าภาษี หรือกู้เงินจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ซึ่ง ทางการเงินไม่ใช่เป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดผลดีเท่าไรนัก เพราะผู้รับภาระหนักก็คือ ประชาชนนั่นเอง

๓. นอกจากจะทำให้รัฐขาดรายได้แล้ว ยังเป็นการเพิ่มรายจ่ายให้แก่รัฐอีกโสดหนึ่ง

ควย เพราะจะต้องดำเนินงานค้ำประกันปริมาณให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านการกำลัง
เจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนเทคนิควิชาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องสิ้นเปลืองงบ
ประมาณแผ่นดินไม่น้อย

๔. การหลีกเลี่ยงภาษี โดยเฉพาะ คือ ภาษีศุลกากร ย่อมมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรม
ในประเทศมิได้เจริญเติบโต หรือก้าวหน้าเท่าที่ควร ประเทศไทยขณะนี้ก็มีนโยบายสนับสนุนการลงทุน
ในอุตสาหกรรมภายในประเทศอยู่แล้ว วิธีการส่งเสริมประการหนึ่ง ก็คือ ตั้งกำแพงภาษีขาเข้า สำหรับ
สินค้านิคเดียวกันกับที่ผลิตในประเทศไว้ในอัตราสูง แต่ถ้าสินค้าต่างประเทศเหล่านี้สามารถลักลอบนำ
เข้ามาโดยมิต้องเสียอากร หรือเสียแค่เพียงส่วนน้อย เพราะมีการหลีกเลี่ยงสำแดงราคาเป็นเท็จ ต้นทุน
ของสินค้าคงกล่าวก็จะลดลง ทำให้พอจะสามารถตั้งราคาขายได้ใกล้เคียงหรืออาจต่ำกว่าสินค้าที่ผลิต
ในประเทศ นับเป็นผลเสียอันสำคัญประการหนึ่ง

๕. ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม เพราะการหลีกเลี่ยงภาษี ผู้กระทำได้สำเร็จย่อม
เป็นฝ่ายได้เปรียบในทางการค้าของตนอย่างมาก ตรงกันข้ามกับผู้สุจริตกลับเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เพราะ
การค้าของตนย่อมจะสู้ฝ่ายผู้สุจริตไม่ได้ ต้นทุนสินค้าของตนย่อมจะสูงกว่า ราคาจำหน่ายก็จะต้องแพงกว่า
การเสียเปรียบในกรณีนี้ หากมีมากก็อาจถึงกับต้องเลิกสัมพันธภาพของตนเสีย เป็นผลเสียหายในทาง
เศรษฐกิจไม่น้อย

๖. เป็นเหตุเพาะเชื้อโรคภัยให้เกิดขึ้นในสังคม เพราะผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการ
หลีกเลี่ยงภาษีอากรนั้น ในความคิดคำนึงของคนบางจำพวก จะเห็นดีเห็นชอบเป็นพิเศษ อันทำให้เกิด
การประพฤติปฏิบัติเป็นเบี่ยงอย่างติดต่อกันไปเรื่อยๆ การถือแบบอย่างหรือถือประโยชน์ในการ
หลีกเลี่ยงภาษีนี้ มีขึ้นจำกัดเฉพาะในวงการค้าเท่านั้น บุคคลทั่วไปก็อาจมีส่วนเข้าร่วมในการกระทำ
ผิดชนิดนี้ได้ ก็จึงจะเห็นได้ในกรณีลักลอบสินค้าเพื่อหลบหนีศุลกากรตามชายแดนภาคต่าง ๆ ของประเทศ
ผู้ที่เป็มือลักลอบขนถ่ายสินค้า มีเจ้าหน้าที่ขนถ่ายอย่างใด แต่เป็นประชาชนในท้องถิ่นนั้นเอง สมัคร
เข้ามาทำงานเพื่อเงินค่าแรง รวบรวมเป็น *กองทัพนคร* ซึ่งมี *แม่ทัพ* คือ ตัวนายทุนนั่นเอง พวก
ขลมนครเหล่านี้ บางทีก็เป็นพวกเด็ก ๆ ที่ถูกบังคับทางอ้อมให้เก็บ *นศ* มีได้เล่าเรียนหนังสือ เติบโต
ขึ้นก็ไม่อยากทำมาหากินอย่างอื่น สู้หนีภาษีไม่ได้ เพราะมีรายได้สูง* พวกนี้นอกจากจะเป็น

*พยุ่ง สายฉัตรวิถิต, *ภาษีถูกหรือภาษีแพงดี ?*, (เอกสารส่วนงาน ก.ศ.ภ.
ฉบับที่ ๕), ๑๙๕๖, หน้า ๑๔๖.

ปัญหาทางทำให้รัฐขาดรายได้แล้ว ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ อีกตามมา เช่น ปัญหาทางด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในรูปลักษณะต่าง ๆ กัน

นอกจากความเสียหายต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้ การหลีกเลี่ยงภาษีอากรย่อมอาจก่อให้เกิดผลร้ายในทางต่าง ๆ อีกหลายประการ เช่น ชักจูงไปสู่ระบบการวิ่งเต้น เพื่อขอความช่วยเหลือร่วมมือในทางที่ไม่ถูกต้องสมควร ภายในวงการบริหารต่าง ๆ ของรัฐเอง ซึ่งอาจจะก้าวไปถึงการ เสนอสนของผลประโยชน์กันเป็นการส่วนตัว อันเป็นเรื่องของการ คอร์รัปชั่นประเภทหนึ่ง

ความสำคัญของภาษีอากร โดยเฉพาะภาษีฝ่ายศุลกากร ซึ่งมีต่อประเทศทุกวันนี้ รวมทั้งผลร้ายของการหลีกเลี่ยงภาษี ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากเสียหายหลายประการต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นเรื่องที่จะต้องจะได้มีการนำมาศึกษาโดยละเอียดทุกแง่มุม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับจุดเริ่มต้นที่ได้มีการหลีกเลี่ยง อันเป็นเรื่องของสาเหตุหรือข้อจูงใจ รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้หลีกเลี่ยงนำมาใช้ ตลอดจนบทบาทของฝ่ายบริหาร ของรัฐ การหยีบยกเอาคดีหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรสินค้านำเข้า อันเป็นคดีโค้งงอและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก มาเป็นตัวอย่างของการวิเคราะห์ครั้งนี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าจะมีคุณค่าพอสมควร ทั้งนี้ ในการศึกษาวิเคราะห์ให้มีจุดประสงค์จำกัดอยู่เฉพาะขอบเขตของเรื่องนี้เรื่องเดียวเท่านั้น หากมุ่งหมายที่จะให้มีผลสะท้อนไปถึงเหตุการณ์ในทำนองเดียวกันโดยทั่วไป ทั้งที่เคยเกิดขึ้นแล้ว และกำลังจะเกิดขึ้นในกาลต่อไป จากเรื่องราวที่มีอยู่ในคดีนี้ จะเห็นว่าปัญหาที่น่าจะเป็นจุดสนใจมีอยู่หลายกรณี ซึ่งบางเรื่องเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ข้อสรุปและประเมินผลต่าง ๆ ที่ผู้เขียนจะนำมากล่าวเป็นลำดับในตอนต่อไป จะถือว่าเป็นข้อเสนอแนะเพียงบางประการ เพื่อการนี้ก็ได้ หรืออย่างน้อยจะถือว่าเป็นความคิดเห็นเด็ก ๆ น้อย ๆ ของนักศึกษานักหนึ่ง ที่พอจะมีผลให้ช่วยนำไปขบคิดกันต่อไปก็ยังดี

ปัญหา เรื่องสาเหตุของการหลีกเลี่ยงภาษี

ในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีทุกชนิดทุกประเภท ย่อมมีสาเหตุจูงใจคล้ายคลึงกัน ถึงจะบิดแปลกกันบ้าง ก็เป็นเรื่องปกติย่อย ซึ่งถือเป็นลักษณะเฉพาะเจาะจงของชนิดประเภทภาษีนั้น ๆ เอง จากคดีศุลกากรที่เราได้ศึกษาไปแล้ว จะเห็นว่าสาเหตุที่น่ามาซึ่งการกระทำผิดครั้งนี้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การกระทำผิดในแนวเดียวกันโดยทั่ว ๆ ไป มีอยู่หลายประการด้วยกัน คือ สาเหตุอันเกิดจากการแข่งขันภายในประเทศ และอิทธิพลจากต่างประเทศ สาเหตุในเรื่องอัตราภาษีสูง สาเหตุเรื่องความสะดวกที่จะหลีกเลี่ยง ตลอดจนสาเหตุที่เกิดจากความยุ่งยากทางพิธีการและอื่น ๆ

เรื่องการแข่งขันระหว่างพ่อค้าในประเทศ และอิทธิพลจากต่างประเทศ ทำให้เกิดการ
 หลีกเลียงภาษีนั้น นับว่ามีส่วนสำคัญที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศอย่างมาก ส่ว
 หนึ่งควรแข่งขันภายในประเทศ โดยพ่อค้าต่างฝ่ายถือเอาการหลีกเลียงภาษีอากร เพื่อการได้เปรียบ
 เสียเปรียบนั้น ไม่เป็นวิธีการที่ถูกต้องอย่างยิ่ง ถึงแม้จะทำให้เกิดความไม่ธรรมชั่งน้ำหนักในกลุ่ม
 ของพ่อค้าที่ขายสินค้าประเภทเดียวกัน แต่โดยส่วนรวมยังความเสียหายได้เกิดขึ้นได้หลายประการ
 ทั้งพ่อค้าผู้หลีกเลียงเองก็ยังคงต้องเสี่ยงต่อการถูกจับกุมลงโทษในวันหนึ่งข้างหน้า การแก้ไขจึง
 ควรอยู่ที่การแสวงหาพ่อค้าเหล่านี้ให้สำนึกในความรับผิดชอบในตัวเองและประเทศชาติเพิ่มขึ้น ให้
 พวกเขาได้รับรู้โดยศักดิ์จนถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการหลีกเลียงภาษี การประกาศโฆษณาชัก
 จูงใจทาง ๆ ในเรื่องนี้ นับว่ายังขาดอยู่มาก องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในระบบ
 กฎหมายและพิธีการก็ยังไม่เพียงพอ เช่น การโฆษณาในเรื่องเกี่ยวกับคำวินิจฉัย หรือคำอธิบายเรื่อง
 พิทักษ์อัตราศุลกากร นอกจากนี้การแสวงหาความร่วมมือจากพ่อค้าหรือบุคคลภายนอก ก็เป็นสิ่งควร
 กระทำให้กว้างขวางกว่านี้ โดยเฉพาะภาษีศุลกากรนี้ได้มีการตั้งเงินสนับสนุนและรางวัลถึงร้อยละ ๕๕
 จากเงินค่าขายของกลาง หรือเงินค่าปรับ ให้แก่ผู้ร่วมมือต่อต้านการ โดยชี้แจงทางหรือแจ้งความนำ
 จับด้วย^๒ เรื่องนี้ประกาศนโดยทั่วไป หรือแม้แต่พ่อค้าจำนวนมาก ก็ยังไม่ค่อยรู้กัน จึงทำให้ได้รับความ
 ความร่วมมือน้อยกว่าที่ควร

สำหรับเรื่องพิธีการในต่างประเทศบางแห่ง ให้ความร่วมมือ หรือเสนอวิธีการหลีกเลียง
 กับห้างร้านในประเทศไทย ก็มีเป็นปัญหานานหนักใจ อันก่อให้เกิดการกระทำผิดติดต่อกันไปอย่างแพร่
 หลาย แต่ถาพิจารณาแล้ว ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ทางการสามารถจะสืบทราบได้ นอกจากการขอความ
 ร่วมมือโดยผ่านพิธีการทุกแล้ว อาจจะทำได้โดยการส่งเจ้าหน้าที่ไปประจำอยู่ในประเทศที่มีการส่ง
 สินค้าเข้ามาเป็นจำนวนมาก เพื่อคอยสืบสวนสลับครึบฟัง ในเรื่องราคาสินค้าจากโรงงานผลิต
 หรือในเรื่องการลักลอบนำสินค้าเข้าออกต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเช่นนี้ในต่างประเทศก็มีใช้ เช่น ใน
 สหรัฐอเมริกามีเจ้าหน้าที่สืบสวนประจำอยู่ในหลายประเทศ^๓ สำหรับประเทศไทย เจ้าหน้าที่ตั้ง

^๒กรมศุลกากร (กฎหมายศุลกากร), *op. cit.*, มาตรา ๑๐๒ ตรี.

^๓หลวงอรณดิกรวิไล และหลวงบริกษบริหาร, รายงานการบริหารทั่วไป และวิธีการ
 จัดเก็บภาษีอากร ในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น (พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมมหาดไทย,
 ๒๕๐๕), หน้า ๕๒.

กล่าวก็มีอยู่เช่นกัน แม้มีประจำอยู่เฉพาะในประเทศญี่ปุ่น อองกง และสิงคโปร์^๕ แต่ในทางปฏิบัติ
 ยังนับว่าไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะส่วนมากจะดำเนินการไปคนที่มีกรรมศุภการสิ่งไปเป็นเฉพาะเรื่อง
 เท่านั้น การหลีกเลี่ยงภาษีโดยการท้าวราคาเท็จตั้งแต่จากโรงงานในต่างประเทศจึงยังคงมีอยู่มาก
 นอกจากนี้ในประเทศอื่น ๆ ที่เคยมีประวัติในการให้ความร่วมมือหลีกเลี่ยงภาษีกับพ่อค้าในประเทศ
 ไทย ก็ยังไม่มีเจ้าหน้าที่เชื่อว่าประจำอยู่แต่อย่างใด เรื่องอิทธิพลจากต่างประเทศมีส่วนช่วยให้
 เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีนี้ เกี่ยวกับสินค้าต่างประเทศที่นำเข้ามาประเทศไทยเข้าสำหรับประเทศลาวก็กำลัง
 เป็นปัญหาอยู่ เพราะความทางพิจารณาประกอบข้อเท็จจริง ปรากฏอยู่เสมอว่า ได้มีการลักลอบสินค้า
 ยานแค้นตั้งกล่าวกลับคืนเจ้าอุตสาหกรรมในประเทศไทยเสมอ โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างพ่อค้า
 ไทยกับพ่อค้าในประเทศลาว และอาศัยการเกื้อกูลจากภูมิประเทศอันยาวเหยียดของริมฝั่งไทยที่
 อ่างวางเปล่าเปลี่ยวกับ "กองทัพมด" ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาเรื่องนี้ นอกจากจะเพิ่มการ
 ตรวจตราป้องกันและปราบปรามแล้ว ก็น่าจะมีการพิจารณาเงื่อนไขข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีอยู่
 แล้วให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องเกี่ยวกับความจำเป็นและสมควรในการส่งสินค้าประเภท
 เครื่องอุปโภคยานประเทศไทยเข้าไป ซึ่งอาจจะต้องมีการร่วมสำรวจกำหนดเป็นโควตาขีดชั้น
 ปริมาณเอาไว้ให้เป็นการเหมาะสมด้วย

เรื่องพิกัตอัตราศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าของเรานั้น ถ้าพิจารณาแล้ว จะเห็นว่า
 โดยทั่วไปค่อนข้างสูงจริง ถึงแม้จะมีสินค้าบางชนิดที่เก็บอากรในอัตราตัวหรือไม่เก็บเลย ก็เป็น
 เรื่องของนโยบายบางอย่างมากกว่า เช่น นโยบายส่งเสริมการเกษตรและการประมง นโยบาย
 ส่งเสริมการศึกษา นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมและพัฒนาเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป แต่สินค้าส่วนใหญ่
 เกือบจะทั้งหมดไม่มีการยกเว้นหรือผ่อนผันให้ ซึ่งบางอย่างก็เป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ เป็น
 ที่นิยมของประชาชน ทำให้มีการนำเข้ามาด้วยวิธีหลีกเลี่ยงไม่เสียภาษีหรือเสียน้อยกว่าความจริงกับ
 มาก นอกจากนี้การตั้งกำแพงภาษีสำหรับสินค้าบางชนิดก็มีปัญหา เช่น ยานบางอย่างเก็บอากร ๔๐%
 ทำให้มีการหลีกเลี่ยง รวมทั้งการผลิตยาปลอมออกจำหน่ายเพื่อหวังกำไร หรืออย่างเครื่องเล่น

^๕ สัมภาษณ์ ม.ม. ศิเรกฤทธิ สนิทวงศ์, หัวหน้ากองสารวัตร, กรมศุลกากร, เมื่อ
 วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๑๔.

^๕ จาเนียร เหมวีระ, "สินค้านำเข้าจากลาว", (เอกสารสำนักงาน ก.ศ.ภ. ฉบับ
 ที่ ๘), op. cit., หน้า ๑๔๖ - ๑๔๖.

ของเต็กซึ่งบางทีก็ดูเป็นประโยชน์แก่เต็กมาก การเก็บอากรที่สูงถึง ๕๐ % เช่นกัน ทำให้พ่อค้าที่
 นำเข้าพยายามหาวิธีหลีกเลี่ยงภาษีอยู่เสมอ ในเรื่องสินค้าที่ไม่อนุญาตให้นำเข้า หรือควบคุมการนำ
 เข้าก็เช่นกัน ตัวอย่าง เช่น พวกของกันยาร่างอย่างจากบางประเทศ หรือพวกผลไม้สด โดยเฉพาะ
 แอปเปิ้ลในเมืองเรายังมีขายกันไม่ขาด เมื่อมีการสอบสวนกันขึ้น พ่อค้าก็อ้างว่าเป็นสินค้าหนีภาษีที่
 ทนไปรับซื้อจากการขายทอดตลาดของกรมศุลกากร พร้อมทั้งมีใบเสร็จรับเงินของทางการมาแสดง
 ด้วย แต่บางครั้งไม่รับรองเพียงใบเดียวก็โตเป็นซออย่างกันอยู่ตลอดปีไม่รู้จักหมด ซึ่งเป็นเรื่องยาก
 ที่จะพิสูจน์ เพราะไม่รับที่กรมศุลกากรออกให้ไม่มีกำหนดเวลาเอาไว้ นอกจากพวกผลไม้สดที่อาจ
 จะพิสูจน์ได้ในเรื่องระยะเวลา แต่การจะจับกุมสอบสวนกันอยู่เสมอเป็นเรื่องน่ารำคาญ เสีย
 เวลาและแรงงานเกินความจำเป็น ส่วนมากก็ลงโทษกันไม่ไฉนมาก เมื่อมีโอกาสทำอีก

ปัญหาเรื่องอัตราอากรสูง หรือการตั้งข้อจำกัดบางอย่างของทางการ อันเป็นสาเหตุหนึ่ง
 ของการหลีกเลี่ยงภาษี สำหรับการแก้ไข ผู้เขียนไม่หาญพอที่จะเสนอให้มีการลดอัตราอากรให้ต่ำ
 ลงเสียทีเดียว เพราะเป็นเรื่องใหญ่ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการคลังของประเทศเป็นอย่างมาก
 แต่ถ้าวรจะไ้มีการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ประกอบกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง
 ในทางปฏิบัติสินค้านั้นมีความจำเป็นและมีกฎหมายคุ้มครอง แต่มีการหลีกเลี่ยงค่าอากรกันมาก ก็ควรไ้มี
 การพิจารณาปรับปรุงอัตราอากรให้เหมาะสม เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนไ้มีโอกาสใช้สินค้า
 นั้น ๆ มากขึ้น การวางอัตราอากรให้พอเหมาะอย่างชนิดค่อยเป็นค่อยไป ประกอบกับการหาวิธีออก
 ของไหวของการหลีกเลี่ยงภาษีให้รัดกุมยิ่งขึ้น ย่อมจะได้จำนวนภาษีเต็มเม็ดเต็มหน่วยกว่าการ เก็บ
 อากรในอัตราสูง แต่มีผู้คอยจ้องหาโอกาสจะหลีกเลี่ยงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้การตั้งกำแพง
 อัตราภาษีเพื่อช่วยอุตสาหกรรมภายในประเทศควรจะพิจารณาในเรื่องระยะเวลาให้มากกว่านี้ มิใช่
 ว่าพอตั้งขึ้นแล้วประชาชนก็จะคงเพิ่มรายจ่ายซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศกันอยู่ตลอดไป และพ่อค้าก็
 คอยหาโอกาสหลีกเลี่ยงในขณะเดียวกัน ส่วนสินค้าบางอย่างที่ห้ามนำเข้า เช่น ผลไม้และของ
 รับประทานกึ่งกวางแล้ว เมื่อยังไม่มีมาตรการใดที่จะยุติการลักลอบนำเข้ามาได้โดยเด็ดขาด ก็ควร
 จะหันมาอนุญาตให้นำเข้าได้เสียเสียจะดีกว่า โดยในชั้นแรกอาจวางอัตราอากรให้สูงเหมือนดังเป็น
 การตั้งกำแพงภาษี ด้วยวิธีนี้จะทำให้รัฐได้ภาษีเพิ่มขึ้นอีกมาก ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็จะหา
 บริโภคโดยสะดวกแล้วแต่ความต้องการในราคาต่ำลง นับว่าเป็นการดีกว่าที่จะปล่อยให้พ่อค้าทุจริต
 กอบโกยผลกำไรจากประชาชนแต่ฝ่ายเดียว โดยรัฐไม่ทำอะไรเลย ในการนำปัญหาเหล่านี้ขึ้นมา
 พิจารณาเพื่อการแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ย่อมไม่อาจจะดำเนินการไป

ได้โดยเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกรมอุตสาหกรรมฝ่ายเดียว แต่จำเป็นต้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์หลายฝ่าย ซึ่งเป็นที่น่าคิดว่า ขณะนี้เราไม่มีคณะกรรมการที่ศึกษารายละเอียดของอุตสาหกรรม โดยเฉพาะแล้ว ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่รับส่งจากหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานประมง สำนักเศรษฐกิจและการคลัง สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กรมอุตสาหกรรม และสำนักงาน ก.ต.บ.^๒ จึงเป็นที่หวังว่า ในอนาคตอันใกล้ เมื่อคณะกรรมการดังกล่าวได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่แล้ว ปัญหาเรื่องการหลีกเลี่ยงศุลกากร เพราะความไม่เหมาะสมบางประการ ในการกำหนดอัตรา หรือกำหนดการควบคุมต่างๆ อาจจะได้รับการแก้ไขได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับสาเหตุของการหลีกเลี่ยงสินค้าเกิดขึ้น เพราะสามารถกระทำได้โดยสะดวกนั้น น่าจะถือเป็นเรื่องขอบเขต หรือช่องโหว่ ของฝ่ายบริการจัดเก็บเอง เกี่ยวกับถาวรวิธีจัดเก็บ หรือความรู้ทันต่อเหตุการณ์ของเจ้าหน้าที่ การกำหนดเก็บอากรขาเข้าตามราคานั้น ตามปกติเป็นวิธีการที่ดี ให้ความเป็นธรรมในการจัดเก็บ^๓ แต่ก็มีข้อเสียเอาเป็นความสะดวกในการหลีกเลี่ยงโดยแสดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งบางครั้งเป็นเรื่องยุ่งยากแก่เจ้าหน้าที่ โขกันจะตรวจสอบใหญ่โดยทั่วถึง ดังนั้น สำหรับสินค้าที่เก็บอากรตามราคาคงแล้ว หากชนิดใดที่มีการหลีกเลี่ยงภาษีโดยวิธีนี้กันมาก ก็อาจจะพิจารณาเปลี่ยนแปลงเก็บอากรตามสภาพเป็นราย ๆ ไป ถึงแม้การเก็บอากรตามสภาพนี้ หมายความว่าวิธีขึ้นของชนิดที่ราคาสูงปะปนเข้ามาด้วยสินค้าราคาต่ำ แต่ก็เป็นเรื่องที่สามารถตรวจสอบได้ไม่ยากเท่าที่นี้ในเรื่องราคา

ในส่วนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศุลกากรนั้น เรื่องความรู้ความชำนาญก็น่าจะควรนำมาพิจารณาดังข้างตามสมควร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายพิจารณาการจัดเก็บอากร และฝ่ายสืบสวนปราบปรามควรจะได้รับการอบรมกันบ้างเป็นครั้งคราว เท่าที่เป็นอยู่ ทางกรมศุลกากรจะมีการเปิดอบรมเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะตอนเริ่มแรกที่เข้ามาทำงาน (Orientation Training) เท่านั้น การอบรมเพื่อให้รู้ถึงวิธีการใหม่ ๆ ในระหว่างการปฏิบัติงาน (In-service Training) ยัง

^๒ บุญ สายัณห์ทวีกลิต, op. cit., หน้า ๑๕๗.

^๓ บุญชนะ อิศรากร, op. cit., หน้า ๘๖.

ไม่มี ทางการเมืองเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีอากรก็เช่นกัน ยังไม่เคยได้มีการเปิดอบรมในเรื่องดังกล่าวเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด สำนักงาน ก.ต.ภ. เคยมีการฝึกอบรมบ้าง แต่ที่ดำเนินการอย่างเป็นทางการมีเพียงสองหรือสามครั้งเท่านั้น เช่น ในครั้งที่ ๒ ได้เปิดอบรมตั้งแต่ ๑ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสาระสำคัญต่าง ๆ ในถาวรกรรมนั้นว่าเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ แต่หลังจากนั้นก็ดูเหมือนจะไม่มีการจัดอบรมดังกล่าวขึ้นอีก ซึ่งในเวลาต่อไปหากจะมีการพิจารณาให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษี ร่วมกันจัดส่งเจ้าหน้าที่มารับการฝึกอบรมเป็นครั้งคราว ณ ที่แห่งเดียวกัน คือ สำนักงาน ก.ต.ภ. ก็คงจะเป็นผลดีอยู่มาก ทั้งเป็นการประหยัดและเพิ่มความสามัคคีในระหว่งผู้ปฏิบัติงานอันเกี่ยวข้องกับคดีด้วย และทางสำนักงาน ก.ต.ภ. ก็ทำหน้าที่เป็นแหล่งกลางของการบริหารงานด้านภาษีอากรอยู่แล้ว อนึ่ง ในการอบรมนี้นอกจากจะมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความรู้ทางเทคนิควิชาการใหม่ ๆ แล้ว ควรจะถือโอกาสปลุกฝังให้เจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายได้รู้ซึ่งถึงเรื่องความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ รวมถึงความซื่อสัตย์สุจริตที่ควรจะมีพร้อมกันไปด้วย

เมื่อพูดถึงเรื่องความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ก็ควรจะพูดถึงอัตราค่าจ้างกันบ้าง ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ปราบปรามของกรมศุลกากรขณะนี้ นับว่ายังมีอยู่ไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เช่น การตรวจเรือสินค้าที่มาจากต่างประเทศหรือความยากง่ายนอกสิ้นคอน จำนวนเรือขณะนี้ มีเรือออกมากเป็นประจำ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย เกิดขัดแย้งทางการเมือง เรือสินค้าของทั้งสองประเทศจึงทางเลี่ยงที่จะไม่เข้าจอดในท่าเรือของแต่ละประเทศ แต่กลับมากักขนถ่ายในเขตน่านน้ำไทย ทำให้เจ้าหน้าที่คงมีภาระในการตรวจเรือเพิ่มขึ้น บางครั้งเรือ ๑ ลำ มีเจ้าหน้าที่ศุลกากรขึ้นไปประจำเพียง ๑ นายเท่านั้น โดยต้องเฝ้าอยู่ถึง ๓๒ ชั่วโมง เมื่อเป็นดังนี้ การหลีกเลี่ยงอากรโดยวิธีดังกล่าวจึงอาจจะมีได้ง่าย เพราะหากค่าจ้างเจ้าหน้าที่ตรวจตราได้ทั่วถึง^{๑๖} นอกจากความยากพร่องที่ยังมีอยู่ทางด้านอัตราค่าจ้างแล้ว ความสะดวกในการหลีกเลี่ยงภาษี เพราะสถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย จะเห็น

^{๑๖} สัมภาษณ์ ม.ล.ศิริเรกฤทธิ สนิทวงศ์, op. cit.

^{๑๗} จากเอกสารฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕, ๑ - ๑๗

สิงหาคม ๒๕๖๕ ของสำนักงาน ก.ต.ภ. สำนักนายกรัฐมนตรีย.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ม.ล.ศิริเรกฤทธิ สนิทวงศ์, op. cit.

ได้ว่า อาณาเขตชายแดนไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากที่ประกอบด้วย ป่า เขา แม่น้ำ พื้นที่ยากแก่การ
 ตรวจสอบควบคุม ค่านศุลกากรต่าง ๆ ที่กรมศุลกากรจัดตั้งขึ้น ก็ไม่สามารถจะควบคุมได้โดยตลอด
 เพราะมีอยู่จำกัด ถึงแม้ในภายหลังสำนักงาน ก.ต.ภ. จะได้ออกคำสั่งหน่วยปราบปรามขึ้นในบาง
 จังหวัดเพื่อเป็นการแย่งเบาะภาระ แต่ก็ยังนับว่าไม่พลเพียงพอ สำหรับเรื่องนี้เครื่องมือเครื่องใช้ที่
 ทันสมัยจึงจะเป็นสิ่งช่วยไ้มาก เช่น รถที่สามารถวิ่งผสมกับถนนในท้องที่ป่าเขาได้ เรือเร็ว
 เฮลิคอปเตอร์ รวมทั้งเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เหล่านี้ ถึงแม้จะมีอยู่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ
 โดยเฉพาะ เฮลิคอปเตอร์ ขณะนี้เพิ่งจะมีนโยบายสั่งเข้ามาเป็นลำแรก**

สาเหตุเรื่องความยุ่งยากทางพิธีการ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการยื่นเอกสาร เพื่อผ่าน
 การตรวจสอบต่าง ๆ ทั้งที่กรมศุลกากร และที่ท่าเรือกรุงเทพ ฯ ความยุ่งยากเหล่านี้มีอยู่จำนวน
 โตะและบุคคลที่ใบขนสินค้าจะต้องผ่านไป เพื่อรับการตรวจสอบ และลงนามกำกับ ถึงแม้กรม-
 ศุลกากรจะได้ปรับปรุงแก้ไขพิธีการ เหล่านี้อยู่เสมอมา โดยในปัจจุบันมีการกำหนดให้การผ่านใบ
 ขนสินค้า เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่จะจัดการผ่านจากโตะหนึ่งไปยังอีกโตะหนึ่ง แทนการติดตาม
 ยื่นโดยพนักงานออกของ (Shipping) ของห้างร้านต่าง ๆ แต่ความล่าช้าก็ยังคงมีอยู่
 เท่ากับเป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น เพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้
 ออกของและพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบขึ้นเท่านั้น พิธีการยังคงมีมากอยู่เช่นเดิม เพราะในการ
 จัดทำใบขนสินค้าเพื่อเสียค่าธรรมเนียมฯ จนถึงการนำไปนำสินค้าออกจากโกดังท่าเรือได้ จะต้องผ่าน
 การตรวจสอบความถูกต้องของของเอกสาร และรายการที่ปรากฏอยู่ในเอกสารแต่ละอันจากหน่วย
 ตรวจสอบถึง ๕ หน่วยด้วยกัน คือ หน่วยตรวจสอบพิธีการ หน่วยตรวจสอบการคำนวณ หน่วยตรวจ
 สอบพิธีศุลกากร หน่วยตรวจสอบราคาและสิ่งการตรวจ จนกระทั่งหน่วยตรวจสอบสินค้าท่าเรือ
 การตรวจสอบในแต่ละหน่วยก็ต้องผ่านการลงนามและตราประทับต่าง ๆ หลายครั้ง ซึ่งในการ
 ผ่านไปยังโตะหนึ่ง ๆ เพื่อตรวจสอบ ก็จำต้องอาศัยความเอื้อเฟื้อจากการประนีประนอมปฏิบัติของ
 เจ้าหน้าที่แต่ละคนเป็นสำคัญ บางครั้งเมื่อเอกสารมีข้อบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ต้องแก้ไข
 กันใหม่ โดยเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ประกาศเรียกพนักงานออกของมาชี้แจงบางครั้งก็ไม่รู้กัน เพราะ
 พนักงานออกของมิได้ติดตามใบขนสินค้าของตนโดยใกล้ชิด

ความยุ่งยากเหล่านี้ สำหรับพนักงานออกของอาชีพซึ่งเคยชินต่อระเบียบการต่าง ๆ
 แล้วยังพอท้าวเนา แต่ถ้าเป็นบุคคลนอกวงการแล้ว จะไม่เข้าใจเอาเลยว่า จะต้องปฏิบัติสถาน

**Idei.

โค ทั้งพิธีการพิธีกรรมศุลกากร และที่ทำงานถ่ายสินค้า ซึ่งความจริงทางการควรจะต้องจัดหน่วยงานลือค้มค อธิบาย
พิธีการที่ผู้ออกของจะต้องทำโดยละเอียด นับตั้งแต่การจดทะเบียนเอกสาร การผ่านพิธีการต่าง ๆ ตลอดจน
จนการรับของที่ทำเรือ และควรจะมีแผนผังแสดงที่ตั้งแผนกการต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านเอกสารหรือสินค้าไว้
ด้วย ทั้งนี้ เพื่อแจกหรือจำหน่ายให้กับผู้ไม่เคยได้รู้เรื่อง หรือยังไม่เคยได้ปฏิบัติพิธีการ ดังกล่าว

ขอยุ่ยกยากและไม่เข้าใจต่าง ๆ เหล่านี้เอง หากมีอยู่มากก็อาจจะเกิดสาเหตุที่ก่อให้เกิด
ปฏิบัติการทางลัด หรือไม่ยอมผ่านพิธีการกัน ซึ่งก็เท่ากับเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีนั่นเอง เพราะฉะนั้น ใน
การพิจารณาถึงสาเหตุต่าง ๆ จึงไม่ควรจะมองข้ามความเรื่องนี้เสีย

ในเรื่องความล้าช้าของพิธีการดังกล่าวมานี้ บางอย่างก็เป็นเรื่องการตรวจสอบที่มีลักษณะซ้ำ
กัน เช่น การตรวจสอบใบขนสินค้าขาเข้า กับใบตราส่งสินค้าแทนมีผู้รับสินค้าสำหรับเรือที่หน่วยตรวจสอบ
พิธีการ ณ กรมศุลกากร และตรวจสอบกับบัญชีสินค้าสำหรับเรือที่หน่วยตรวจสอบ
เรื่องจำนวนผู้ตรวจสอบก็เช่นกัน บางเรื่องอาจจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนเดียวกันทำไป เช่น การตรวจ
สอบที่กักตัวอากาศ ตรวจสอบราคาสินค้า และตรวจสอบรับรองราคาของ หรือในเรื่องระเบียบการบาง
อย่าง เช่น การเปิดตรวจสินค้าที่ทำเรือ บางครั้งก็นำตัวอย่างกลับเข้ามาที่ราคาพิธีกรรมศุลกากรอีกครึ่ง
หนึ่ง เป็นเรื่องที่มีการล่าช้าและเสียเวลาอย่างมาก ทั้งยังจะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ศุลกากรจำนวนมากด้วย ซึ่ง
นับเป็นวิธีการที่เก่าแก่เต็มที่ ควรยกเลิกได้แล้ว หากจะจัดเจ้าหน้าที่ที่ราคาประจำท่าเรือเสียเลย ก็น่า
จะเป็นการให้ความสะดวกขึ้น

ปัญหาเรื่องถลวิธีต่าง ๆ ของผู้หลีกเลี่ยงภาษี

ปัญหาถลวิธีมีใ้ระอยู่ที่พิธีการที่ผู้หลีกเลี่ยงจะจงนำมาใช้ปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงภาษีครั้งหนึ่ง ๆ
แต่อย่างเดียวกัน เพราะวิธีการดังกล่าวโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามก็รู้กันอยู่แล้ว
แต่เนการพิจารณา ควรจะได้ความสนใจในเรื่องถลวิธีหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เป็นผลเกี่ยวเนื่องถึงการ
หลีกเลี่ยงภาษี หรือการประพฤติปฏิบัติใด ๆ ของผู้หลีกเลี่ยง ทั้งขณะที่มีการหลีกเลี่ยง หรือทั้งก่อนและ
หลังจากที่มีการหลีกเลี่ยงแล้ว เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารจะต้องศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความ
เข้าใจโดยองแท้ในผลเสียหลายอันที่จะมีขึ้น และช่วยกันหาทางป้องกันขบรม ๆ กันไปกับการปราบปราม
การที่พ่อค้าผู้ทุจริตบางรายชอบที่จะแสวงหาความสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่งาน หรือผู้มีอำนาจหน้าที่บางคนที่
บางครั้งเป็นไปในรูปการอันมีผลเกี่ยวโยงให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงานอันไม่ชอบไม่ควรได้ ดัง

เว้น ในกรณีการหลีกเลี่ยงภาษีบางครั้งเมื่อมีการจับกุมสินค้าหนีภาษีได้ ก็อาจไม่ปรากฏตัวของผู้ต้องหา หรือมีตัวผู้ต้องหาแต่การดำเนินคดีไม่สามารถเอาความผิดได้ เหล่านี้อาจจะมามีที่มาจากกลวิธีอันชาญฉลาดของผู้หลีกเลี่ยงภาษีเองก็ได้ นอกจากนี้ความร่วมมือร่วมใจในการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันของผู้หลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งมักเป็นบุคคลต่างก้าวเสียบส่วนมาก ก็เป็นเรื่องน่าคิดว่า วันหนึ่งอาจจะขยายตัวเกี่ยวพันถึงเรื่องความปลอดภัยของประเทศชาติ ทั้งทางเศรษฐกิจและทางการเมืองก็ได้ หากบุคคลเหล่านี้จะมีการดำเนินการใดในลักษณะของแนวร่วมที่ก่อให้เกิดผลเสียหายขึ้นกับส่วนรวม เพราะใน เรื่องความชื้อตรงต่อประเทศระหว่างที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอน กับประเทศที่ไปสำหรับพักพิงอาศัย ก็ยังเป็นที่ยังสงสัย ดังนั้น การที่นักบริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะคอยให้ความสนใจเรียนรู้ให้ลึกซึ้งถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องเหล่านี้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับกลอุบายต่าง ๆ ของผู้มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ และผลเสียหายอันจะพึงบังเกิดขึ้น นับตั้งแต่สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ จนถึงเรื่องใหญ่ย่อมจะเป็นสิ่งช่วยควบคุมประโยชน์แก่ชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

อนึ่ง เมื่อกล่าวถึงกลวิธีต่าง ๆ ของผู้หลีกเลี่ยงภาษีอากรแล้ว ก็น่าจะพิจารณาถึงองค์ประกอบบางอย่างของฝ่ายนี้บ้าง ที่สำคัญก็คือ เรื่องพนักงานออกของหรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ชิปปิ้ง เพราะบางครั้งพนักงานออกของนี้แหละที่ทำหน้าที่เป็นจักรกลอันสำคัญในการหนีกเลี่ยงภาษีศุลกากร โดยเฉพาะโดยวิธีการสำแดงเท็จ พนักงานออกของที่มีประจำอยู่ที่กรมศุลกากร ในทุกวันนี้มีนับร้อยคน ในจำนวนนี้มีทั้งพนักงานออกของชั่วคราวงานมานานนับสิบ ๆ ปี กับผู้ที่เริ่มฝึกหัดใหม่ มีทั้งผู้มีความรู้ทั่วไปสูง และผู้ที่เคยจะไม่มีความรู้อะไรเลย มีทั้งที่อาจจะเรียกได้ว่า สุภาพบุรุษ จนถึงคนไม่มีหัวบนปลายศัน ดังนั้น ความยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดจากการกระทำของบุคคลเหล่านี้จึงมีอยู่มาก และเมื่อมีขึ้นแล้ว ก็มักหาตัวผู้ก่อความยุ่งยากหรือกระทำผิดความผิดไม่ได้ ถึงแม้จะได้มีพนักงานออกของที่รู้สึกห่วงใยในฐานะของพวกตน รวมกลุ่มกันตั้งสมาคมขึ้นมาแล้วก็ตาม แต่ก็มุ่งในเรื่องสวัสดิการต่าง ๆ ของพวกตนมากกว่า ในทางปฏิบัติ การควบคุมความประพฤติหรือความรับผิดชอบอย่างจริงจังจึงดูค่องยังไม่มี ทางกรมศุลกากร เองก็มีนโยบายที่จะออกกฎหมายควบคุมป้องกันการกระทำผิดอันเกิดจากพนักงานออกของ และคุ้มครองผู้สุจริตเป็นเวลานานแล้ว เช่น การควบคุมความประพฤติ การจำกัดอายุหรือความรู้ของพนักงานออกของ รวมทั้งมีการออกบัตรประจำตัว และอาจมีการเรียกเงินหรือหลักประกันอย่างหนึ่งอย่างใดด้วย*๒ แต่จนบัดนี้ก็ยังมีคดีดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จอย่างใด เรื่องนี้

*๒ Idem.

หากมีชั้นที่คงเป็นผลดีในทางป้องกันการทำผิดต่าง ๆ ที่จะมีขึ้น รวมทั้งการหลีกเลี่ยงภาษี
ศุลกากรที่ไม่น้อย จึงเห็นควรจะเร่งรัดดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จเสียตั้งแต่บัดนี้ คือว่าจะ
ปล่อยให้ตามยถากรรมต่อไปอีก

ปัญหาเรื่องการค้าเงินงานของฝ่ายบริหาร

การบริหารงานศุลกากรของเรานอกจากจะมีความยุ่งยากลำบากเกี่ยวกับพิธีการ
ตรวจสอบ เอกสาร และสินค้ากับการพิจารณาจัดเก็บอากร อันเป็นเรื่องของการนำสินค้าเข้าแล้ว
การค้าเงินงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามในบางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหา โดยเฉพาะ
ในกรณีที่มีหน่วยงานหรือบุคคลหลายฝ่ายรวมเกี่ยวของอยู่ด้วย ซึ่งปัญหาคงกล่าวมีทั้งในเรื่อง
ของการประสานงาน เรื่องข้อขัดแย้งทางกฎหมาย และเรื่องประเพณีนิยมบางอย่างที่ยังมีอยู่
ในวงการนี้กับบริหารงานชั้นสูง

สำหรับปัญหาการประสานงาน นับเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเฉพาะในการบริหาร
งานองค์การที่มีขอบเขตกว้างขวาง มีหน่วยงานเกี่ยวข้องมาก ยิ่งจำเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติ
งานที่มีลักษณะผสมผสานกันไป จึงจะเกิดผลดีได้ ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบเหมือนกับฟันเฟืองของจักร
กล หากส่วนประกอบต่าง ๆ มีได้เคลื่อนที่ไปในแนวเดียวกัน เครื่องจักรนั้นก็หยุดเดิน เช่น
เดียวกับระบบการบริหาร หากขาดการประสานงานอันถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ประสิทธิภาพของ
งานนั้นก็ลดลง* การค้าเงินงานป้องกันปราบปรามการหลีกเลี่ยงภาษีอากร เรามีหน่วย
งานใหญ่ ๆ อยู่หลายหน่วย ในทางปฏิบัติบางครั้งก็รวมกันได้ผลดี แต่ก็มีบางครั้งที่เกิด
อุปสรรคข้อขัดแย้งต่าง ๆ จากคติตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ จะเห็นว่าการขาดการประสานงาน
ที่ดียังมีอยู่เหมือนกัน เช่น การทำงานคนละครั้ง คนละแนว และความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันเอง
ความจริงเรื่องการประสานงานในการตรวจสอบภาษีอากรนี้ รัฐบาลก็ได้เห็นความสำคัญ
อยู่มาก โดยได้วางระเบียบไว้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ เรียกว่า ระเบียบการ
ประสานงานและให้ความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ กับสำนักงาน ก.ต.ภ.

*^๑ Leonard D. White, Introduction to the Study of Public Administration (New York: The Macmillan Company, 1955), p. 38.

พุทธศักราช ๒๕๑๔ ซึ่งนอกจากจะกำหนดให้กระทรวงทบวงกรม รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ และหน่วย
 งานต่าง ๆ ของรัฐให้ความร่วมมือกับสำนักงาน ก.ศ.ภ. ในเรื่องต่าง ๆ แล้ว ยังมีข้อหาว่ามีได้
 แกลงแย้งหรือปฏิบัติงานที่ซ้ำกันอีกด้วย แต่ในทางปฏิบัติซึ่งต้องอาศัยความรู้สึกนึกคิด และความประพฤติก
 ระหว่างบุคคลบางครั้งยังมีได้ผลดีเท่าที่ควร บางทีก็ไม่อาจทราบได้ว่า หน่วยงานใดกำลังทำงาน
 เรื่องใดในลักษณะเดียวกันอยู่ ดังนั้น การทำงานซ้ำหรือซ้อนจึงยังมีอยู่บ้าง เรื่องนี้มีใช่เป็นปัญหา
 เฉพาะงานด้านบุคลากรเท่านั้น ทางด้านสรรพากรก็มีอยู่เช่นกัน เช่น บางกรณีตำรวจได้สืบทราบ
 การหลีกเลี่ยงภาษีของห้างร้านบางแห่ง จึงได้ดำเนินการสืบสวนรายละเอียดต่าง ๆ และเจ้า
 ทรัพย์คนห้างร้านแห่งนั้น เพื่อนำหลักฐานเอกสารของการกระทำความผิด แต่ปรากฏว่าทางกรมสรรพากร
 ได้เรียกไปตรวจสอบก่อนหน้านั้นเสียแล้ว ทั้งนี้ เพราะไม่รู้จัก ปัญหาเหล่านี้ความจริงอาจจะแก้ไข
 ได้ด้วยการให้แต่ละหน่วยงานแจ้งผลการปฏิบัติของตนให้ต่างฝ่ายรู้เป็นรายเดือนว่า ในเดือนหนึ่ง
 ได้จับกุมหรือตรวจสอบผู้หลีกเลี่ยงภาษีรายใดบ้าง เพื่อตัดปัญหาเรื่องการทำงานซ้ำหรือซ้อนกัน อัน
 เป็นการเปลืองเวลาและแรงงานอย่างมาก ทั้งยังเป็นการทำลายจิตใจของประชาชนผู้ต้องถูกตรวจ
 สอบหรือตรวจคนบ่อย ๆ เกินความจำเป็น นอกจากนี้ในการขอความร่วมมือของแต่ละฝ่าย ก็ควรจะ
 เป็นไปด้วยความเต็มใจและสะดวกรวดเร็ว เช่น การขอหมายสถิติตัวเลข หรือผลการปฏิบัติงานซึ่ง
 กันและกัน ให้ต่างฝ่ายตั้งออกคีย์ที่ยังหลงเหลืออยู่เสีย อย่างก็ว่าการมีหน่วยงานชนิดเดียวกันหลาย
 ฝ่าย จะเป็นการแย่งงานกันทำไปเสียทุกครั้ง การที่นักวิจารณ์บางท่านเคยเสนอความเห็นว่
 หน่วยงานภาษีอากรของเรามีลักษณะซ้อนกัน สมควรจะยุบเลิกบ้าง โดยเฉพาะคือ สำนักงาน
 ก.ศ.ภ. ซึ่งเพิ่งตั้งมาทีหลัง ยังรู้สึกว่ามีไม่ความเห็นที่ถูกต้องนัก เพราะถึงแม้จะมีหน่วยงานหลาย
 หน่วยเช่นนี้ การหลีกเลี่ยงภาษีก็ยังมีอยู่มาก และสำนักงาน ก.ศ.ภ. เอง ก็ไปปฏิบัติงานดูลงไป
 ไปช่วยกันแล้วมากมายหลายประการ ทั้งในด้านขอเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากร
 การศึกษาคนควาและเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการเพิ่มเงินรายได้ให้แก่รัฐเป็นจำนวนมากด้วย
 ดังนั้น วิธีการเข้จะทำได้การบริหารงานภาษีอากรของเรา ซึ่งมีหน่วยงานหลายฝ่ายเช่นนี้ ได้

*ประเวศ วิริยารมณ์, สมบัติ ณ พัทลุง, ไพฑูรย์ วงศ์สำราญ, รายงานการศึกษา
คนควา เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ศ.ง.) และคณะกรรมการตรวจสอบ
การปฏิบัติเกี่ยวแกภาษีอากร (ก.ศ.ภ.) ในการพัฒนาเศรษฐกิจ (นิตยสารวิจลาการพัฒนเศรษฐกิจ
รุ่นที่ ๘, ๒๕๐๓), หน้า ๑๖๘ - ๑๗๐.

ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรอยู่ที่การปรับปรุงระบบการประสานงาน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลแต่ละฝ่ายจึงกล่าวมากกว่าอื่นใด

ในเรื่องปัญหาทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งยังมีอยู่บางประการ ควรเป็นเรื่องที่ควรพิจารณาโดยละเอียดสักหน่อย ก่อนอื่นจะเห็นว่ากฎหมายศาลการของเราที่ใช้กันอยู่นี้ ได้ถูกเขียนขึ้นเมื่อ ๕๑ ปีมาแล้ว ถึงแม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมบ้าง ก็เป็นเรื่องปลีกย่อย ภาษาที่ใช้ และหลักการบางอย่าง จึงออกจะล้าสมัยไปบ้าง ควรจะร่างใหม่ได้แล้ว ในการนี้สมควรนำเอาตัวหมบบางมาตรามาพิจารณาเพื่อหาทางออกของไหว้ที่มีอยู่ รวมทั้งแก้ไข โดยเพิ่มเติมหรือตัดทอนข้อความบางตอนให้เป็นการเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น มาตรา ๒๗ ซึ่งเป็นบทลงโทษอันครอบคลุมถึงการหลีกเลี่ยงอากรด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งด้วยการสำแดงเท็จด้วย แต่ในมาตรา ๔๔ ได้มีการกำหนดโทษเฉพาะการสำแดงเท็จไว้อีกอย่างหนึ่ง ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดความไขว้เขวในการตีความได้ จึงควรระบุให้ชัดเจนกว่านี้ โดยในมาตรา ๔๔ ควรแสดงให้เห็นข้อแตกต่างที่ว่า การสำแดงเท็จดังกล่าว ถ้าจะลงโทษตามมาตรานี้ จะต้องมิใช่ด้วยเจตนาหลีกเลี่ยงอากรด้วย ทั้งนี้เพื่อตัดโอกาสของการเลี่ยงกฎหมายจากบทลงโทษหนักของผู้กระทำผิด รวมทั้งการช่วยเหลือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวซึ่งเคยมีมาแล้วอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีอีกบางมาตราที่รู้สึกว่ามีข้อความที่ติดกันเองอยู่ เช่น ในมาตรา ๑๖ แห่ง พ.ร.บ.ศาลการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งระบุว่าการกระทำผิดที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ แห่ง พ.ร.บ.ศาลการ พ.ศ. ๒๔๖๔ ดังกล่าวแล้วนั้น^๕ ให้ถือเป็นความผิดโดยมีพักต้องคำนึงถึงผู้กระทำผิดมีเจตนา หรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ ก็คือออกจะขัดกับหลักที่ว่าควยสิทธิมนุษยชนอยู่ไม่น้อย เพราะการกระทำผิดใด ๆ ก็ตาม ย่อมมิได้ทั้งเจตนาและไม่เจตนา ซึ่งแม้แต่ในมาตรา ๒๗ เอง ก็ได้มีข้อความระบความผิดในการหลีกเลี่ยงว่า "โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" ซึ่งก็เป็นที่ยสงสัยว่าความตามมาตรา ๑๖ จะหักล้างขอรระบุดังกล่าวได้เสมอไปหรือไม่ เพราะในการพิจารณาคดีศาลการของหาธ มีอยู่บ่อย ๆ ที่ศาลถือเอาเจตนาเป็นสำคัญ^๖ รู้สึกว่ากฎหมายมาตรา ๑๖

^๕ดูรายละเอียดของมาตราเหล่านี้ได้ในบทที่ ๑ ของวิทยานิพนธ์นี้.

^๖ดู : เชาวน์ แสงประคัม, ประมวลกฎหมายอาญาศิลปศาสตร์ศาลการ เล่ม ๑ - ๒ (พระนคร : โรงพิมพ์บางศาลการพิมพ์, ๒๕๐๔ - ๒๕๐๕).

นี้ บางครั้งก็ออกจะเป็นหมิ่นไป จึงควรรหาทางพิจารณาแก้ไขข้อความที่ติดกันเองเสีย

พูดถึงเรื่องกฎหมาย ก็ควรจะพูดถึงเรื่องอำนาจของอธิบดีกรมศุลกากรบ้าง โดยเฉพาะเรื่องอำนาจการริบชาติความตามพิทักษ์ตราศุลกากรได้โดยลำพัง เกี่ยวกับเรื่องนี้มีรายงานว่าความเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะให้อำนาจแก่บุคคลคนเดียวมากเกินไป เพราะโอกาสที่พลพรรคอาจจะเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการพิจารณาโดยหลายคน และได้เสนอแนะว่า น่าจะมีการจัดตั้งศาลพิเศษพิจารณาเกี่ยวกับคดีภาษีอากร โดยเฉพาะ ดังเช่นในสหรัฐอเมริกา หรือว่าจะมีคณะกรรมการควบคุมการพิจารณาอุทธรณ์ทางฝ่ายศุลกากรขึ้นบ้าง^{๑๗} สำหรับเรื่องอำนาจอธิบดีตามนี้ อาจมองได้ทั้งในแง่ดีและแง่เสียในส่วนนี้ก็มีอยู่ เพราะเป็นการให้ความสะดวกเร็วในการวินิจฉัยโดยไม่ต้องผ่านคนเป็นจำนวนมากอย่างการตั้งคณะกรรมการ นอกจากนี้ การให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิด ตลอดจนการฟ้องร้องได้ บางครั้งก็มีประโยชน์ เพราะด้วยวิธีนี้ซึ่งอาจมีการต่อรองกันบ้าง ทำให้รัฐสามารถได้เงินสะดวกกว่าการที่จะดำเนินคดีในชั้นศาลเสียทุกครั้ง เพราะมีคดีอยู่เป็นอันมากที่ศาลยกฟ้อง ดังเช่นในปี ๒๕๐๔ กรมศุลกากรนำคดีลักลอบและสำแดงเท็จเฉพาะในส่วนกลางชั้นศาล ๒๓ ราย ศาลตัดสินลงโทษเพียง ๕ ราย และในปี ๒๕๐๕ มีคดีลักลอบนำขึ้นศาล ๑๔ ราย ศาลลงโทษเพียง ๒ ราย^{๑๘} ดังนี้ เป็นต้น สำหรับในส่วนเสียก็มีอยู่เช่นกัน ดังเหตุผลของทนายบางท่านที่โต้กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งได้เน้นในเรื่องความถูกต้องเป็นธรรม เช่น บางกรณีที่มีการวินิจฉัยโดย ฯ ในอำนาจของอธิบดี หากผู้เสียหายไม่พอใจหรือไม่เห็นชอบด้วย ก็จำต้องนำคดีขึ้นฟ้องต่อศาลยุติธรรมเช่นเดียวกับคดีทั่ว ๆ ไป เพราะไม่มีศาลพิเศษหรือคณะกรรมการพิจารณาโดยเฉพาะ ทำให้เสียเวลาเกินความจำเป็น ดังนั้นหากจะมีการ จัดตั้งศาลภาษีอากรหรือคณะกรรมการตามขอแนะนำดังกล่าวข้างต้น ก็อาจเป็นประโยชน์ทั้งในเรื่องความถูกต้องเป็นธรรมและความสะดวกที่ฝ่ายผู้เสียหายจะพึงได้รับ

ปัญหาข้อสุดท้ายที่จะนำมากล่าว ณ ที่นี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกรักใคร่หวงแหนประการอื่นมีส่วนที่สัมพันธ์กับการ ประพฤติปฏิบัติโดยทั่ว ๆ ไปในวงการบริหารประเทศของเรา อาจจะถือเป็นประเพณีนิยมอันมีมาเนิ่นนานก็ได้ ซึ่งบางอย่างก็มีใช้เป็นแบบฉบับที่ดีอะไรเลย เช่น ในเรื่องระบบการวิ่งเต้นติดต่อ เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่กระทำหรือลดเว้นการกระทำบางอย่าง เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ทั้งในทางตรงและทางอ้อม บางครั้ง ฝ่ายผู้ได้รับการติดต่อก็ให้ความเห็นดีเห็นชอบไปช่วย เรื่อง

^{๑๗} หลวงอรุณโกวิทวิฑูรย์ และหลวงนรกิจบริหาร, op. cit., หน้า ๑๑๖.
^{๑๘} จากแฟ้มสถิติ กองนิติการ, กรมศุลกากร.

ดังกล่าวนี้ มิใช่จะมีจำกัดเฉพาะในวงการบริหารภาษีอักษร เท่านั้น แต่มีอยู่คนทั้งจะอาศัยกัน อันถึงเป็นจุด
 ทางตรงหนึ่งเนืองการบริหารของเราหลายยุคหลายสมัย เมื่อมีขึ้นแล้วยอมเกิดข้อเสียหายขึ้นไม่มากนัก
 นวล การวินิจฉัยสั่งการแปรรูป การดำเนินงานผิดหลักการอันที่วางไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ชั้นรอง ๆ ลงมา
 เกิดความไม่มั่นใจความเป็นธรรมก็ลดลงไป เรื่องท่านอนึ่งถ้าจะพูดกันแล้ว ก็มีใจเป็นปัญหาเฉพาะที่เกี่ยว
 กับการประพฤติปฏิบัติของผู้มีอำนาจเหนือหรือนักบริหารชั้นสูงฝ่ายเดียว ในส่วนนักบริหารชั้นรอง ๆ ลงมา
 ก็มักจะยินยอมรับเอาไว้วางใจ คงจะเป็นเรื่องประเพณีนิยมที่ตกทอดมาอีกเช่นกัน ที่ผู้น้อยจำต้องเห็นดีเห็นชอบ
 หรือเกิดความเกรงขามมีผู้มีตำแหน่งหน้าที่เหนือกว่าอย่างฝังใจ ทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็ไม่มั่นใจ คังนั้น ใน
 การปฏิบัติหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปจึงปรากฏปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง "ของแข็ง" หรือ "เส้นสาย" เสมอ เช่นใน
 เรื่องสืบสวนปราบปรามการหลีกเลียงภาษีอักษร เป็นต้น หากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดหรือต้องสงสัยว่าจะกระทำ
 ผิดเป็นคนของผู้ใหญ่ในวงการบริหารหรือการเมือง บางครั้งก็อาจต้องวางมือ หรือคิดหาวิธีการดำเนินงาน
 ทางอื่น เพื่อเลี่ยงปัญหาการ "ติดเส้น" ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ปัญหาเหล่านี้จึงจำเป็นจะต้องแก้ไขทั้งทางฝ่าย
 เจ้าหน้าที่ชั้นสูงผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการและเจ้าหน้าที่ชั้นรอง ๆ ผู้รับช่วงไปดำเนินการต่อ ซึ่งควร
 จะเริ่มจากเบื้องบนก่อน โดยจำต้องอาศัยความเสียสละหรือความเป็นธรรมต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านั้นเป็น
 องค์ประกอบสำคัญ รวมทั้งเรื่องการวางมาตรการตรวจสอบการปฏิบัติที่มีลักษณะถูกต้องแน่นอน โดยมีใ้
 อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใดด้วย ส่วนเจ้าหน้าที่ชั้นรอง ๆ ลงมาก็จะต้องได้รับการปลูกฝังให้เกิดความรู้สึก
 นึกคิดในแนวใหม่ ให้เข้าใจในความรับผิดชอบของตน ให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติงานตามหลักการที่ถูก
 กำหนดขึ้น รวมทั้งจะต้องมีหลักประกันในด้านความมั่นคงปลอดภัยในตำแหน่งหน้าที่ของตนตามสมควร

สรุปผลของภาววิเคราะห์เรื่องการหลีกเลียงภาษีอักษร โดยการนำตัวอย่างของเรื่องจริง
 ที่เกิดขึ้นมาเป็นแนวทางศึกษาตั้งแต่ต้นจนจบนี้ ทำให้เป็นที่ทราบว่าการบริหารงานของเราในค่านนี้ยังมี
 ปัญหาอยู่อีกหลายประการ ทั้งในเรื่องสาเหตุหรือกลวิธีต่าง ๆ อันก่อให้เกิดการหลีกเลียงขึ้น ตลอดจน
 ปัญหาในเรื่องหลักประพฤติปฏิบัติของฝ่ายผู้บริหารงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งในด้านปกป้องกันและ
 ประสานรวม ถึงแม้หากได้มีการนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องรัดกุมยิ่งขึ้นแล้ว ผลเสียหายอันเกิดจาก
 การหลีกเลียงยอมจะลดลง ในทางตรงกันข้าม ผลดีจากรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นยอมจะติดตามมา นับเป็น
 ประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเหล่านี้ หากจะได้นำมาพิจารณาในเรื่อง
 ภาษีอักษรฝ่ายอื่น ๆ อีกบ้าง ก็จะเป็นการดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาษีฝ่ายสรรพากร ซึ่งโดยทั่วไปยังมีทาง
 รั่วไหลอยู่อีกมาก

สรุป ข้อพิสูจน์สมมุติฐาน

โดยที่นักศึกษาวิธานพนธ์เรื่องนี้ได้ตั้งข้อสมมุติฐาน (Hypothesis) ไว้ว่า "ฝ่ายบริหารของไทย มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการบริหารงานได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งครอบคลุมทั้งในกรณีที่บัญญัติอยู่ในข้อกฎหมาย และที่ไม่มีบัญญัติไว้ชัดเจน" ทั้งนี้ ก่อนจะจบ จึงควรได้หยิบยกเอาประเด็นสำคัญตอนนี้ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มาสรุปเฉพาะเป็นการสังเขปเรื่องสักครั้งหนึ่ง

จากคดีการหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากรสินค้าฯ ปี ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔ ที่ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ เราจะเห็นว่าความยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเป็นอุปสรรคต่อแนวทางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่นั้น นอกจากจะมีสาเหตุจากการร่างระเบียบเวียนเวียนของพอลกาผู้กระทำผิดที่มีอยู่ตลอดเวลาแล้ว ส่วนใหญ่ก็มาจากการประพฤติปฏิบัติในทางใช้ดุลพินิจของฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แก่บุคคลในหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั่นเอง การใช้ดุลพินิจดังกล่าวได้มีอย่างกว้างขวาง และรู้สึกว่าจะมีจุดประสงค์ไม่ตรงกันนัก นอกจากนี้ การแสดงออกซึ่งการใช้ดุลพินิจ ในบางครั้งก็ยังเป็นปัญหาในเรื่องความถูกต้องของตัวบทกฎหมายอีกด้วย ซึ่งถ้าจะนำมาวิเคราะห์โดยสรุปเป็นตอน ๆ จะมีดังนี้

๑. การใช้ดุลพินิจตามที่กฎหมายระบุไว้ชัดเจน (Explicit) ในกรณีนี้ ได้แก่ การพิจารณาลงมติเปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิดหลีกเลี่ยงภาษีศุลกากร โดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมศุลกากร และผู้แทนกรมตำรวจ ในมาตรา ๑๐๒ ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๘ เพิ่มเติมตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๘๗ ได้กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวสามารถใช้ดุลพินิจในทางเปรียบเทียบผู้กระทำผิดตามมาตรา ๒๗ ได้ ในกรณีที่มูลค่าของกลางรวมค่าอากร เขาควยแล้ว เกินกว่าสี่หมื่นบาทขึ้นไป ซึ่งถ้าพิจารณาโดยละเอียดแล้ว จะเห็นว่า เป็นการใช้อำนาจทางกฎหมายที่มีขอบเขตกว้างขวางเทียบเท่ากับศาล เพราะความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๘ แก้ไขตามมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๔๘๖ นั้น ผู้กระทำผิดจะต้องถูกฟ้องร้อง และรับโทษอาญาในการเสียค่าปรับเป็นจำนวนสี่เท่าของราคาของ ซึ่งไกรวมค่าอากร เขาควยแล้ว หรือจำคุกสี่ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ แต่คณะกรรมการมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจลงโทษปรับไม่ถึงจำนวนเงินที่ต้องรับโทษอาญาตามกฎหมายได้ หรือจะทำความตกลงใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ก็ทั้งยังสามารถสั่งการฟ้องร้องในทางศาลต่อไปอีกด้วย การใช้ดุลพินิจในลักษณะนี้นอกจากจะเป็นอำนาจของคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว อธิบดีกรมศุลกากรก็อาจ

จะดำเนินการได้ ในกรณีที่การกระทำมีราคาของกลางรวมค่าอากรไม่เกินกว่าสี่หมื่นบาท โดยให้มี
 กฎหมายระบุไว้ในมาตรา ๑๖๒ แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. ๒๔๖๕ แก้ไขเพิ่มเติมความมาตรา ๔
 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๘๗ เช่นกัน นอกจากนี้ ในกรณีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ
 ที่มีราคาของซึ่งใดรวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท พนักงานสอบสวน (ตำรวจ, หรือ
 พนักงานฝ่ายปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในส่วนภูมิภาค) ก็มีอำนาจใช้ดุลพินิจในลักษณะเดียวกัน คือ
 การเปรียบเทียบปรับและงดการฟ้องร้องได้อีกทางหนึ่งด้วย^๒ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ฝ่ายบริหารต่าง ๆ
 ใ้ได้รับมอบอำนาจโดยกฎหมายในอันจะใช้ดุลพินิจเกี่ยวกับการบริหารงานค่านี้อย่างกว้างขวางมาก โดย
 คลุมไปถึงการปิดทางที่จะให้อำนาจของฝ่ายศุลกากรด้วย

๒. การใช้ดุลพินิจที่มีต่อภวอำนาจไว้ไม่ชัดเจน (implicit) ในกรณีการหลีกเลี่ยง
 ภาษีของพ่อค้าต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า สำนักงาน ก.ค.ภ. ได้มีบทบาทในการใช้ดุลพินิจมากเหมือนกัน โดย
 ทางกฎหมาย หน่วยบริหารแห่งนี้ถึงแม้จะมีอำนาจหน้าที่หลายประการ เกี่ยวกับการดำเนินงานภาษีอากร
 โดยเฉพาะ ถ้าพิจารณาถึงหน้าที่ในทางตรง จดสอบฉ้อฉล เก็บภาษีอากร หรือศึกษาค้นคว้าระเบียบวิธีการจัด
 เก็บเพื่อให้เกิดความสะดวกความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี^๓ แต่การที่สำนักงาน ก.ค.ภ. ได้หยิบยกเอา
 เรื่องพ่อค้าหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าขึ้นมาพิจารณา โดยประสงค์จะให้มีการลงโทษปรับผู้กระทำผิดตาม
 แนวดุลพินิจของตนนั้น ยิ่งรู้สึกว่าจะตรงเป้าแน่ เพราะถึงแม้กฎหมายจะให้อำนาจในการพิจารณาเรื่อง
 วิธีการจัดเก็บภาษีต่าง ๆ ไว้หลายประการ แต่มิได้มอบอำนาจโดยชัดเจนไปถึงการที่จะใช้ดุลพินิจใน
 เรื่องซึ่งได้มีระบุไว้แล้ว โดยถูกต้องในกฎหมายเล่มอื่น การที่ดำเนินการตามกรมตำรวจและกรมศุลกากร
 ที่ได้มีอยู่ก่อนหน้า ทางสำนักงาน ก.ค.ภ. ย่อมจะต้องรู้ข้อเท็จจริงอยู่แล้ว เพราะเป็นคดีใหญ่ และ
 หนังสือพิมพ์ต่างก็ได้ประโคมข่าวอย่างกรือกรือ ดังนั้น การที่สำนักงาน ก.ค.ภ. ได้เข้ามามีส่วนสำคัญ
 ในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำผิดในลักษณะเป็นการชกแย่งไปอีกทางหนึ่ง จนถึงกับทำให้เรื่องกองหยุค
 หักไปเป็นเวลานาน และต้องนำเสนอสู่คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดในที่สุด จึงเป็นข้อ

^๑ มาตรา ๒๗, มาตรา ๑๖๒ และมาตรา ๑๖๒ ทวิ ได้ลงข้อความโดยละเอียดในบทค้น ๆ
 ของวิทยานิพนธ์นี้แล้ว.

^๒ กระทรวงมหาดไทย, ข้อบังคับที่ ๓/๒๔๘๗, เรื่องกำหนดหน้ที่ในการเปรียบเทียบ
 คดีความ พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๘๗, ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๘๗.

^๓ คุรายละเอียดค่านาจหน้าที่ตั้งกล่าวในบทที่ ๑ ของวิทยานิพนธ์นี้.

พิสูจน์ได้ว่า ฝ่ายบริหารหน่วยอื่นในบางครั้งก็สามารถจะใช้ดุลพินิจในเรื่องเดียวกันที่เกิดขึ้นในหน่วยงานอีกแห่งหนึ่งได้อย่างกว้างขวางเช่นกัน

๓. การใช้ดุลพินิจที่กฎหมายมิได้ระบุไว้ให้ (Extra Legal) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการใช้ดุลพินิจกรณีนี้ ได้แก่ อธิบดีกรมตำรวจ และ ฯ พณ ฯ นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกัน สำหรับการใช้อัตุสพินิจครั้งแรก เป็นไปในฐานะผู้รักษาการตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ โดยมีพยานหลักฐานที่พิเคราะห์แล้วเห็นสมควรผ่อนผันโทษปรับหลังจากที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบกำลังคดีไปแล้ว และคณะกรรมการ กฤษฎีกาก็ได้วินิจฉัยชี้ขาดในข้อกฎหมายที่เกิดขัดแย้งกับระหว่างกรมศุลกากรและสำนักงาน ก.ค.ศ. แล้วด้วย ซึ่งจะเห็นว่า อธิบดีกรมตำรวจนั้น กฎหมายมิได้มอบอำนาจในอันจะวินิจฉัยสั่งการในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด ในกรณีที่เกิดขึ้นจึงเท่ากับเป็นการใช้อัตุสพินิจแทรกซ้อนกับฝ่ายบริหารผู้ดำเนินการไปตามตัวบทกฎหมาย โดยเฉพาะในการใช้อัตุสพินิจครั้งที่สอง ในฐานะนายกรัฐมนตรี อันมีสิทธิหน้าที่ที่คณะกรรมการ เปรียบเทียบได้วางไว้แล้วต้องเป็นเช่นแต่เดิมไปนั้น นับเป็นเรื่องของการใช้อำนาจที่อาศัยอำนาจทางการเมือง ผสมผสานกับประเพณีความเชื่อถือที่ตกทอดมาในระบบการบริหารของเรา ซึ่งมักจะยอมรับการตัดสินใจจากเบื้องบนมากกว่าจะคำนึงถึงความถูกต้อง โดยการใช้ดุลพินิจของตัวเอง

สรุปข้อพิสูจน์ในเรื่องอำนาจการใช้ดุลพินิจของฝ่ายบริหารของไทย จะเห็นว่าเห็นไปอย่างกว้างขวาง ทั้งที่เป็นอำนาจอันมีระบุไว้ในตัวกฎหมาย หรือมิได้ระบุไว้ชัดเจน จนถึงเรื่องที่ไม่มีข้อความอยู่ในกฎหมายเลย สำหรับอำนาจตามกฎหมายที่สภากรของพนักงานสอบสวน อธิบดีกรมศุลกากรและคณะกรรมการ เปรียบเทียบคดีกล่าวมาแล้วนั้น ขอบเขตที่จะใช้อัตุสพินิจมีอยู่มาก ซึ่งผลก็มักอยู่ในทางทำให้รัฐได้เงินค่าปรับที่แน่นอน รวดเร็วกว่าที่จะดำเนินการในชั้นศาล ถึงแม้จำนวนเงินที่ได้ส่วนมากจะต่ำกว่าบทกำหนดโทษที่มีอยู่ในกฎหมาย แต่กระนั้น การใช้อัตุสพินิจในทางลดหรือยกเว้นการปรับ รวมทั้งการสั่งการงดฟ้องในทางศาล ในบางครั้งปัญหาอาจจะมิได้อยู่โดยเฉพาะในกรณีที่มีผู้กระทำผิดเป็นพวกพ้องหรือมีการร้องเรียนวิงวอนต่าง ๆ ซึ่งจำต้องอาศัยการใช้ดุลพินิจอันถูกต้อง ประกอบกับความสุจริตใจของฝ่ายบริหารผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นที่ตั้ง

ส่วนการใช้ดุลพินิจที่มีได้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งมีมาจากเบื้องบนนั้น เป็นเรื่องที่มีมานานในระบบการบริหารของไทยเราโดยทั่ว ๆ ไป ที่นักบริหารชั้นรอง ๆ ลงนามักจะยินยอมรับการตัดสินใจวินิจฉัยหรือเกรงใจในกรณีของผู้มีตำแหน่งหน้าที่เหนือขึ้นไป ซึ่งการแทรกแซงดังกล่าวนี้ อาจจะมีได้ทั้งในทางเปิดเผยและไม่เปิดเผย สำหรับในกรณีเปิดเผยนั้น จะสังเกตเห็นได้ไม่ยาก แต่ในทางไม่เปิดเผย

เช่น การสั่งการควรวางหรือการแสดงเจตนาให้เห็นทางใดทางหนึ่งมักจะมีอยู่บ่อย ๆ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ไม่ให้เกิดข้อขัดข้องใด ๆ บางครั้งก็ทำให้การใช้ดุลพินิจของนักบริหารชั้นรองที่มีอำนาจปฏิบัติการความกฎหมายของแม่รัฐหรือ เป็นไปในทางตรงกันข้าม

เรื่องขอลงเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารที่มีอยู่อย่างกว้างขวางนี้ หากจะนำมาพิจารณาโดยลึกซึ้งแล้ว จะเห็นว่า มีใช้เป็นเรื่องที่จำกัดอยู่เฉพาะวงการบริหารปกครองหรือการเลือกปฏิบัติเท่านั้น หากเป็นเรื่องที่สามารถสะท้อนให้เห็นภาพของความเป็นจริงในระบบการบริหาร โดยทั่วไปที่เป็นอยู่ภายในประเทศของเราได้ไม่น้อย การบริหารงานด้านต่าง ๆ ของรัฐที่ได้มีมาแต่ดั้งเดิม จวบจนกระทั่งในปัจจุบันนี้ ได้มีหรือที่สูญจนในหลายกรณีว่า ฝ่ายบริหารหรือชนชั้นปกครอง มักมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจเพื่อการริเริ่ม หรือวินิจฉัยสั่งการอยู่มาก โดยเฉพาะข้าราชการในหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง การคำนึงงานของข้าราชการดังกล่าว ถึงแม้จะมีกฎหมายคอยควบคุมในเรื่องความถูกต้อง และความเที่ยงเป็นกลาง เฉพาะเรื่อง แต่ขณะเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่มีอยู่ก็มักเปิดช่องทางให้บุคคลผู้ใดก็ตามสามารถที่จะปฏิบัติการใช้ดุลพินิจของตนประกอบกับไปอย่างกว้างขวาง และในบางครั้ง การใช้ดุลพินิจก็อาจเป็นเรื่องที่มีลักษณะผิดแผกออกไปจากเจตนาเดิมที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเอง ซึ่งเรื่องนี้อาจนำมาทั้งผลดีและผลเสียดังได้กล่าวมาแล้ว

ระบบการบริหารงานของรัฐที่อาศัยด้วยกฎหมายและการใช้ดุลพินิจของผู้ปฏิบัติผสมผสานกันไปในลักษณะนี้ ในประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการปกครอง เกือบจะต้องถือเป็นจุดสำคัญประการแรก เพราะการได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ส่วนรวมของประเทศรวมทั้งการเข้าถึงจิตใจประชาชนย่อมมาจากการประพฤติปฏิบัติ อันเกิดจากแนวทางการใช้ดุลพินิจของข้าราชการผู้มีหน้าที่ติดต่อกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องยึดถือในเรื่องความถูกต้องเที่ยงธรรมในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ อย่างหนัก ซึ่งในทางปฏิบัติจะมีการตรวจสอบควบคุมหลายทางด้วยกัน โดยเฉพาะคือการควบคุมจากวงการภายนอก อันหมายถึงความรวมถึงฝ่ายตุลาการ (Court) ฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislature) ตลอดจนประชาชน (Public) ผู้เป็นเจ้าของประเทศผ่านทางหนังสือพิมพ์ กลุ่มผลประโยชน์และสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องมีความรับผิดชอบอยู่อย่างเต็มเปี่ยม

^๕See: Dimock & Dimock, *op. cit.*, pp. 511 - 514; Herbut A. Simon, Ronald W. Smithburg & Victor A. Thompson, *Public Administration*. (New York: Alfred A. Knopf, 1961), pp. 529 - 531.

สำหรับประเทศไทยเรา จะเห็นว่า ถึงแม้ว่าอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหารจะมีอยู่โดยกว้างขวาง แต่การตรวจสอบควบคุมที่จำเป็นจะต้องดำเนินการไป ยังมีอยู่น้อยมาก โดยเฉพาะในเรื่องความรับผิดชอบที่ฝ่ายบริหารจะต้องมีต่อประชาชนทุกขณะ ยังเป็นเรื่องน่าสงสัย จะเห็นได้ว่าแม้ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราช ซึ่งเพิ่งจะผ่านพ้นมาสามสิบปีเศษ การบริหารงานต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งการแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่ม หรือการกำหนดหลักการ เพื่อการประพฤติกฎปฏิบัติใด ๆ จะมีมาจากองค์กรมหากษัตริย์หรือข้าราชการบริหารที่ทรงแต่งตั้งขึ้นเท่านั้น โดยมีประชาชนเป็นผู้คอยปฏิเณยติดตาม และถึงแม้ในปัจจุบัน ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่การบริหารงานก็ยังมีลักษณะเดิมอยู่มาก คือ การริเริ่มงานใดหรือการกำหนดหลักการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเทศชาติ มิได้มาจากเสียงเรียกร้องส่วนรวม คือ ประชาชนเท่าใดนัก หากมาจากฝ่ายบริหารของรัฐเองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจากชั้นปกครองกลุ่มน้อย ที่ทรงอิทธิพลทางการเมืองในแต่ละสมัย การที่เป็ยเช่นนี้ สาเหตุสำคัญเกิดจากความเชื่อมั่นแก่กันอันถือเป็นประเพณีนิยมที่ตกทอดมาแต่เดิมที่ประชาชนส่วนใหญ่ก็จะยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถของข้าราชการหรือผู้บริหารประเทศมากกว่าจะระงัดใญ่สิทธิหน้าที่อันตนมีอยู่ จึงชอบที่จะยอมคลอบความความคิดเห็นหรือระเบียบแบบแผนของทางการเสมอ ขณะเดียวกันความรู้สึกเกรงกลัวในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ซึ่งบางครั้งมีชคแสดงให้เห็นว่ายังมีอยู่เหนือประชาชน กออาจจะมีส่วนรวมอยู่ควย

ความรู้สึกนึกคิดที่มีอยู่ในแต่ละฝ่าย รวมทั้งวิธีการที่แสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าพิจารณาถี่ถ้วนแล้ว จะเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอยู่มาก อาจกล่าวได้ว่ารากฐานความเป็นประชาธิปไตยของแต่ละประเทศนั้น ย่อมสั่งเกิดได้จากความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างประชาชนและข้าราชการ รวมทั้งวิธีการประพฤติกฎปฏิบัติที่มอบหมายเป็นโยงใยอยู่ภายในระบบการบริหารของรัฐเองเป็นเบื้องต้น

A STUDY OF EXERCISE OF DISCRETION IN THE ADMINISTRATION OF
CUSTOMS DUTY SUPPRESSIVE MEASURES FROM THE FABRIC CASE B.E. 2503 - 2504

ABSTRACT

In Thailand, it is generally accepted that among various sources of national income, customs duty comes to the forefront. However it does not follow that measures in controlling the importation and exportation of goods are perfectly stringent and effective. Experience in the field for many a decade still indicates that there are some fraudulent acts practised by many to evade the duty. In the prevention and repression of the crimes of this nature, the Customs Department, the Police Department, and the Board of Tax Supervision are responsible. In practice, these official departments have discharged the given function satisfactorily, at least in their daily role, they serve as a deterrent against the spreading volume of the offences.

The Fabric Case B.E. 2503 - 2504, used as the basis for this discussion, is very informative, shedding much light on methods used in duty evasion, the causes of such evasions and some problems to which no solution has been offered at administrative level. Among the methods used in evasion, understatement of the price on the imported goods is frequently practised, resulting in smaller duty payments. This has drawn much attention from competent officials concerned. At the beginning of the Fabric Case, only the Police Department and the Customs Department had responsibility for the offence. According to the law, the offender shall be fined four times the understated price of the goods in question plus the duty, together with ten years imprisonment at the most. However, a special provision in the law empowered a committee composed of

representatives from the Ministry of Finance, the Customs Department and the Police Department to settle such a case at their own discretion. In actual practice, this type of offenders is liable to be fined merely the amount of the difference between the actual price and the fictitious one, with duty included. Four times payment of the fine and imprisonment as mentioned above are accordingly suspended.

Even under such favourable circumstances, the Fabric Case wrongdoers still further asked for kind consideration with respect to the payment of the fine; they were willing to pay only the duty to be levied upon the goods in the case. They submitted appeals to various offices concerned, such as the Board of Tax Supervision and the Prime-Minister's Office. The Board of Tax Supervision concluded that the understatement of the goods' price was not really an evasion; it was only a false declaration subject to a smaller fine. Such a consideration is no doubt not in line with the governing principles of the Customs Department. To end the conflict, the matter had been brought to the attention of the Decree Commission. The Commission is of the opinion that the act as practised by the culprits in this case is an evasion subject to heavy penalties as enumerated in the law.

This decision by the Commission, it seemed, bore no fruit. The offenders went on submitting their notes to authorities in higher levels and ignored the agreement made between them and the investigating officials. In the final stage, some of them submitted the appeals to Prime-Minister Sarit Thanarat in his capacity as Director General of the Police Department, at that time. Their effort was successful when their appeals were directly submitted to the Prime-Minister in the second time

resulting in a fine smaller by several million baht than the one initially imposed at a lower level.

As seen from this study, there are many unsettled problems in administrative circles, dealing with coordination, enforcement and particularly the discretion as used by high-ranking officials with and without the force of the law. This thesis is intended as merely a constructive discussion aiming at finding further solution to the said problems, with no prejudice against or for any person or departments concerned.

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- คลองกำไร, น้อย. หัวข้อคำสอนวิชาการศัลยกรรมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยหัตถการการพิมพ์, ๒๔๕๗.
- ไชยยักษ์, พระองค์เจ้าวิวัฒนชัย. กฎหมายการคลัง. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, ๒๔๕๓.
- บุตรีโพธิ์, มณี. ศัลยกรรมบำบัดเตรียมสอบ. พระนคร : โรงพิมพ์ธรรมบรรณาการ, ๒๕๐๘.
- วิชัยลักษณ์, ร้อยตำรวจโท เสถียร. รวมกฎหมายศัลยกรรมภาค ๑. พระนคร : โรงพิมพ์
นิติเวช, ๒๕๐๘.
- _____ . รวมกฎหมายศัลยกรรมภาค ๒. พระนคร : โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๐๓.
- วิริยารมณ์, ประเวศ. ๒ พัทลุง, สมบัติ. วงศ์สำราญ, ไพฑูรย์. รายงานการศึกษาค้นคว้า
เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) และคณะกรรมการ
ตรวจสอบการปฏิบัติเกี่ยวแก่ภาษีอากร (ก.ค.ภ.) ในการพัฒนาเศรษฐกิจ.
พระนคร : สถาบันวิชาการพัฒนาเศรษฐกิจกรมวิเทศสหการ, ๒๕๐๗.
- วิสุทธิจินดา, ถวิล. กฎหมายเกี่ยวกับการศัลยกรรมภาค ๑. พระนคร : โรงพิมพ์เทพไพศาล,
๒๔๕๕.
- _____ . กฎหมายพิทักษ์อัตราศัลยกรรม. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๐๘.
- แสงประดับ, เสง. ประมวลคำพิพากษาคดีศัลยกรรมเล่ม ๑. พระนคร : โรงพิมพ์-
มงคลการพิมพ์, ๒๕๐๘.
- _____ . ประมวลคำพิพากษาคดีศัลยกรรมเล่ม ๒. พระนคร : โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์,
๒๕๐๘.

อนุমানราชชน, พระยา. ตำนานสกุลกากร. พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระวรวงศ์เธอ-
พระองค์เจ้าพร้อมพงศ์อิริราช, พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๘๒.

อึ้งภากรณ์, ป่วย. การคลัง. พระนคร : โรงพิมพ์ประมวลมิตร, ๒๕๐๑.

อัครถาวร, บุญชนะ. ทฤษฎีภาษาและทางปฏิบัติ. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๐๔.

อรุณโกวิท, หลวง. และ นรกีจิรวิหิต, หลวง. รายงานการบริหารงานทั่วไปและ
วิธีการจัดเก็บภาษีอากรในสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น. พระนคร :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมมหาดไทย, ๒๕๐๕.

เอกสาร และ หนังสือราชการ

ก.ต.ภ., สำนักงาน. คู่มือเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ฉบับที่ ๒. พระนคร :
โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์, ๒๕๐๗.

_____ . เอกสารสำนักงาน ก.ต.ภ. ฉบับที่ ๕. พระนคร : โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์,
๒๕๐๗.

_____ . เอกสารการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ. ครั้งที่ ๒/๒๕๐๕.
วันที่ ๑ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๕.

ก.ป.ภ., คณะกรรมการ. คู่มือพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับความผิดทางสกุลกากร สรรพสามิต
สรรพากร. พระนคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, ๒๕๐๒.

กฤษฎีกา, สำนักงานคณะกรรมการ. บันทึกเรื่องการค้าเงินการเกี่ยวกับเรื่องพ่อค้าค้าเหล็ก
เลี้ยงอากรขาเข้า, ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๐๔.

การคลัง, กระทรวง. สถานการณ์รายวัน - รายจ่าย เงินงบประมาณของรัฐบาลประจำปี
งบประมาณ ๒๕๐๗. พระนคร : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๘.

_____ . สถานการณ์รายวัน - รายจ่าย เงินงบประมาณของรัฐบาลประจำปีงบประมาณ
๒๕๐๘. พระนคร : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๐๘.

งบประมาณ, สำนัก. งบประมาณประจำปี งบประมาณ ๒๕๐๕ ฉบับที่ ๒. พระนคร :
โรงพิมพ์การพิมพ์พระนคร, ๒๕๐๔.

จากนิพนธ์, พลตำรวจตรี ประภาสจัน. แผนปฏิบัติงานเรื่องคดีพ้องคำนำหลักเลี้ยงภาษีศุลกากร
พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

ตำรวจ, กรม. ข้อบังคับที่ ๓/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๐๔, เรื่อง กำหนดหน้าที่การ
งานในราชการกรมตำรวจ (แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับที่ ๔/๒๕๐๓) ข้อ ๑.

_____ . คำสั่งที่ ๒๗/๒๕๐๑, ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๐๑, "เรื่อง การปฏิบัติกรตรวจค้น
ของเจ้าหน้าที่ในทางปราบปรามผู้หลักเลี้ยงภาษีอากร ในเคหะสถาน หรือสถาน
การค้า", ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี เล่ม ๑. พระนคร :
โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๐๕.

_____ . คำสั่งหมู่ที่ ๒๒๕/๒๕๐๓, ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๓, เรื่อง แต่งตั้งคณะ
กรรมการสอบสวนผู้หลักเลี้ยงภาษีศุลกากร.

_____ . คำสั่งหมู่ที่ ๒๓๔/๒๕๐๓, ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓, เรื่อง แต่งตั้งคณะ
กรรมการสอบสวนผู้หลักเลี้ยงภาษีศุลกากรเพิ่มเติม.

ตำรวจสอบสวนกลาง, กองบัญชาการ. แผนเรื่องคดีพ้องคำนำหลักเลี้ยงภาษีศุลกากร พ.ศ.
๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

กองประสม, พันตำรวจโท ทรงศักดิ์. แผนปฏิบัติงานเรื่องคดีพ้องคำนำหลักเลี้ยงภาษีศุลกากร
พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

บัญชีกลาง, กรม. หนังสือรายงานประจำปี งบประมาณ ๒๕๐๔. พระนคร : โรงพิมพ์กรม-
สรรพสามิต, ๒๕๐๕.

_____ . หนังสือรายงานประจำปี งบประมาณ ๒๕๐๕. พระนคร : โรงพิมพ์กรมสรรพ-
สามิต, ๒๕๐๖.

ผลพิบูลย์, พันตำรวจโท ประยุทธ์. แฟ้มปฏิบัติงาน เรื่อง คดีพ่อค้าฆ่าหลักเลียงภาษีศุลกากร
พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

พาณิชย์จีนแห่งประเทศไทย, สยามคม. หนังสือร้องเรียนถึงกรมตำรวจ, ลงวันที่ ๔ มกราคม
๒๕๐๔ และ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔, เรื่อง ขออนุญาตการเสียอากรขาเข้า.

พาณิชย์อินเดียแห่งประเทศไทย, สยามคม. หนังสือร้องเรียนถึงกรมศุลกากร, ที่ ๑๕๒/๖๐ -
๖๑ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๐๔, เรื่อง ขออนุญาตการเสียอากรขาเข้า.

มาลาไทย, กระทรวง. ข้อบังคับที่ ๓/๒๔๙๙, ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๙, เรื่อง
กำหนดหน้าที่ในการเปรียบเทียบคดีตามพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒)
พหุศักราช ๒๔๙๙.

ร้านค้าผ้าต่าง ๆ, หนังสือร้องเรียนถึงกรมศุลกากร, ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๔,
เรื่อง ขอลดค่าอากรที่คณะกรรมการสั่งเปรียบเทียบปรับ.

วิสุทธจินดา, ถวิล, แฟ้มปฏิบัติงาน เรื่อง คดีพ่อค้าฆ่าหลักเลียงภาษีศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๓ -
๒๕๐๔.

ศาลฎีกา, คำพิพากษา. ที่ ๕๔๒/๒๕๐๔, วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๐๔, เรื่อง สำแดงรายการ
สินค้าเป็นเท็จ หลักเลียงเงินอากรขาเข้าให้น้อย.

ตำรวจนคร, พลตำรวจตรี อุกม. แฟ้มปฏิบัติงาน เรื่อง คดีพ่อค้าฆ่าหลักเลียงภาษีศุลกากร
พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔.

ศุลกากร, กรม. กฎหมายศุลกากร. พระนคร : โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์, ๒๕๐๑.

_____. ประกาศที่ ๑๓/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๔, เรื่อง พิธีการเกี่ยวกับ
การนำของเข้า ณ ท่าเรือกรุงเทพ ฯ.

_____. คำสั่งทั่วไปที่ ๒๖/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๔, เรื่อง พิธีการเกี่ยวกับ
การนำของเข้า ณ ท่าเรือกรุงเทพ ฯ.

- บุคลากร, กรม. แฟ้มสถิติการหลักเลียงภาษีศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖ ของกองนิติการ.
- แฟ้มคดีพอลค้ายาหลักเลียงภาษีศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔ ของกองสืบราชการ.
- ประกาศที่ ๑/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๔, เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติใน
ห้องพิธีการ ของกองพิธีการนำเข้าและส่งออก.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการเปรียบเทียบ, วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๐๓, เรื่อง
พอลค้ายาหลักเลียงภาษีศุลกากร.
- บันทึกการประชุมคณะกรรมการเปรียบเทียบ, วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๐๔, เรื่อง
การพิจารณาคำร้องของพอลค้ายา.
- หนังสือถึงกรมตำรวจ, ที่ ๔๔๐๐๓/๒๕๐๔, ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๔, เรื่อง
ส่งสำนวนรำนค้ายา ๒๖ ราย กลับคืน.

บทความ เอกสารความรู้ และ หนังสือพิมพ์

วาทูประมัย, พลตำรวจตรี ประยร. "การสืบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับภาษีศุลกากร", เอกสาร
ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ศ.ภ. ครั้งที่ ๒/๒๕๐๔.

กาญจนาภัก, พลตำรวจตรี ม.ร.ว.นิศย์. "การสืบสวนเกี่ยวกับความผิดศุลกากร", เอกสารการ
ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ศ.ภ. ครั้งที่ ๒/๒๕๐๔.

กาญจน์ทวีศักดิ์, พยุง. "ภาษีถูกหรือภาษีแพงก็ ?", เอกสารสำนักงาน ก.ศ.ภ. ฉบับที่ ๕.
พระนคร : โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์, ๒๕๐๓.

เพชรรัตน์, จำเนียร. "สินค้าผ่านแดนสู่ลาว", เอกสารสำนักงาน ก.ศ.ภ. ฉบับที่ ๕.
พระนคร : โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์, ๒๕๐๓.

ประชาธิปไตย. ฉบับที่ ๔๒๒๐ (๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๓).

สารเสรี. ฉบับที่ ๒๐๒๔ (๑๔ กรกฎาคม ๒๕๐๓).

สยามรัฐ. ฉบับที่ ๓๑๐๖ (๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๓).

สัมภาษณ์

จากนิลพันธ์, พลตำรวจตรี ประภาฉายน์. รองผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ
(ในฐานะรองผู้อำนวยการ คณะกรรมการสอบสวนผู้ผิดกฎหมายศาลทหาร คดี
สินคำยา พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔), วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕.

ทองประสม, พันตำรวจโท ทรงศักดิ์. รองผู้กำกับการ ๑ กองอำนวยการศึกษา กองบัญชาการเสนา
กรมตำรวจ (ในฐานะเลขานุการ คณะกรรมการสอบสวนผู้ผิดกฎหมายศาลทหาร คดี
สินคำยา พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔), วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๐๕.

สว่างโรจน์, อุทม. เจ้าพนักงานกองพิศัยอัตราศาลทหาร, กรมศาลทหาร, วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๐๕.

สนิทวงศ์, ม.ล. ทิเรกฤทธิ์. ณะดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองวิชาการ, กรมศาลทหาร, วันที่ ๒๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ และณะดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสารวัตร, กรมศาลทหาร, วันที่ ๒
พฤษภาคม ๒๕๐๕

เหมรัตน์, จำเนียร. เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ต.ภ., วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕.

หนังสือภาษาอังกฤษ

- Attakorn, Boonchana B. Finance Administration, An Outline. Bangkok :
Pakdipradit Press, 1959.
- Commerce, Pennsylvania State Chamber of. Coordination of Federal, State,
Local Tax. Harrisberg: Pennsylvania State Chamber of Commerce, 1958.
- Commerce, The Thai Chamber of. "The Background of Thailand", The Thai
Chamber of Commerce Directory. Bangkok: Sasana Press, 1961.
- Dimock, Marshall E. & Gladys O. Public Administration. New York: Hinehart
& Company, Inc., 1953.
- Information, Central Office of. The British System of Taxation. London.
Central Office of Information, 1960.
- Simon, Herbert A. Smithburg, Donald W. & Thompson, Victor A. Public
Administration. New York: Alfred A. Knopf, 1961.
- Taylor, Philip E. The Economics of Public Finance. New York: The Macmillan
Company, 1960.
- White, Leonard D. The Introduction to the Study of Public Administration.
New York: The Macmillan Company, 1955.
- Young, Pauline V. Scientific Social Surveys and Research. Englewood
Cliffs: Prentice - Hall, Inc., 1956.

ประวัติของผู้นี้

ร.ศ.อ. เสถียร จันทวงศ์ เกิดวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๔ ในจังหวัดพระนคร มีชีวิตประวัติทางการศึกษา และการประกอบอาชีพ สรุปโดยย่อดังนี้.—

การศึกษา

พ.ศ. ๒๔๔๒ ได้เริ่มเข้ารับการศึกษาเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย จังหวัดพระนคร จนกระทั่งจบชั้นมัธยมบริบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๔๔๖ และได้เข้าศึกษาต่อ ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๔๔๘ สำเร็จชั้นประโยคเตรียมอุดมศึกษา แผนกอักษรศาสตร์ และได้เข้าศึกษาต่อในคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕

พ.ศ. ๒๔๕๘ สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการบัญชี

พ.ศ. ๒๔๖๐ สำเร็จชั้นปริญญาตรี คณะพาณิชย์ศาสตร์

พ.ศ. ๒๔๖๑ สมัครเข้าศึกษาต่อในชั้นปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ปัจจุบันคือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)

พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้รับการคัดเลือกจากหน่วยงานที่สังกัดให้เข้ารับการศึกษาอบรมวิชาการประจำสัมพันธ์ หลักสูตรฝ่ายอำนวยการ และได้รับประกาศนียบัตรซึ่งโรงเรียนการประจำสัมพันธ์ ออกให้เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๔๖๒ ในกรณีนี้ได้เดินทางไปศึกษางานการประจำสัมพันธ์ และการสำรวจ ณ สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) และฮ่องกง มีกำหนดระยะเวลา ๑ เดือนครึ่ง

การประกอบอาชีพ

ได้เริ่มประกอบอาชีพขณะยังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๒ ของคณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเข้าทำงานในแผนกปกครอง สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖

พ.ศ. ๒๔๖๑ เข้ารับราชการทหารประจำกรมสังกัดกองทัพอากาศ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม และปลดประจำการเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ปีเดียวกัน ได้รับยศเป็นว่าที่เรืออากาศตรี

พ.ศ. ๒๔๖๒ เข้ารับราชการเป็นตำรวจ กองพิเศษ (ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นกองทะเบียนคนกลางตำรวจและภาษีอากร) และได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้ โดยรับตำแหน่งเป็นรองสารวัตรแผนก ๑ กองกำกับการ ๒